

Cserkészőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Cserkészőség 5-10, 8-52

NAPILÓ

Előfizetés és belsőre

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár

Megjelenik

minden nap, hétén és
szombatnapon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. OKTÓBER 11.

276. SZÁM

CSÜTÖRTÖK

„Az átkozott kenyér“

Az angol munkáspárt most végetért országos kongresszusa elvetette azt az indítványt, hogy a teljes leszerelés követelését foglalják be a pártprogramba. A felszólalók azzal harcoltak az indítvány ellen, hogy a fegyverkezések korlátozása vagy éppen megszüntetése következtében több százezer munkás veszítené el kenyerét s a munkások politikai pártja nem sürgethet olyan átalakulást, mely beláthatatlan módon növelné a munkanélküliek seregét.

Ezzel a gondolkodással nem most találkozunk először a haladás történetében. Amikor a vasut építését sürgették, akkor is azzal harcoltak a vasutak ellen, hogy a fuvarosok elveszítik kenyerüket. A gőzhajók ellen is küzdöttek a dereglyék tulajdonosai. Ezt a harcot megvívta a fagygyertya a petróleummal, a petróleum a gázzal s a gáz a villannyal, természetesen minden fronton és minden harctéren tökéredekeltsgök képviselték a küzdő feleket. Ezt a harcot megharcolták a kuruzslókkal az orvosok is.

De valami különbség mégis csak volt eddig ezekben a harcokban. Eddig azok a tökéredekeltsgök szálltak harcba, melyeknek anyagi érdekeit, befektetett vagyonuk rentabilitását, részvényeik osztalékjait: munka nélküli jövedelmeiket fenyegette az új találmány, vagy az az új gondolat, melyet a fejlődő emberi szellem a haladás szolgálatába akart állítani. S a tökésekben volt mindig annyi értelem s volt mindig annyi fantázia, hogy a legönzőbb anyagi érdekeiket az emberiség egyetemes céljainak védelmezésével takargassák el. A fuvarosok nem azt mondták, hogy a vasut megfosztja őket jövedelmeiktől, hanem azt, hogy szélhüvést okoz az utasnak s el fognak ájulni azok is, akik messziről nézik csak a robogó vonatot. Az angol munkáspárt most nyíltan kezébe veszi azt a fegyvert, amit az általa önzőnek és erkölestelennek bélyegzett kapitalizmus is burkoltan, eltakartan örökemberi célok szolgálatának vignettájával dekoráltan mert a szégyenkezéstől kezébe venni. Az angol munkáspárt azt mondja: inkább legyen háboru, csak ne legyenek munkanélküliek.

Nincs kapitalista felfogás, amelyik ennél önzőbb és cinikusabb. A háboru a legjobb munkaalakalom s a háborura való készülődés a munkások millióit foglalkoztatja, — mondják a leszerelés munkáspárti ellenzői. És nem is gondolnak arra, hogy ha egyszer produktív célokra lehet majd felhasználni azokat a horribilis áldozatokat, amikkel az emberiség most csak az arzenálokat és löporos tornyokat tölti meg, hogy ha az állami költségvetések negyedrészt nem a háborura való készülődésre költenék, ha utakat, vasutakat, kórházakat és iskolákat lehetne építeni, ha területeket lehetne termővé tenni, folyókat szabályozni, sivatagokat termő földde varázsolni azon a pénzen, amin ma ágyukat öntenek és hadiflótákat szerelnek fel, micsoda hatalmas, micsoda szédítő, milyen beláthatatlan perspektívája állna azoknak az munkaalakalmaknak is, melyek nem az emberiség romlására és pusztítására adnak az embernek kenyeret és munkát.

Az angol munkások politikai szervezete nem érzi-e, hogy méltatlan hozzá az a munka, amit a munkaadó-háboru szerez számára? A történelem ítélőszéke a felelőség padjára ülteti le a világ szervezett munkásságát, mert a világháboru kitörésekor a maga hatalmával nem állt a béke oldalára. Ez a vád bizonyára igaztalan, mert akik politikai hatalommal nem rendelkeztek, nem viselhetik a felelősséget a politika büneiért sem s főként nem viselhetik a felelősséget olyan vád alapján, amit a felelősséggel tartozók emelnek ellenük. Az a vád azonban joggal éri őket, hogy maguk is résztvettek a háborus költségek megszavazásában. De milyen eltörpülő, milyen jelentéktelen ez a felelőség az angol munkáspárt álláspontjához képest? Csak fegyverkezünk, mondják az angol munkások, legalább esznek azok, akik készítik a fegyvereket. „Átkozott kenyér“ az, amit a gyilkolás eszközeinek megteremtői kapnak munkájukért.

Várhatjuk-e ezek után, hogy a töké militarizmus a ószinte iparkodással odaáll a leszerelés kö-

vetelői sorába? Várhatjuk-e, hogy a municiógyárosok politikai hatalma meg fogja engedni a leszerelést, ha a világ legnagyobb municiógyárainak munkássága maga tiltakozik ellene. Vo-

lenti non fit injuria. És ahogy az Irás mondja: aki kardot fog, kard által vész el. Aki kardot kívácsol, megérdemli, hogy bilincset viseljen kardot kovácsoló kezén.

Beogradban alá fogják irni a jugoszláv-görög barátsági szerződést

Kedvezően haladnak Venizelosz és Sumenkovic helyettes külügyminiszter tárgyalásai — Athénben irják alá véglegesen a szerződést

Beogradból jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök beogradi tanácskozásai nemcsak a belföldi, hanem a külföldi sajtó érdeklődését is felkeltették. Számos külföldi újságíró van Beogradban, természetesen különösen sok görög, akik állandóan lesik a tanácskozásokról kizsi-

— Beszéltek-e politikai kérdésekről is?
— Természetesen közöltem Öfelségével mindazt, amiért ebbe a barátságos országba jöttem.

Tárgyalások a külügyminiszteriumban

Venizelosz miniszterelnök szerdán délelőtt folytatta Sumenkovic Ilija helyettes külügyminiszterrel a tárgyalásokat, amelyeket még kedden este a görög követség intim vacsorája után megkezdett. Venizelosz déli tizenkét órákor jelent meg a külügyminiszteriumban és egy óráig tartózkodott ott. Távozása alkalmával a vesztibülben várakozó újságírók előtt a következőket mondotta:

— Folytattuk a tárgyalásokat, amelyeket tegnap este kezdtünk. A legbarátságosabb hangulatban tárgyaltunk. Ma este és holnap folytatjuk a tanácskozást. Azt hiszem, hogy teljes megegyezést fogunk létrehozni.

A miniszterelnök ebédje

Félkettőkor Korosec Antun miniszterelnök a Palace-szálló különtermében ebédet adott Venizelosz tiszteletére. Az ebéd a két miniszterelnökön kívül jelent volt: Sumenkovic Ilija helyettes külügyminiszter, Hadzsics Sztéván tábornok-hadügyminiszter, Sztanics Andra közlekedési, Spaho Mehmed kereskedelmi, Angyellinovic Grga építésügyi miniszter, Pérics Ninkó, a parlament elnöke, Kumanudi Koszta beogradi polgármester, a görög delegáció tagjai: Politisz, Lambrosz és Sztelanosz, továbbá Politroniadesz beogradi görög követ, Argiropulosz és Szurlat görög követségi titkárok és a görög katonai delegáció tagjai, továbbá Lukovic Rada és Bakolics Mijó külügyminiszterhelyettesek, Hadzsi-Gyorgyevics Ljuba sajtófőnök és a külügyminiszterium több osztályfőnöke.

Korosec Antun miniszterelnök szerb nyelven köszöntötte Venizeloszt, aki franciául válaszolt és Alekszandar király Öfelségére emelte poharát. Ebéd után Venizelosz autósétát tet a Topcsiderben, majd ismét találkozott Sumenkovic helyettes külügyminiszterrel.

Jovanovic Jován Venizelosz tanácskozásairól

Venizelosz beogradi látogatásáról Jovanovic Jován, a földműves párt vezére az újságíróknak a következő nyilatkozatot tette:

— Ha Venizelosz azért jött ide, hogy olyan szerződést kössön, amilyent tegnap Rómában kötött és holnap Albániában fog kötni, akkor ennek nincs semmiféle nagyobb jelentősége. Ez a szerződés is annak a sokszáz hasonló szerződésnek sorsára fog jutni, amelyekkel tele van a Népszövetség archivuma, de amelyek valójában nem jelentik az igazi biztosságot azoknak az államoknak a számára, amelyek aláírják őket. Hiszen látni lehet, hogy mindezeknek a szerződéseknek ellenére

ép úgy folytatják a fegyverkezést, mint a háboru előtt.

Létrehozták a Népszövetséget, megcsinálták Locarnót és a Kellog-paktumot, de az államok mégis tovább fegyverkeznek és ezt nyíltan meg is mondják.

— Briand a Népszövetségben nyíltan hirdette.

Korosec és Venizelosz

várgó híreket. Ezek azonban valójában meglehetősen soványak, mert a mértékadó tényezők nem igen hajlandók a tárgyalások befejezése előtt pozitív közléseket tenni. Annyi mindenestre kiszivárgott, hogy

Beogradban aláírásra fog kerülni a két ország közötti barátsági és meg nem támadási szerződés.

Egyes verziók szerint ez a szerződés nem öt, hanem tíz évre fog szólni és megújítási klauzulát is fog tartalmazni.

A beogradi tárgyalások befejezése után a szerződést azonnal parafálni fogják és a végleges aláírás öt-hat héten belül fog megtörténni az összes szükséges formalitásokkal.

A paktum végleges aláírása előreláthatólag Athénben lesz és arra Marinkovic Vojta külügyminiszter utazik Athénbe.

Maga Venizelosz, valahányszor találkozik az újságírókkal, mindig a legnagyobb szívéllyel áll rendelkezésükre, de-mindedig a tárgyalásokról pozitív nyilatkozatot nem tett. Kedden este a görög miniszterelnök, mint jelentették, kihallgatáson volt a királynál. Az audiencia után, amely hosszú ideig tartott, Venizelosz görög újságíróknak a következő nyilatkozatot tette:

— Rendkívül meg vagyok elégedve azzal a szívéllyel fogadtatással, amelyet Öfelsége Alekszandar király részéről tapasztaltam. Alekszandar királyt igen nagyra becsülöm, még Szalonikiból ismerjük egymást és megvallom, különös örömet jelentett számomra, hogy ismét találkozhattam az uralkodóval. Sokat beszélgettünk a szalonikii emlékekről s ez annál kedvesebb volt, mert Öfelsége mindenre a legrészletesebben emlékszik, ami igen ritka emberi tulajdonság.

hogy Franciaországnak folytatnia kell a fegyverkezést és azt is mondotta, hogy Németország fel van készülve, hadserege van és gyárait szükség esetén könnyen át lehet alakítani fegyvergyárakká.

Görögországnak és Jugoszláviának külön érdekei vannak, ezek külön megegyezést követelnek, amelynek másnak kell lenni, mint közönséges barátsági és biztonsági szerződésnek. Nekünk érdekünk, hogy a szalonikii kikötő hozzáférhető legyen tranzitforgalmunk számára és a gyeveljelijai vasutvonalon keresztül meg legyen egy nem általunk kihívott háboru esetére az összekötő ut a tengerentúlra. Görögországnak is két különleges érdeke van, hogy megőrizze a jelenlegi státusquot határai tekintetében és biztossítsa magát más államok támadásaival szemben. Ezeket a külön érdekeket most rendezni kell és ha ezeket külön szerződésbe foglaljuk, ez nem jelenti azt, mintha bármelyik balkáni vagy más állam ellen volnának szándékaink.

Venizelosz nyilatkozata

Venizelosz szerdán este félhétkor fogadta a beogradi újságírókat, akik előtt rövid nyilatkozatot tett. Venizelosz, mint egy jovialis vidéki ügyvéd, szívélyesen mosolyogva állott az újságírók rendelkezésére és csak amikor a nyilatkozat véget ért és kiderült, hogy a miniszterelnök jóformán semmit sem mondott, látszott, hogy Venizelosz a jelenkor egyik legnagyobb diplomátája, aki királyokat buktatott meg s vasakarattal hajította az országot hatalma alá. Venizelosz a következőket mondotta:

Két nap óta, amióta Beogradban tartózkodom, Korosec miniszterelnök ural és Sumenkovic helyettes külügyminiszter ural a legbarátságosabb mederben tárgyaltuk azokat a kérdéseket, amelyek a két országot érdeklik. A tárgyalá-

sok még nem fejeződtek be s azokról többet még nem mondhatok.

Egy újságíró megkérdezte, hogy igaz-e, hogy Párisba és Londonba azért utazott, hogy a római szerződést megmagyarázza.

Semmiféle magyarázatról nem volt szó és arra nem is volt szükség, mert a barátsági szerződést nyilvánosságra hoztuk és amit a hivatalos ügynökségek közöltek, az teljes mértékben fedi az egyezmény szövegét. A Rómában kötött szerződésnek nincs semmiféle titkos záradéka.

Venizelosz végül kijelentette még, hogy csütörtökön elutazása előtt ismét rendelkezésre fog állani az újságíróknak.

Az angol sajtó Venizelosz tárgyalásairól

Londoni jelentés szerint a Daily Herald Venizelosz tárgyalásairól a következőket írja:

— Franciaországot bizonyos mértékben elkedvetlenítette az a körülmény, hogy Venizelosz következetesen ragaszkodik ahhoz, hogy

nem köt véd- és dacszövetséget Jugoszláviával.

Venizelosz külpolitikai elve semlegességi szerződések kötése és úgy látszik, hogy sikerült Franciaországot álláspontjának helyességéről meggyőzni, mert a francia külügyminisztérium azon van, hogy rávegye Beogradot, hogy Venizeloszsal a szerződést megkösse. Ennek még meglehetősen nagy nehézségei vannak, mert Venizelosz el van tőklélve, hogy nem adja fel Görögország szuverénitását és nem ad olyan kedvezményeket, amelyek ezt az elvet sértenék. Jugoszlávia viszont szabad utat követel az Aegei tengerhez és háboru esetére még azt is követeli, hogy hadianyagokat szállíthasson görög területen keresztül.

Sztanojevics Aca kormányalakítása nem elégítené ki a parasztdemokrata koalíciót

Tanácskozások a kormánypartok vezérei között

Beogradból jelentik: Venizelosz beogradi tartózkodása nagyban lefoglalja ugyan a kormányköröket és a figyelem főként a vele folytatott tárgyalások felé irányul, mégis a pártvezérek a hosszú idő óta tartó stagnáció után szükségesnek látták, hogy egymás között megbeszéljék a politikai helyzetet. Már második napja tartanak a tanácskozások a kormánypartí vezetői között. Kedden Korosec külön-külön tárgyalt Vukicsevics Veljával, Davidovics Ljubával és Spaho Mehmeddel, szerdán pedig Davidovics és Spaho tanácskoztak egy óra hosszat. Ezekről a tanácskozásokról semmi sem szivárgott a nyilvánosságra. Spaho csak annyit mondott az újságíróknak, hogy már rég nem találkozott Davidovicssal s ezért beszélt meg vele az általános helyzetet. Hozzátette, hogy ha véget érnek a különböző ünnepélyes fogadtatások, hozzá fogunk látni az intenzív munkához.

A kormány egyébként leginkább az új költségvetés összeállításával van elfoglalva. Érdekes, hogy ez idén a kormány tagjai a költségvetés kérdésében mereven elzárkóznak a sajtó információi elől. Ilyen módon a sajtó majd csak akkor foglalkozhatik a költségvetéssel, ha azt a kormány a parlament elé terjeszti.

A közeledő új parlamenti ülészekkel kapcsolatban aktuálissá vált a parlament elnökségének a kérdése. A radikális klubban az az óhaj merült fel, hogy ismét Perics Ninko legyen a parlament elnöke, Perics azonban közölte barátjaival, hogy egészségi állapota és fáradtsága miatt hosszabb pihenésre van szüksége és ezért a parlament elnöki állását nem vállalja el. A radikális klub ennek következtében előreláthatólag Vujičevics Milorád igazságügyminiszter parlamenti elnökké választása mellett fog állást foglalni.

Politikai körökben sokat kommentálják Korosec miniszterelnöknek egy németországi lap számára adott nyilatkozatát, amelyet a *Bácsme gyei Napló* is közölt legutóbbi számában. Ebben a nyilatkozatban Korosec maga is rámutat a mostani kormány ideiglenességére és ezt annak

Pribicevics nyilatkozata a kibontakozási lehetőségekről

Pribicevics Szvetozár újságíróknak adott nyilatkozatában több beogradi lap cikkével polemizál, főleg a *Vreme* híradásával, amely azt írja, hogy Sztanojevics Ácára bizzák azt a feladatot, hogy olyan megoldást találjon, amely alkalmas a helyzet tisztázására. A lap szerint Sztanojevics kormányt alakítana, amelynek az volna a külön feladata, hogy előkészítse a talajt a Zagreb és Beograd közötti megegyezésre, esetleg választásokra.

Pribicevics élesen állást foglalt ezzel a kombinációval szemben és kijelentette, hogy egy Sztanojevics-kormány, amely a parasztdemokrata koalíció követeléseit figyelmen kívül hagyva alakulna meg, ugyanolyan elbánásban részesülne a koalíció részéről, mint a Korosec-kormány. A koalíció ismeretes követeléseinek teljesítése nélkül egyetlen kormánnyal nem állnak szóba.

Pribicevics ezután Korosec kijelentésével

foglalkozott, amely szerint ez a kormány ideiglenes.

— Korosecnek ez a nyilatkozata — mondotta Pribicevics — csak olaj a tüzre. Minden olyan választás, melyet akár Korosec, akár a négyes koalíció valamely tagja vezet, csak elmérgesítené a helyzetet, mert mi azt a parlamentet nem ismernénk el, melyet ezek a pártok választanak meg, tekintet nélkül arra, hogy a választást milyen céllal vezetik. Szabad választásokat adjanak, hogy a parlamentbe egyszer már azok kerüljenek be, akiket a nép akar.

Pribicevics ezután cáfolta a *Politika*-nak azt az állítását, amely szerint ő a radikális párt egyik frakciójával akar együttműködni. Kijelentette, hogy minden lépését a horvát parasztpárttal megegyezően teszi és szó sincs arról, hogy a radikális párt bármely frakciójával hajlandó lenne együttműködni. Pribicevics foglalkozott a parlament összehívásának kérdésével és kijelentette, hogy a helyzet feltételei megszigorítására fogja készíteni a koalíciót.

A bécsi „aranytöltőtoll-király“

A raxi reklámöngyilkosság rendezőjének sorozatos csinytevésai

Bécsből jelentik: A raxi »kettős öngyilkosságot« — mint a *Bácsme gyei Napló* már jelentette — Winkler Ernő, a bécsi »aranytöltőtoll-király« rendezte reklám céljából és ezért a bécsi rendőrség most hatóság félrevezetése miatt megindította ellene az eljárást. Winkler Ernő nagyon érdekes ember, aki már évek óta vezeti orránál fogva a bécsi rendőrséget, a bécsi sajtót és egész Ausztriát. Olykor lecsukják, vagy néhány hétre tételydába internálják, végeredményben azonban a hatóságok tehetetlenek vele szemben. Winkler Ernő életcéljául tűzte ki a hatóságok bosszantását. Néhány év előtt Winkler, akinek töltőtoll-üzlete van a bécsi belváros egyik legelőkelőbb utcáján, a Kohlmarkton, egy nagyobb tétel töltőtollat vásárolt. Később kiderült, hogy az eladó a töltőtollakat ellopja, mire az ügyesség Winkler ellen is vádat emelt orgazdaság címén. A bíróság Winklort elítélte annak ellenére, hogy az »aranytöltőtoll-király« azzal védekezett, hogy nem volt tudomása arról, hogy lopott holmit vásárolt. Winkler az elítélteést falragaszokon igazságtalannak, »Justizmord«-nak minősítette és közölte Bécs város lakosságával, hogy *hadat üzen a rendőrségnek és a bíróságoknak*.

Az »aranytöltőtoll-király« első csinytevését 1926 szeptemberében követte el. Egy szép napon egy turista az Anninger hegységben, az ugynevezett huszártemplom közelében egy börtöndöt talált, amelynek tartalma egy grófi koronával ékesített névjegy volt a következő felirással:

GRAF EDGARD HENCKEL
FREIHERR VON DONNERSMARK,
FIDEIKOMISSHERR AUF BEUTEN.

A névjegy másik oldalán az a közlés volt olvasható, hogy aki megtalálja ennek a névjegynek öngyilkossá lett tulajdonosát, az 100.000 aranyárka jutalomban részesül. A turista nyomban a csendőrségre sietett, amely megindította a nyomozást, néhány nap múlva azonban kiderült, hogy az állítólagos sziléziai hűbérur öngyilkossága valótlan, az egész nem egyéb Winkler Ernő csinytevésénél.

Az azóta eltelt időben Winkler még egy csomó hasonló csinyt követett el. Így ismételtelen névtelen levelekben jelentkezett különböző hatóságoknál, mint ki nem nyomozott rablógyilkosságok elkövetője. Leveleket írt nagy esküdszéki perek elnökeihez és tanácsokat adott nekik tanuk kihallgatására.

A tavalyi július 15-iki bécsi forradalom után Karl Kraus, a harcos bécsi író falragaszokat bocsátott ki, amelyeken Schober rendőrfőnököt lemondásra szólította fel a következő mondattal:

Bécs rendőrfőnökének!
Ezennel felszólítom, hogy mondjon le!

Karl Kraus.

Másnap ugyanolyan nagyságban és ugyanolyan betűkből szedve a fenti falragasz mellett az alábbi piakát volt olvasható:

Bécs rendőrfőnökének!
Ezennel felszólítom, hogy ne mondjon le!

Winkler Ernő
aranytöltőtoll-király.

Egy kihágási ügyben a napokban Winklernek újból vádlottként kellett volna megjelennie az I. kerületi rendőrbíróság előtt. Winkler azonban nem ment el a tárgyalásra, hanem ismeretlen helyre elutazott Bécsből, egyúttal újabb proklamációban tudatta Bécs város lakosságával, hogy többé semmiféle minőségben nem lépi át a bíróságok épületét, mivel erre önmagának becsületszavát adta. A tárgyalást vezető bíró kénytelen volt elnapoló határozatot hozni és egyben Winkler ellen elfogatási parancsot kiadni.

Őfelsége Alekszandar király nyilatkozata egy angol lapban

— A délszláv királyság politikai pártjainak és népeinek józansága meg fogja őrizni az állam egységét — mondotta Őfelsége

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* jelentése szerint Őfelsége Alekszandar király Beogradban fogadta az angol lap munkatársát és interjút adott neki. Kijelentette Őfelsége, hogy nálánál talán senki sem sajnálja és fájlalja jobban a jugoszláv parlamentben történt véres eseményt, de megvan arról győződve, hogy

a délszláv királyság politikai pártjainak és népeinek józansága meg fogja őrizni az állam egységét

és meg fogja akadályozni, hogy az ujjaépítés nagy művét és az ország gazdasági fejlődését megsemmisítse az a fájdalmas esemény. Tíz év óta politikai egységben tömörült a jugoszláv királyság népcsaládjának három testvéri ága — mondotta Őfelsége Alekszandar király — mind a háromnak tiszteletreméltó hagyományai, eszményei és szokásai vannak, még

nem volt idejük szerbeknek, horvátoknak és szlovéneknek, hogy megtanulják egymástól nemzeti sajátosságaik megismerését, sokat kell tanulniok, azonban

nincs messze az az idő, míg minden egyenlőségbe jön és a testvérnépek megértik egymást

a szabadság és egyenlőség létkörében. Jugoszlávia nagy gazdasági problémák előtt áll, — folytatta Őfelsége — amelyek az állam intézőinek minden gondját lefoglalja.

Őfelsége ezután hangsúlyozta, hogy Jugoszlávia minden szomszédjával békében és barátságban akar élni, hogy erejét a gazdasági feladatok megoldására összpontosíthassa, el kell felejtetni a múltat, hadd jöjjen az új korszak, amely a Balkánon meghozza a békét és a boldogulást.

Botrányos jeleneteket provokált egy makacs adófizető a szubotikai pénzügyigazgatóságon

Délutánra szóló idézéssel ittas állapotban négyszer jelentkezett délelőtt, mire kidobták — A részeg ember vérző fejével megjelent Manojlović főispánnál, akinél panaszt emelt, majd beszállították a rendőrségi fogdába

Zajos jelenet színhelye volt szerdán délelőtt kilenc órakor a szubotikai pénzügyigazgatóság földszinti hivatali helyisége. Egy erősen beborozott állapotban levő adófizető botrányt rendezett a hivatalszobában, úgy hogy Svábics Szvetozár pénzügyigazgató a renitens embert kénytelen volt rendőri fedezet mellett elszállíttatni a városházára. A gazdálkodó vérző fejével megjelent Manojlović Dusán főispánnál, akinél panaszt emelt, hogy a pénzügyigazgatóságon bántalmazták. A nem mindennapi jelenet ezután a rendőrségen folytatódott, ahol az erősen vérző adófizetőt a tisztifőorvos vette vizsgálat alá és hivatalos orvosi bizonyítványt állított ki arról, hogy a gazdálkodó az öntudatlanságig ittas. A városban gyorsan elterjedt a hír, hogy egy adófizető véres fejével távozott a pénzügyigazgatóság épületéből és mindenfelé a legkülönbözőbb kommentárokról adott alkalmat.

A makacs adófizető

Szerdán reggel kilenc óra tájban, amikor a pénzügyigazgatóság hivatali helyiségeiben a legnagyobb a forgalom, egy erősen tántorgó ember jelent meg a földszinti hivatali helyiség egyik pénztáráblaka előtt: Varga Vinkó ludasi 208. házszám alatti lakos. A láthatóan borközi állapotban levő Varga Vinkó ököllel csinált magának utat a pénztáráblak előtt várakozók tömegében és rövid küzdelem után sikerült az ablakig jutnia, ahol Vukicsevics pénzügyigazgatósági tisztviselőnek egy adótárgyalásra szóló idézést adott át.

Vukicsevics, aki nem tud magyarul, nagy nehézségek árán megmagyarázta Vargának, hogy az idézés adófelbecsülési tárgyalásra szól és pedig nem is délelőtre, hanem délután két órára s nem a földszintre, hanem az emeleti tárgyalóterembe. Az erősen dülöngő Varga nagy nehezen tudomásul vette a kapott felvilágosítást és kibotorkált az ajtón. Alig telt el öt perc, a makacs adófizető már ismét a földszinti pénztárhelyiségben volt és ezúttal Vujanac pénzügyigazgatósági tisztviselő ablakánál törte át a várakozók tömegét és Vujanacnak nyújtotta át az ominózus cédulát. A tisztviselő ugyancsak megmagyarázta Vargának, hogy idézése délután két órára az emeleti helyiségre szól. Varga látszólag tudomásul vette az újabb felvilágosítást is és ismét eltűnt az ajtó mögött. Újabb öt perc múlva azonban a tisztviselők legnagyobb csodálkozására most már harmadikban tért vissza az illuminált adóalany, ismét Vujanac tisztviselő ablaka előtt termett és mintha mi sem történt volna, újból átnyújtotta az idézést. A tisztviselő, aki nem tudott arról, hogy Varga már egy másik kollégájánál is járt, erősebb hangon magyarázta meg a dolgot a nehéz felfogású embernek. Varga ismét kibotorkált, de alig egy-két perc múlva negyedszer is visszatért kezében lobogtatva az idézést és szerencsétlenségére ezúttal Vukicsevics ablaka elé került, akinél első ízben is járt.

A pénzügyigazgatósági tisztviselő most már kissé felindultan magyarázta neki, hogy az idézés délutánra szólítja őt a hivatalba és nyugodtan hazamehet.

Mit mond a tisztviselő?

Arról, ami ezek után történt, eltérőek az állítások. Vukicsevics adótisztviselő a *Bácsme gyei Napló* munkatársa előtt a következőkben ismertette a botrányos eset lefolyását:

— Amikor Varga, akiről száz lépéstről leritt, hogy az öntudatlanságig részeg, negyedszer is megjelent a helyiségben és negyedszer is ököllel tolta félre maga

előtt az ügyes-bajos emberek egész tömegét, kissé erősebb hangon szólítottam fel, hogy távozzék és ne csináljon botrányt.

— Nem tudok magyarul — folytatta a tisztviselő — és így nem tudom pontosan rekonstruálni mindazt, amit a részeg Varga kiabálva mondott előttem. Arra emlékszem, hogy egészen közel jött hozzám és valósággal a fülembe ordította: »Magyarul!«

— Ezt többször ugyanebben a modorban megismételte és harmadikban a »Magyarul« mellé egy reprodukálhatatlan káromkodást is megkockáztatott, amely annyira közkeletű, hogy bár nem tudok magyarul, de megértettem. Az ügyes-bajos emberekkel telt hivatali helyiségben elejét akartam venni a nagyobb botránynak és a részeg Vargát kiteszkoltam az ajtón, egyúttal pedig jelentést tettem a botrányos esetről hivatali felelősöknek. Svábics Szvetozár pénzügyigazgató urnak, aki rendőrt hivatott és Vargát a városházára kísértette.

Svábics pénzügyigazgató nyilatkozata

Svábics Szvetozár pénzügyigazgató, akihez a *Bácsme gyei Napló* munkatársa felvilágosításért fordult, elmondotta, hogy Vukicsevics tisztviselő délelőtt jelentést tett neki, hogy egy Varga Vinkó nevű részeg ludasi földműves botrányos jelenetet rendezett a földszinti hivatali helyiségben. Rendőrt hivatott, aki a részeg embert elszállította a pénzügyigazgatóság épületéből. Egyúttal botrányokozás miatt hivatalból megtettem a feljelentést Varga ellen.

— Egyébként — mondotta a pénzügyigazgató — ha beszélni akar a delikvenssel, szívesen idehivatom. Pár pillanat alatt már a szobában állott Varga Vinkó, akit a városházáról három órai fogvatartás után a délután két órára kitűzött adóügyi tárgyalásra szabadon engedték és most a folyosón várta, míg adóügyének tárgyalására kerül a sor.

A zömök földművesből még most, a késő délutáni órákban is, intenzív borszag áradt.

— Mi történt magával? — kérdeztük tőle.

Varga széles mozdulatokkal és meglehetősen összefüggéstelen mondatokban kezdett beszélni:

— Hát adót jöttem fizetni kérem és mert azt mondtam, hogy beszéljenek velem magyarul, háromszor úgy felpofozott, hogy előntött a vér. Mutatja fülét, amelyen alvadt vércsomó van.

— Ez volt az — mutat rá Vukicsevics tisztviselőre, aki szintén jelen volt a beszélgetésnél. — Erre meglehetősen izgatott párbeszéd következett. Varga magyarul bizonygatta a maga igazát, az adótisztviselő pedig szerb nyelven cáfolta.

Vukicsevics Varga állításaival szemben megmaradt amellett, hogy a részeg embert nem bántalmazta, hanem, amikor már negyedszer jött vissza, a botrányosan viselkedő adófizetőt kiteszkolta a hivatalszobából. Lehetséges, hogy a részeg ember elesett és akkor szerzte sérülését.

A városházán

Vargát a rendőr felkísérte a városházára és a részeg embert Manojlović Dusán főispán elé vezették, akinél panaszt tettek, hogy a gazdálkodót a pénzügyigazgatóságon véresre verték. A főispán azonnal elrendelte a vizsgálatot és utasítást adott, hogy Vargát Mázics Andrija rendőrkapitány elé vezessék. Mázics kapitány nyomban megkísérelte Varga kihallgatását.

aki azonban a kérdésekre összefüggéstelen és zavaros feleleteket adott és miután kétségtelemé vált, hogy a gazdálkodó részeg, Pavkovics Milutin dr. tisztifőorvos vette alapos vizsgálat alá és hivatalos orvosi bizonyítványt állított ki arról, hogy Varga az öntudatlanságig ittas. Vargát a bizonyítvánnyal együtt ezután visszavitték Mázics Andrija rendőrkapitány elé, aki Vargát kijózanodásáig a rendőrségi fogdába helyeztette el és innen délután két órakor engedték szabadon, hogy arra az időre kitűzött adótárgyaláson megjelenhessen.

SZUBOTICAI PANORÁMA

Fekete fuvar

A kis cseléd a sarkon állt égszínkének perkáruhában, kackiás pruszlikban és urnősegektől levetett, féldoldalt imbolygó ünnepi cipellőben. Éppen olyan volt az öltözete, mintha egy népszínműben domboritana. Csak állt a sarkon és nézte vágyakozva a karcsu és előkelően decens vonalú autóbilit, amely unatkozva vesztegelt a ház előtt. A kis cseléd háborítatlanul vágyakozhatott kedvére, senki sem zavarta, mert vasárnap volt, a pihenés, szórakozás és kedvtöltés várva-várt hetedik napja. Ami ugyan nem igen hozott cselédke napirendjébe különösebb szenzációt, mert az ő vasárnapját mindössze a vágyakozás festette pirosbetűsre.

Az autóban békésen terült el a bőrkabátos gépkocsivezető. Féldoldalt billent fejét szunyókált és újságot olvasott felváltva, majd egyszerre minden látható ok nélkül halkat, szelidet káromkodott és morogva kapart elő egy megviselt külsejű cigarettát. Mindjárt az első két füstkarikák kulcslyukán keresztül meglátta a cselédket, aki éppen a hűtő orrát piszkálta. Szájtató ámulattal vizitálta végig a hűtőt, megtapasztalta, ennekével megtapogatta.

— Mit bámulsz hé...? — kezdte el az udvarlást a volánt ura.

Kiscseléd fjedten rezzent fel a suttogónak éppen nem mondható baritonra. De azután összeszedte magát, igazított egy kevélyet és öntudatos a pruszlik egyenesen és egész méltósággal felelt:

— Kinek mi köze ahhó'...

— Hiiüü az anyád — taposott egy dühöset az ártatlan lábfejen a szilárd anyaföld pilótája — de föl-vágták otthon a nyelved.

— Föl azt — vágta vissza kihívóan cselédke — akinek pedig nem tetszik, tegyen róla.

A bőrkabátos mosolya megenyhült, mint a lég, ha vídül a határ. A bősé embert ugylátszik lefegyverezte kiscseléd öntudatos fellépése.

— Aztán, hogy a fenébe hinak, mi...?

— Julis, ha éppen tudni akarja.

— Nem rossz név...

— Jó az a szegény lánynak — jelentette ki határozottan Julis, azután némi habozás után ő is megérdeklődte az új ismerős becsületos nevét.

— Engem Janinak...

— Jani, Jani. Van egy bátyám is Jani.

A bőrkabátos erre valami olyasmit dünnyögött, hogy örvend, kint van a benzintartályból. De ezt nem mondta hangosan. Hangosan ezt mondta:

— Érdekes véletlen... Juliska.

Kiscseléd nem akart hinni a fülének és zavartan illegett a zord gépkocsi előtt, ott a Paja Dobanovacki sarkán, mintha tojásból lenne a kövezet. De a továbbiak még csodálatosabbak voltak:

— Szeretsz-e autózni?

— Hát — vágta rá bizonytalanul — biztos nem ráz ugy, mint a szekér.

— Kórságot ráz — méltatlankodott Jani — ringat. Hallod-e? Ringat, mint az édesanyád.

— Engem nem is édesanyám ringatott.

— Hát ki?

— Néném. Veron néném.

A bőrkabátos ráhagyta:

— Hát akkor ugy ringat.

— De ő egyszer lejtett. Majd a nyakam törtem. — Ez nálam kizárt dolog — jelentette ki egész büszkeséggel Jani — nyaktörés simon.

— Jajjaj — mondta erre cselédke, mert hamarjában nem jutott eszébe egyéb.

A sofför kihajolt a kisajtón.

— Akarsz-e egy-kettőt fordulni?

Julis láthatólag küzdött magával. Illik, nem illik, küzdött Julisban, a gólyalátta falusi házak félenksége a gyönyörű, büszkén dohogó autóval.

Amikor beszállt, hármat botlott, négyet csetlett és a vasárnapos inasok, akik ott rugták a labdát és a port mellettük, kórusban üvöltötték a méltósággteljesen kanyarodó autó után:

— Fekete fuvar! Fe-ke-te-fu-va-aa-r!

Julis ezt már nem hallotta. Ezt az igazságtalanságot. Mert az igazság az, hogy ilyen fehér fuvar talán nem is vitt még sohase Jani, a bőrkabátos.

(de. jó.)

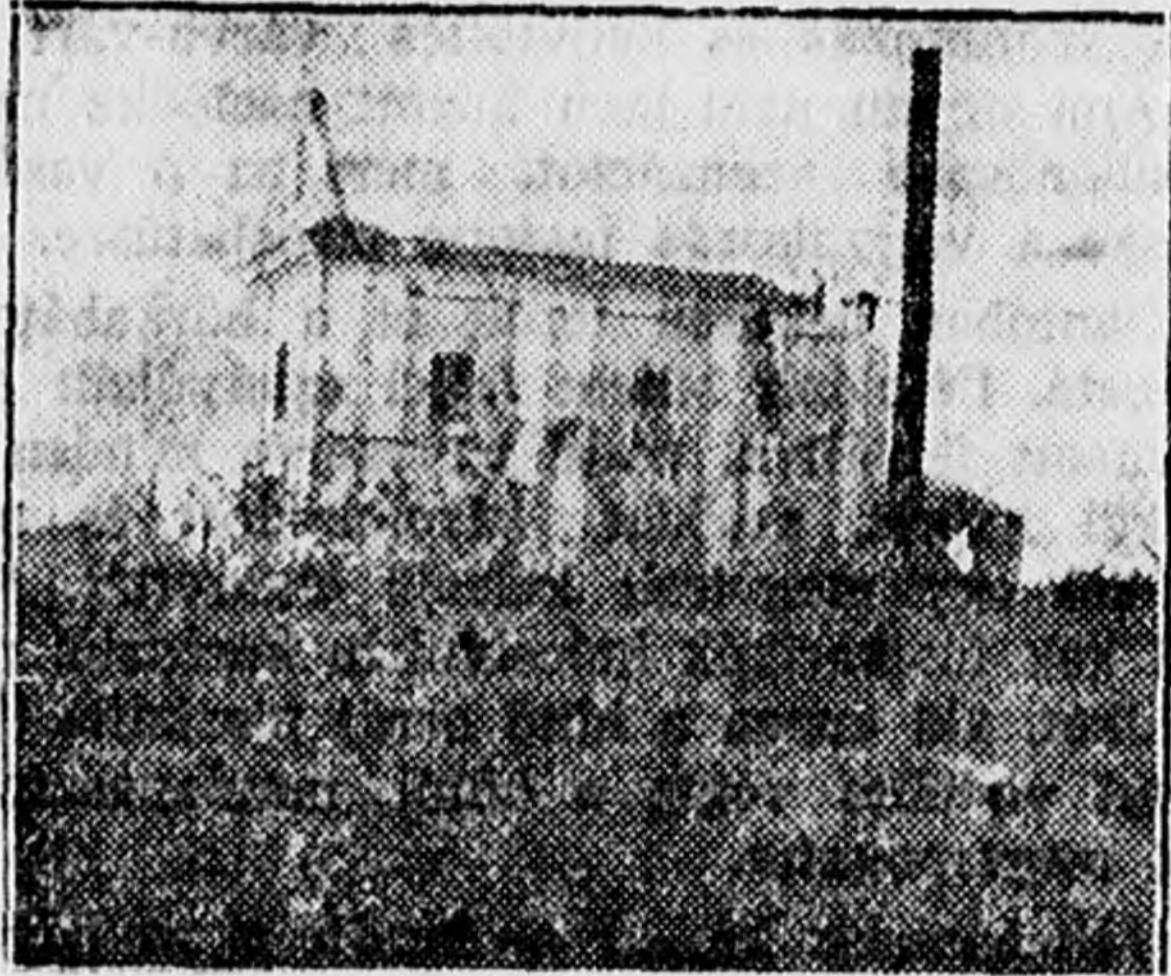
Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

Egy cipész 11.600 dinárért megvette a noviszadi dunaparti Szent János kápolnát

**Megkezdték az 1767-ben épült Nepomuki Szent János kápolna lebontását
A halászok és hajósok védszentjének másfélévszázados kápolnája eltűnik
a Dunapartról**

A mult egy kedves emléke: a noviszadi Dunaparton lévő Nepomuki Szent János kápolna, néhány nap mulva örökre eltűnik. Hétfőn kezdték meg a kis kápolna lebontását és néhány nap mulva már csak hült helye fogja jelezni, hogy ott százhatvanegyszázadon keresztül az architektonikusan is szép Dunaparti kis kápolna állt, ahova a hajósok és halászok gyakran betértek lelki vigaszért.

A kor szelleme előtt hódolt meg ez a másfél évszázados történelmi emlékü kápolna s alig keltett fel-tűnést, hogy hétfőn reggel munkáskezdek elkezdték a tetőzet cserepeit bontani. Pedig a dunaparti kis kápolna teljesen beleillett a környezetbe. Szemben a Duna tulsó partján, ahol a prehisztorikus időkben egykor, amikor a messze keletről megindult a népek nagy vándorlása, jazigok telepedtek le, Petrovaradin büsz-

A halálraitelt kápolna

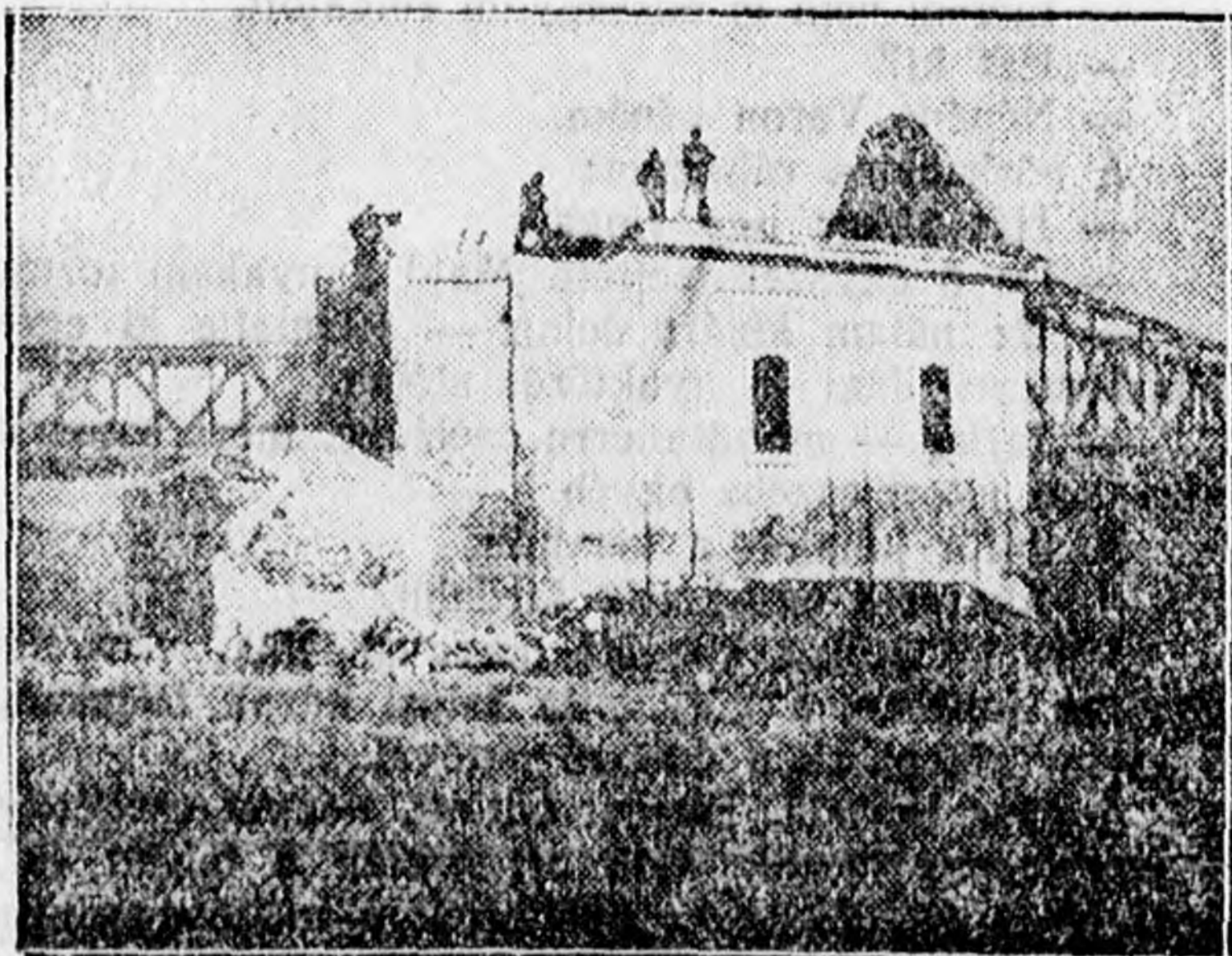
ke vára emelkedik. A mai Noviszad Petrovaradinnal szemben épült, a jazigok harcainak idejében, néptelen füzesek helyén.

A hadi technika és a kor haladásával az eredetileg primitív Péterváradból modern vár lett, amelynek sáncái átérték a Duna tulsó partjára, a mai Noviszad helyére is.

Itt a noviszadi parton, a sáncok közé, a katakombák és kimeredő ágyuk csöve közé erre járó hajósok és ittélő halászok adakozásából létesült a kis kápolna százhatvanegyszázadon keresztül, amely szemben az akkor nagy hadi felkészültségű várral, a békét a vallásnak a fegyvereken túlmenő hatalmát jelképezte.

Nincsenek hiteles és megbízható feljegyzések, hogy mikép épült a kis Dunaparti kápolna, csak halászdinasztiáknak apáról-fiúra maradt emlékezeiből tudható meg, hogy azt halászok és hajósok építették. Az erre haladt hajósok Péterváradnál rendszerint hosszabb pihenőt tartottak és az ő kezdeményezésükre indult meg a mozgalom, hogy a Dunaparton kápolna létesüljön, amelyet a hajósok és halászok védszentjéről: Nepomuki Szent Jánosról neveztek el. Halászok és hajósok adták össze keresményükből az összeget, amelyből azután a tetszetős szép külsejű kápolna létesült. Ide jártak százhatvanegyszázadon át imádkozni az errehaladt hajósok és ide jártak lelki-malasztást a noviszadi halászok.

Az 1767-ben épült kis kápolna a régi Ujvidéknek sorrendben ötödik temploma volt. Ide zárandókat a hajósnép és a halásztársadalom Szent-Jánosnapi bucsura, amelyet évente nagy ünnepekkel szoktak

Dolgoznak a csákányok

volt megünnepelni. Virágokkal feldisztett égő szurkos hordókat gurítottak a Dunába, amelynek sebessen folyó árja továbbvitte az égő hordókat és ezzel mintegy jelképezve, hogy a folyó Duna medre a hajósok és halászok birodalma. A bucsuk alkalmával mossarak darogtak nemcsak az ujvidéki parton, de a várból is és az egész város lakossága együtt ünnepelt a

halászokkal és hajósokkal, akik az egész alsó-Duna mentéről eljöttek a noviszadi Nepomuki Szent János bucsura, amelyen az ájtatos hívek száza énekelték, a Nepomuki Szent Jánosról szóló éneket:

*Nepomuk városa hozta a világra,
Szent Jánost,
Csehország nevelé, magának elfegyvé,
Mint patronust,
Ahol testben nagy szentségben élt Isten kedvében
Csodatételekben Szent János.*

*István anyja nyerte, hogy születnék kérte,
E világra,
Egy öreg atyától, magtalan anyától,
Csudamódra,
Mert az égből, onnan felül leszállott csillagzat
Jel volt, hogy született magzat, Szent János.*

*Alig emeltetett és felszenteltetett,
A papságra,
Már is a híveket gerjeszt, minden népet,
Buzgóságra,
Prédikálván s tanítgatván, Isten dicsőségét,
Terjeszté félelmét Szent János.*

*Ládván nagy szentségét, buzgó szent életét,
A királyné,
Hogy ő gyónatója lenne, lelki atyja,
Ötet kéré,
Azért papja és jó pásztor,
Lelkiismerete, vizsgálója leve Szent János.*

*A negyedik Venzel, kegyetlen cseh király,
Ezt megtudván,
Tömlöccel és kinokkal ijeszté halállal,
Haragjában,
Ha gyónásban, szent titokba, mit szólt a királyné,
Ki nem jelentené, Szent János.*

*De Istennek papja, áll erős bajnoka,
Hallgatásban,
Inkább kész meghalni s kinokat szenvedni,
Igazságban,
Hát Prágában, Moldvába vettetik, de mennybe
Megyen nagy örömben Szent János.*

*Midőn bevettetett, teste merítettet,
Már a vízbe,
Égből tűz leszállt, Szent testhez éjszaka,
Fényességben,
Bizonyítván és megmutatván, hogy ártatlan vala,
Istennek Mátyrja, Szent János.*

*Azért a papi rend nagy tisztelettel ment,
És kivéve,*

*A fő káptalanban, prágai templomban,
Eltemeté,
Ahol nyugszik, halva tekszik, jó névnek és hírnek,
Pártfogója népnek, Szent János.*

*Tehát mi hozzánk és tisztelőidhez is,
Hajtsd füledet
Vedd be kérésünket, halld éneklésünket,
Kérünk Téged,
Magyar népnek, híveidnek, míg élünk, gyámolunk,
Jó névben ottalmunk légy Szent János.*

Ez az ének visszhangzott a Dunapartról százak, talán ezrek ajakáról. Ez az ének ismertette Nepomuki Szent János történetét, kálváriáját és mártíromságát.

Vagy az az ének, amelyet a litánia után énekeltek és amely így kezdődött:

*Dicsérjétek, tiszteljétek,
Ti keresztények,
Nepomucenus Szent János,
Igaz, jó hívek,
Isten hív szolgáját,
Krisztus kedves Mátyrját,
Ki érte megvetette
A szörnyű halált.*

A misék rendszerint németnyelvűek voltak, mert akkortájt sok német hajós fordult itt meg és ezek kedvéért német miséket mondtak. De az éneket magyarul mondták el a hívők. Akkoriban nem ismerték a nemzetiségi türelmetlenséget és üldözést.

A kis kápolnának azonban még egy jelentős érdekessége volt: a homlokzatoldalán, a főbejáratnál balra helyezték el az árvizeket jelző márványtáblákat. A kápolna első márványtáblája feljegyezte az 1770. évi árvíz szintjét és azóta minden magas vízállás meg lett jelölve a kápolna márványtábláján.

Most eltűnik a Dunaparti kis kápolna, mert a városrendelők terv szerint arra a helyre rakpart épül és a kis kápolna utban volt. Ma teherkocsik állnak a kápolna előtt, amelyekre rárakták a kiszedett téglákat és hatalmas tölggyagerendákat, hogy ebből az anyagból röviddel utóbb valahol kis házikó épüljön fel.

Augusztus huszonhetedikén tartotta meg a noviszadi katolikus egyházközség a kis kápolna lebontandó anyagára kiírt árlejtését, amelynek versenytárgyalásán nyolcan vettek részt. A legtöbb Hiegl Sebestyén noviszadi cipésmester kínálta és 11.600 dináros ajánlatával a kápolna tulajdonosa lett. Ezt most lebontatja, hogy annak csodásan jó állapotban megmaradt anyagát új lakóháza építéséhez használhassa fel.

Hiegl Sebestyén, mondotta e sorok írójának, hogy a kápolnából kikerült téglák olyanok, mintha nem százhatvanegyszázadon keresztül, hanem pár éve került volna a kápolna falába és az onnan kivett hatalmas fenyőgerendák is olyan jó karban vannak, hogy azokat kár volna építési célokra felhasználni, mert az hangszergyártásra rendkívül alkalmas. Hiegl mester a gerendákat fel fogja ajánlani egy hangszerkészítőnek, talán kikerül belőlük néhány búvóshangu mesterhegedű.

Mayor József

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely a continuation of the article or a separate note.]

Óvás!!

Óvakodjunk a silány utáztatoktól, mert az ALADDIN-lámpa utólérhetetlen fényerőben, biztonságban és anyagmegtakarításban.

A tudomány csodája az ALADDIN-lámpa, mert 92% levegővel és 6% petróleummal 80 kwertórásig, hófűtő, egyenletes napváltó világosságot izzófényt áraszt. Zsír, szag füst és korommentes és garantáltan tűzbiztos, nem robbanhat. Nem kell pumázni és előmelegíteni. Ingyen ismeretöt küld.

ALADDIN vezérképviselő:
BARZEL D. D. SUBOTICA

Váltót hamisított gróf Keglevich Pálné, de nem került a vádlottak padjára, mert elmebeteg

Csak a bűnsegedeket vonja felelősségre a szerdán megkezdett tárgyaláson a budapesti törvényszék — Egy tábornok, egy nyugalmazott huszárezredes és egy volt főhadnagy segédkeztek a bűncselekmény elkövetésében

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék szerdán kezdte meg gróf Keglevich Pálné váltóhamisító társai bűnügyének tárgyalását.

Néhány évvel ezelőtt ugyanis az utolsó évtizedek legnagyobb váltóhamisítási bűnügyének központjába keveredett gróf Keglevichné báró Kohner Alice. Egész banda szervezkedett a grófné körül és volt férjének, Léderer Károlynak nevét sok-sok milliárdot érő váltók alá hamisította s bűntársai segítségével próbálta ezeket a váltókat mindenféle értékesíteni Keglevichné. Letartóztatták őt is, bűntársait is: Alföldy Istvánt, egy ingatlankezelési vállalat tulajdonosát, Laender István ügynököt, dr. Faludi Oszkár gyakorló ügyvédet, Balla Antal József szolgálaton kívüli tisztet és lovag Ahsbahs Taszilló nyugalmazott ezredesét, akik hosszabb-rövidebb ideig a Markó uccai fogház lakói voltak.

Keglevichné törvényszéki orvosszakértők figyelték cellájában és arra a megállapításra jutottak, hogy Keglevichné hisztérikus, degenerált elmebeteg. A legfőbb orvosi fórum, az igazságügyi orvosi tanács is megállapította, hogy a grófné nem volt beszámítható a bűncselekmények elkövetésekor és ezért az ügyészség megszüntette az eljárást Keglevichnével szemben és vádiratot adott ki bűntársai ellen.

A vádirat

A vádirat Alföldy Istvánt és Laender Istvánt mint tettestársakat 40 rendbeli magánokirathamisítás, Laender István még két család büntetvével, Alföldy Istvánt három hamis tanúzásra való rábírás büntetvével, dr. Faludi Oszkár budapesti ügyvédet nyolcrendbeli magánokirathamisítás büntetvével, továbbá egyrendbeli kísérletnek büntetvével, lovag Ahsbahs Taszillót, Balla Antal Józsefet és Alföldy Istvánt közokirathamisítás büntetvével vádolta.

Ezeket a vádakokat az ügyészség vádiratában a következőképpen indokolja meg és ebből az indokolásból felderült a nagy váltóhamisítási per egész tényállása.

A vádirat indokolása

A vádirat indokolása szerint báró Kohner Alice, amikor Léderer Károlytól elvált még nagy vagyon fellett rendelkezett, de ez a vagyon rohamosan fogyott. 1926 második felében amikor már gróf Keglevich Pál felesége volt, vagyoni helyzete már olyan kedvezőtlen volt, hogy néhány millió lakbérét sem tudta kifizetni. Igyekezett tehát egy alacsonyabb bérű lakást, esetleg kis lakóházat bérelni és evéghől mint lakásközvetítőt Alföldy Istvánt kereste fel. Így ismerkedett meg a grófné Alföldy Istvánnal. Alföldy bemutatatta Keglevichné irodájában Laender Istvánnak, mint aki kintinó kölcsönt fog neki szerezni.

Keglevichné kapva az alkalmon előadta, hogy volt férje Léderer Károly ellen pert folytat és ezen 15—20

milliárdot fog nyerni. Erre az összegre szeretne néhány milliárdos kölcsönt felvenni. Most már hárman tanácskoztak együtt, milyen módon lehetne kölcsönt szerezni és kitalálták azt a tervet, hogy váltókat fognak kiállítani, azokra Léderer Károly nevét hamisítják.

A hamis váltók készítését Keglevichné, Alföldy és Laender csakhamar meg is kezdték. Még pedig a váltókra Léderer Károly aláírását Keglevichné hamisította, majd a váltót elfogadói minőségben aláírta, míg a többi szükséges adatokat Alföldy István írta a váltókra. Ezeket a váltókat azután Laender és Alföldy igyekeztek értékesíteni.

Ékszerészeknél, szőnyegkereskedőknél, bankároknál, bankoknál, mindenféle megpróbálták a váltók értékesítését, de mindenütt gyanusnak találták a váltókat, mert mindenhol tudták, hogy Léderer Károly sohasem állít ki váltókat. Laender István ekkor Faludi Oszkár ügyvédhez fordult, akiről azt hallotta, hogy neki módjában áll a Léderer-féle hamisított váltókra pénzt szerezni.

Dr. Faludy Oszkár vállalkozott a váltók leszámítottatására. Hétmilliárd értékű váltót adott át az ügyvédnek, aki érintkezésbe lépett a Magyar-Olasz Bank fiókjának vezetőjével, aki azonban csak úgy akarta leszámítottatni a váltót, hogy azt előzőleg benyújtják Léderernek. Amikor Keglevich grófné ezt meghallotta, hevesen tiltakozott a bemutatás ellen. Ebből az üzletből sem lett ilyenformán semmi és dr. Faludi másképpen próbálkozott meg a váltók értékesítésével.

A váltók értékesítése körül folyó próbálkozásokba később belekapcsolódott Balla Antal és lovag Ahsbahs Taszilló is és most már együttesen próbálták meg a sok milliárdot felvenni a hamisított váltókra.

Amikor Léderer Károly megtudta, hogy nevének meghamisításával különböző váltókat próbálnak forgalombahozni, feljelentést tett és ez a csunya közokirathamisítási per kipattant.

Egy ízben, már tárgyalta a büntetőtörvényszék Krayzell-tanácsa a még most is letartóztatásban lévő Alföldy Istvánnak és közben szabadlábra helyezett társainak bűnügyét, azonban akkor az egyik védő azzal az indokolással, hogy a budapesti törvényszék a sajátában közölt cikke miatt elfogult ebben az ügyben, bíróküldést kért. A kuria ezt a kérést, mint teljesen oktalant és alaptalant elutasította.

A tárgyalás

A szerdai tárgyalásra megjelent valamennyi vádlott. A tanúk egy része nem jött el és nem jött el gróf Keglevich Pálné sem.

A tárgyalás megnyitása után dr. Auer György, a vádat képviselő királyi ügyész indítványozta, hogy a törvényszék gondoskodik arról, hogy Keglevich megjelenjen a tárgyaláson. Indítványozta továbbá hogy Laender Istvánt, az egyik fővádlottat, aki a multkorai tárgyalás óta több más bűncselekményt is

követett el, a törvényszék helyezze azonnal vizsgálati fogságba.

A törvényszék ötperces tanácskozás után elrendelte Laender István vizsgálati fogságát. Az elnök foglázott hozatott fel, aki azonnal átvette Laendert a detektívektől.

Gróf Keglevich Pálné előállítására a törvényszék nem intézkedett, mert a grófné az igazságügyi orvosi tanács véleménye szerint elmebeteg és így az előállítása szükségtelen.

A vádlottak személyi adatainak kihallgatása során megállapítást nyert, hogy Laender István büntetve volt már közokirathamisításért és csalásért kétféle és hathónapi börtönre, Alföldy István árdrágításért és csalásért négyhónapi fogságra, ellenben sem lovag Ahsbahs Taszilló, sem Balla Antal, sem Faludi Oszkár ügyvéd büntetve még nem volt.

Alföldy István kihallgatása

Féltizenegy órakor kezd bele Krayzell elnök Alföldy István kihallgatásába. Az elnök kérdéseire a vádlott a következőket mondotta:

— A vádat megértettem, de bűnösnek nem érzem magamat. 1926 januárjában megjelent nálam Keglevich grófné és arra kért, hogy részére két-három milliárd értékű ingatlant vásároljak. Nem sokkal később már láttam, hogy a grófnéknak nincs egyetlen fillérje sem, ő azonban azt mondotta, hogy volt férje, Léderer Károly ellen 15—20 milliárdos pert folytat és ezt a pert meg fogja nyerni Egy napon felszólított a grófné, hogy kísérem el a Royal-szállóba. A szálló halljában találkozott egy urral, akivel beszélgetni kezdett. Ez az ur felhatalmazta őt arra, hogy váltókra aláírassa a nevét. Később Keglevichné azt mondotta nekem, hogy az az ur volt férje, Léderer Károly volt.

— Nézze, — mondotta az elnök — bizonyíték van arra, hogy amit most mond, az nem igaz

— Én azonban fentartom vallomásomat — felelt Alföldy. — Most már tudom, hogy az az ur, akivel a Royal-szállóban beszéltem a grófné, nem volt Léderer Károly, akkor azonban nem tudtam. E jelenet után két-három hétre fölkerestem a méltóságos asszonyt a lakásán. Bevezetett dolgozószobájába.

Elém tett kitértetlen váltóblankettákat és azt mondotta, hogy tölsem ki azokat, majd kölcsönt fogunk azokra szerezni. Én ki is töltöttem a blankettákat, azután a grófné a váltókra aláírta a saját és Léderer Károly nevét.

— De egy inas azt fogja itt vallani, hogy ön is hamisította Léderer Károly nevét a váltók alá.

— Az az inas bosszúból teszi majd ezt a vallomást.

— Hát ki írta a váltókra Léderer Károly nevét?

— Gróf Keglevichné. Én tetőtől-talpig uriaszszonyoknak tartottam a grófnét. A grófné kijelentette előttem, hogy volt férje szerelmével üldözi őt, már csak azért is elhittem, hogy Léderer Károly megengedte neki, hogy nevét a váltókra aláírja.

Hosszan elmondotta ezután Alföldy, hogyan próbálták értékesíteni a váltókat és elmondta, hogy miként kapcsolódott bele a többi vádlottak az ügybe.

A következő vádlott Laender István, aki azzal védekezett, hogy ő szegény ügynök, akinek alig volt szerepe az ügyben s az előkelő urak tárgyalásaihoz be sem engedték.

Faludi Oszkár dr. kijelentette, hogy csak ügyvédi funkciót végzett. Amikor megjutda, hogy nem Léderer írta alá a váltókat, táviratot intézett az Olasz-Magyar Bankhoz, amelyben az egész ügyet stornírozta. Néhány nap múlva megjelent irodájában Alföldy, Laender, Ahsbach és Balla, akik kijelentették, hogy jelen voltak, amikor Léderer a Royal-szállóban felhatalmazta volt feleségét a váltó aláírására. Erről később közjegyzői okiratot készítettek, amelyet Réthy Zsolt tábornok is megerősített.

Az elnök: Ön a rendőrségen beismerde, hogy akkor is megkísérelte a váltók értékesítését, amikor megtudta, hogy azokat nem Léderer írta alá.

Faludi dr. vádlott: A rendőrségen tévesen vették fel a jegyzőkönyvet.

Balla Antal nyugalmazott főhadnagy kijelentette, hogy neki Ahsbach, Réthy és Alföldy mondták, hogy Léderer meghatalmazta volt feleségét az aláírásra és nem volt oka kételkedni egy tábornok és egy ezredes kijelentéseiben.

Lovag Ahsbach Taszilló, nyugalmazott huszárezredes volt a következő vádlott, aki azzal védekezett, hogy jóhiszeműen került az ügybe. Volt katonatársai, két tiszt, becsületszavukat adták, hogy úgy történt a dolog, ahogy neki elmondották és kérésükre szívesen erősítette meg állításaikat, bár a meghatalmazásnál nem volt jelen.

Az első tanu, Léderer Károly földbírtokos, akinek nevére a váltókat hamisították kijelentette, hogy az egész ügyről semmit sem tud, volt feleségével évek óta nem találkozott és a váltók aláírására neki nem adott felhatalmazást.

A tárgyalást csütörtökön folytatják.

KUGLI GÖLYÖK

billiárdgolyó, mandinergummi, Lignum sanctum golyók

70 dinártól 150 dinárig

üzv. Gerber Jakabnénál Subotica

B. Sudarevičeva ul. 32

203

A titkos diplomáciai jegyzéket egy francia rendőrtisztviselő adta el Heartnek

A párisi sajtó tiltakozik az amerikai ujságíró kiutasítása ellen

Párisból jelentik: Egyre nagyobb hullámokat ver nemcsak angol és amerikai körökben, de a francia baloldali pártok részén is az amerikai Hearst-sajtó párisi tudósítójának, Harold Horannak kiutasítása.

A francia radikális lapok egyhanguan tiltakoznak a kiutasítás ellen

es a baloldali sajtó munkatársainak szövetsége tiltakozó gyűlést hívott össze.

Majdnem egyedül áll a *Petit Parisien* azzal a véleményével, hogy az amerikai hírlapíró vétett hivatásának tisztessége ellen, mikor

bűnös uton szerezte meg a francia kormány titkos okmányát

és nyilvánosságra hozta, hogy Franciaországnak ártson vele.

Az angol és amerikai hírlapírók fel vannak hóborodva a francia külügyminisztérium eljárása miatt, amelyet azért is rossznak, mert elhamarkodottnak tartják s azt mondják, hogyha valaki ebben a dologban vétséget követett el, az nem Harold Horan, hanem maga William Randolph Hearst, aki a francia külügyminisztérium titkos diplomáciai jegyzékét megszerezte. Erre a félhivatalos *Petit Parisien* azt jegyzi meg, hogy nem is gyanúsították lopással Horant, mert különben másképpen jártak volna el vele, de tény az, hogy a titkos jegyzéket Párisból ő juttatta el New-yorkba.

Az *Action Française* tudni véli, hogy az a példány, amely Hearst kezébe jutott, a jegyzék fogalmazása volt és Berthelot-tól tulajdonítottak el.

Egy francia rendőrtisztviselő személyesen utazott el vele Amerikába és eladta Hearstnak, az amerikai ujságíró pedig zsebében a francia diplomáciai okmányt, Párisba jött, hogy Briand-nal tanácskozzék s felvilágosítsa őt az angol-francia flottaegyezmény veszélyességéről, de

nem ez az egyetlen titkos okmány, ami amerikai kézre jutott.

Ez a leleplezés Párisban óriási feltűnést kelt.

Javában tartott a mentés munkája a katasztrófa színhelyén az esti órákban, mikor az a rémhír terjedt el, hogy ég az új német színház. Minthogy Prága egész tűzoltósága az építkezési szerencsétlenség körül volt, egy csapatot sűrűn elrendeltek onnan és rohantak szirénabugással a tűzoltókocsik a színház felé. Szerencsére csak a nagy rémület túlozta a veszedelmet, mert csupán kéménytűz volt, amelyet sikerült hamarosan eloltani.

Szerdán reggel

oxigént fújtattak le szivattyúkkal a pincéhelyiségekbe, hogy az eltemetett emberek, ha még élnek, meg ne fulladjanak.

A teljesen kimerült tűzoltóknak a környékbeli házakból a lakók és a szomszédos kereskedők hordanak eleséget, a kirendelt katonaságot és a rendőröket is így élelmezik az uccán. Jól öltözött polgárosszonyok és munkások kosarakban párolgó ételt hoznak a mentőknek, de akad egy visszatartó incidens is.

Késő este, mikor még olyan rémhírek keringtek, hogy legalább száz emberélet veszett oda, a nagy tömegben két ember az elkarított gerendákból állványt hordott össze s előbb az egyik, azután a másik bolsevista lázító beszédet intézett a tömeghez. A rendőrség letartóztatta a két szónokló embert, akik közül az egyik Hampl kommunista szenátor, a másik pedig Harus kommunista képviselő.

Szerda délelőtt folyamán sikerült aknát ásni egy szomszédos ház pincéjéből és a Poritsch-uca felől is a bedült hatalmas betonépület földalatti részéhez. Ekkor újult erővel indult meg a mentési munkálat.

Valószínű, hogy a pincében még sok halott van

A romhalmaznak azon a részén, amely közel áll a szomszédos ház falához, nagy üreg támadt, ahonnan szerdán délelőtt

sikerült négy munkást elevezen kiásni.

Délig négy újabb holttestet ástak ki és egy ötödikre is ráakadtak, amelyet azonban még nem tudtak felszínre hozni. Ezenkívül találtak leszakadt karokat, lábakat és ruhafoszványokat.

Az eddig felszínre hozott halottak száma huszonegy, a súlyos sebesülteké harminchat, akik közül hatnak az állapotja életveszélyes.

A kora délutáni órákban a Poritsch-uccai oldalon sikerült a betontömegeket eltakarítani és egy személyautó roncsait találták a romok alatt, de sem utasát, sem sofőrjét nem találták még meg.

Valószínűleg az autó a katasztrófa pillanatában haldott arra és a romok maguk alá temették.

Délelőtt kimentették a romok alól Mander építésszt, akit súlyos sérüléseivel kórházba szállították és letartóztatták.

Az építész kétségbeesve ismerte be, hogy a betonkeverék nem volt szabályszerű és nem egyforma arány szerint dolgozták fel a betont.

A legtöbb prágai építkezésnél sztrájk tört ki és a kommunisták több helyen tiltakozó gyűléseket hívtak össze.

Ha lakását berendezi, vagy berendezését fel-frissíti, úgy nézze meg szőnyegosztályomban

függöny, függönykelme, keleti perzsa és gyári szőnyeg raktáramat

Meglepetésként fog Önre hatni, hogy kevés pénzért milyen szép dolgokat vásárolhat

Székely
divatáruháza, Suboticán

Huszonegy halottat húztak ki az összedőlt prágai ház romjai alól

A sebesültek száma harminchat — Kétezer katona dolgozik a romok eltakarításán — Oxigént szivattyuznak a beomlott pincébe az élve eltemetett munkásoknak — Letartóztatták a romok alól megmentett építésszt — Prágában kitört az építőmunkások sztrájkja

Még sok munkás van az áruháza romjai alatt

Prágából jelentik: A csehszlovák főváros lakossága még mindig annak a borzalmas építkezési katasztrófának a hatása alatt áll, mely kedden délután 3 órkor Prága II. kerületében, az élénk forgalmu Poric és Püspök-ucca sarkán történt. Általános a félelem, hogy a mostani lázas építkezés közben nincs kizárva hasonló szerencsétlenség. Majdnem minden nagyobb uccában áruháza és bérpaloták vannak épülőfőben, a munkát az építetők és a vállalkozók egyaránt siettetik, aminek az az oka, hogy a városfejlesztési szabályrendelet szerint

adómentességben részesül minden új ház, amely ez év utolsó napjáig lakhatóvá válik.

Talán egyetlen főuccája sincs Prágának, amelyben most ne építkezzenek, mert az adómentesség mindenkit csábít. Ilyen körülmények között — mondják a szakértők — az építőmesterek a gyorsaság érdekében sok mulasztást követnek el, így például, ami betonépítkezésnél elsősorban fontos,

nem várják be, míg a beton megmerevedik

és már húzzák rá a mennyezetek vasgerendáit, holott a mai hideg időjárás mellett legalább három hét kell a beton száradásához. Kétségtelen, hogy ez a mulasztás idézte elő a keddi katasztrófát.

Lehetséges, hogy a szerencsétlenséget a rossz betonanyag okozta. Ezzel mentegézőzik a *Frazak és Moravec* nagy építkezési vállalat, amelynek egyik főnöke, *Moravec műépítész-mérnök szintén a katasztrófa halottai között van.*

A városban azt híresztelték, hogy

a dúsgazdag építővállalkozó öngyilkos lett,

de szemtanúk vannak rá, hogy a hétemelet magasságu falak ledőlésekor Moravec a földszinten a pallér téglaviskójában tartózkodott és *Punzmann* építészvezetővel tárgyalt, a kis téglapörcöglet pedig a leomlott betónfalak maguk alá temették.

A *Prazak és Moravec* építkezési vállalat a legnagyobb Csehszlovákiában és ezidőszent egyedül Prágában körülbelül husz nagyszabásu építkezést hajt végre, az építetők pedig a *Jakesch*-féle áruháza, amely amerikai méretű áruházaikat akart berendezni a Poric-téren. A fővárosi építkezéseket ellenőrző községi hatóságot is mulasztás terheli, mert mint most, a katasztrófa után kiderült, a bemutatott tervek nem tartották be.

A város hatemeletes építkezésre adott engedélyt olyanformán, hogy egy emelet a földalatti lesz s azon alul a pincéhelyiségek, a raktárak és a fűtési berendezésekre szolgáló boltozatos csarnok, ellenben a *Jakesch*-cég az építkezési vállalattal együtt úgy módosította a tervet, hogy

a föld alatt két emelet épült vasbetonból és

a föld fölött hét emelet magasságig jutottak

s most kezdtek hozzá a tetőzet befedéséhez.

A munkások legnagyobb része a souterrainben, az első emeleten és a tetőzetten dolgozott, kőműves és

betonmunkás már kevés volt az állványon, főleg ácsok, asztalosok és a pincerészen villamoszerelők dolgoztak, azonkívül olyanok, akik a pincébe most hordták le a központi fűtés berendezésének anyagát. Pontosan nem lehet megállapítani, hogy hány munkás volt az épületen elfoglalva, mikor a szerencsétlenség történt, mert külső vállalkozók munkásai nincsenek felvéve a pallér névsorába.

Attól főnök, hogy legalább ötven munkást temettek el a ledült betonfalak,

de nem lehetetlen, hogy ez a szám túlzott.

A mentési munkálatok egész éjjel lázasan folytak. Villamoserővel hajtott fűrészgépekkel hasították a leomlott beton falakat, amelyek két-három emelet magasságban tornyosulnak a katasztrófa színhelyén olyképpen, hogy a földalatti kétemelet mélységet is egészen betöltik. Tűzoltók és műszaki katonák csákányokkal bontják a romokat s így tartott a munka egész éjszaka fáklyafénynél és acetilénlámpások világítása mellett, aztán villamos reflektort szereltek föl. A szétfűrészelt betonfalakat társzekereken szállítják el, hogy

a pince mélyéig lehessen jutni, ahol a legtöbb áldozatot sejtik.

A rendőrség és katonaság kordont vont a katasztrófa színhelye körül s mögötte egész éjszaka kitarított a tömeg, amely kétségbeesetten lesi a híreket. Különösen sok a tömegben a munkásszonyok és a gyermek, akik kenyérkeresőjüket siratják. Egy fiatal asszony addig könyörgött a rendőröknek, míg keresztülengedték a kordonon s ott dolgozik a tűzoltók sorában, csákánnyal vágja a betonfalakat, keresi a romok alatt eltemetett férjét.

Reggel 8 óráig 12 halottat ástak ki, köztük egy asszonyt. Egyetlenegy holttestet sem lehetett agnoszkálni, a fölismerhetetlenségig agyon vannak lapitva és hozzátartozóik még a ruhákról sem ismerhetnek rá övöikre: a ruha úgy át van itatva vérral.

Az éjszaka folyamán 36 sebesülte szállították a kórházba, akik közül egy hajnalfele meghalt.

A prágai lapok kedden délután és este több kiadást rendeztek és az áldozatok számát legalább százra becsülték, de szerencsére erről szó sem lehet. A pallér állítása szerint a szerelőkkel és a fűtésberendezési vállalkozó munkásaival együtt

legfeljebb még 20-22 ember van a mélységben a romok alatt.

Mikor egy betónfalat sikerült a villamosfűrésszel kettéhasítani és felemelni, alatta négy méter mélységben emberi hang szólalt meg. Egy *Sik* nevű lakatos volt, aki különös véletlen folytán csak egész könnyű sérüléseket szenvedett.

Kilenc óráig tartó erőfeszítés után sikerült ezt a helyet feltárni és a lebecsült létrán több tűzoltó ereszkedett alá. Legelőször a lakost hozták fel, utána négy holttestet.

Az amerikai vigözvegy tragikus halála a csabai országaton

Autója defektust kapott és maga alá temette dús gazdag utasát

Aradról jelentik: Borzalmas autókatasztrófa történt a Budapest—békéscsabai országaton. A katasztrófa áldozata egy közismert aradi uriaszony, akit mindenki *Mis Amerika* néven ismert. *Mis Amerika*, valódi nevén özvegy Hermann Gyuláné, Pacard-kocsiján egyik ismerőse társaságában Békéscsabán keresztül Budapestre igyekezett, amikor utközben a kocsit gummidefektust kapott és egyik oldalára dőlve egy fának repült. A kocsit felborult és utasait maga alá temette. Özvegy Hermanné *nyomban meghalt*, míg utitársa, *Berger Imre* békéscsabai irógépügynök és a sofőr súlyosan megsebesültek.

Mis Amerika halála óriási szenzációt keltett Aradon, ahol ugyyszólván mindenki ismerte a rendkívül gazdag és költséges vigözvegyet. A már negyvenéves asszony kalandos pályafutás után jutott el a bé-

A világ legnagyobb filmje a Királyok-királya

a Városi Moziban

késcsabai temető halottas kamrájág. Huszonhét évvel ezelőtt anélkül, hogy első férjétől és szüleitől elbucuzott volna, felült a vonatra és meg sem állt Amerikáig. Tizenöt évig semmit sem hallottak felőle, egyszer azután az a hír jött, hogy férjhez ment egy gazdag amerikai gépgyárhoz, a kassai származású Hermann Gyulához. Erről a házasságról is sokat beszéltek. A fiatal asszony a villamoson meglátott egy idősebb urat, aki azonban nem akarta őt észrevenni. A fiatalasszony elhatározta, hogy ha török, ha szakad, ennek az urnak az oldalán fog másodszer a házasság révébe evezni. Rálépett tehát a tyukszemére, mire az ismeretlen ur feljajdult és a következő percben már megtörtént az ismerkedés, néhány hónappal később pedig az esküvő. Az idősebb ur Hermann Gyula volt, aki nemrég meghalt, mire az özvegy visszatért Aradra. Legutóbb autókirándulást tett Békéscsaba felé és az uton autodefektus érte. Amíg a kocsit javították, megismerkedett két fiatalemberrel, akik gyalog igyekeztek a közeli városba. Az egyik *Berger Imre* volt és a vigözvegynek elég volt egy pillantás, hogy szerelmes legyen beléje. Felvette a két fiatalembert kocsijára, behajtott Mezőtúrra, ahol két napig folyt a pezsgő. A két napos mulatás után a társaság tagjai elbucuztak egymástól, de az asszony nem bírta ki szerelme távollétét és amikor néhány nappal ezelőtt arról értesült, hogy *Berger* megbetegedett, autóján látogatására indult Békéscsaba felé. Itt felvette kocsijára, hogy Budapestre vigye, de utközben bekövetkezett a katasztrófa.

TÖZSDE

Zürich, okt. 10. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 20.305, London 25.2125, Newyork 519.70, Brüsszel 72.24, Milánó 27.215, Madrid 84.20, Amsterdam 208.40, Berlin 123.65, Bécs 75.10, Szófia 3.7525, Prága 15.40, Varsó 58.25, Budapest 9.66, Bukarest 3.14.

Beograd, okt. 10. (Zárlat.) Páris 221.47—223.47, London 275.60—276.60, Newyork 56.821—57.21, Zürich 10.94.10—10.97.10, Milánó 296.90—298.90, Amsterdam 22.805—22.865, Berlin 13.53—13.50, Bécs 7.99.04—8.02.64, Prága 168.37—169.17, Budapest 9.99.14—9.99.44.

Zagreb, okt. 10. (Zárlat.) Páris 221.35—223.35, London 275.85—276.66, Newyork 56.81—57.01, Brüsszel 789.80—792.80, Zürich 1094.10—1097.10, Milánó 295.96—298.96, Berlin 13.53—13.57, Bécs 799.24—802.64, Prága 168.37—169.17, Budapest 991.94—994.94.

Szombori terménytőzsde, okt. 10. Buza bácskai vasút prt. 250—255. Rozs bácskai vasút prt. 240—245. Zab bácskai vasút prt. 242.50—247.50. Árpá takarmányi 64/65 250—255, tavaszi 67/68 280—285, Baranyai 69/70 295—300. Ótengeri bácskai vasút prt. 320—325. Új tengeri csöves prt. 165—170. Bab orig. 820—840. Liszt: Ogg 340—360, og 340—360, 2. 320—340, 5. 295—315, 6. 260—280, 7. 220—240, 8. 200—210, finom korpa 182.50—187.50. Irányzat: változatlan.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 10. Buza bácskai, felsőbácskai, tiszavidék, szerémi 79—80 kilós 252.50—255.—, bánáti 79—80 kilós 247.50—250.—. Árpá: bácskai, szerémi, bánáti 64 kilós 245—250, bácskai tavaszi 68—69 kilós 280—290. Zab bácskai, szerémi, szlavóniai 245—250. Tengeri bácskai régi 315—320, bácskai új XII—I. 260—265, bácskai III—IV. 290—295, bácskai IV—V. 295—300. Liszt Ogg és Og bácskai 357.50—367.50, 2-es 337.50—347.50, 5-ös 317.50—327.50, 6-os 270—280, 7-es 245—255, 8-as 205—215. Korpa bácskai 182.50—187.—, szerémi és bánáti 180—185. Irányzat: csendes. Forgalom: 73 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, okt. 10. Határidőzlet: Buza októberre 26.44—26.50, zárlat 26.44—26.46, márciusra 28.92—29.10, zárlat 28.92—28.94, májusra 29.60—29.80, zárlat 29.62—29.64. Rozs októberre 25.56—25.60, zárlat 25.56—25.58, márciusra 27.70—27.80, zárlat 27.72—27.76. Tengeri májusra 29.74—29.88, zárlat 29.88—29.90, júliusra 30.40—30.54, zárlat 30.48—30.56. Készárúpiac: buza 26.25—27.20, rozs 24.85—24.95, takarmányárpa 26.50—27, sörárpa 27—29.25, köles 26—27, repce 46—46.50, tengeri 31.40—31.75, zab 26—26.75, korpa 20—20.25. Irányzat: lanyhább.

Chicago terménytőzsde, okt. 10. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat). Buza: december (118 háromnegyed) 117, március (122 ötnyelcad) 121 ötnyelcad, május (124 egynyelcad) 124 egynyelcad. Tengeri: december (81 hétnyelcad) 81 egynyelcad, március (84 egynyelcad) 83 és fél, május (86 háromnegyed) 86 egynyelcad. Zab: december (43 háromnegyed) 43. Rozs: december (105) 104 egynyelcad.

Winnipeg terménytőzsde, okt. 10. Középfolyamok. Buza: október (121 háromnegyed) 119 háromnegyed, december (119 háromnegyed) 118 ötnyelcad, május (125 és fél) 124 háromnegyed.

Liwerpooli terménytőzsde, okt. 10. (Zárlat.) Buza október (9 sh. 5 háromnegyed d.) 9 sh. 4 és fél d, december (9 sh. 6 és fél d.) 9 sh. 4 háromnegyed d, március (9 sh. 6 háromnegyed d.) 9 sh. 5 egynyelcad d.

Nagy templomi kórus kíséri a Királyok-királya filmet a Városi Moziban

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Apatin 236 (—1), Bogojevo 245 (—3), Vukovár 186 (0), Noviszad 179 (—2), Zemun 186 (0), Pancsevo 170 (+2), Smederevo 169 (+3), Dráva: Osziyek 145 (+1), Száva: Mitrovica 294 (—10), Beograd 134 (0).

HIREK

— **Öfelsége Topolára utazott.** Beogradból jelentik: Öfelsége Alekszandar király szerdán délelőtt Topolára utazott. Öfelsége ezuttal csak rövid időt fog Topolán tölteni és valószínűleg már csütörtökön visszatér a fővárosba.

— **Franchet d'Espéray tábornagy Szkopljében.** Beogradból jelentik: A szalonikii front áttörésének ünnepe után Franchet d'Espéray francia tábornagy Beogradból Szkopljeba utazott. A tábornagyot a város lakossága kitörő lelkesedéssel fogadta.

— **Rajics Szvetisláv főispánt választották meg a becskeréki Péter király szoborbizottság elnökévé.** Becskerekéről jelentik: A becskeréki Péter király szoborbizottság kedden este ülést tartott dr. Hubert Zsigmond alelnök elnöklété alatt. Az ülésen az elnöki tisztség betöltésének kérdésével foglalkoztak, miután Alekszijevec Mita, a bizottság volt elnöke, már nem fejt ki semmiféle tevékenységet a bizottságban. Az ülésen Rajics Szvetisláv tartományi főispánt választották meg a bizottság elnökévé.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Egyelőre esős, enyhe idő várható. Később megélénkülő szelekkel hűsüljedés.

— **Személyváltások a vajdasági közigazgatásban.** Beogradból jelentik: A belügyminiszter dr. Zsigurszki Mladen zsabalyi főszolgabíró Szomborba főispáni titkárnak és O'labovic Dusán belügyminiszteri titkárt zsabalyi főszolgabírónak nevezte ki. Dr. Popovic Lázár alibunári és Kolosovic Dusán novakinnisai főszolgabíró kölcsönösen áthelyezték.

— **Éltették Rajics Szvetisláv tartományi főispán rágalmozóját.** Beogradból jelentik: A beogradi törvényszéken kedden tárgyalták Kocics Szlavkó volt jasadomcsi jegyző sajtópöréct. Kocics a Vremeben cikket írt, amelyben élesen támadta Rajics főispánt, aki rágalmozás miatt pert indított a cikkre ellen. A bíróság Kocicsot bűnösnek mondotta ki és rágalmozásért egyhávi fogházra, négyezer dinár pénzbüntetésre, továbbá hater ezer dinár kártérítés és ezeröttszáz dinár perköltés megfizetésére kötelezte.

— **Csalácért egy évi fogházra ítélték egy nyolc évre ítélt fegyencet.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszéken szerdán tárgyalták Atyanszki Péter volt csendőr, majd kulai vendéglős csalási bűnügyét. Atyanszki, aki jelenleg nyolc évi fegyházbüntetését tölti ki Mitrovicán, amit feleséggyilkosság miatt mért rá a bíróság, szuronyos csendőrök között jelent meg a tárgyaláson. A vádirat szerint még 1927-ben egy kamenicai borkereskedőtől bort vásárolt és a kölcsönkapott hordókat jogtalanul eladta. A bíróság a bizonvítási eljárás befejezése után egy évi fogházra ítélt.

— **A vizsgálóbíró szabad'ábra helyezte Albachari Mavro bankigazgatót.** Sztojanovic Radován szubotical vizsgálóbíró szerdán hallgatta ki Albachari Mavrot, a Jevrejska Banka szubotical fiókjának volt igazgatóját, akit a bank szarajevói központja ötezer dollár elikkasztása címén jelentett fel a szubotical ügyészségen. A vizsgálóbíró a kihallgatás után elrendelte a bankigazgató szabadlábra helyezését azzal az indoklással, hogy fogvatartására nincs szükség. A károsult bank, amennyiben a követelés behajtható, polgári uton juthat jogaihoz, ha pedig nem hajtható be, a vádlott fogvatartása által semmivel sem viszi előbbre az ügyet. Albachari szökésétől nem kell tartani, mert állandó bejelentett tartózkodási helye van. A vizsgálóbíró végzése ellen az ügyészség felebbezett és így az ügy a vádtanács elé kerül, amely csütörtökön tárgyalja a felebbezést.

— **Eljegyzés.** Grünberger Lili Novisad és Freudenfeld Jenő Beograd jegyesek.

— **Engedélyezték a Dr. Ko'm szombori előadását.** Szomborból jelentik: A szombori zsidó ifjusági egyesület azzal a kéréssel fordult a tartományi főispánhoz, hogy engedélyezze a »Dr. Kohn« előadását egy kulturális este keretében, még pedig olyképen, hogy ezen az estén részt venni a Szomborban vendégszereplő szerb színészek is. A főispán a kérést teljesítette és így a »Dr. Kohn«-t hétfőn, kedden és szerdán fogják előadni a szombori színházban.

— **Hatóság elleni erőszak miatt elítélt földművesek.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszéken szerdán tárgyalták Gromovics Marin, Bacsics Gyura és Bacsics Dusán bűnügyét. Az ügyészség mindhármukat hatóság elleni erőszak büntetével vádolta. A bíróság Gromovicsot egyhávi, Bacsics Gyurát tíz napi és Bacsics Dusánt ötnapi fogházra ítélte.

Három, hat és kilenc órákor kezdődnek a Királyok-királya előadásai mert 3 óráig tart egy előadás

— **Nem volt betegredukció a noviszadi állami kórházban.** Noviszadról jelentik: A noviszadi állami kórház igazgatósága annak közlését kéri, hogy a kórházban nem volt betegredukció és ezt az igazgatóság a jövőre nézve sem vette tervbe. Minden ezzel ellenkező híresztelés valótlán és a tények nem ismerésén alapszik.

— **Olvassa a szörnyű vasúti és egyéb katasztrófákat? Kössön balesetbiztosítást a Rossija Fonciere biztosítónál Subotica.**

— **A noviszadi Zenebarátok egyesületének közgyűlése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Zenebarátok egyesülete a Njeguseva-uccai helyiségben tartja november negyedikén ezévi rendes közgyűlést.

— **Egy havi fogházra ítélték Szenteleky Kornél rágalmozóját.** Noviszadról jelentik: Ifjabb Dietrich Miklós feketicsi szatócs a Délbácska ezévi március tizenegyedik számában Szenteleky Kornél íróhoz nyílt levelet intézett, amelyben súlyos rágalmozó kitételeket használt. Szenteleky Kornél dr. Szekulics Milán ügyvéd útján sajtó útján elkövetett rágalmozásért beperelte ifjabb Dietrich Miklóst. A sajtópert szerdán tárgyalta a noviszadi törvényszék Primovics Jovan tanácsa. A vádlott a tárgyaláson nem jelent meg és az ügyet a távollétében tárgyalták le. Az inkriminált cikk felolvasása és André Dezső, a Délbácska felelős szerkesztőjének kihallgatása után Skrebljin Iván ügyvéd, dr. Szekulics Milán képviselében fenntartotta a vádat. A bíróság rövid tanácskozás után ifju Dietrich Miklóst bűnösnek mondotta ki és egy havi fogházra és ezer dinár pénzbüntetésre ítélte. Dietrich az ítélet kihirdetése után jelent meg a tárgyaló teremben és bűnösség kimondása miatt, Szenteleky Kornél képviselő je pedig a kvalifikáció miatt felebbezett.

Sikkos hölgyek

CENDRE DE ROSET

vagy
ROSE CORAILL

TOURNOIS, PARI, használják

— **Tíz-tíz évi fegyházra ítélték hetvenhárom nazarénust, mert megtagadták a fegyverfogást.** Beogradból jelentik: A beogradi semmitőszék szerdán tárgyalta legfelső fokon annak a hetvenhárom nazarénusnak bűnügyét, akik évekkal ezelőtt megtagadták a fegyverfogást. A hetvenhárom nazarénus katona annakidején vallásuk parancsára hivatkozva, megtagadták a fegyverfogást és ezért hadbírók elé állították őket. A hadbírók a nazarénusokat egyenként öt évi fegyházra ítélték. Az ítéletet minden fórum jóváhagyta és az elítéltek ki is töltötték büntetésüket. Egy év múlva újból behívták őket, de a nazarénusok másodszer is megtagadták a fegyverfogást, mire ismét hadbírók elé kerültek, amely, mint visszacsé bűnösöket, a törvény alapján egyenként tíz évi fegyházra ítélték őket. A semmitőszék most jóváhagyta az elsőfokú ítéletet és az jogerőssé vált.

— **Parasztláadás egy romániai községben.** Bukarestből jelentik: A vlascamegyei Gradistea községben ötven földműves erőszakkal elfoglalni akarta a Jonescu fivérek birtokát. Botokkal, fejszékkel felszerelten támadták meg a Jonescu-kastélyt és véres veredést idéztek elő. Jonescu Prohidiu fegyvert használt és a földművesek közül többeket megsebesített. Egyik földműves a helyszínen meghalt, a másik pedig a bukaresti kórházban szenvedett ki. Miután Jonescu fegyveréből kifogytak a töltények, a parasztek behatoltak a kastélyba és Jonescu Prohidiut olyan súlyosan összeverték, hogy haldoklik. A csendőrség a lázadás vezetőit letartóztatta.

— **Brutális hitelezés.** Noviszadról jelentik: Jovicin Milan noviszadi szikvízgyáros 4.000 dinárral tartozott Lavirac Lázár földművelőnek, amely összegből 3.000 dinárt lassanként kifizetett, míg a hátralék kifizetésére heti száz dináros részletletét ígért. Lavirac, miután Jovicin több részlettel adós maradt, személyesen ment el adósához a részlet behajtásáért. Jovicin a szemrehányásokra kiutasítással felelt, ami annyira felbőszítette Laviracot, hogy adósát egy francia kulccsal fejbevágtatta és súlyosan megsebesítette. A rendőrség megindította az eljárást.

GAMMA

kinöveszti a kopasz fejen a haját.

Az eddigi komoly sikerek bi onyítéka
a sok orvosi nyilatkozat és számtalan
10 z nőlevél

— **Nagyszombatban véres tüntetés volt Hlinka ellen.** Nagyszombatból jelentik: Hlinka András, a szlovák néppárt vezére a napokban Nagyszombatban népgyűlést tartott, amelyet a csehszlovák agráriusok, a szociáldemokraták és kommunisták véres tüntetésbe fullasztottak. Amikor Hlinka beszélni kezdett, pártjának ellenfelei fülsiketítő lármát csaptak. A kivezényelt csendőrség és rendőrség elégtelennek bizonyult a rend fenntartására és amikor a tüntetők kövekkel kezdték megdobálni az összegyűlekezett néppárti hivatott, kivonult a város egész rendőrsége és feltűzött szuronnal távolította el a tüntetőket. A tüntetők eltávolítása közben egy tüntető a halántékán könnyebben megsebesült, egynek pedig kövel összetörték az arccsontját.

— **Csang-Kai-Sek tábornok lett Kína köztársasági elnöke.** Londonból jelentik: Angol távirati ügynökség jelenté Sanghaiból, hogy Csang-Kai-Sek tábornok lett a nemzeti kormány által alakított új államtanács elnöke — vagyis Kína köztársasági államfője. Sanghaiban ez nem olyan nagy szenzáció, mint az, hogy az elhunyt Csang-Cso-Lin tábornagy fia, Csang-Su-Kiang tábornok, Mandsuria jelenlegi ura szintén tagja az államtanácsnak, kivül pedig Sun-Jat-Sen fia is, a negyedik tagja az államtanácsnak Pong tábornok.

A mult héten mi is elmentünk
És igazán örülünk,
Hogy a Gayeréknál butort vettünk.

— **Uj ügyvédek.** Noviszadról jelentik: A noviszadi felelőbírói bíróságnál működő ügyvédvizsgáló bizottság előtt dr. Stepanovics Mrko noviszadi és dr. Knyezsevics Iván odzsacsi ügyvédjelöltek sikerrel lettek le az ügyvédi vizsgát.

— **Gazdasági kiállítás Csakovecen.** Csakovecéről jelentik: A csakoveci gazdasági kiállítás fényes sikerrel zárult. A kiállításon szépen volt képviselve a gazdaság minden ága. A maribori tartomány huszezer dinárt szavazott meg a kiállítás céljaira és ebből az összegből különböző mezőgazdasági gépekkel díjazták a kiállító gazdákat.

— **Dr. Brezovsky Nándor szanatóriumi igazgató főorvos szabadságáról visszaérkezett és a Futaki-uti szanatóriumában külföldi mintára több 3—4 ágyas klinikai osztályt rendez be jutányos kórházi árakkal, szanatóriumi ellátással és ápolással, hogy azok a kevésbé vagyos, kisebb igényű beteg és pénztári tagok, kik az állami kórházak betegredukciója folytán a kórházakban elhelyezést nem nyerhetnek, a Futaki-uti szanatóriumban gondos ápolásban és kiváló gyógykezelésben részesülhessenek.**

— **Nagy tűz egy boszniai bányában.** Szarajevóból jelentik: A Ljesini-Dobrin-i szénbányák telepén kedden nagy tűz pusztított, amely a gépházat teljesen elpusztította. A kár kétféle millió dinár.

— **Gyomor- és hasbántalmak, izgékonyosság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség** már nagyon is kétségbeesítő esetekben megszűntek azáltal, hogy a beteg naponként reggel éhgyomorra megivott egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Orvostanárook dicsérik azon értékes szolgálatokat, melyeket a »Ferenc József« víz járványok idején is mint biztos és enyhe hashajtó teljesít. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Hétfőn ül össze Szremszki-karlovcin a görögkeleti szerb püspökgyűlés.** Noviszadról jelentik: A görögkeleti szerb püspöki kar hétfőn ül össze Szremszki-karlovcin őszi tanácskozásra. A tanácskozások két-három hétig tartanak és a napirenden az egységes egyházi törvénytervezet, továbbá a prizreni és sibe-niki megüresedett püspöki állás betöltésének kérdése is szerepel. Kedden kezdte meg működését a legfőbb egyházi adminisztratív hatóság, amelynek ülésén Varnava metropolita elnököl.

— **Dinics Dragutin noviszadi vállalkozót előzetes letartóztatásba helyezte a vizsgálóbíró.** Noviszadról jelentik: Dr. Novak Tomiszlav vizsgálóbíró kedd este hét órakor hirdette ki az előzetes letartóztatást Dinics Dragutin noviszadi vállalkozó előtt, akit az ügyészség szállítási visszaélésekkel vádol. Dinics kihallgatása még folyamatban van és csak ennek befejezése után fog a vizsgálóbíró dönteni, vajjon elrendeli-e a vizsgálati fogságot.

— **Városi Színház hangversenytermében** október 13-ikán, szombaton Georgije Gospodinov, a szófiai opera tenoristájának hangversenye. Jegyelővétel csütörtök, okt. 11-től. (Az August Förster zongorát a Kain hangszergyár szállítja.)

— **Felozlatják a nagyváradi városi tanácsot.** Nagyváradról jelentik: A belügyminisztérium a legfelsőbb közigazgatási tanács indítványára rendeletet adott ki, amellyel felozlatja Nagyvárad város tanácsát. A felozlatást a belügyminisztérium azzal indokolja, hogy a városi tanács különböző szabálytalanságokat követett el. A felozlató rendelet egyben ki-nevezi a város ügyeit intéző ideiglenes bizottságot is, amelynek elnöke dr. Zigre Miklós szenátor.

GAMMA

e'ávo'ltja a korpát, megszűn'eti a haj-hu'la't és hajzsírosodást.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában vagy a jugoszláviai főköpiéseleknél:
Drogeria „Nada“, Kollár és Gabricsnál, Suboica

SPORT

— **Siflis és Beleszlin az országos válogatottban.** Zagrebból jelentik: Jugoszlávia válogatott csapata október 28-án Prágában mérkőzik. A csehszlovák szövetség ugyanis ezen a napon a csehszlovák államalkotás tizéves jubileumára nagy programot rendez, amelyre meghívta a lengyel és jugoszláv válogatottakat is. Jugoszlávia csapata tehát Prágában két mérkőzést játszik, egyet a csehek, egyet pedig a lengyelek ellen 28-án és 29-én. A JNS igazgatótanácsa ülést tartott, amelyen dr. Pandakovics szövetségi kapitány előterjesztésére tizenhat játékosot jelölt ki a prágai válogatott mérkőzésekre. Ezek a játékosok a következők: Mihelcsics, Siflis, Ivkovic, Beleszlin, Petrovics, Arsenijevics, Premrl, Gyorgyevics, Marjanovics, Luburics, Perska, Giller, Cindrics, Babics I., Babics II. Szubotica-ról Siflis és Beleszlin így ismét helyet kaptak a válogatottban, amelyet véglegesen csak Prágában fognak összeállítani. A két szubotica-i játékos legalább is az egyik mérkőzésen bizonyosan szerepelni fog.

— **A JNS és a magyar bojkott.** Zagrebból jelentik: A JNS igazgatótanácsa legutóbbi ülésén foglalkozott a magyar szövetség átiratával, amelyben közli, hogy bojkott alá helyezte a jugoszláv egyesületeket. A JNS elhatározta, hogy felkéri a belügyminisztérium államvédelmi osztályát, közölje vele azokat az okokat, amelyek miatt megtagadták a magyar csapatoktól a beutazási engedélyt. A magyar szövetségnek adandó válaszból ugyanis a JNS hivatkozni akar a belügyminisztérium információjára is, ezenkívül pedig ezeket az adatokat fel akarja a szövetség használni a Közép-európa-kupa intézőbizottságában is annak bizonyítására, hogy a JNS-t semmiféle mulasztás nem terheli. A magyar szövetség bojkottbejelentését egyébként megküldi a JNS a FIFA-nak is, hogy a nemzetközi fórumot informálja az ügyről. Ezenkívül a szövetség határozatot hozott, amely szerint a jugoszláv egyesületek magyar csapatokat a jövőben csak a JNS előzetes hozzájárulásával köthetnek le.

— **A Hakoah bírtozói a zagrebi versenyen.** Az országos birkózószövetség — mint jelentettük — vasárnap, október 14-én tartja meg évi rendes közgyűlését Zagrebban, ahol ugyanekkor megrendezik a horvát-szlavon birkózóbajnokság versenyét is. A versenyre a szubotica-i Hakoah is benevezte a következő birkózóit: légsúly Schächter és Bob, nehézsúly Fischer és Szabó, könnyűsúly Kohn, középsúly Bukvics, közép b. súly Friedmann. A szubotica-i birkózókat Boros Imre, a Hakoah birkózó olimpikonja vezeti Zagrebban, aki kézsérülése miatt nem indulhat a versenyen. A zagrebi verseny résztvevői október 28-án, a »Goldstein Pál emlékv verseny« keretében adnak revansot Szubotica-n a Hakoah birkózóinak.

SZÍNHÁZ

— **Skampoló.** Beeskerekéről jelentik: A nisi nemzeti színház Beeskereken vendégszereplő színtársulata vasárnap délután a »Skampoló« című olasz drámát mutatta be. A rendkívül hatásos színműben legnagyobb sikert Levákné aratta, aki ebben a darabban minden eddigit felülmúló, finom, lendületes és erőteljes alakítást produkált. Este »A két árva« című énekes játékot mutatták be.

— **Ábris Rózsája.** A beeskerekéi magyar műkedvelők október 13-ikán és 14-ikén mutatják be Nichols Annie háromfelvonásos vígjátékát, az Ábris Rózsáját. A darab női főszerepeit Kövesi Boriska és Báthory Piroska játsszák. A férfiszerepeket Nyárai Rezső, Flesch Lipót, Babinszki János, Vajda Lajos, Borovánszki Géza és Wehner Oszkár alakítják. A darab két gyermekszerepét Borovánszki Évike és Józsika játsszák. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **A »Bosszuálló Isten« bemutatója Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb nemzeti színház-társulat kedden mutatta be Salom Asch nagyhatású drámáját, a »Bosszuálló Isten«-t, amely sikerrel járta be a világszínpadokat. Telt ház élvezte végig a kitűnő előadást, amelynek pompás rendezése Vasziljevics Zsárkó főrendező érdeme. Raskovics, a társulat kitűnő művésze, aki Sepsovic Jankel szerepét kreálta, továbbá Jovanovics kisasszony, Szára és Haritonovicsné játékkal teljes sikert arattak. A nagyszámú hallgatóság körében dr. Csirics Irenéi püspök is helyet foglalt.

— **Spiller Ljerko hegedűhangversenye Szubotica-n.** Egy nagyon tehetséges fiatal horvát hegedűművész, Spiller Ljerko mutatkozik be a jövő héten a szubotica-i közönségnek. A fiatal művészt, aki legutóbb Zagrebben aratott igen nagy sikert hangversenyével, a zagrebi kritika Prihodához hasonlítja. Spiller Ljerko a Városi Színház koncerttermében tartja meg hangversenyét, amelyet nagy érdeklődés előz meg.

Mindenki a saját érdekében próbálja ki a

GAMMA hajmosó szappant!

Felülmul minden eddigi szert
Kapható mindentűt!

FILM

Chang

A Lifka-Mozi új filmje

A film pápai és tőzsérei, akik a színpad szolgálkopirozásával már-már zsákuccába juttatták a filmet, sokat tanulhatnak a Paramount »Chang« című filmjétől, amelyet szerdán mutatott be a Lifka-mozi. Pedig ezt az izgalmasan érdekes képet nem is híres filmrendező csinálta, hanem Merain C. Cooper őrnagy és Ernest B. Schoedsack, egy sziami tudományos expedíció vezetői, szereplői nem színészek, hanem sziami bennszülöttek és az őserdő vadállatai, végül a meseje is egészen mellékes és a csodálatos felvételek keretbefoglalásán kívül legfeljebb csak annak a tételnek a bizonyítására szolgál, hogy az emberi kitartás és ész meg tud birkózni a természet legfélelmetesebb elemeivel és a lába elé tudja kényszeríteni a Dzsungel veszedelmes ragadozóállatait is.

Az őserdőkben és a sziami bennszülöttek falvaiban készült gyönyörű felvételek végre száz százalékig adják azt, amit a legtöbb filmben hiába keresünk: a filmszerűséget. Ha a »Chang«-ot végignézzük, újból csodálkozva eszmélünk rá, hogy a filmnek milyen határtalan lehetőségei vannak és még jobban csodálkozunk azon, hogy ezeket a lehetőségeket milyen kevéssé használják ki. Kár, mert a »Chang« bizonyítja a legjobban, hogy ezen a téren mennyi izgalmasan érdekes feladatot lehetne megoldani. A film meseje mindössze annyi, hogy a bennszülöttek sorban legyőzik legveszedelmesebb ellenségeiket: a tigris, a leopárdot és végül az elefántot is, miután előbb az elefántok hatalmas csordája legázol és elpusztít egy egész falut. Ezek a felvételek a legsodálatosabbak.

A film szereplői bennszülöttek. Kru, Ladah és a többiek nem játszanak, hanem rendes életüket folytatják a filmben, a vadállatok sincsenek idomítva és ép ezért érdekes látni őket vad szertelenségükben. A film kómikusai: a majmok valóban csodálatos mókákkal gondoskodnak a derűről. Nagyszerű film a »Chang«, jobb az agyonreklamizozott, sablonos »társadalmi drámák«-nál és az egy kaptafára készült film-vígjátékoknál.

A műsort Harold Lloyd mulatságos vígjátéka, az »Ezrek egy ellen« című komédia egészíti ki, amely sok derűs percet fog szerezni a közönségnek. (L. L.)

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

A bácskai tartomány összeírta az állatállományt

A legtöbb ló a noviszádi járásban, a legtöbb sertés, marha s baromfi a kulai járásban van

A bácskai tartomány most tette közzé a tartomány területén levő állatállomány ez év március elsejei statisztikáját.

Eszerint *csikó*, a palánkai járásban 1474, a kulai járásban 991, Szombor városban 792, Noviszadon 410, az odzsacii járásban 1064 és a noviszadi járásban 1292, *összesen 6023 van*. A palánkai járásban 4216 *kanca*, a kulai járásban 3340, Szombor városban 2363, Noviszad városban 120, az odzsacii járásban 4230 és a noviszadi járásban 4900, *összesen van 19569*. *Csődör* a palánkai járásban 378, a kulai járásban 152, Szombor városban 100 Noviszadon 120, az odzsacii járásban 185 és a noviszadi járásban 282, *összesen 1207*. Más lovak vannak a palánkai járásban 2886, a kulai járásban 3698, Szomborban 984, Noviszadon 1512, az odzsacii járásban 3730, a noviszadi járásban 4247, *összesen 17.057*. A lovak száma tehát *összesen a palánkai járásban 8054, a kulai járásban 9209 és a noviszadi járásban 10.725, összesen 43.856*.

Szamarak a palánkai járásban 75, a kulai járásban 19, Szomborban 19, Noviszadon 32, az odzsacii járásban 63 és a noviszadi járásban 18. *Összesen 226*. *Őszvér* a palánkai járásban 1, a kulai 31, Szomborban 8, Noviszadon 8, az odzsacii járásban 5 és a noviszadi járásban 38, *összesen 91*.

Borjú a palánkai járásban 1269, a kulaiban 1202, Szomborban 201, Noviszadon 298, az odzsacii járásban 1008 és a noviszadi járásban 791, *összesen 4769*. *Tinó 1—2 éves* a palánkai járásban 1332, a kulai járásban 3046, Szomborban 1472, Noviszadon 421, az odzsacii járásban 1182 és a noviszadi 1379, *összesen 9232*. *Tehén* két éven felül a palánka járásban 5232, a kulai járásban 8457, Szomborban 2470, Noviszadon 253, az odzsacii járásban 6442 és a noviszadi járásban 6425, *összesen 29.579*. *Bivalyok és bikák* a palánkai járásban 25, a kulai járásban 1304, Szombor városában 776, Noviszadon 407, az odzsacii járásban 389 és a noviszadi járásban 1607, *összesen 5008*. A *marhalétszám* tehát a palánkai járásban 8358, a kulai járásban 14.009, Szomborban 4919, noviszadon 1879, Odzsacii-i járásban 9421 és a noviszadi járásban 10.002, *összesen 48.588*.

Malacok a palánkai járásban 15.146, a kulai járásban 19.783, Szomborban 11.568, Noviszadon 2983, az odzsacii járásban 11.016, a noviszadi járásban 15.155, *összesen 75.851*. *Kandisznó* a palánkai járásban 181, a kulai járásban 185, Szomborban 566, Noviszadon 68, az odzsacii-i járásban 171 és a noviszadi járásban 236, *összesen 1403*. *Tenyészdísznó* a palánkai járásban 3423, a kulai járásban 2983, Szomborban 2195, Noviszadon 931, az odzsacii-i járásban 4665 és a noviszadi járásban 4413, *összesen 18.610*. *Másfajta sertés* a palánkai járásban 2936, a kulai járásban 5309, Szomborban 2040, Noviszadon 720, az odzsacii-i járásban 2826 és a noviszadi járásban 4477, *összesen 18.388*. *Az összes sertésfajták száma* a palánkai járásban 21.686, a kulaiban 28.340, Szomborban 16.369, Noviszadon 4702, az odzsacii-i járásban 18.678 és a noviszadi járásban 24.281, *összesen 114.056*.

Bárny a palánkai járásban 1429, a kulai járásban 1196, Szomborban 825, Noviszadon 185, az odzsacii-i járásban 3168 és a noviszadi járásban 1030, *összesen 7833*. *Juh* a palánkai járásban 6375, a kulai járásban 1677, Szomborban 3006, Noviszadon 1963, az odzsacii-i járásban 6033 és a noviszadi járásban 2120, *összesen 21.174*. *Úrú tenyészcélokra* a palánkai járásban 195, a kulai járásban 117, Szomborban 144, Noviszadon 72, az odzsacii-i járásban 325 és a noviszadi járásban 70, *összesen 923*. *Egyéb juhok* a palánkai járásban 170, a kulai járásban 93, Szomborban 176, Noviszadon 150, az odzsacii-i járásban 711 és a noviszadi járásban 43, *összesen 1303*. *Összesen juhajtók* a palánkai járásban 8169, a kulai járásban 3083, Szomborban 4151, Noviszadon 2370, az odzsacii-i járásban 10.237 és a noviszadi járásban 3.263, *összesen 31.273*.

Aprószárnyas kakasok a palánkai járásban 98.461, a kulai járásban 132.869, Szomborban 37.964, Noviszadon 19.171, az odzsacii-i járásban 99.067 és a noviszadi járásban 120.510, *összesen 507.932*. *Kacsák* a palánkai járásban 4695, a kulai járásban 8555, Szomborban 1662, Noviszadon 2107, az odzsacii-i járásban 5291

és a noviszadi járásban 12.179, *összesen 36.789*. *Libák* a palánkai járásban 8114, a kulai járásban 10.275, Szomborban 2178, Noviszadon 1500, az odzsacii-i járásban 8364 és a noviszadi járásban 15.196, *összesen 46.627*. *Csirkek* a palánkai járásban 1608, a kulai járásban 2681, Szomborban 1287, Noviszadon 1100, az odzsacii-i járásban 1892 és a noviszadi járásban 3646,

összesen 11.214. *Apró baromfi van tehát* a palánkai járásban 112.878, a kulaiban 154.380, Szomborban 42.991, Noviszadon 23.878, az odzsacii-i járásban 114.614 és a noviszadiban 151.531, *összesen 600.272*.

Méhkas a palánkai járásban 1149, a kulaiban 1207, Szomborban 528, Noviszadon 150, az odzsacii-i járásban 882 és a noviszadi járásban 1315, *összesen 5331*.

Augusztusban is a Vajdaság fizette a legtöbb adót

Öt hónap alatt hatvanhét millió dinárral kevesebb adó folyt be az előirányzatnál

Az adóvezérgazgatóság statisztikai osztálya hivatalos jelentést tett közzé az augusztus havi állami adóbefizetésekről. A jelentésből megállapítható, hogy augusztus hónapban 38 millió dinárral több adó folyt be az országban a költségvetési előirányzatnál. A költségvetés ugyanis augusztus hónapra 139 millió dinárt irányzott elő, míg a befizetések összege 177 millió dinár volt.

A forgalmi adóból és a hadmentességi pótdoból az előirányzatnál kevesebb, míg a többi adónemekből több folyt be.

A hivatalos jelentés szerint augusztus hónapban a legtöbb adót a Vajdaság fizette: 53 millió dinárt. Szerbia és Montenegró 52 millió, Horvátország 33 millió, Szlovénia 20 millió, Bosznia és Hercegovina 13 millió, Dalmácia 4 millió dinár állami adót fizetett.

Egyes adónemek szerint a következő arányokban történtek a befizetések: közvetlen állami adó és pótdó

76 millió (előirányozva: 56), rendkívüli pótdó: 43 millió (36), rokkant adó 13 millió (10), kamarai adó: 5 millió (5), forgalmi adó 17 millió (18), állami alkalmazotti adó 9 millió (5), hadmentességi adó: 110.000 dinár (125.000), alkalmazotti adó 10 millió dinár (6 millió).

A költségvetési év kezdetétől vagyis ez év április elsejétől augusztus 31-ig összesen 630 millió dinár folyt be, míg a költségvetési előirányzat 697 millió dinár volt. Eszerint ebben az évben augusztus végéig 67 millió dinárral kevesebb adó folyt be az előirányzatnál. Ezzel szemben az utóbbi öt hónapban negyvenkilenc millió dinárral több adó folyt be mint az elmúlt évben ugyanezekben a hónapokban.

A hatvanhét millió dináros adóbefizetési hiány miatt a pénzügyminisztérium körrendeletet adott ki az ország összes pénzügyigazgatóságainak, hogy erélyesen lássanak hozzá az adóbehajtásokhoz.

Jugoszlávia és Magyarország kedvezményei a fiumei kikötőben

A nettunói konvenciók a fiumei kikötő jugoszláv és magyar érdekeit is szabályozzák

Beogradból jelentik: A nettunói konvenció aláírása után — mint ismeretes — a fiumei gazdasági körök képviselői meghívták a magyar gazdasági korporációk kiküldöttjeit, hogy a Jugoszlávia és Olaszország között létrejött konvencióknak Fiuméba vonatkozó részeit közöljék a magyar gazdasági élet vezetőivel. A magyar kiküldöttek még akkoriban betekintést nyertek ezekbe a konvenciókba és ezáltal meggyőződhetek arról, hogy a nettunói konvencióknak Fiuméba vonatkozó intézkedései Magyarországra nézve is bizonyos előnyöket tartalmaznak.

A nettunói konvenciók azonban, amint tudjuk, két évig nem léptek életbe és abban a pillanatban, amikor a beogradi parlament ratifikálta a nettunói konvenciókat, Olaszország is szükségesnek látta, hogy Olaszország és Jugoszlávia, továbbá Olaszország és Magyarország között a fiumei kikötőkérdésben történt megállapodásokat azonnal nyilvánosságra hozzák.

A jugoszláv-olasz megállapodások Fiume kérdésében ötven esztendőre szólnak.

A fiumei kikötő Thon di Revell részén Jugoszláviának jogában áll vámhatárvonalat húzni. Jugoszláviának jogában van Fiumében vámraktárt létesítenie. A jugoszláv áru a kikötő bármely részében mint jugoszláv áru adható fel és vasúti szállítási költségeket a kikötő és a vasutállomás között lényegesen csökkenteni fogják.

Azonkívül ahhoz is hozzájárult az olasz kormány, hogy a jugoszláv raktárházakban nemcsak jugoszláv, hanem más eredetű árukat is beraktározzanak.

Magyarország ezzel szemben Olaszországtól a következő kedvezményeket kapja: A magyar árua vonatkozó vámraktár illethekeket leszállítják és az áru utáni raktározási időt meghosszabbítják. A fiumei vámhatóságokat utasítják, hogy különösen magyar gabona és a lőkör részére a vámraktárban mindig meg-

felelő helyet biztosítsanak.

Magyarországnak jogában áll Fiumében egy vámhivatalt felállítani. A magyar tengerhajózási vállalatok ugyanolyan feltételek mellett működhetnek Fiumében, mint az olaszok.

Jugoszlávia Fiumében szabad zónát kap, azonkívül szabad kikötőt raktárházakkal, ezzel szemben Magyarország tarifa és vámkedvezményekben is részesül. Jugoszláviára nézve rendkívül nagy fontossággal bír, hogy Fiuméből különféle monopolickeket, így sót és dohányt tud elszállítani és így Jugoszlávia részére a fiumei szabad kikötő gazdasági szükségyszerűségnek is mutatkozik.

Magyarország nem kap szabad kikötőt, azonban a tarifa kedvezményeknek Magyarországra nézve sokkal nagyobb jelentőségük van, mintha szabad zónát kapott volna.

A nettunói konvenciókban Magyarország részére még nagyon fontos intézkedések vannak, amelyek különösen vasuttarifális kedvezményeket biztosítanak Magyarországnak. Jugoszlávia kötelezte magát, hogy vasutvonalain mindenfajta árút átvesz és Fiume felé szállítja, kivéve a fát és a vonalakon Magyarországnak nagy vasúti kedvezményeket kell biztosítani. A transzfeltételek tekintetében még Olaszország és Jugoszlávia között megállapodásnak kell létrejönni, ami azért is fontos, mert ha Jugoszlávia nem adja meg ezeket a vasúti tarifakedvezményeket, akkor magyar áru nem tudna Fiume felé gravitálni. Amint értesülünk, magyar gazdasági körökben igen nagy reményeket fűznek ahhoz, hogy az Adrián ismét felvehetik a tengerhajózási forgalmat, de ebben a kérdésben még hosszas tárgyalások lesznek szükségesek egyrészt Jugoszlávia és Magyarország, másrészt Jugoszlávia, Magyarország és Olaszország között. Ezek a tárgyalások hír szerint a közeljövőben meg is fognak kezdődni és minden remény megvan arra, hogy az összes érdekelt felek teljes megelégedésére lehet befejezni.

MI UJSÁG A LLOYDBAN?

A szubotícai Lloyd közleményei — Rovatvezető: Pavlovics Milos dr. titkár

Megegyezés az üzletek nyitása és zárása kérdésében

Mint már röviden jelentettük, a kereskedők és alkalmazottjaik között a könyv- és papirkereskedők kivételével az egész vonalon létrejött a megegyezés az üzletek nyitása és zárása kérdésében.

A megegyezés szerint a gyarmatáru-, festék- és élelmiszerüzletek április 1-től szeptember 30-ig 7-től 12-ig és 3-tól 8-ig, október 1-től március 31-ig 7-től 12-ig és 2-től 7-ig tarthatók nyitva.

A fent felsorolt, valamint a (fa-, szén- és mészkereskedőktől eltekintve) a többi kereskedők üzletei április 1-től szeptember 30-ig 7-től 12-ig és 3-tól 7-ig, október 1-től március 31-ig 8-tól 12-ig és 2-től 7-ig lennének nyitva.

A hetivásárnapok napjain (hétfőn és pénteken) azonban mindezen üzletek déli egy óráig volna nyitva.

A könyv- és papirkereskedők és alkalmazottjaik között a megegyezésnek azon az alapon kellett volna létrejönnie, hogy a könyv- és papirkereskedések április 1-től szeptember 30-ig 7-től 1/2-ig és 3-tól 7-ig, október 1-től március 31-ig 8-tól 1/2-ig és 3-tól 7-ig lettek volna nyitva. A Lloyd-nak a könyv- és papirkereskedők nevében tett ajánlatát a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete az utolsó pillanatban visszautasította, habár a kereskedők ajánlatuk elfogadása esetén hajlandóknak nyilatkoztak üzleteiket rekonstrukcióképpen június, július és augusztus hónapokban d. u. 6 órakor zárni s készek voltak a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületének ilyen irányú kötelező nyilatkozatot tenni.

A fa-, szén- és mészkereskedők nevében a »Lloyd« a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületével a záróra kérdésében nem folytatott tárgyalásokat, mert ezeknek a kereskedőknek nincsenek a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületéhez tartozó alkalmazottjaik.

Az üzletek nyitásáról és zárásáról szóló főispáni rendelet szerint a könyv- és papirkereskedések egész éven át 7-től 1/2-ig és 3-tól 7-ig lennének nyitva, míg a fa-, szén- és mészkereskedések április 1-től szeptember 30-ig 6-tól 12-ig és 2-től 6-ig, október 1-től március 31-ig pedig 7-től 12-ig és 1-től 6-ig volna nyitva tarthatók.

Minthogy a kereskedők és a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete között így létrejött megegyezés az üzletek nyitása és zárása tekintetében kibocsájtott miniszteri rendelet keretén belül jött létre, biztosra vehető, hogy azt a főispán jóváhagyja.

Minthogy a kereskedők és a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete között így létrejött megegyezés az üzletek nyitása és zárása tekintetében kibocsájtott miniszteri rendelet keretén belül jött létre, biztosra vehető, hogy azt a főispán jóváhagyja.

Adóbizonylatok bemutatása állami szállítóknál. Az adóvezérgazgatóság magyarító rendelete szerint a pénzügyi felhatalmazási törvény 79. szakaszát — amely az állam és az önkormányzati testületek számlájára végzett szállításokra és vállalati munkákra vonatkozik — úgy kell értelmezni, hogy az egyébként előírt adóbizonylat bemutatása szükségtelen, ha oly próbák, ill. az államszámviteli törvény 86. szakaszának 13. pontjában említett oly egyéb beszerzésekről van szó, amelyeknek közvetlen vásárlása nyilvános árlejtés mellőzésével bizottság útján történik.

A magántulajdont képező üres vagonok szállítási díjára vonatkozó szabályok megváltoztatása. A magántulajdont képező üres vagonok és tartánykocsik szállítási díjának felemelése kapcsán a Gyárosok Országos Szövetsége előterjesztést tett az államvasutak vezérgazgatóságához, melyben kérte a díjemelés hatálytalanságát, utalva arra a szükségtelen kárra, amelyet az a saját kocsijaikkal rendelkező gyári vállalatoknak okoz. Az előterjesztésre most adott elutasító válaszát a vasut vezérgazgatóság kereskedelmi osztálya azzal indokolja, hogy a magántulajdont képező

üres kocsik szállítási díjának eddigi kiszámítási módja a vasutra nem bizonyult sem alkalmasnak, sem hasznosnak és ezért azt a szerzett tapasztalatok alapján meg kellett változtatni.

Árukereslet és kínálat. Csikágói főkonzulátusunk közlése szerint a Davis & Company, 120, South la Salla Street, Chikago, Illinois, amerikai cég konzervált gyümölcsöt és főzelékféléket, mezőgazdasági gépeket és háztartási cikkeket szándékozik államunkba importálni és abból nagyobb mennyiségű olajtartalmu magvakat, nevezetesen oleum olivart és illatos olajakat, len- és cirokmagot akar exportálni, amire felhívjuk az érdekeltek figyelmét.

Jugoszláv-cseh tárgyalások a régi koronaértékű követelésekről és tartozásokról. Értesülésünk szerint eredményesen fejeződtek be azok a tárgyalások, amelyeket a csehszlovák és jugoszláv kormányok kiküldöttei Prágában folytattak a régi koronaértékű követelések és tartozások kiegyelítéséről. A megegyezést jóváhagyás végett mindkét állam kormánya elé terjesztették. Kiküldötteink már vissza is érkeztek Beogradba.

Az egységes modern tőzsdetörvényt minél előbb meg kell hozni

Megfelelőbbek lesznek-e a tőzsdebirósági ítéletek?

Jugoszláviában öt tőzsde áll fenn és pedig a beogradi tőzsde, amely már a háború előtt is működött, a zagrebi tőzsde, amely szintén a háború előtt keletkezett, de csak a háború utáni időkben kezdett erősebb mértékben dolgozni, amikor az egész értéktőzsdéi forgalom Zagrebban központosult és az ottani nagy bankok kezébe került az SHS értékpapír- és valutai üzlet. 1921-ben kezdte meg működését a noviszadi tőzsde, amely főleg gabonátőzsde és amelyen csak néhány értékpapírt jegyeznek, 1923-ban alakult a ljubljana tőzsde, amelynek főforgalma a faüzlet és végül 1925-ben a szombori mezőgazdasági tőzsde. Tőzsdét szorgalmaznak még Szarajevó és Szkoplje, de mozgalmuk eddig nem járt sikerrel.

A szakemberek körében sokszor felmerült az a kérdés, hogy miért szükséges az országban öt tőzsde. A szomszéd országokban egyedül Magyarországon van egy tőzsde és pedig Budapesten. A budapesti tőzsde tekintélye olyan nagy volt már a régi Magyarországon, hogy amellet akkor sem engedélyeztek más tőzsdét, annál kevésbbé teszik ma, amikor Magyarország sokkal kisebb lett. De még Magyarországon is sok vidéki Lloydnál engedélyeztek választott bíróságokat, amelyek sikerrel működnek is. Csehszlovákiában van tőzsde Prágában, Pozsonyban, Olmützben, Brünnben és Pilsenben és engedélyezés alatt van a kassai tőzsde. Ausztriában tőzsde van Wienben, Linzben és Grazban. Olaszországban nagyon sok tőzsde van, Bologna, Triest, Milano, Genova, Firenze, Róma stb. Németországban is 32 tőzsde működik, ugyszólván egyrés nyakán, pl. Frankfurt, Köln, Manheim egészen közel fekszenek egymáshoz és mégis mindegyikben külön tőzsde működik. Természetesen minden tőzsde igyekszik magát specializálni egyes különleges, azon a vidéken főterméket képező cikkeken (Nürnbergben a komló stb.) amint nálunk is a ljubljana tőzsde főcikke a fa.

A tőzsdék mai állapota mellett nem is az játsza a főszerepet, hogy milyen cikkben van a tőzsdén forgalom, hanem a tőzsdével kapcsolatos választott bíróságon van a súlypont. A rendes polgári bíróságok mai működése mellett nagy szükség volt a választott bíróságok alakulására, amelyek gyorsan intézik az ügyeket és segítik a közigazgatási köröket a gyors lebonyolításban, behajtásban és itélkezésekben. Sajnos ennek nálunk nagy akadályát képezik a különböző országrészekben ma is érvényben levő más és más törvények és rendeletek, amelyek nem engednek meg egységes eljárást. Így például, míg Szlovéniában és a Vajdaságban egy tőzsdéi ítélet azonnal végrehajtható és ahhoz a rendes bíróságok teljes jogsegélyt adnak, addig Horvátországban és Boszniában, ahol a régi osztrák polgári törvénykönyv van még érvényben, ez már nehezebben megy és a régi szerbiai és montenegrói részekben pedig a rendes bíróságok semmi segítséget nem nyújtanak a tőzsdéi ítélet végrehajtásához és a fél saját költségén kénytelen a közigazgatási hatóságok segédletéhez folyamodni, de így is nehezen megy egy ítélet végrehajtása és a pénz behajtása. Most képzeljük el, hogyan hajtja be egy külföldi cég követelését az ország különböző területeiről. Ezen a helyzeten segíteni kell és ezt teljes mértékben elismerik a kereskedelmi minisztériumban is, ahol az ügyeket intéző főinspektor is arra törekszik, hogy a tőzsdék ilyen irányú kérését teljesítsék és a hibákat kiküszöböljék.

Ebből a célból alakult legutoljára a tőzsdék szövetsége Beogradban és ennek a segítségével akarják keresztülvinni az egységes, modern tőzsdetörvényt, modern, egységes usanceokat, egységes, egymást támogató eljárást, hogy a különböző tőzsdék között megszűnjenek a hatalmaskodási nézeteltérések és a tőzsdék egymást támogassák, ne gátolják.

A tőzsdék fennállásukat főképpen a választott bi-

róságoknak köszönhetik. A bírósági eljárásra befizetett költség képezi a tőzsdék főjövendelmét. Szakkörökben az olyan természetes dolog, hogy minden üzletnél valamely tőzsde kompetenciája köttetik ki, mintha a mindennapi kenyérről volna szó. A jugoszláv tőzsdék pár évi működésük alatt megmutatták, hogy igyekeznek a gazdasági körök várakozásának eleget tenni. Persze hiba mindenütt van, de lassanként egyre javul a helyzet.

Ezen ezeknek a hibáknak kiküszöbölése végett mozgalom indult meg az utóbbi időkben, hogy rést üssenek a választott bíróságok eddigi szervezetét, amely szerint a bíróság ítélete felelhetetlen és végleges, hanem módot akarnak adni, hogy egy második fórumhoz nemcsak formai, de anyagi okok folytán is felelkezni lehessen. Ennek a reformnak persze sok az ellensége, viszont sok a támogatója is és a németországi tőzsdék nagy részének statutumaiban az ilyen felelkezési lehetőség megvan.

Vashidat akarnak építeni Sztarakanizsa és Novakanizsa között

Sztankovics Szvetozár és Rajics Szvetisláv főispán támogatják az akciót

Sztarakanizsáról jelentik: Sztankovics Szvetozár volt földmívelési miniszter és Rajics Szvetisláv beogradi főispán néhány nap előtt Sztarakanizsán jártak, ahol a kereskedők és gazdák küldöttségével beható tanácskozásokat folytattak. A küldöttség elsősorban azt kérte, hogy teljesítsék a két város és környéke régi vágyát: Sztarakanizsa és Novakanizsa között állandó vashid létesítését.

Ez a vashid Bácska és Bánát között óriási forgalmat van hivatva lebonyolítani, mert a jelenlegi rozoga hajóhid már csak a legnagyobb nehézségekkel használható és alig felel meg rendeltetésének.

Alacsony vizállás mellett olyan súlyos akadályok vannak, hogy a terhes kocsik átkelését csak rendkívüli erőfeszítéssel lehet keresztülvinni. — Ha beáll a tél, a hajóhidat ki kell kötni és jégzajlás miatt gyakran napokon át teljesen megszűnik minden közlekedés és forgalom. A szentai hid távol van ettől a bánáti körzettől és télen valósággal járhatatlan az oda vezető országut, a lakosság mérhetetlen károkat szenved azáltal, hogy télen egyáltalán nem szállíthatja terményeit Sztarakanizsára, mert a kompközlekedés Novakanizsáról Sztarakanizsára oly nehézkes, hogy igen gyakran órákig kell a nagy hidegben a kompra várakozni. Ezek miatt az összes érdekelt községek legfőbb kívánsága, hogy a vashidat, amely esetleg vasuti közlekedésre is berendezhető, állami támogatással minél előbb felépítsék.

Sztankovics Szvetozár kijelentette, a küldöttségnek, hogy az állandó vashidat a maga részéről is, mint bánáti birtokos a legteljesebb mértékben szükségesnek tartja. Elismeri az elhangzott panaszok jogosságát és azt javasolja, hogy lépjenek az összes érdekelt községek minél előbb közvetlen érintkezésbe, járuljon hozzá minden egyes község a hid felépítéséhez tehetségéhez képest és ha a pénzügyi lehetősége fennforog, fogjanak hozzá és kezdjék egy hidpillér felépítésével és a vashid pár év alatt erős akarattal és szilárd elhatározással el fog készülni. Az államtól természetbeni hozzájárulást kell kérni, esetleg jóvátételi számlára vasalkatrészeket. Ő maga minden befolyásával arra fog törekedni, hogy a vashid felépüljön. Javasolta még a volt miniszter, hogy a kérdést mindaddig, amíg meg nem valósul, állandóan tartásuk felszinen és az esetleg felmerülő nehézségektől és akadályoktól ne riadjanak vissza. Rajics Szvetisláv főispán szintén kijelentette, hogy az ügyet fontosnak tartja és a kanizsaiak kívánságát szívesen támogatja.

Elpanaszolták még a küldöttség tagjai, hogy a husz százalékos koronabonokat nyolc év óta még mindig nem váltották be. Az ügy előadója hangsúlyozta, hogy minden állam már rég beváltotta a pénzbeváltásnál adott bonokat, csak nálunk nem történt ez meg holott ez a kincstárnak feltétlenül kötelessége és a lakosságra, amely az egyre súlyosodó adók és rossz gazdasági viszonyok miatt már maholnap nyomorog a 20%-os bonok beváltása rendkívül nagy előnyt biztosítana.

Sztankovics Szvetozár kijelentette, hogy legközelebb az állami költségvetés tárgyalásánál javaslatot fog tenni a bonok beváltása ügyében.

A küldöttség elpanaszolta még, hogy Sztarakanizsán közel ezeröt százalék a községi pótdadó és kérték a minisztert és főispánt, hogy hassanak oda, hogy helyesebb gazdálkodással ezt az elviselhetetlen terhet csökkentsék.

A vashid ügyében az érdekeltek körében felmerült az az óhajítás, hogy az összes érdekelt községek vezetőségei már legközelebb lépjenek érintkezésbe és október 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a sztarakanizsai városháza nagytermében tartsanak az összes érdekelt bevonásával széleskörű értekezletet.

Bérczi Már

Egy kávéskanálnyi vízzel száz kilométerre lehet hajtani egy gyorsvonatot

Német mérnök szenzációs találmánya

Londoni jelentések szerint a világ gazdasági élete forradalmi jelentőségű változások előtt áll abban az esetben, ha igazaknak bizonyulnak azok a jelentések, amelyek egy Braziliában élő német tudós találmányáról számolnak be. A londoni nemzetközi tüzelőanyagkongresszuson Hohenau német mérnök a vízben levő gázerőnek, mint energiaforrásnak a felfedezéséről számolt be. Hohenau vegyészmérnök a kongresszuson bejelentette, hogy tizenháromévi kísérletezés után sikerült feltalálni azt a módot, amellyel a hydrogenmonoxydot motorok hajtására lehet felhasználni. Hohenau mérnök a találmánynak a jelentőségéről értesítette a német és angol kormányokat. Hohenau mérnöknek sikerült ugyanis a vízből a hydrogenmonoxydot úgy kiválasztani, hogy a jövőben ezzel az energiaforrással a szén és a petroleum teljesen mellőzhető lesz. A feltaláló szerint egy kávéskanál vízben annyi gázenergia van, hogy egy gyorsvonatot száz kilométerre el tud majd hajtani. Egy teás csészében levő víz gázmennyisége a *Mauretania* gőzöst elhajtja Londonból Newyorkba. Hohenau szerint a vízben olyan nagy mennyiségű gázforrás van, hogy a szén és az olaj erőforrások már többé nem kelljenek majd az emberiségnek. Londonban egyelőre nagy szkepszissel fogadták ezeket a bejelentéseket és most Hohenau mérnökön a sor, hogy bebizonyítsa állításának a valódiságát.

A fogyasztás finanszírozása

Ha a közönség vásárlóképeségét összehasonlítjuk a nyugati államok, de különösen az Észak-Amerikai Egyesült Államok közönségének vásárlóképeségével, azt látjuk, hogy a mi polgári osztályunk e tekintetben hibetelenül hátramaradt. Ennek oka korántsem az, mintha a mi középosztályunknak nem lennének ugyanazon igényei, hanem mert nincsen meg a lehetőség, hogy ezen igényeit nagyobb anyagi megrázkódtatások nélkül kielégíthesse. Ha a fixfizetéses egyének helyzetét összehasonlítjuk más országok fixfizetéses alkalmazottainak helyzetével és ha ezen összehasonlítást objektíve ítéljük meg, úgy el kell ismernünk, hogy nálunk sem rosszabb a helyzet, mint a többi utódállamokban. Ezt pedig a legjobban bizonyítja, hogy nálunk korántsem akkora a munkanélküliség, mint akár Magyarországon, akár pedig Ausztriában vagy Németországban.

Mi akkor hát az oka annak, hogy nálunk a középosztály még ma sem pótolta azokat a hézagokat, amelyek a háborús évek következményeképpen érték? Azt hisszük, hogy erre az egyedüli felelet az, hogy nincs megadva a lehetőség annak, hogy minden anyagi megrázkódtatás nélkül és anélkül, hogy az árut felülfizetné — szűks gleteit beszerezhesse.

Értesülésünk szerint a *Daruvári Polgári Részvénytakarékpénztár* felvette üzletági sorába a fogyasztás finanszírozását olyképpen, hogy minden üzletfelének, aki a kellő biztosítékot nyújtja, elősegíti áruszükségleteinek készpénzárban való beszerzését olyképpen, hogy a kereskedőnek, akitől az árut vásárolta, az áru értékét készpénzben kifizeti, míg a vevőnek jogában van ezen vételárat a banknak 10 hónapon át, egyenlő havi részletekben minden kamat nélkül visszafizetnie.

Az új üzletág megszervezése értesülésünk szerint már megkezdődött és tudomásunk szerint az intézet megbízottjai már a Vajdaság kereskedőivel is folytattak ily irányú tárgyalásokat, amelyek sikerrel kecsegtetnek.

A cél mindenestre dícséretreméltó és amennyiben a pénzügyintézetnek a nagy szervezési munkálatoikat sikerül eredményesen befejeznie, úgy véleményünk szerint semmi sem állja útját, hogy vállalkozását siker ne koronázza.

BELFÖLD

Fizetéseketelenségek. Noviszadról jelentik: A noviszadi Hitelező Védegyelet újabb a következő fizetéseketelenségeket teszi közzé: Wilhelm József textilkereskedő 1,700,000 dinár passzívával, Weber József textilkereskedő Zemun 1,400,000 dinár, Wilpert János textilkereskedő Apatin 1 millió dinár és Molnár és Társa ékszerészek Zemun 700,000 dinár passzívával.

Jön az amerikai zsir. Beogradból jelentik: Az idei rossz kukoricatermés következtében a már három év óta szünetelő amerikai zsirszállítások ismét meg fognak indulni. A triestzi kikötőben már várjuk egy nagyobb mennyiségű zsirszállítmány megerkezését és az amerikai zsir az idén is ismét diadalmasan fog a Jugoszláv gazdasági életbe bevonulni. Már egy-két hajószállítmányt ki is hajóztak Jugoszláviába és Szlovéniában már árulják is az amerikai zsirt, amely a ha-

zal sertésenyésztőknek és vágóknak nem várt nagy konkurenciát fog jelenteni. Az amerikai zsir lényegesen olcsóbb a belföldi zsirnál, bár eddig még csak Triest-Szlovénia relációban volt lehetséges az amerikai zsirt forgalomba hozni. Az amerikai zsir ára, netto triestzi kikötő, eddig 20—21 dinár között mozgott.

A Szlavónia áresése. A zagrebi tőzsdén nagy izgalmat kelteit a Szlavónia-részvények rendkívül erős áresése. Ugy belföldről, mint külföldről rendkívül nagy tételekben kínálták a Szlavónia-részvényeket. A nagy árukiadást ugyan megállt már, de a Szlavónia kurzus mindössze csak 4.5 dinárig emelkedett és tekintettel arra, hogy a vállalat felől nem érkeznek olyan hírek, melyek megnyugtató hatással lennének a tőzsdére, nem is igen van remény arra, hogy ezt a nagy

vereszeséget rövid időn belül be tudja hozni a Szlavónia. A Szlavónia részvénytöbbségét tartó Hrvatska Banka a legutóbbi időben nagy tételekben dobott Szlavónia-részvényt a piacra és egyszersmind széleskörű tárgyalásokat folytatott a Szlavónia telepeinek eladására vonatkozóan. A tárgyalások eredménnyel is végződtek, amennyiben a budapesti telepet Haas Róbert, a Szlavónia budapesti vezérigazgatója vásárolta meg, míg a prágai telepet a Ringhoffer-konzern szerezte meg, a Zivnostenska Banka támogatásával. A Hrvatska Banka a Jugoszláviában lévő két másik gyártelep és a Szlavónia tulajdonát képező Both és Hermann cég eladásáról is tárgyal és hír szerint nemrégiben még a Nasici Tannin-gyárral folytatott tárgyalásokat.

KÜLFÖLD

A tea-termelés korlátozása előtt. A londoni teapiacra hosszabb idő óta tartottak az árak, miután a túlprodukción ez évben különösen érezteti a hatását. A világpiacon jelenleg sokkal nagyobb készletek vannak felhalmozva, mint az előző években és így csak a termelés csökkentése segíthetne a helyzeten. Indiában szívesen határoznák el magukat az angolok a termelés csökkentésére, azonban ezzel csak az érnék el, hogy a holland-indiai tea még nagyobb mennyiségben kerülne a londoni piacra. Miután a jávai és szumatrai termelők aligha egyeznek bele a termelés korlátozásába, a tea-termelés csökkentése egyelőre csak angol kívánság. Mindenesetre számítani kell arra, hogy az angolok minden eszközzel megkísérlik a termelés csökkentését.

Automobilkonjunktúra Németországban. A német autópár helyzete ez évben várakozáson felül kedvezően alakult. A termelés 36%-kal volt magasabb, mint a múlt év hasonló időszakában, az eladott kocsik száma ezzel szemben 40%-kal emelkedett. Az autómobiltermelés emelkedése eszerint Németországban nagyobb, mint akár Franciaországban, akár Angliában. A külföldi ipar csak annyiban van kedvezőbb helyzetben, hogy pénzügyileg erősebb és a belföldi piac ott jobb árakat fizet. Németországban azonban a konjunktúra csak nagy árleszállításokkal volt elérhető és emiatt az autómobilgyárak anyagi helyzete nem sokat javult ez évben sem.

Az amerikai vegyipar érdeklődésével a filmiparban. Newyorki jelentés szerint a Dupont de Nemour-csoport, amely Amerika egyik leghíresebb vegyészeti konzernje, döntő befolyást biztosított magának a *Paramount* filmgyárnál, amely jelenleg a világ legnagyobb ilyenemű vállalata. Miután a tranzakción két világhírű vállalat között jött létre, Amerikában számítanak arra, hogy a vegyipar további részesedést kíván vállalni a filmgyáraknál. Tudvalevőleg a német vegyipar is érdeklődve van a filmiparban, miután annál nyersanyagszükségletét nagyrésztben a kémiai gyárak szállítják.

Európai petroleummonopolium előtt. Londoni jelentés szerint a legnagyobb angol petroleumtársaságok részvényesere folytatott érdeklődést létesítettek, úgy hogy Európa a petroleummonopolium bevezetése előtt áll. Az új hatalmi csoportosulás élén a Shell Co. és az Anglo-Persian Co. állnak, amely vállalatok eddig is nagy befolyást biztosítottak maguknak az európai piacokon. Az új vállalkozás monopolhelyzetét a Standard Oil Co.-val történt megegyezés fogja biztosítani. Az orosz petroleumipar konkurenciája egyelőre számításba sem jöhet. Gazdasági körök véleménye szerint az új tröszt első ténykedése a benzínárak emelése lesz.

A Magyar Nemzeti Bank felemelte a hivatalos kamatát. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa legutóbbi ülésén a hivatalos kamatláb felemelését határozta el. A diszkontkamatot 1%-al, 6%-ról 7%-ra emelték fel, miután a váltóállomány túlságosan megnövekedett és a külföldi devizában is nagy volt a kereslet. A magyar jegybank intézkedését a nemzetközi pénzpiac helyzete is indokolja.

Gyapju-világkongresszus Párisban. A francia gyapjuipar képviselője, M. Dubrulle, newyorki tartózkodása alkalmával átnyújtotta a gyapju-világkongresszusra szóló meghívót az Egyesült Államok érdekelte személyiségeinek. Az eddigi tervek szerint ez év november 21-ikén Párisban nyitják meg a gyapju-világkongresszust, amelyen Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország, Belgium és Csehszlovákia képviseltetik magukat. Amennyiben Amerika is képviseltetni fogja magát, akkor megalapítják a gyapju-világszövetséget.

Kontingentálják a közép-európai porcellán-termelést. Berlini jelentés szerint az utóbbi napokban megbeszélések folytak a cseh és a német porcellángyárak vezetői között, amelyek a porcellángyártás kontingentálására vonatkoztak. A cseh és a német gyárak tisztában vannak azzal, hogy a porcellángyárak helyzetén csak a megegyezés segíthet. A nagy konkurencia és a túlprodukción következtében a közép-európai gyárak üzleteredménye nem kielégítő.

Lemondott az orosz állami bank elnöke. Megbízható jelentés szerint az orosz állami bank elnöke, Scheinmann benyújtotta lemondását. Hivatalos kommuniké ez ügyben még nem jelent meg, azonban valószínűnek látszik, hogy Scheinmann is az új politikai kurzus áldozata, amely nem bízik a szakemberek munkájában. Scheinmann 1924 óta volt az orosz állami bank elnöke és ő szervezte meg a szovjetországi bankorganizációt, amely szakértők véleménye szerint elsőrangú teljesítmény volt. Ezenkívül nagy része volt a távozó elnöknek az új orosz valuta megteremtésében is.

Tart a cukor-besz a világpiacon. A világpiacon a cukorárak tovább esnek. Miután a nagy kínálattal szemben a kereslet elenyészően csekély és az egész világon a termelés emelkedőben van, további áresés várható. A múlt évi termelést hasonló árakon ajánlják, mint az újat, minthogy a készletek messze meghaladják az eddigi becsléseket.

Magyarországon műselyemgyárakat építenek. Budapesti jelentés szerint egy angol pénzeszoport 15 millió pengő alaptőkével új műselyemgyár építését tervezi. Az új gyár teljesítőképessége napi 3000 kilogramm lesz és 1500 munkást fog foglalkoztatni. A magyar kormány messzemenő kedvezményeket helyezett kilátásba és így valószínű, hogy az új műselyemgyár építését rövidesen megkezdik.

Csak egyszer lesz évenként mintavásár Lipcsében. A lipcsei vásár vezetősége most adta ki jelentését az őszi vásár eredményéről, amely szerint az eredmény legjobban közepesnek mondható. Egyes iparágak kifizető üzleteket kötöttek, azonban a többség csak mérsékelt forgalmat tudott elérni. Ennek következtében arról folynak a tanácskozások, hogy a jövőben évenként csak egyszer rendezzenek mintavásárt és pedig tavasszal. Miután egyes iparágak már korábban elhatározták, hogy a nagy költségek miatt csak évenként egyszer vesznek részt a kiállításon, valószínűleg csak tavaszkonként lesz ezután Lipcsében mintavásár.

Súlyos a Ruhr-vidék gazdasági helyzete. Németország nehézipari centrumában, a Ruhr-vidéken, továbbra is rosszabbodik a helyzet. Az esseni kereskedelmi kamara közlése szerint a dekonjunktúra tovább tart és a munkanélküliség száma állandóan emelkedik. Jelenleg 42%-al több a munkanélküli, mint a múlt év hasonló időszakában. A bányai helyzet különösen rossz és javulás ezen a téren nem is várható. A vasiparban szintén elkerülhetetlen lesz a termelés további korlátozása, ami újabb elbocsátásokkal jár. Ugyisint rosszabbodik a helyzet a textiliparban is, amelynek eddig igen kedvező konjunktúrája volt.

Megbukott a legnagyobb dán pénzügyintézetek egyike. Kopenhágából jelentik: Az általános gazdasági válság, amely egész Európában végigvonul, ugylátszik a konszolidált országokat sem kímélte meg. Hetek óta beszélnek kopenhágai bankkörökben a dán pénzkrisisnek várható kirobbanásáról. Ez a robbanás most megtörtént. A három kopenhágai nagybankok egyike a »Privatbanken« bejelentette fizetéseketelenségét. Az intézet, amely 60 millió dán korona alaptőke fölött rendelkezett, azonfelül 16 millió korona tartaléka volt, az ország legnagyobb bankjának ismerték. A bank összeomlása az elmúlt hét végén kezdődött, amikor a pénzügyintézet részvényei 65 százalékkal csökkentek. A betevők megrohanták a bank pénztárát és visszakövetelték betétjeiket. Minthogy a bank képtelen volt eleget tenni a betevők kívánságának, a városlakosok valóságban pánik útjára mentek. Az éjszaka folyamán a dán nemzeti bank, a nagybankok és a kormány képviselői értekezletre gyűltek össze. Egyidejűleg Madsen-Mygdal miniszterelnök vezetésével minisztertanácsot tartottak, hogy lehetőleg az állam intervenciójával mentse meg a bankot. A »Privatbanken« kárát hozzávetőleg 70 millió koronára becsülik. A bankkal a legfontosabb vállalatok dolgoztak: hajóstársulatok, cukorgyárak, sörfőzdék. Sőt Kopenhága városának is folyószámlája volt a banknál. A város 24 milliót követel a pénzügyintézettől. Ha a bank rekonstrukciójára kerül sor, akkor 55—60 millió koronát kell leírni.

TÁRCA

Egy kritikus albumából

Irtta: BAEDEKER

Az író és a művész — a legtermékenyebb is — a legtöbbször lusta. (Nem hiába nevezte Sainte-Beuve a tétlen szemlélődést, valgo: restséget »művésztulajdonság«-nak.) Nem dolgozik távolról se annyit mint egy fölig-meddig lelkiismeretes mesterember vagy akár egy u. n. intellektüel. A legtöbb író és művész többet, sokkal többet produkálhatna, ha nemcsak tehetséges, de egyszersmind — szorgalmas is volna. Szorgalmas a szónak közönséges, szótári, burzsoá értelmében. Mert ilyen értelemben és ilyen módon ugyancsak kevés író vagy művész mondható szorgalmasnak. Balzac-on és Flaubert-en kívül nem is igen tudunk ilyenről. (Az előbbi a hitelen számára rabszolgáskodott naponta 16—18 órát, az utóbbi pedig a sylvje tökéletessége érdekében furt-faragott, ötvözött és csztergályozott éjjel-nappal a mondatain.) Még a legtöbbet termelő művész is sok órát, sőt napot s hetet, néha évet is elhanyagol. Persze ez megint nem helyeség a szónak *landläufig*, szokványos értelmében. A Goethe terméketlen évtizede, a Verdi meddő tucat esztendeje, a Rossini munkátlan évtizedei, a Fontane pihenőévei, a Tizian mulatónapjai s annyi más géniusz lusta időszaka (a melyre ugyancsak illik a klasszikus költő örömjongása: *Deus nobis haec otia fecit*, Isten ajándékozta ezt az otium-ot nekünk!) sose volt kárbavesztett idő s távolról se olyan gyümölcsözetlen mint a nyársbolgár vasárnapja vagy bármely nem-művész kezének az ölbetevése. Sőt sokszor különösen gyümölcsöző, — hiszen nem egyszer éppen a legnagyobb remek megjeleését a színen előzte meg a leghosszabb tétlen-

ség. El se képzelhető nagy-alkotó, aki állandóan dolgozik. Csak Isten volt az, aki azután pihent, amikor már kész volt a művével. — az emberi geniek előre lustálkodnak, hogy aztán pihent erővel biztosabb kézzel és biztosabb szellemmel teremtsék meg alkotásaikat... Bizonyos, hogy a szorgalom alapjában polgári erény és nem művészi kvalitás, s nekem nevetnem kellett, mikor egy máskülönb komoly ember Goethének a »bámulatos« szorgalmáról beszélt. A fenét volt szorgalmas! Ha az lett volna, többet irt volna, de kérdés, megalkotta volna-e Faust-ot? Mert a műalkotáshoz nem szorgalom kell, hanem épp annak az ellenkezője: időpazarlás.

*

A legtöbb író (hármint rossz ember különben) jobb a könyveinél, de némely könyv meg jobb a szerzőjénél. S ez nagy szerencse. Csak ennek köszönhető, hogy az irodalomnak van értéke, s hogy érdemes annak a történetét megírni.

Nincs nagyobb gorombaság mint ha valamely író többre becsülnék a műveinél, és alig képzelhető hizelgőbb kritika mint ha megállapítjuk egy könyvről, hogy az különb a szerzőjénél. Marmontel halálos sértésnek vette, mikor egy hölgy azt mondta róla, hogy őt igen szeretetreméltónak találja, de a novelláit unalmasnak tartja.

El lehet mondani a legtöbb könyvről: mentül jobb a szerzőjénél, annál jobb egyáltalában. S azt is: ha rosszabb annál, aki írta (legyen bár ez a legjobb ember a világon), már akkor olyan rossz, hogy kár elolvasni.

Még a legjobb ember könyve is értéktelen, ha nem sokkal jobb mint az írója. Általában: vigyázzanak az írók, hogy ne mondassák rájuk, amit a derék jó polgárokból alakult kisvárosi zenekarra mondott egy zeneszakértő: *Gute Kerle, aber schlechte Musikanten*.

*

Egy fiatal költőnről tudakolták, hogy mért nem ír egy idő óta verseket?

— Hát nem tudja? — felelte valaki. — Férjhezment.

Van egy női poétatípus, amely csak addig dalol, amíg — mondjuk meg magyarul — szűz. Ha egyszer szerencsésen férjhezénekelte magát, akkor boldogan elhallgat.

*

Olvasni semmivel se könnyebb mint írni, — néha nehezebb. S attól tartok, nem sokkal többet tudnak igazán jól olvasni, mint tökéletesen írni.

*

Csak, aki értelmes kritikus, lehet jó szerkesztő. De szükséges, hogy ne csak irodalomkritikus, de közönségkritikus is legyen.

*

Azok az írók a leghibbak, akiknek nem főfoglalkozásuk az írás. Még nem sikerült kideríteni hogy miért.

*

Az író, akinek sziveügye az irodalom, néha elszörnyűködik, hogy az mily közömbös dolog a publikum szemében. Ez meg nem győz csodálkozni, hogy egy oly mellékes és jelentéktelen dolgot mint a litteratura mint lehet olyan sokra becsülni, ahogy azt némely íróember teszi.

*

Ha az író jó viszonyban akar lenni a közönségével, akkor össze kell vesznie a muzsájával, s ha jóba' akar maradni ez utóbbival, akkor nem szabad sokat törődnie a publikumával. Ritka író, s mélyen kell előtte megemelni a kalapunkat, aki az olvasóival is össze tud fénni s a muzsáját se hagyja el hűtlenül.

*

Ezideig ilyen olcsón

ILYEN GYÖNYÖRŰ ÉS MINŐSÉGÉBEN
ILYEN RIVALÓT NEM VÁSÁROLHATOTT!

Ismerik a fődkerekség minden táján!

Gyors
Biztos
Gazdaságos

9988

WHIPPET

Amerikai legelső európai típusú könnyű locsija!

Többet fizethet, jobbat nem vásárolhat

Whippet és Whips Kniht-autókat képviselte a Vajdaság és Szerbia még részére.

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER

Novisad, Uspenska ul. 5

Vezérképviselet: ALBION, Beograd, Dečanska 7

Whippet 6 hengeres		Whippet 4 hengeres	
Touring	65.000.—	Touring	52.000.—
Roadster	73.000.—	Roadster	63.000.—
Coach	74.000.—	Coach	65.000.—
Sedan	78.000.—	Sedan	68.000.—

J. Andriska

műszaki üzlete, SUBOTICA, Jelačićeva ul. 9. Állandó raktár elsőrendű gyártmányu kerék párokban, kedvező fizetési feltételek. Egyedüli lerakat „PIRELLI“ olaszgumó gumikból Minden e szakmába vágó javításokat szakszerűen végez

*Ezuton van szerencsém
értesíteni az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy
őszai és téli köpeny- és szörme-
ujdonságaim megérkeztek!*

*Raktáram sokezer darab-
ból áll, abban nagy számban van képviselve ugy
a legegyszerűbb, mint a legfinomabb zsáner,
éppen ezért bármely igény kielégítésére képes!*

Az árak feltűnően olcsók!

Télikabátok sima vagy angolos divat- szövetből	450—500.— Din.
Finom posztókabátok szörmézve	800.— „
A létező legfinomabb tükörposztókabátok szörmézve	1500.— „
Legfinomabb angol divatkabátok szörmézve	1200.— „
Selyemplüss-kabátok selyem béléssel	1500.— „
Szörmebundák	2500—3000.— „

Különlegességek gyermekkabátokban

Részletfizetési kedvezmény!

*Hegyi Fülöp
női konfekció áruháza, Subotica*

Üzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rendelése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától

NYILT-TÉR

Gondolt-e családja
gyermekeljövőjére?

Van-e életbiztosítási kötvénye?

Kössön felesége, gyermeke javára
életbiztosítást! Biztos takaré-
kossági mód, szerencsétlenség
esetén hű támasz az
életbiztosítási kötvény!
Forduljon díjmentes felvilágosításért a

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító társasághoz
Subotica, Aleksandrova ulica 4.
Az intézet saját palotájában.

Értesítés

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy folyó hó 15-ikén üzembe helye-
zem új, fővárosi mintára berendezett köz-
tisztasági vállalatomat, amely a szemétnék
a házakból másnaponként való kihordását
fogja elvégezni. Felkérem a n. é. közönséget,
hogy megrendelésével engem felkeresni szí-
veskedjék. Hívásra házhoz megyek.

Marko Bašić
Beogradski put 32.

10605

Ha **KÖNYVSZAKÉRTŐRE** lesz szüksége
írjon **Borbély L. Novisad**, postafiók 75 címre

„Dr. JAEGER“-féle
GYAPJU ALSÓRUHÁT

férfiak, nők és gyermekek részére készít
„VUNICA D. D.“
gyapjufehérneműgyár, SUŠAK
Szállítás prompt. Nagyban raktár az egész SHS királyságra
KOSTA NIKOLIĆ I DRUG
BEOGRAD, Knez Mihajlova 12

Landwirtschaftlicher
Maschinen-Fachmann

jahrelang als Abteilungsleiter tätig, vollkommen
versiert in Kauf, Verkauf und Organisation
sucht stelle
als Leiter einer Filiale oder andere Stelle. Geht
auch in die Provinz.
Zuschriften unter „Maschinen-Fachmann 293“ an
Rudolf Mosse A. D., Beograd 10645

Előkelő világeg novisadi fiókja jó megjelenésű,
perfekt szerb, magyar és német
levelezőnőt
aki egyuttal perfekt a gyors- és gépirásban is,
azonnali belépésre keres
Ajánlatokat „Levelezőnő“ jelige
alatt a novisadi kiadóhivatal továbbít

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: **Dr. VÉCSEI JENŐNÉ**
Különleges arc- és bőrápolás, az összes
arc- és szépséghibák gyógyítása villany és
keverfénykezelés, paraffin terapia
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

— Mester! Megérkezünk újra?
Ugy látom, most már jobban
megerősödtél. — Remélem, hogy
hulló könnyeim meghatják és
nem lesz oly kegyetlen hozzád,
mint elődeimhez.
— Nem lehet! Hisz azért hisz-
tam meg, mert az idén több

disznó-
tort
kell ren-
dezniem

Hirt Pali bácsi vendéglőben

Az első disznótör
szombaton, október 13.-án lesz,
melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívjuk.
Elsőrendű fehér- és sillerborok, valamint jó kiszolgálás és Rác
Pista zenekarának kísérete melletti fogysat el a közönség

Képviselő(nő)ket

keresek állami értékpapírok kis havi részletre való eladására.
Feltételek miatti forduljon
JAKOV C. ZUMBULOVIĆ céghez
Beograd, Kralja Petra ulica 52

Esti teájához használjon kizárólag
ORIENT-kekszet

Naponta friss sütés
Mayer Alfréd, sütőde
Subotica, Kekas iskol val szemben

Téli divatujdonságok

szövetek, téli kabátanyagok, flanellek stb.
nagy választékban legolcsóbban kaphatók
BERGER GYULA
kézműárúüzletében Subotica, Terezijina ulica 3.

Kovács-féle nagyenyedi arckenőcs évtizedek óta eismerten a legjobb Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban
ARCÁPOLÓ JUGOSZLÁVIAI FŐLERAKAT **Drogeria Herel Subotica** Aleksandrova ulica 1. — Telefon 165. 9438

A FÉRFI, A NŐ
ÉS A FILM

LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

— Csak a látszatról — felelte Lili — mert
azt már megtanultam, hogy hazugsággal sokkal
többre lehet menni itt, mint becsületes őszinte-
séggel... Egy szerény butorozott lakást bére-
lek Ilse Kurttal együtt. Nem leszek egyedül, ez
talán megnyugtató... De szükségem van külön laká-
sra, hogy fogadhassam a barátaimat, akikről a
boldogulásom érdekében remélhetek valamit és
hogy akkor mehessek haza, mikor akarok.

— Nem engedlek! — kiáltotta Dér határo-
zottan. — Nem fogsz elhagyni!

— Géza, ugy látom, még mindig nem értesz
engem. Ez a mostani helyzet tarthatatlan és
naponta csak rosszabb lenne. Most még csak
szemrehányó tekintettel fogadsz, ha nem pontos-
an akkor jövök haza, amikor vársz, holnap
már talán féltékenységi jelenetet rendeznél és
a viszony így idővel teljesen elmérgesedne kö-
zöttünk... Hát akarod ezt? Szabad a mi szép
barátságunknak így megmérgeződni?

— Több van köztünk barátságánál...

— Ezt a barátságánál is többet nem fenye-
geti semmiféle veszedelem... Én akkor is
ugyanugy a tied leszek, mint most, ha nem is
fogok veled együtt lakni... Eljövök hozzád, ha
vágyódom a csókjaid után és te is eljöhetsz hoz-
zám... Hát nem lesz ez szebb és izgalmasabb,
mint ez a mostani megszokott állapot, amelyet
minduntalan ideges-jelenetek zavarnak meg?
Igy a barátságunk a marakodó házasságok sor-
sára juthatna... Hiszen a legtöbb boldogtalan
házasság is szerelemmel kezdődik... Borzasztó
elgondolni, hogy a mi barátságunk is így meg-
romlana...

— Ezért nem akartál a feleségem lenni,
amikor Olaszországban kértelek...

— Azért, mert én már akkor is tudtam,
hogy szükségem van a függetlenségre...

Dér fiúként nézett a lányra.

— És ha én a szerelem jogán azt követel-
ném...

Lili határozott hangon szakította félbe:

— A szerelem jogán semmit sem követel-
hetsz tőlem. Amit ezen a címen követelhetél,
azt én önként odaadtam neked: magamat... Ha
egyszer vissza akarnám venni tőled, ahhoz is
jogom volna. Erről azonban nincs is szó és ne-
ked nincs semmi okod a követelőzésre.

Most a hallgatás kínos percei következtek.
Dér rendbe próbálta szedni összekuszált gondo-
latait és érzéseit és a csönd olyan nyomasztó
volt, hogy meg kellett törni...

— Ma este hol voltál? — kérdezte a férfi.

— Együtt vacsoráztunk néhányan a studi-
óból és aztán valakinek az a bolondos ötlete tá-
madt, hogy menjünk be egy tánclokálba.

— Az összeköttetések és a jövő érdekében
táncoltál? — kérdezte Dér gunyosan.

— Nem áll jól neked ez a hang, Géza — fe-
lelte Lili — és nincs is igazad, ha gunyolódol...
Igenis, az összeköttetésem kedvéért táncoltam a
rendezőmmel és egy-két színész-ismerősömmel
éppúgy, mint a többi nő, aki velünk volt. Ez csak
nem bűn?

— Valóban nem az, de a legjobb ut a bűn
felé... Én azonban nem engedlek erre az utra...
Szeretlek és felelős is vagyok a sorsodért...

— A sorsom az én kezemben van...

— Én vettem a kezembe az irányítását és
mindaz, amit teszek a te érdekedben történik.

Lili furesán csodálkozó tekintettel nézett
Dérre.

— Mintha az apámat hallanám! Az is
ugyanugy beszélt, majdnem szószerint ugyan-
ezeket mondotta, amikor el akart tiltani a ve-
led való találkozástól és amikor őszintén meg-
mondtam, hogy függetlenségre van szükségem...
Csodálatos, hogy mennyire egyformák vagytok
ti férfiak abban, hogy nem tudtok megérteni
bennünket...

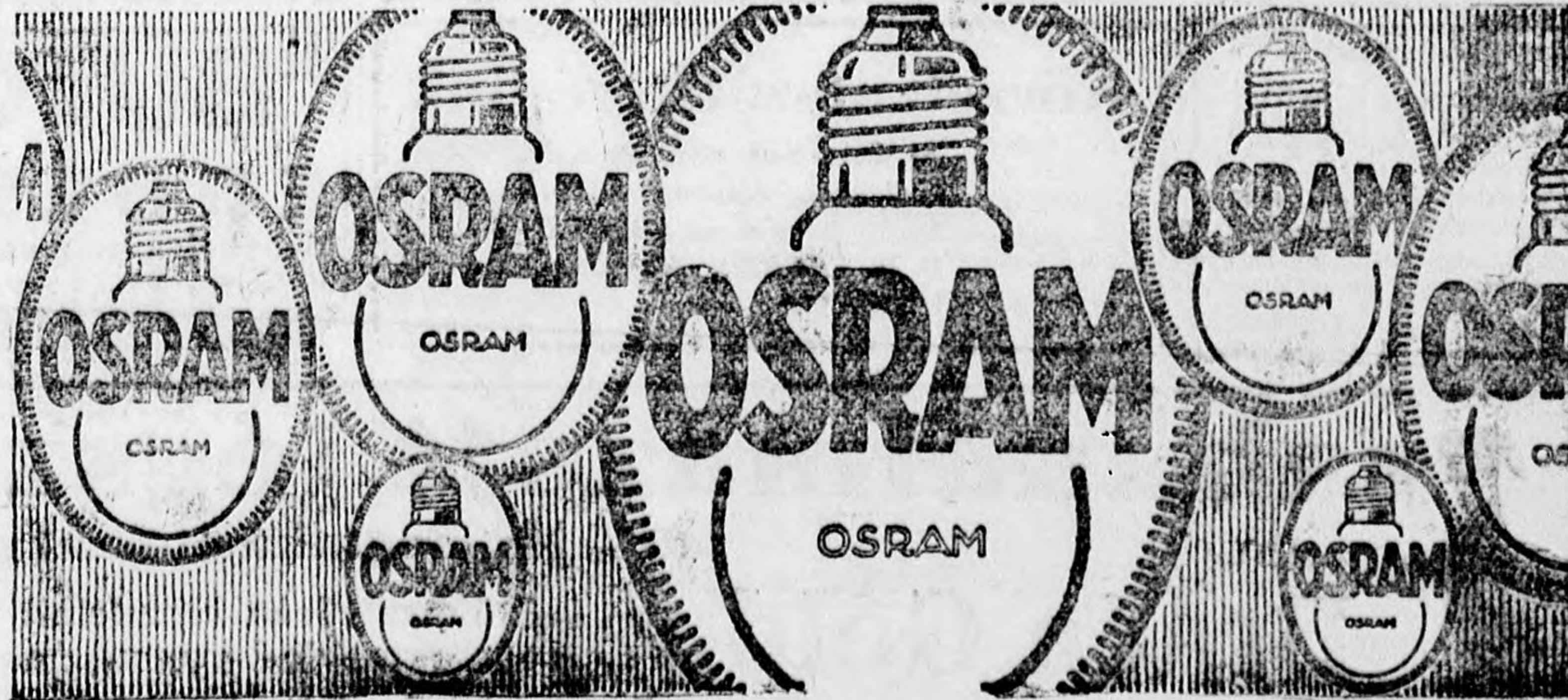
Az újságiróbból kitört a keserűség.

— Erre a vádra, azt hiszem nem szolgáltatni
rá... Én eddig megértettelek és hozzásegítette-
lek ahhoz a független élethez, amelyre vágytál...

— Igaz. De csak addig tartott a megértésem,
amíg nem jutott ellentétbe az önzéssel és
most már utjába állnál te is a függetlenségem-
nek...

— Csak nem állok az utadba azzal, hogy
szeretlek és gondoskodni kívánok rólad?...

(Folyt. köv.)

Automata mérlegek
 eladására
Szuboticára
 helyi
 képviselőt
 keresek

Csak kereskedőknél jól bevezetett urak irjanak
 Direktor
Ludwig Fehrle, Fiume
 Via Pomerio 8, címre

A világhírű
M. Joss & Löwenstein
PRÁGA

védjegyű
ingek, gallérok,
alsónadrágok
 gyári lerakata
Kosta Niko'ić i Drug
 cégnél, Beograd
 Knez Mihajlova 12
 (szajt ujj palota)
 Eladás csak nagyban, kereskedőknek

Hordók
 transport- és lágerhordók,
 használtak és újak, kaphatók
Krix Lajos
 kádármesternél
 Mazuraniceva ul. 19

A ženska Znanlijska
 iskola
 sorshuzását
 1928 november 4-re
 halasztotta

**GUMMI-
 BORTÖMLŐK**
 minden méretben jutányosan
 kaphatók
Kemény Gyula
 műszaki cégnél
 Subotica
 Telefon 29

UJ! 1787 **UJ!**
Mandula
Mogyoró
Mazsola
Füge
SUGÁR MANÓ
 Telefon 47

kezdő
 tisztviselő(nő)-t
 német, magyar, tudással
 — lehet olyan aki még
 nem volt állásban — ke-
 res nagy iparvállalat.
 Ajánlatokat, bizonyítvány-
 mlyekkel a kiadó to-
 váb it, Jövő" jelű alatt.

GYERMEK-KOCSI

Az elismerten legjobb minőségű
„BRAHA“-kocsi egyedüli árusítója:
JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR
 (Gyümölcs piac)
 Sportkocsi 200 dinártól feljebb
 Viszontelárusítóknak árengedmény!
 Sátorkocsi 400 dinártól feljebb

SZÖRME

Legújabb divatu szörmék nagy választékban, valamint
 átalakítások, javítások legolcsóbban
MORGENSTERN ALADÁR
 Zrinjski trg 1 szám alá helyezett üzletében kaphatók
 Megtekintés vételkészszer nélkül!

TAMBURA

Mindenféle tamburahangszer
 és húrok legolcsóbban
Kudlik Károlynál
 Poštanska ul. 8.
 Tigris-védjegyű húrok nagyban és
 kicsinyben

KÉZMŰÁRÚ

A Vajdaság legolcsóbb bevásárlási forrása gyári szá-
 bott árak mellett esőrangú gyármányosból, úgymint:
 férfi- és nőruha és felöltő-szövetek, barchendek,
 flanel'ek, vásznak és zsebkendők
STRASSER BÉLA
 Vilsonova ul. 46. Fakultéttal szemben

TORTA. SÜTEMÉNY

Naponta friss, olcsó és izletes
 tortát, desszertet és süteményt
 kaphat
„City“ Bódis Lajos cukrászdájában
 Rudics ucca (Labor-palota)

RÁDIO

KONRATH D. D.
rádiókészülékei

olcsók, jók, megbíthatók
FÚSZER ÉS CSEMEGE

Megnyilt
Kovács és Gelányi
 új fűszer- és csemegeüzlete
 Rudics kitérő, Labor palota

RÉZÁRU

Csiszár József
 rézöntő- és gépműhelyében, Miloš Obilić ulica 9.
 Réz-, fém- és szoboröntvények készítése, gépek javi-
 tása, diszöntvények, platték és asztalosok részére
 újrendszerű vasmenetű bakcsavarok.
 Galvanizálás Nikkelezés Fémszínezés

DIVAT

Őszi és téli angol szövetujdonságok
 megérkeztek óriási választékban. — Elsőrendű munka,
 olcsó árak
BORSO VINČE angol úriszabó, Zenod-eplj-el. T. telefon 6-51

Divatos, elegáns
 öltönyök, télikabátok
 eredeti angol szövetből
Osztrogonacz és Kenedics
 uri szabóknál
 Szubotica, Városi bérpalota

Borotvák, ollók
 különleges „Cetri keca”
 gyár min. ok
Molnár István
 műkőszerszénél kaphatók
 SUBOTICA
 Bene Sudarevićeva ul. 26

Kis Szent Teréz oltár
 rendkívül szép kivitelű, 6 1/2 méter
 magas, művésziesen festett képpel, dus 734
 faragásokkal, valódi catarin aranyal
 aranyozva, jutányos áron eladó
F. Bachinger aranyozó cég
 Subotica, Bene Sudarevićeva ulica 34

Jugoszlávia legolcsóbb divatszalonja
WEINERT HERMANN Subotica,
 I., Sirosmajerova ulica 16.
 Arak: köpnyek, kosztümök 200 dinártól
 ruhák 100 „
 aljak, bluzok, pongyolák 50 „
 Elsőrendű, izléses és szép munkák garantálva

Körzeti utazót keresünk
 jól bevezetett cikk eladására magas
 jutalékkal. Ajánlatok „Reisender P
 1210“ jellegre az **INTERREKLAM**
D. D. ZAGREB, Marovska 23. címre
 küldendők 10423

BUTORT Suboticán
 bizalom-
 mal leg-
 olcsóbban
ERDÉLYI üzletében
 vehet
 Győződjék meg vételkészségével
 IV., Bene Sudarevićeva ulica 4.

LIBA
 aprólék
Libahus
Libazsir
Libaháj
Libamáj
 és töpörtő
 kapható
Kőrösi Géza
 cégnél — Tel. 513
 10442

LEGNAGYOBB
KÁRPITOSÜZLET
 Klubgarnitúrák,
 patent-fotelek,
 ottománok,
 berzserek és szalónok
 gyártása
 Allandó nagy raktár
Dj. Stanković
 kárpitos
 Beograd, Kralja Milana 77
 Telefon 48-46 4481

Orvosok,
Bábák,
Dadák,
Ápolók
 részére a legkiválóbb kéz-
 mosószert, mely a bőr lu-
 kacsaiból is eltávolít min-
 den tisztátalanságot az
EXPRESS
 szappan és rémszappan.
Bányászok,
Szerelők, 10364
Sofförök,
Lakatosok
 ne használjanak soha
 mást, mint az
EXPRESS szappant
Szakácsnők
 kézműsökhöz és konyha-
 asztalosok, vágódeszkák
 tisztításához a legjobb az
EXPRESS szappan
FÜRDŐKÁDAK tisztítására
 nincs jobb mint az
EXPRESS
 krémszappan
 Szállítás utánvétellel
HIGIJENSKA KOZMETIKA
BEOGRAD, Dečanska 14
 Képviselők kerestetnek

FIGYELEM!
 Az utazó-közönség figye-
 mést tisztelttel kérvényem mos-
 ópult, teljesen új kényeztetésű
 és szállodák, mely Stari
 Szečen a vasúti állomással
 szemben van. A Mitó-féle
„Hotel Vojvodina”
 nevezetes arról, hogy tisztá-
 tonyelmű és olcsó! Utazók-
 nak kedvelmény! Reggeli,
 ebéd, vacsora és szoba csak
 35 dinár. — A szálloda fűd-
 szobával és központi fűtés-
 van ellátva. Pontos kis-ogá-
 ás. Beszélünk szerbül, magya-
 rul és németül. — Az utazó-
 közönség szives támogatását
 éri. Mitó Lajos, tulajdonos

Szabadalmazott jégszekrényeket
 40% jégmegtakarítással gyárt
Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szubotica,** Jugovića ulica 20
 Kérjen árjegyzéket!

Ondolálás, hajvágás, fejmosás a 8 dinár együttesen

20 dinár a párisi és bécsi diplomás fodrásznál

V. Bulajic

SUBOTICA Aleksandrova 15 Prokscsi-palota

Komplett fakereskedést

cca 160 vagon szortirozott fával vagy lát - biztos bankgarancia mellett - bizományba ad

szubotici fakereskedés Biztos kereset. Érdeklődni lehet Gradjanska Stedionica Daruvár (Szavónia) 10 38

Szerbiai szénbánya

rendkívül kedvező feltételekkel

eladó

A koncesszió 50 évre szól. Feltárt mennyiség cca 50.000 vagon. Érdeklődők leveleit „Bányász mérnök” jellegével a kiadó továbbítja 10 18

Dombornyomáshoz

mind a féle

stanenik, bélyegzők, pecsétnyomók, monogramok, címerek stb. vésése

mindennemű fémről megrendelésre gyorsan és pontos a készülnék Deutch József, órász és ékszerésznel. U B O T I C A, Save Teke'je ul. 4

VIGYÁZZON! NE VEGYEN MÁS KÉKITÖT, MINT CSAK A „KOLMAN” FÉLÉT

Kész gyermek-, leány- és fiuruhák... olcsón kaphatók Facsar-szalónban Paja Kujundžićeva ul. 11

20.000 dinár óvadékkal rendelkező idősebb uriember, perfekt magyarnémet levelező, pénztárnok, inkasszánsi, vagy egyéb bizalmi állást keres. Szíves megkeresések FRIED FÁNI NOVISAD, FUTOŠKI PUT 36

Kereskedelmi érettségit óhajt tenni? Irjon azonnal Dr. Rudó Bálintnak Szikszó. Díjtalan felvilágosítás. Előkészítés összevontvizsgára teljes garanciával.

Rózsafehér és Wolmannrózsaburgonyát babot, steieralmát, szilvát, dughagymát, hagymát I-a szénát... Léderer Jenő bank és biz. üzlete, főzelék és gyümölcsimport-export Novisad, Vilsonov trg 7

Jólmenő szücsüzlet berendezett műhellyel, Vršac főterén, nagy vevőkörzettel, változó családi viszonyok miatt eladó Felvilágosítást nyújt Eberhardt üvegudvar, Vršac

LEVELEZÉS

Nem tuatáru, hanem kiállítás tárgy Brauchler minden butorgarnitúrája. Subotica, Halpiac.

Decembernek kívánt helyen poste restante levele van. Összekötötést okvetlenül kérek. 10417

FOGLALKOZÁS

Solidus deutsches Kinderfräulein wird auf ein Land gesucht. Neben ein 7 und 8 jährigen Kinde. Frau Stefan Birkás, Subotica Zrinjski trg 18. 10566

Liéno pravos itcést kaucióval, esetleg váltó fedezettel felveszek. Nők előnyben. Stromernő, Subotica, Pašičeva ulica 9. 10586

Jó házból való fiu tanoncnak felvétetik. Pero Vujković kézműára kereskedésében. Subotica. 10620

Okleveles munkatársat azonnali vagy mielőbbi belépésre keres és fizetési igények megjelölésével ajánlatot kér Glücksthal Mór gyógyszerész Senta. Szerb nyelv tudása megkívántatik. 10625

Gyógyszerészgyakornok 1 1/2 évi gyakorlattal szerb és magyar nyelvtudással azonnala állást keres, Bojanic Szávó, Mošorin. 10623

Két asztalossegéd, állandó (funéros) munkára azonnal felvétetik. Kiss János asztalosnál, Staribečején. 10621

Eleázrangu irodistanó, perfekt szerb, német és lehetőleg magyar, gyors- és gépirónó, azonnali belépésre keresetlik. Aromatika Novisad, Futoški put 37. 10622

Egészséges szoptatós dadát keresek. Jelentkezés Kurtes Miloš fűszer- és csemegeüzletben, Subotica. 10640

Kroatisch-serbisches Kinderfräulein mit Jahreszeugnissen wird per 15 Oktober aufgenommen zu einem 6 jährigen Mädchen. Anträge mit Lichtbild sind an Frau Matias Schossberger, Subotica, Manojlovičeva ulica 5 zu richten. 10637

Szessfinomító, pálinka és likörgyár a szakmában jól bevezetett ügynököt keres Subotica és környékére. Cim: Radio Reklam, Subotica 7922 szám. 10635

Szakácsné és egy kisebb cseléd felvétetik. Korhöz hentesárúgyára. 10629

Nevelőnőt 3 gyermek mellé német-szerb tudással, azonnala keres Rosenborg Jenő, Stari Bečej. Zeneileg képzetek előnyben. 10634

Fiatallászeresség, csak is helybeli felvétetik Ulrich Ottó, VI. Preradovičeva ul. 14 üzletében. 10633

Gyógyszerészasszisztentst október 15-i belépéssel keres Török gyógyszerész, Kovin. 10511

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címező közzétételre számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdéseket önkényesen nem válaszolunk.

Perzsa szőnyeg

öreg békebeli jó minőség 1 darab 475x343 } méretekben 1 „ 435x320 1 „ 355x173

valamint több kisebb-nagyobb divány-átvetők, összekötő-, ebéd- és uriszoba-szőnyegek

Balog Lina cégnél Subotica

Ugyanott egy 400x300 használt de jó állapotban levő Kock te Kock-féle világos szőnyeg olcsón eladó

Borbélysegédet, perfekt bubihajvágót, magas fizetésű felveszek. Csak jó munkás jöhet tekintetbe. Urszuluszku Péter, ur és női fodrász, Muska Sobota Prekmurje. 10421

Keresünk biztositó ügynököket. Glavno zastupstvo »Vardar« osig. društva. Zagreb, Jurjevska 3. 10597

Művelősegédet felveszek. Mezei, VI. Ilirska ul. 15.

Asszonyom! Hosszu évek szorgalmas munkájával sikerült egy olyan tökéletes és teljesen ártalmatlan arckrém összeállítani, amely minőség és hatás tekintetében az összes forgalomban lévő arckrémeket felülmúlja. Az arc minden tisztáltságát, májfoltot, pattanást, szeplőt stb. tökéletesen eltünteti, s az arcbőrt bá mulos széppé vá a sojja. A krém forgalomba hozatala előtt, az országban 50,000 próbatégy lett szétküldve és 27630 címzett a legnagyobb elismeréssel és hálával ír a krém csodás hatásáról és állandó fogyasztóvá lett. Ön azonban ne higgyen senkinek, hanem saját érdekében vegyen próbára egy tégelyvel, mi lta alkalma lesz önmagának is meggyőződni e krém és kenőcs csodás hatásáról és az eredményről, mely minden nőnél megfizethetetlen. Csak az alatt felsorolt helyeke kapható: Kozmetikai Intézet St. Bečej Mliovan Tatli Nova Kanjiža Nenad Gavanski Srbobran Paul Thesse Novi V bas Reisz Antal Ho goš Stevan Art Kula Stevan Radulović Bela Crkva SUI Károly Mall Idjő Schönberger Árpád V. Kikinda Zoltán Papp Fekete

Férfi és női öltönyök legelőnyösebben V. Kuntscher nál, B. Sudarevičeva 25. Zöldsgpiac rendelhet. 10639

Autógarage, javítóműhely, autó és kerékpárgumi vulkanizáló. Speciális alumínium hegesztés. Bata-garage és Takács vulkanizáló Zrinjski trg 24. Tanoncok felvételnek. 4289

Ügynököket Subotica és környékére, felek látogatására bank ügyekben, kereseli lehetőség havonta 3000-5000 dinárig. Daruvári Polgári Takarékpénztár főmegbizottja, Josip Peić Subotica, Cara Dušana ulica 5. 10603

Társ vagy finanszírozó kerestetik egy beltéri jólmenő üzlethez. Szükséges tőke 25.000-30.000 dinár. Peić agentura Subotica, Cara Dušana ulica 5. 10604

Alexa nyakkendőipar, 10 dinárért fordítja ki nyakkendőjét. Korzó. 6708

Munkásleányok felvételnek Mayer Alfréd sütődjében, Kakas-iskolával szemben.

Gőzmalom

1 1/2 vagonos, jömenetei, vām- és kereskedelmi gőzmalom a Tisza folyó és vasútállomás mellett, más vállalat miatt eladó és azonnal átvethető Cim a kiadóban

Hirdetéseket

Sentán a Bácsme gyei Napló részére Molnár Sz. Vince könyvkereskedése vesz fel.

Steyer alma

savanyú, minden fajta: kanada, aranyranett, bór, ananász és sárga nagyban és kicsinyben E. Ogrizek, Osijek L. Gundulličeva 72 - 10117

Ügynökök, kik fényképnapgyitással foglalkoznak és némi kaucióval rendelkeznek, irjanak Novisad, postafiók 163 címre. 10514

Jó házból való leányt, ki horvát és magyar nyelven beszél, a háztartási teendőkben segítkezik, 2 1/2 éves kisleány mellé keresek. Jelentkezni lehet d. u. 3-5 óra között Šenoe ul. 28. 10522

Képviselőket keresünk, kik háztartási cikkel privát személyeket látogatnának. Ajánlatokat »Kis kaució« jellegre a kiadóba. 10547

Gyógyszerész mestert vagy nemokleveles segédet, német, szerb és magyar nyelv ismerettel mielőbbi belépésre keresek. Csak hazumozó sabb ideig maradó urak vagy hölgyek ajánkozását kérem curriculum vitae melléklésével. Mauer Richard, gyógyszerész Novi-Sivac. 10549

Szűcs varrólányok, akik gépelésben és lekészítésben jártasok, felvételnek Zsulyevits szűcsnél, Sokolska ulica 15. 10601

Könyvelő-levelezőt keres vidéki cég. Ajánlatokat »Gabona« alatt a kiadóhivatal továbbít. 10592

Rőfőszakmabeli segédet, fiatal, szorgalmas, belépésre keresünk. Írásbeli ajánlatokat »Ügyes« jellegre a kiadóhivatalba kérünk. 10593

VÉTEL-ELADÁS

200-300 kg. fokhagymát keresünk megvételre. Ajánlatokat kérjük minél előbb Velovrljarija, Nemačka Retfala, kod Osijeka címre küldeni. 10630

Megvételre keresek használt Pfaff varrógépet és egy vaskályhát, Aleksandrova ulica 9. Kollár Antalné. 10632

Legujabb divatu nyakkendőket csak az „ALEXA“ nyakkendőgyárban vehet első kézből és ne fizesse máshol dupla árat. Subotica Korzo. - Novisad Jevrejska ul. 6

LIFKA-MOZI

Szerdától—vasárnapig

Kimagasló esemény a szezonnak

CHANG

Ember és vadon magasztos éposza. Melodráma

Főszereplők: **Ladah** hindu fiúcska és **Chang** a vadon félszemes királya

Hétfőtől

Lily Damita

Wadimir Gaidarov

Szeretve mind a vérpedig

Előadások kezdete naponta 4, 6 és 9 órák

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg mellékelendő.

Gyűmölcs-fát! Kérjen árjegyzéket és rendelje meg szükségletét Bednárz utócai faiskolájában Stara Kanjizán. 9575

Feltisztá és nemes gyümölcsfák kaphatók Bednárz utódainak faiskolájában Stara Kanjizán. 9576

Kukoricaszár, 40 lánca, kisebb mennyiségben is eladó. Oslobodjenja ulica 11. 10450

Fűszerüzletberendezés eladó. Koiss János, Martonoš. 10123

Bánátban eladó egy 360 holdas birtok egy tagban, gazdagon felszerelt tanyával, közvetlen a falu és vasútállomás mellett. — Ugyanazon községben 8 szobás urilak, parkirozott udvarral, összes melléképítményekkel, szintén eladó. Bővebbet Mattanovich Kálmánnál, Jaša Tomić. 10504

Rózsaburgonyát legolcsóbban szállít Danilo Ivkov. Stapar. 9657

Sarokház eladó Majsai uton, üzletnek és iparvállalatnak kiválóan alkalmas. Cim a kiadóban. 9886

8 HP fogaskerekes magánjáró és 54 collos cséplőszekrény Clayton-Shuttleworth gyártmányú, 23 éves kitudó üzemképes állapotban, más vállalkozás miatt eladó. Felvilágosítás: Agrikultura, Sombor. 10281

Női felöltő, leányfelöltő új-dorságok mindig legszebbek, legjobbak és legolcsóbbak Eisler Izzónál Barátok temploma során. Szőrmékben nagy választék. 9652

Fatkinin egeret, patkányt véglegesen irt. Kapható minden gyógyszerárban. 9746

Hofherr-Schranz gyártmányú 25 éves, huzatos gőzlokomobil, Hofherr-Schranz gyártmányú 25 éves cséplőgép, 12 lóerős használt szivattyúmotor, generátorteleppel, komplett, 3 lóerős petróleummotor, kukoricaszár-tépőgép eladók Megérdeklődhetők és megtekinthetők Agrikulturánál, Sombor. 10282

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban Szubotícán? Földes Samu ruháruházában (Gyümölcs-piac). — Férfi öltöny már 475 dinártól. Őszi férfi raglánok már 075 dinártól. Iskolai fiu ruhák már 350 dinártól. Gyermekek téli kabátok már 375 dinártól. Női felöltők már 425 dinártól. Leány felöltők már 375 dinártól. Bőrkabátok már 850 dinártól. Férfi télikabátok már 475 dinártól. Tessék meggyőződni olcsóbb mint máshol! 9075

Modern ebédlő és háló berendezés eladó. Cim a kiadóban. 10579

Négy lámpásos rádió-készülék olcsón eladó. Közéleti. Hotel Beograd főportáljánál. 10614

Irógép vétel, eladás és javítás ügyekben forduljon Gémesi Lajos egyedüli írógép specialista Subotica, Paža Dobanovačka ulica 8

Lakás, 3 szoba, konyha, kamara, pince és verandából álló magános ház a villanygyárnál november 1-re kiadó, illetve eladó. Cim: Paličci (Daničičev) ut 25. 10472

2 dinár

a cukrászsütemény, 60 dinár a teasütemény kiló a Institorisz cukrászda, Vilsonova ulica 44. 10510

Ház, jóforgalmu 40 év óta fennálló fűszer- és vegyeskereskedéssel együtt, családi okok miatt eladó Bácska Topolán. Cim a kiadóhivatalban. 10543

Fiat 531-es autó, kifogástalan állapotban, új gummikkal, eladó. Értekezni Milkó József igazgatóval, Stara Kanjiza. 10240

Valódi „KALMAR”-féle

gabonatisztító

ROSTÁK

legolcsóbban

Szenes Kálmán

gépraktárában

Szubotícán

kaphatók 10137

Ötven év óta fennálló kocsma, házzal együtt eladó. Cim Poštanska ulica 7. 10616

Zongora bérbeadó, pianino jutányosan eladó. Szilvásy Ferenc zongorahangolónál, Vilsonova ulica 36. 10617

VÁROSI MOZI

Csütörtöktől, október 11-től egy teljes héttig a világ legnagyobb filmje

Királyok királya

Két részben, 18 monumentális felvonásban. Mindkét rész egyszerre!

Teljes 3 órás előadás!

Az előadás alatt templomi énekkar énekel!

Előadások kezdete délután 3, 6 és 9 órák
Első előadás délután 3 órák

Megvételre keresek 16—20 HP gyári magánjáró szivógáz- vagy nyersolajmotort. Ujfalvi László, Gaj—Kovin (Bánát). 10598

KÜLÖNFÉLE

Teljesen különbejártu butorozott szobát keresek a város belterületén. „Gardon” alatt a lap kiadóban.

Üzlethelyiség azonnalra kiadó. Cim VIII., Plitvička ul. 32. 10461

Egy szoba-konyhás lakást, lehetőleg előszobával keres fiatal házaspár. Jó házbért fizet. Cim a kiadóban. 10485

Ötven ezer dinár kölcsönt keresek I. helyi betáblázásra. Ajánlatokat öt évre a kiadó továbbítja. 10609

Urilakás, két nagy szoba, konyha, két kapa kerttel, szabad disznótartással azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 10618

Szolid egyén részére butorozott szoba kiadó. Cara Lazara ulica 9. 10612

Modern és stílus butorokat

továbbá a szakmába vágó összes munkákat készítenek az újonnan átépített műbutorgyárunkban

SIPOS FIAI

Zentai ut 3.

Allandó raktár! 7040

BUTORT,

épület-, portál- és üzletberendezést jutányosan áron készít, mindenféle javást és butorszállításat vállal

Rizsányi Pál asztalos Szubotica V.I., Jugovičeva ul. 6. (Kakas-iskola mellett)

Juniper zöld sósborszesz boróka kivonattal, hatására nézve felér bármely más sósborszesz három üvegjének hatásával. Kapható gyógyszerárakban, fűszerüzletekben. Postai szétküldés Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben.

Butorozott szoba kiadó. Cara Lazara ulica 9.

Rosta

ŐSZRE és TÉLRE!

A munka emberének!
Kitartó és kényelmes!

A dolgozó embernek!
Kényelmes és kellemes!

Ajánljuk újmodellű, magasszárú cipőinket. A cipőink-nyújtotta kényelem fokozza a munkabírást.

A vízhatlan, vulkanizált gummiból készült talp, amelyekért normális használatnál 6 hónapi jótállást vállalunk, megóvjá az Ön egészségét, mert a lábat szárazon és melegen tartja

3967-60828

Minden napra használatra fekete boxból, vulkanizált gummitalppal

Din 269.-

3967-43800

Vadászatra és külső munkára. Dulboxból, vulkanizált gummitalppal

Din 349.-

9977 60800

Minden napra használatra, vízmentes Elastic-gummitalppal

Din 269.-

9687-60900

Érzékeny lábúaknak, l-a borjubarboxból, bőrtalppal

Din 299.-

A magam temetése

Irta: Berényi János

Valami három hét óta hánytorgok rajta. Hajnalban marokkal hintem bele a csillagokat gyász-
nak, este kihalszom őket egyenkint, akár a vi-
gasztalódás apró pénzeit. És mintha szögletes kö-
tömböt tartanék azóta a vállamon. A láthatatlan
súly minden éjjel nő, hidegebb és élesebb lesz. Vagy
talán én gyengülök alatta? Reggel szabadulni szeret-
nék tőle, délig szépen megszokom, este már nem is fáj
annyira. A régi hullám-karikák tolongnak a délután-
ban, piros virág-fillérek arcával, a szív elelejtji a riadt
harangozást, nincs félreuszás és félelem, mintha
minden elfáradt volna az untalan vízhangoztatásban.
Időbe fagyott kép a zápor ide csapó sírása, a nap és
a villany ezer körme, ahogy más és más színbe kapja
a tárgyakat és nyugalmas mosolygó ajándék lesz a
tükörből visszafehérlő arc. De nem is figyelmeztetett
a perc, ha át akart kergetni a változás és az idő ve-
szélyes váltóin. Egy-egy távolba meredő csodálkozás
közben talán végyimsimitotta valami az arcomat, de
csak nagyon vékony rétegen festette oda a maga ár-
nyékát, én alig látom, de nem is láthatom, hisz ennél
erősebb bennem a visszaemlékezés a husz nap előtti
képemre. Én mindig ezt a bentről néző valakit sze-
rettem és gyűlöltem magamban, ez volt a legköze-
lebbi ismerősöm és ezt fogja kérdőre vonni az a bíró
is, aki nem ismeri az időt, a színek, a formát és aki
nem lát ott szögletet, ahol a tér három iránya egy-
másnak ütődik. Lehet, hogy mások meghökkennek, ha
látják, de nincs okuk rá: ők vagy elefejtettek, vagy
idegeneket szoktak meg és azért vagyok nekik kü-
lönös.

Ilyenkor érzem, hogy nem is nehéz lehunyni ma-
gunkban a köröttünk malmozó életet. Lehet sápadtabb
a kéz, mint ép most az enyém? Elernyedtebb az iz-
galom? Fakóbb a vér? Érdeklődés-nélkülibb a tovább
utazás? Álmosabb a várakozás? A Nagy Csönd se
tesz majd szomorubbá, mint most ez a határozatlan
zsivaj-szűrkeség, a szemet nem huzza mélyebbre az
új egy-parancs, mint ahogy most betaszítja az ezer
tilalom. Az élet nem felel, a halál nem kérdez, az élet
nem pártfogó és a halál nem ellenség. Ép oly csendes
és bánatos ha rád gondol, mint te, amikor róla ábr-
rándozol. És ha ezt a minden vonásban, megrezzenésben
ugyanazt az ábrázatot megpillantod, hirtelen véged
van: célhoz értél, magadra találtál. A béke bebal-
zamos és megőriz örökre ilyen jönnek és szelődnek.
Nem izgalmas, nem rossz a sokszor elkerült talál-
kozás. Akár éjjel alvás közben, akár ahogy az alkony
csipkés köpenyét nézed a városban, akár este a millió
kápázat egynyelvű vásárában. Sőt talán irgalmas is
ebben a büntelen rablómesében: betömködi az idegek-
hez szűkülő tölcseréket és úgy elfakul körötted a sür-
gés-forgás, mintha miattad, álmokat vigyázva emel-
kedne egyszerre minden lábujjhegyre. Nem engedi,
hogy horoggal huzza valami a szivedet a partról,
vagy hogy friss mérget csöppentsenek pillád alá az
idevaló színek. Egyenletesen elsimuló tengert bocsát
a városokra, ahol éltél és a lány emlékét oly köny-
nyen kapja vállára, mint a szél a virágillatot.

Hallom az indulót is, Beethoven gyászindulója.
Itt göngyölődik, mint a forró, sötét szőnyeg a napon,
feketén fölházik belőle a tehetetlen keserűség, lassu
szívdobbanások döfik bele a süket taktust. Tudom azt
is, hol hangzott föl először. Akkor még éltem, muzsi-
kát hallgattam és jókedvű ital égette vörös szemét a
poharamban. A fényes márványasztalok közt embe-
rek tülekedtek és én ép ilyen voltam az étellel is, se
vigabb, se szomorubb. De eszembe jutott: itt ezren
hallgatják most a piros kottás nótákat, mi volna itt,
ha villanna egyet a cigány szeme, valami borzongó
árnyék odsurolná testét a vonóhoz és a zenekar egy-
szerre, minden átmenet nélkül belevágna abba a sür-
nehezen csurruló halotti indulóba! Kis kék kereszttel
jegyeztem meg az asszony kezét, aki a sarokban egy
virággal csapkodta pajkosan a haját: ez nyomban
elájulna; a nőt egy szén-szemű fiatal ember leste a
szomszéd asztaltól: ez a szemtelenkedő vitéz úgy itt-
hagyná ezt a fényes termet, mintha az égítetek esa-
tájához hívná küntről a riadó, eszébe se jutna, hogy
karjára vegye az elterült asszony testét. A terem kö-
zépén vad-ruhás lány, tébolyító illattenger szigete,
nézett maga elé: oda se kapna a melléhez, csak le-
zárna szemét és egész valójával elmerülne a tulajdon
álmódosásába, elnyelné a saját lecsukló szempillája,
a másik percen már a holttestét se látnám. A tulsó
sarokban öreg papírceru alak emeli szájához a pohá-
rat: a pohár kiesne kezéből és a vén csont szélütöt-
ten félig béna porhüvellyel taposná keserű borát a
még hátralevő esztendőkből. Nevettem: a híresek,
rosszak, a gögös betegek! Hogy is jutna eszükbe,
hogy jaj annak, aki rémült arcot, fájdalmas vonást,
kövé vált érzéseket visz az utolsó pillanatba, jaj an-
nak, akinek vigabb vagy szomorubb az arca, mint a
halálé. Döbbenetes vád lesz előtte a tükör: hát ilyen
ábrázat is van köztetek? Millió fintor bonckésél ját-
szanak a szája körül az örök tükörlap előtt, de sose
fogja rémületével utolérni azt a másik arcot.

Az induló szól, hasogat, egyre lassabban, egyre
hallgatban, tán nem is hallom már, csak érzem. A

lépések tömött, vastag szőnyegbe tompulnak, a nap
megáll a fele után, a gyárkémény eldől, a torony föl-
szurja az eget, a várost leborítja a szivárványos üveg-
bura. Látom: önmagamban vagyok, önmagam a ko-
porsó és benne én a halott. Magam fölém hajlok, iste-
nem de nyugodt és tiszta az élet a halálban, alvó aj-

kak, félresímtott haj, tul-parti homályokba südő fé-
nyes arcél. Mosolygok, megsimogatom magam... de
kicsit mintha fájna az utolsó nyugodt tudás... mért
most, mért nem előbb, hogy az életben láthattam
volna magamat így hősnek, így pihenőnek, így tiszta-
igaznak?

Egy régi szerető

Irta: BAEDEKER

— Az emlékezések könyvéből —

Régi emlékeimről írván, az olvasó észrevehette,
igen keveset mondom magamról, mert úgy gondolom,
én vagyok az, aki azokban a legkevésbé érdekes.
Mégis most, hogy a régi Pesti Naplót emlegetem, nem
hallgathatok egészen arról a benyomásról, amelyet
nyertem, mikor annak a küszöbét először átléptem.
Régen történt mindez, mint egy ugyancsak régi író,
Podmaniczky Frigyes báró egy elfeledett regényének
a naiv címe mondja. Óh, akkor nemcsak az írók és a
könyveik, de az utóbbiaknak a címei is naivak voltak!
Naivak, mint a kor, amelyben születtek, s naivak, mint
a közönség, amely olvasta őket.

1875-ben mint kezdő fiatal író, kézirattal állítot-
tam be az Athenaeum első emeletén elhelyezett redak-
cióba, s az akkori szerkesztő, Urváry Lajos igen bar-
átságosan fogadott. A lekötelező mosolyát s a meleg
kézszorítását egyrészt annak köszönhettem, hogy Rá-
kosi Jenő, aki első zengémet elnéző szerettel kö-
zölte, mikor lapja, a »Reform« megszűnt, engem (tud-
tomon kívül, egyedül a jóindulata sugallatára és tehet-
ségfölfedező vágyának a kielégítésére) a Pesti Napló
szerkesztőségének figyelmébe ajánlott, másrészt pedig
annak tulajdoníthatom, hogy cikkemnek a témája vé-
letlenül éppen kapóra jött a lapnak. A kis írás, amely-
lyel berukkoltam, a meiningeni színészekről szólt,
akik akkoriban érkeztek hosszabb vendégjátékra Buda-
pestre, s akkor éppen úgy állottak a közérdeklődés
homlokterében mint évtizedekkel később Reinhardték.
Egyik színészük révén, akivel már azelőtt is barátságos
levelezést folytattam, mingyárt közéjük kerültem, s az
érdekes művészekről néhány oly intimitást hallottam,
amely a lapot s közönségét érdekelhette. Ez iránt pe-
dig megvolt az egészséges érzéke Urvárynak, akinek
már néhai jó Kemény Zsigó idejében volt alkalma szer-
kesztői rutinra szert tenni s az aktualitások értékét
fölfogni.

Urváry nem volt soha se jelentékeny író, se je-
lentős politikus, még csak kitünő újságíró se (hol voltak
az ő tisztességesen megírt, de halavány tónusu vezér-
cikkei a Kaas Ivor tüzes, lelkes és izgató írásaitól!), de
igen jó szerkesztő, aki családi életének összeomlásáig,
ami szellemi munkásságára is bénítólag hatott, ügyesen
tartotta kezét az olvasók pulzusán, és mindig tudta, mi
az, ami érdekli a nyájas olvasót, és ami hidegen hagy-
ja a t. c. publikumot. Egész fiatal korában persze ő is
belletrista volt, részt vett egy novellaversenyen (Toldy
Istvánnal, Almási Tihamérral és Berezik Árpáddal),
amelyen nem az ő munkája volt a leggyöngyebb, s ki-
adott két kis kötet elbeszélést, amelyek ma olvashat-
lanok, de akkor még — olvashatók voltak. Mint zsurna-
liszta sokkal tehetségesebb és sokkal szerencsésebb
volt; már 1869-ben (27 éves korában) felelős szerkesz-
tője lett a P. Naplónak s a napról-napra hanyatló, már
talán akkor paralitikus Kemény báró mellett hamar
vívott ki magának vezérpozíciót. Tizennyolc évig volt
szerkesztője e nagytekintélyű újságnak, amelytől 1887-
ben rája és a lapra nézve egyaránt kellemetlen körü-
lmények között kellett megválnia. Amikor a Naplóhoz
került, talán ő volt a legboldogabb halandó nemcsak az
irodalomban, de az egész nagy városban, — a letöré-
sek, amikor ki kellett költözködni a szerkesztőség-
ből, ahol hosszú ideig tőle függött a jó és a rossz idő,
s ahol sokszor elhatározó befolyást gyakorolhatott
kormányra, pártokra, parlamentre, bonyára ő volt a
legszerencsétlenebb ember az egész világon.

Bár, mint mondtam, igen kevés volt író, egészen
írói egyéniség volt. Ha nem volt politikával elfoglalva,
irodalom és művészet iránt érdeklődött, s nagyon meg
lett volna sértve, ha valaki az írói babérajához nyul.
Ez persze nem jutott eszébe senkinek. Mint hatalmas
szerkesztő sok írói becsvágyat segíthetett elő és sok
írói hiúságnak tömjénezhetett. Ennek köszönhettem, hogy
mikor az Írók és Művészek Társasága megalakult (az
Otthon-nak ez az előfutárja), az elnöki állásra más nem
is jött kombinációba. Egyhangulag választották meg.
De mindig inkább volt zsurnaliszta és szerkesztő sem-
mint szépirodalmi író. A politika egyébaránt nálánál
sokkal izmosabb tehetségű írókat is elcsábított hosz-
szabb-rövidebb időre a Muzsától, ifj. Ábrányi Kornélt,
Toldy Istvánt, sőt egy időre Mikszáth Kálmánt is. A
politika az a kokott, aki a legpéldásabb házasetletet is
megrontja s a leghivebb imádót is el tudja csábítani a
kevésbé ragyogó muzsától: a költészettől.

Mi azzal gyanúsítottuk Urváryt, mint minden po-
litikust, hogy többé-kevésbé lenézi a szépirodalmat és
annak művelőit. Talán így is volt, de bizonyos, hogy
ő maga szerette, ha az irodalomhoz számították. Vala-
mennyik külföldi fűrdőn meglehetősen nemzetközi társa-
ság volt együtt, benne Urváry is és még néhány ma-
gyar irodalmi ember, véletlenül Urváry távozott elő-

szőr körünkől, s akkor azt kérdezte egy német:

— Ez az ur is író?

Mire a maliciózus Kvassay Ede (valamikor igen
kedvelt és szellemes író) azt felelte:

— Nem, szerkesztő.

Ez a rosszmájúság füléhez jutott Urvárynak, aki
annyira dühbe gurult, hogy három napig nem beszélt
Kvassayval, egyik legjobb barátjával.

Hirtelenmégű, de máskülönbén nyájas természetű,
hizelkedő modoru uriember volt, mély és igaz barátság-
ra talán nem is képes, de barátkozásra, fölületes intím-
kedésre igen hajlamos. Engem mingyárt kegyeibe fo-
gadott, nemcsak a szerkesztősége tagjainak mutatott bo-
nyomban igen hizelgő jelzőkkel, de családi körébe is
bevezetett, minek folytán kellemes viszony fejlődött ki
közöttünk, ami abban is kifejezésre jutott, hogy néhány
éven keresztül együtt és egy időben nyaraltunk a stá-
jerországi Radegundban, amely akkoriban a jobb ma-
gyar közönség kedvelt üdülőhelye volt. Akkoriban kez-
dődt a Pesti Napló egy fűrdői tárcája ezekkel a sza-
vakkal: »A legnépszerűbb magyar fűrdők: Trencsén-
Teplíc, Balaton-Fűred és Radegund.«

Azért persze Urváry nem volt igazán barátom, —
ahhoz nagyon is nagy ur volt. S én se az övé, mert én
meg nagyon s kicsi — és hozzá fiatal voltam ahhoz.
De mindig kedves volt az összeköttetés s az együttlét
vele, s általa meg a házánál (a Sip-ucca s a Rákó-
czy-ut sarkán lévő ház első emeletén a patika fölött
volt hosszú sor szobája, melyben az akkori legjobb
társaság fordult meg) sok kiváló szellemmel és érdekes
férfiúval ismerkedtem meg. Nem volt őszinte ember,
de hazug se, — inkább olyfajta kedveskedő, akivel jó
együtt lenni, de akit nem szabad olyan komolyan venni,
ahogy ő veszi magát. Derék jó felesége (az első) tul-
komolyan vette, s az meg is járta vele . . .

Már közel negyven éve, hogy ez a férfi meg-
halt, s ahogy most visszagondolok rá (azzal az objektí-
vitással, amelyet a történelmi távlat biztosít) és mérle-
lem az erényeit meg a hibáit, nem tudok oly kegyetlen-
ül télni fölötte, mint ahogy a kortársai, sőt annak ide-
jében a barátai is tették. E nagy messzeségben úgy
áll előttem az alakja, mint az akkori magyar társada-
lem egy szerfölött érdekes problémája, mint egy re-
gényhős, aki még nem találta meg az íróját. Pedig nem
kevésbé kínálkozna ily modellnek, mint ahogy Péterfy
Jenő szolgált Gábor Andornak a Hét Pillangó-hoz.
Babits Mihály vagy Kosztolányi Dezso nem igen ta-
lálnának a magyar társadalomban halásabb regény-
hőst . . . Ember, aki sokra vitte s aki a polgári tisz-
tesség majdnem legmagasabb polcáról bukott le, — s
ott a tragikuma, hogy nem csupán a bünössége miatt,
de az erényei folytán is. A jó tulajdonságaival talán töb-
bet ért el mint amennyit azok értek, de a hibáért ke-
gyetlenebbül bünhődött mint azok érdemelték. A feledt-
ség, amelybe ez a valaha nagy pozíciója és előkelő
szerepet játszó közéleti egyéniség süllyedt, szintén azt
mutatja, hogy a Sors kegyetlenebb volt hozzá mint
sokakhoz, akik nem voltak jobbakként ő, de az életük
hajóját ügyesebben kormányozták az élet zivatáros vi-
zein. Az utókor haláttalan . . . Ime egy bizonyíték.

Eötvös Károly, aki évekig dolgozott a lapjába,
sokáig egy-párton s jó barátságban élt vele s valami-
kor a bizalmas köréhez tartozott, egyáltalában nem
rokonszenves képet rajzol róla abban a művében, ame-
lyet *Gróf Károlyi Gábor Följegyzései* cím alatt adott
ki, de szóról-szóra ő maga írt. (Károlyi Gábor ajkán s
tollán keresztül sokat lehetett elmondani, amit még a
»vajda« bátorsága se mert hangoztatni a saját nevé-
ben.) Mikor az Athenaeum kiküldöttei (Vérey József
igazgató, Urváry szerkesztő és Sigray Pál jogtanácsos)
1879-ben Kossuth Lajost emigracionális iratainak a ki-
adása ügyében Collegno al Baraccone-ban meglátogat-
ták, a Pesti Napló szerkesztőjéről Eötvös Károly a kö-
vetkező szavakat »tulajdonítja« Károlyi Gábornak:

— Urváry Lajos a Pesti Naplónak volt szerkesz-
tője már nyolc vagy kilenc év óta (senki se tudta job-
ban mint Eötvös, hogy tíz esztendő óta), s az Athe-
naeumnak szintén *valami igazgatója*. Hebegve beszélt s
szemeivel örökké pislogott. Ezt is a Kormányzótól hal-
lottam. Különböző alakú, üde színű, fiatalos külsejű
ember volt. Később hallottam, hogy ez ember életé-
nek nagy titkai voltak. Első házassága borzasztó er-
kölesi szerencsétlenséggel végződött. Utóbb el kellett
hagynia a lapot s nagy nélkülözések között élt. Már
ittthon laktam, mikor nyelvrákbán meghalt.

Ez az egész, amit a »vajda« egy régi bajtársáról és
képviselőtársáról elmond vagy elmondhat, s egy szava
sincs a munkáséletű és nemes becsvágyu ember jótu-
lajdonairól s a fontos s irányadó szerepről, amelyet
országos és fővárosi ügyekben s a kulturális mozgal-

makban betöltött. Mily kiélezése és aláhúzása mindennek, ami a boldogtalan férfi pályáját eléktelenítette s a végét tragikussá tette, s mily feltűnő, szinte kiabáló elhallgatása annak, ami ez érdekes élet boldog husz esztendejét színessé, meleggé s mások számára is kedvessé tette! Erre bizony illik a gunyos voltaire-i mondás, amelyet a nagy francia író Du Defland-néhoz írt: *Et voilà comme on écrit l'histoire!* (Tessék, így írnak történelmet!)

Hiszen mindaz, amit Eötvöstől idéztem, tagadhatatlanul, ha nem is szórul-szóra igaz, ám az is csak nagyjában. Nem pislogott bizony Urváry »örökké«, hanem csak időnkint, s nem is hebegett mindig, csak olykor-olykor, — hiszen, ha nem is volt szónok, egészen ügyes elnöki megnyitót tudott kivágni, s ha a plénumban, országgyűlésen s a főváros közgyűlésén, nem is tartott u. n. nagy beszédeket, a bizottságok eszmecseréiben élénken vett részt. Kellemes, sőt elmés, jókat nevető és könnyen nevetető csevegőnek is bizonyult s egész társaságokat volt képes mulattatni, — persze csak addig, amíg boldog volt s a sorsa nem fordult siralmasra. Kevés oly tragikus kifejlésű és oly szomorú végzetű életről tudok mint ezé az alapjában charmeur-természetű és nevetésre teremtett bájos emberé lett. Közel két évtizedig teljhatalmu szerkesztője volt Magyarország legtekintélyesebb és történelmi multu napilapjának, amelynek hasábjairól naponta kétszer irányíthatta a közvéleményt, több cikluson keresztül országos képviselő, tagja sokáig a főváros törvényhatósági bizottságának, elnöke az Irói Körnek, az élen nem egy emberbaráti, társadalmi és kulturális egyesülésnek. — s egyszerre (bár a közönség nem mindig vette észre) mindennek, tekintélynek, presztízisnek, pozíciónak vége! Egy vészes, perzselő szenvedély, amely elidegenítette az otthonától s a hitvesétől s egy másik nő hűvös körébe vonzotta, balfelé indította a legfényesebb karriernek egyikét, — oly karriert, aminőt eddigelé (nem rendkívüli tehetséggel, de sok ügyességgel és szerencsével) kivülről talán magyar ember senki se futott be. A lövés, amellyel boldogtalan felesége a saját örömtelen életét, amely valaha mintaszzerűen bodog volt, kioltotta, mintha rajta is mély és gyógyíthatatlan sebet ejtett volna. Ez a tragédia 1884-ben történt, a szerencsétlen nő azonnal meghalt, de a férj agóniája, amely már akkor kezdődött, évekig tartott. Három év alatt bekövetkezett a politikai és társadalmi letörése s további három év alatt bekövetkezett a fizikai elmulás is, amely egyúttal a legkülönösebb magyar sorsnak a végzetére tett szomorú pontot. . . . Egy esztendő múlva feleségül vette ugyan azt a kiváló hölgyet, akit a vörös és temperamentumos férfiak forró szenvedelmével imádoztak, — de élete hangszerének a legfontosabb hurja, úgy látszik, elpattant, s magasra ívelt pályája ettől kezdve lefelé görbült.

Kedélyének a melege kihűlt, az arcán lebegő állandó mosoly (amelyet tréfásan »szünni nem akaró«-nak jellemeztünk) fanyar kesernyességre torzult, a munkáereje s az önbizalma pedig (amely valaha tultengett) észrevehetően csökkent. Fájón érezte, hogy a közönség nagyrésze felelőssé teszi a családjában bekövetkezett tragédiáért, — amely végre is az ő halálos tragikumuma lett. Oh, sok asszonyt, derék hű feleséget hagy el hűtlenül az ura, s ezek közül akad még mindig, aki úgy oldotta meg a rája szakadt szomorú problémát, mint e boldogtalan ember boldogtalan élettársa, — de U. a nyilvánosság embere volt, nagyon is előtérben állott, talán többre is vitte, mint amennyire a tehetsége emelhetett. . . . Akik a fölkuszását irigyelték, azoknak »jól jött« a katasztrófa, mely egy család békéjét földolta s a botrány, mely a főváros pletykárákés népét hetekig foglalkoztatja, s a szerencsétlenség, amelyért valakinek bűnhődni kellett, valakit büntetni lehetett. . . .

Az elnöki és egyéb vezető állásait lassankint kénytelen volt földadni, a politikában is elejtették, a családi letörése után nem kapott mandátumot, egyszerre csak *quantité négligeable* lett, a szerkesztői tehetsége is mintha léket kapott volna, a Pesti Napló kezdett színtelen és érdektelen lenni, meg kellett válnia tőle, s Budapest egyik legemlegettebb és leghatalmasabb embere, a kiváló kultúrtevező, a *mindenütt-elnök* egy szép napon (őrá nézve bizony borzalmas lehetett!) mandátum, állás, sőt társadalmi megbecsülését nélkül vándorolt társtalannul, szomorúan az uccákon. Az elevenek és holtak fölött ítélő szerkesztő végre örült (?), hogy az Athenaeum nem vette le róla egészen a kezét s hogy a »Nemzet«-nél egy szerény rovatot biztak rá, a »Külföld«-et. Abba a házba, ahová tizennyolc évig mint sajtódiktátor és közvéleménycsináló ment föl az ő hatalmas lépteivel, most a beteg, letört, szomorú ember mint sajtókuli vánszorgott föl. . . .

Ma is azt hiszem, inkább volt szerencsétlen, mint hűnös. És gyászos sorsára nagyon illik, amit Antonius mondott Caesar teteme fölött:

A rossz, mit ember tesz, túléli őt;
A jó gyakorta sirba száll vele. y

Ha százszor így van is, nem tudok belenyugodni. Hogy vissza- és rá gondolok, eszembe jut a szép is, ami e nagy ember lényéből kisugárzott, s nemcsak a botlásaira gondolok, amelyekért keservesen lakolt, de a sok jóra is, mit a helyzeténél s a hatalmánál fogva ~~adott~~.

Somlyó Zoltán:

Szinésznő

Keblén pazar villany vajfénye ég,
hogy kicsordul a bőre sápadt habja
Lámpák őrzik, mint a halottakat;
sosem kacaghat fel az égi napba.

Szavak zsvajja örvénylik alján
szívén fájdalma, kusza szenvedélyek
Élete százszor újra születik.
S százszor füstöli a halotti ének...

És amikor ez a szobor leszáll
talapzatáról, hogy életre kelljen:
szívemmel én csak akkor tapsolok,
néked, színésznő, örök, nagy szerelmem...

Ama kis szobrokhoz hasonlatos,
mik templomokban állnak hétvilági
megközelíthetetlen fényben. Arcukat
megbámulhatja térdelve akárki.

De benn, a sima márvány rejtekén,
mit nem szántott fel véső durva kénye:
oda nem pillanthat be senkisé,em,
ott él az ősi mély titkok regénye...

JÁTÉK

Írta: SZÁSZ MÁRTON

Viktor este későn jött haza. Arcán az öröm és izgalom pírja, a szeme csillogott, a hangja remegett.

— Anna — mondta elulva, túlaradó szívvel, — azt hiszem most... most sikerült. Ha ez az üzlet úgy végződik, ahogy gondolom, révben vagyunk. Vége a kölködésnek, gondnak, mindennek, ami eddig megrontotta az életünket.

— Én eddig is elégedett voltam — mondta az asszony.

Viktor hálisan nézett rá.

— Igen. Tudom. Nem szóltál egy panaszos szót sem. De én éreztem. Megéreztem a lelkiállapotodat. Láttam a szemedből, mozdulataidból, hallottam éjjel a sóhajtásaidat. Ugy jártál itt, ebben a két szűkreszabott szobában, mint egy beteg, aki lemondott az életéről. Hát nem! Nem! A kapu, a jölét kapuja, meg fog nyílni előttünk is. Élni fogunk. Boldogan...

Az asszony halkán tiltakozott.

— Én eddig is boldognak éreztem magamat.

Viktor jókedvűen felnevetett.

— Drága vagy, szent vagy, mint mindig. Áltatod magadat és engem. Boldogság? Így, ebben a környezetben, ilyen körülmények között? Rettetni a holnapoktól, amelyek minduntalan ráncrasztottak? Nem. ez minden volt, pokol, rabszolgaság, csak boldogság nem. De most... most... lehet, hogy már holnap, vagy holnapután, mert ennek sikerülni kell, ki fogjuk tárnai az ajtókat és ablakokat, hogy beözönölhessen minden, amitől eddig el voltunk tiltva.

Viktorral nem lehetet bírni. Mint a festő, aki nem hagyja abba a munkát, amíg festék van a palottán, késő éjjelig színezte az asszonynak az ő eljövendő boldogságukat.

Viktornak igaza volt.

Az üzlet sikerült, még pedig minden várakozást felülmulva. Egyik napról a másikra ölükbe hullott a vagyon.

A lakást felmondták, új, ötszobás lakást béreltek, a régi butorokat — az asszony hozományá — elköttyavetelték, új butorokat, képeket vettek. Szobalány, szakácsné szolgálta ki őket.

Hetek multak el, míg végre az utolsó szög s helyén volt és végre zavartalanul élvezhették az új helyzetet.

Viktort mindinkább lefoglalta a munka. Amikor először történt meg, hogy nem mehetett haza ebédelni és késő este vetődött haza, Anna rosszkedvűen, neheztelve fogadta.

— Nem tehetek róla, — védekezett színlelt ijedséggel Viktor — ne haragudj, többet nem teszem.

Megtetted. Egyszer, kétszer. Sokszor. El volt halmozva munkával, tervekkel.

Anna megint szemrehányással fogadta.

— Mit csináljak? — kérdezte Viktor. — Ugy látszik, ez vele jár a mi jólétünkkel. Ehhez hozzá kell szoknod.

— Unatkozom, elhagyottnak érzem magam.

Viktor egy pillanatra meghökkenett. Az unalom rossz tanácsadó, az elhagyottság kerü érzés.

— Társaságba kell járnod Anna — mondta.

— Megpróbáltam már. Az új ismerősök úgy bántanak velem, mint egy betolakodóval, a régi társaságom, ahova a szívem is huz, olyan irigységgel tisztel, hogy nem bírom őket.

— Beképzelés — legyintett Viktor.

— Viktor duruzsolta Anna — a jólét ugylátszik nem minden. Itt is terem tövis, amely fáj. Viktor, akkor boldogabb voltam.

Anna mindinkább hozzászólt az új életmódhoz, és mitagadás, kezdte magát jól érezni az új keretek között.

Gyakran járt színházba, koncertekre, — az ura ritkán ért rá vele menni — s ilyenkor nagy társaság kísérté haza.

Szép volt, elegáns, diadalmasan fiatal, az uccán

megfordultak utána az emberek, a társaságban mindig több volt azoknak a száma, akik közeledni akartak hozzá.

Anna fölényes mosollyal nézte végig őket. Az ő urával egyik sem állja ki a versenyt.

Viktor sokat utazott. Egyszer Bécsben volt dolga azután Berlinben szimatolt új lehetőségek után, majd hirtelen Londonba kellett utaznia Csak egy gondolat foglalta el: szaporítani a vagyont.

Anna hétszámra egyedül volt. Ezt is megszokta, mint a többi jelenséget, amely az új élettel járt. Mintha mindig úgy lett volna.

Mindene volt. Ruhája, ékszere, jódojga, többre már nem is vágyhatott.

Szívesen vette az udvarlók bókjait, jól esett neki, hogy tetszett másoknak is.

Viktor hazaérkezett. Rosszkedvű volt, arcán a gond bélyege.

Napok mutak el, amíg Anna is észrevette.

— Beteg vagy? — kérdezte.

— Nem, dehogyan — tiltakozott Viktor.

Viktor rosszkedve növekedett. Összeroskadva ül a fotelban.

— Mi bajod? — kérdezte Anna megint.

— Semmi.

— Miért tagadod? — támadt rá az asszony. — Miért titkolózol előttem?

A csend riasztó volt, meg kellett törni.

— Anna — vallotta be Viktor, — nagy veszteségek értek. A legutolsó számításomba szörnyű hiba csúszott be.

Anna megdöbbenve hallgatta.

— Egy hónapja küzdök összeszorított foggal, hogy megállítsam magam a lejtőn. Nem lehet.

— Tönkrementünk? — kérdezte Anna remegve.

Viktor megsemmisülve bólintott.

Napok multak el. Hallgattak, nem volt egymáshoz szavuk. Viktor hiába várt vigasztalást, biztatást Annától. Rettenetes helyzetben az volt az egyedüli vigasztaló hite, hogy az asszony szívesen megy vele vissza a szegénységbe, ahonnan, — ezt hányszor állította, — nem is kívánczolt ki soha. Anna azonban hallgatott.

— Fiam, — mondta a Viktor — fel kell mondanunk a lakást.

— Még ezt is? Hát már ezt sem lehet? — sikoltott Anna.

— Nem — intett földre szegezett szemmel Viktor. — Még ezt sem. Semmink sincs. Örülök, hogy a nevem megmaradt.

Anna végigzuhant az asztalon. Sirt.

Viktor egy darabig tűrt. Aztán csapott az asztalra.

— De hát mi történt? Mi történt tulajdonképpen hogy ezért sirni kell? Szegények voltunk, kiruccantunk egy rövid időre a jólétbe, most visszamegyünk. Ez az egész. Ne sirj!

Anna felemelte a fejét, szemében irtózat ült.

— Vissza, oda? — kérdezte halkán. — Nem, inkább a halált...

Viktor megborzongott.

— Örület! — kiáltotta magából kikelve. — Halál? Miért? És ha nem kerültünk volna ki onnan? Akkor jobb lett volna?

— Igen, — nézett vele szemben az asszony. — Ugy jobb lett volna. Akkor nem kóstitlam volna bele egy jobb életbe, legfeljebb tudtam volna arról, hogy van. Így — borzasztó, megint visszacséppeni oda.

— Ne sirj! — csitította Viktor dühösen.

— Sírok. A gyermek is sir, ha elveszik tőle a jótékot.

Viktor tehetetlenül elhallgatott. Megérezte, hogy nemcsak a vagyont, de az asszonyt is elvesztette. Sólhajtott.

Igen. Minden csak játék. Az élet is.

Bródy László:

Nem kellene már madarak

Rossz koresma lett a világ templomából, az emberek mind gondtól részegek. Költő! eredj és száz mértföldre hagyd a semittevés gazdag birtokát, ahol a pompázó versek teremnek, a legszebb eszmék s megváltó csodák. Vedd a botod s eredj a kikötőbe zsákhordónak, vagy légy napszámosa egy poros hivatalnak: könyvelő, ki titkos számokat ró, vagy a törvény hős csarnokában vedd meg gyilkosok

és sikkasztók csapatját. Mit tudom! állj pult mögé a rőffel vagy piacra árulni vidd tolokocsin a hagymát. Vagy koplalóművész legyél e vurstli egyik bódéjában és egy üveg szekrényben fekvé mutogasd magad. Ha éhenhalni nem akarsz. Akármí, akármí légy, de költő nem lehetsz. A napfény gyérül, elzúllott a csillag, ó, költő, már az erdőket kivágták és nem kellene itt már madarak.

SZERB IRÓK

Az első barázda

Elbeszélés

Irta: Glisics Milován

Vrbnicán, a falu végén, egész a hegynél van egy szerény falusi házacskó.

Ez Miónának, az özvegynek a háza.

Az Istenben boldogult Vojinovic Szibin a második háboruban esett el a Jankó-szirt mögött. Még most is beszélnek Szibin hősiességéről Vrbnicán és ha szóba kerül a neve, kegyelettel kívánnak békét emlékének a jó falusiak.

Mióna egyedül maradt a három apró árvával, a fiúk közül Ognján a legöregebb is csak most töltötte be hetedik évét.

A falusi házat nem érheti nagyobb szerencsétlenség, mintha férfi nélkül marad.

Pedig ez a szerencsétlenség még nagyon sok háziakat meglátogatott akkor Vrbnicán. Sok özvegy gyászolt. Egy-két év múlva aztán férjhez mentek mind és gyermekeiket új apa házába vitték.

Mióna nem tett így. Okos, szorgalmas asszony volt és a legnehezebb mezei munkától sem riadt vissza, azután meg egyre remélte, hogy Szibin visszatér hozzá. Már pedig hogy nézzen majd a szemek közé, ha szegény ember elhagyottnak találja a házat.

A megboldogultnak sok festvére és kiterjedt rokonsága van. Csupa szorgalmas, józan, jólélő ember. Nincs nap, hogy egyik-másik be ne térne Mióna-hoz, hogy valamiképp segítségére legyen. Legtöbbször Szibin öccse, Jelenko segített az özvegynek. Nem egyszer mondta is neki:

— Miért nem jössz már át hozzánk néném? Hiszen láthatod szerencsétlen teremtés, hogy nem bírsz a gyerekekkel. Mit akarsz? Ha száz kezű lennél, akkor sem tudnál egymagad mindent elvégezni. Miért nem jössz legalább míg a gyerekek felnőnek?

— Nem mehetek, fiam, — felelte ilyenkor Mióna sóhajtván.

— Már miért ne jöhetnél? Nálunk csak jobb dolgozni lenne.

— Hogy hagynám el ezt a tüzhelyet, amelynél az árváim melegedtek? Mit felelnék nekik, ha később megkérdeznének: anyám, ugyan kié az a gazzal és kóroval benőtt udvar, amelybe még nappal sem mernek belépni? Nem, ezt nem teszem. Isten ments! Soha, kedvesem, soha!...

Jelenko ezekre a kitörésekre csak a vállát szokta vonogatni. Azután fogta az ekét és fölzántotta Mióna földjét.

Ezek a jó emberek segítenek neki a nehéz mezei munkában, amit a gyöngye női kéz nem tud elvégezni. Szántanak, vetnek és gondozzák a földet, mintha a sajátjuk lenne. A többit azután Mióna végzi el. Maga kaszál, esépel, arat. Sohasem panaszkodik, hogy nehéz a munka. Sőt ha a könnyéjében segíteni akar, nem engedi. Így szokott felelni: »Köszönöm, a nehezebbnél segítettetek, ezt majd lassacskán magam is elvégzem.«

II.

Mulnak az esztendőök.

Mióna már megszokta a magányt és megszokta a munkát. Nem is tudja már elképzelni, hogy másképp is lehetne. A gyerekek felesperedtek, Ognján már tizenöt éves lesz, iskolába jár és nagy diák. Dusánka tizenhárom esztendőös. Ő már gyakran helyettesíti anyját a háztartásban. Ha Mióna hajnalban a mezőre megy, nem marad ebéd nélkül délből. Dusánka gondoskodik mindenről. Már pogácsát is dagaszt. A legfiatalabb, Szenadin, kilencedik éves. Még sárral játszik a kicsi, de a birkákat már ki tudja terelni a legelőre. Legény már ő is a talpán.

Hála Istennek a gyerekek vidámak, okosak és szorgalmasak, a nevelésük meg éppenséggel olyan, mintha a legnagyobb gazdaházból származnának. Mióna szíve csordultig telik büszkeséggel, ha rájuk néz.

— Gyönyörű csibém — sóhajt fel gyakran —

Nagy Isten, add, hogy kibírjam, amíg a maguk lábára állhatnak.

A jó Isten, akinek végtelen a kegyelme, meghallgatta az özvegy fohászt.

A falubeliek nem győztek csodálkozni Mióna szívósságán. Mindenhol dícsérték és a gazdák példának állították asszonyaik elé.

Csak egyet nem tudtak megérteni: hogyan szánta rá magát Mióna, hogy Ognját elvegye a háztól és iskolába adja. Ezt nem is helyeselték. Maga Jelenko is szóvá tette egyszer ezt a dolgot az özvegy előtt. Nagybátyjával, az öreg Jezdimirrel tért be hozzá és beszélgetés közben így szólt sógorjához:

— Biz' Isten, az egész falu csodálkozik, hogy mennyit dolgozol, néném. Szorgalmas, eszes vagy, csak egyben vétettél.

— És miben, fiam? — kérdezte Mióna és csodálkozva nézett Jelenkóra.

— Mért nem tartottad otthon azt a gyereket? Legalább segített volna valamicskét. Sok gazda nem adja ki fiát a házból. Te amúgy is olyan szegény és szükölködő vagy, hát...

— Nem engedem én, fiam, hogy az én gyerekeim az utolsó legyenek a faluban! — felelte Mióna kipiált arccal — a megboldogult Szibin nyugodjék békében, sokszor hangoztatta, hogy ha megéri, iskolába adja Ognját. Én csak az óhaját teljesítem. Ha eddig bírtam, majd csak kibírom még egy-két évig.

— Ez az, hugom, — szólt közbe az öreg Jezdimir, — egyedül vagy egészen és bizony elkél a segítség.

— Aztán meg... Ognján Péter napján végez és hazajön... Ha Isten is úgy akarja, őszre Szenadin következik. Nem akarom, hogy az én gyermekeim a jó két szemükkel is vakok maradjanak — szólt Mióna élesen és olyan elszántan, hogy egyik sem mert ellentmondani. Másra tereltek tehát a beszélgetést, azután elbucusztak.

— Férfiélke van annyi szent, — jegyezte meg celszerűleg az öreg Jezdimir, mikor már messze jártak.

III.

Eljött a nagybőjt és eljött a tél vége is. A hóból is csak itt-ott maradt meg egy kevés a földön. Mindenfelé szorgalmas munkások nyüzsgönek. Szántják a földet. Vigan vannak mindenfelé, mert jó évet ígér az idő. Mióna csak délből érkezett meg a városból. Hajnalban indult, hogy meglátogassa Szenadint.

Az özvegy szavának állott. Ognján Péter napján bevégezte a negyedik osztályt és Szenadin mindjárt utána az elsőbe iratkozott be.

Alig ért Mióna a gyümölcsöshöz, Dusánkát látta kifordulni a kapun. A gyermek tele tarisznyával igyekezett valamerre.

— Hová Dusánka?

— Nini! Hát Édesanyám is megjött?! — kiáltott fel meglepetten Dusánka és mintha zavarba jött volna küssé. — Épp jó, legalább lesz valaki a házból... A batyához készültem.

— Hát ő hol van?

— Kinn van a mezőn. Mondta, hogy vigyek utána ebédet.

— Hát nem jön délre haza?

— Nem.

— Miért?

— Elvite az ekét meg az ökröket.

— Ne mondd! ujongott Mióna. Miért nem szóltál mindjárt, kis csacsi? Ide szaporán azt a tarisznyát. Én viszem el neki.

— Hagyja csak Édesanyám. Maga ugyanis fáradt. Majd én elviszem neki. Azután meg...

— Nos?

— ... azt mondta, ne szóljak mindjárt édesanyámnak. Meglepetésnek szánta.

— Dehogy vagyok én fáradt, alig érzem, hogy a városban voltam... Nem jól tetted ám, hogy nem szóltál mindjárt. Nézz meg az ember! Ide avval a

tarisznyával. Dél már elmúlt. Aztán rég ment el, ugy-e?

— Nem nagyon. Épp hogy oda érhetett.

Mióna fogja a tarisznyát, kinyitja, belenézi, aztán elsiet, Dusánka meg otthon marad.

IV.

A szikla mögötti mező nem nagyobb egy napi szántásnál. Nem is a legjobb földekből való.

Ognján elkészült az első barázdával és éppen a másodikhoz akart hozzáfogni, amikor meglátta az anyját.

— Nézd csak a kis öreget, hogy szorgoskodik! — kiáltotta már messziről Mióna és boldogan rohant a fiú felé. Ölelte, csókolta ahol csak érte.

— Áldás munkádra, édes kicsi gazduram! — folytatta az özvegy. — Nini milyen gyönyörű barázdácska. És milyen mély!... Ó, én bolond. Itt feesegek mindent össze-vissza, te meg biztos agyon vagy fáradva, kis robotosom. Nézd csak, mit készített a hugod.

Mióna gyorsan kiürítette a tarisznyát. Gondosan elrendezte a pázsitra terített tarisznyán az ebédet: sőt, hagymát, néhány sült krumplit, finom pogácsát, egy edényben főzeléket és végül egy kis csutorát.

— Nézd csak a kis mihasznát! Még egy csutora borról sem feledkezett meg. Kis öregem!... Tudja a lelkem, mi kell a fáradt embernek... Hagyd az ekét, fiam. Eleget dolgoztál!...

És könnyezni kezdett.

— Mi ellete édes anyám? kérdezte meglepetten Ognján — csak nem sír?

— Semmi, fiam, semmi!... Dehogy sírok... nevetek... Nézd, ezt vedd!... Tudom, hogy éhes vagy... Ha csak tudnád milyen boldogság ért ma a városban. Hogy dícséri Szenadint a tanítója.

— Üljön le hát édesanyám, — biztatta Ognján és letört neki egy darab pogácsát.

— Hagyd csak fiam! Majd eszem én otthon. Dusánka ugyanis vár, tudom, — felelte Mióna, de a szemét nem vette le a fiáról.

— Azt hiszed ugy-e, hogy fáradt vagyok? Dehogy, fiam!... De miért nem eszel? Ráérsz, van idő. Holnap is van egy nap. Nézz meg az ember! Ugy szánt mint egy nagy. Azt mondja nekem Dusánka... én meg azt hiszem, csak tréfál. A kutyafáját neki!... És megint csak könnyezik. A nagy tarka kendőjébe törölgeti a szemét. Azután nevet.

Ognján egész zavarodott. Elpirul.

Mióna boldogan cseveg mint egy gyerek... Elmondja a fiának, hogy azt a lisztet amelyik ezen a földön terem, csak ünnepeken fogja kisütni. A névnapiára csinál majd pogácsát belőle. A régi buzából lesz a legszebb liszt.

— Csak ha jó lesz a termés — aggodalmaskodik Ognján, — édesanyám is tudja, hogy ez a földünk nem a legtermékenyebb. A buza majd mindig elűszkösödik.

— Terem majd itt elég fiacskám. De mennyire... Hisz ennek a földnek még Moravában sincs párja. Nem volt itt soha se repce, se üszök. Majd meglátod, milyen jó gabonánk lesz.

Ognján megebédelt. Fölkelt, fölvette az ekét és az ökrök közé csapott...

Mióna áll és nézi a fiát, amint szorgoskodik. Hol erre, hol arra nyomja az ekét. A munka nehéz, a gyerektenyer még gyenge.

Mióna már oda akart menni, hogy segítsen neki, de valami visszatartotta. Maga sem tudta micsoda. Felvette a tarisznyát és lassan hazafelé indult. Utközben sokszor vissza-visszafordult és nézte a fiút. Látta, amint már a harmadik barázdával készül el.

Valami különös melegség járta át. Sirna is, nevetne is. Itt az idő, gondolja, az Isten engem is megsegiten már egyszer. És talán én nem vagyok boldog? Ki mondja azt... De még mennyire boldog vagyok. Van már fiam, van már gazdám, bizony!... Nem szorulok idegen kéz munkájára többé. Nincs ilyen fiú még egy! Lám milyen ügyesen szánt... Még Jelenko sem tud jobban. Legény az a talpán. Még egy-két év, aztán meg is házasítom. Felhangzik még az énekszó az én házamban is...

*

Dusánka nem emlékszik, hogy anyját valaha boldogabbnak látta volna, mint akkor, amikor hazatért.

Egész uton egy sohase hallott vidám nótát dudolt.

Brunner Imre fordítása

Fekete

tehénbőr-csizmák

elsőrangú kivitelben

páronként 200 dináros

árban

Nagyobb vételnél árengedmény. Érdeklődni lehet:

Ž. DEUTSCH bőrkereskedőnél

BEOGRAD, Carinska 6 10178

A klasszikusok revíziója

I.

Ulisszes és társai Círcenél

— Fáradt vagyok, drágám... Lefekszem. Jóéjt valamennyiüknek!

Igy beszélt Penelope. Összehajtogatta a házi-szöveget, amely most a kérők miatt többé nem készletetve, gyorsan közeledett a befejezéshez. Mert Ulisszes egy hónap előtt hazaérkezett és Itakában ismét helyreállt a régi rend.

Penelope csakugyan fáradt volt. Párasztotta immár huszadikban végighallgatni férje uti élményeit. Csak férfiak voltak jelen. Akik valamennyien módot találtak arra, hogy kibujjanak a trójai háboruban való részvétel alól. A visszatértekről már sok mindenről értesültek, de Ulisszes, aki az általános leszerelés után még tíz esztendeig elkóborolt, sok új részlettel szórakoztatta hallgatóságát. Penelope távozása nagyon inyükre volt. Mert hát hűbe... uríemberek voltak s egy asszony jelenléte mégis csak feszélyezően hatott. A legérdekesebbeket el kellett hallgatniok. Most aztán megindult a kérdések özöne:

— No és a nők? — faggatta mohón egyik vendég Itaka királyát.

— Igen, igen, öreg... A nők? — unszolta csillogó szemekkel egy másik.

— A nők? — mosolygott diszkréten Ulisszes — ez kissé kényes...

— No csak beszélj... már hallottuk sikereidnek a híre!... beszélj, no! Csak magunk vagyunk férfiak! A híres Kalipszóról, akinél hét évet töltöttél...

— És a nevezetes Circe?... beszélj hát...

— Nem, nem... mondom... hogy ez diszkrécio dolga... Ezek a hölgyek megvándoroltak, megajándékoztak teljes bizalmukkal... Legfeljebb az aggályaimról beszélhetek, amelyek éppen Círcenél anynyira meggyötörtek... Hiszen tudjátok, hogy Circe Ea szigetén uralkodott... Ah! micsoda varázslatosan szépséges teremtés! Varázslónő a szó szoros értelmében... Ez volt éppen a baj és az, hogy eszét vesztve belémhabarodott... Bajtársaim, akik előttem hajóztak Ea szigetére, oktan módon elfogadták ebédrehívását. Nem tudom, minő hájtállal vendégelte meg őket, de bizonyos, hogy varázsgyűrűje érintésére valamennyiüket disznókká változtatta...

— Valóságos, eleven disznókká?

— A legelevenebb, aprószemű, rózsaszínű hasú disznókká... Megőrizve emberi gondolkozási és megértési képességüket.

Mikor aztán én is odaérkeztem, miután Merkur titkon kianított, hogy mit cselekedjem, hogy társaimhoz hasonló sors ne érhessem, szegény barátainkat a fentjelzett állapotban találtam. Ott szorongtak sorjában a disznóiban. Körém tolongtak, kis kurta farkukat csavargatva annak jeléül, hogy megismertek... Mit tehettem szegények megvizsgálására? Mint ahogy a hajón minden virradatkor szoktam, most is valamennyiüket sorra nevíkőn szólítottam, s valamennyien sorra helyeslő röfögéssel válaszoltak:

— Prolepszor!

— Röfröfröf!

— Lagomak!

— Röfröfröf!

— Gélosz!

— Röfröfröf!

Háromszázukat sorjában!... Ezt minden reggel megisméltetem. Elsősorban az ő bátorításukra, meg aztán, hogy megbizonyosodjam felőle, együtt vannak-e valamennyien s a bűbajos varázslónő előző napon nem tálalata-e elibém egyiküket izes pecsenye alakjában.

— Bármít, csak disznóhúst nem kérek... Azt az egyet nem bírom megemészteni, — kérleltem naponta.

Megígérte. De én még se voltam nyugodt. Varázsgyűrűje segítségével a tában levő disznóhúst tányéromon szárnyassá, vagy hallá változtathatta... Irizatosak voltak azok az ékezősek! Egyre a barátaimat éreztem a gyomromban, a legjobb cimboráimat, akik eddig csak a szívemben foglalták el méltó helyeiket. Milyen gyötrelmeskinos volt az a reggeli látogatás! Ott lesznek-e valamennyien?

— Gélosz!

— Röfröfröf!

— Lagomak?

— Röfröfröf!

— Prolepszor?

— Röfröfröf!

Két hétig tartott e... e sikerült Círcét rábírnom, hogy visszaadja eredeti alakjukat. Sorjába megérintette őket varázsgyűrűjével s íme a háromszáz röfögő disznó visszaváltozott háromszáz **degek, izmos, szép szál bajtársammá.** Csak éppen a

röfögésről szoktak le nehezen s még jóideig e szokatlan nyelven feleltek kérdéseimre. Ezt csak hosszú idő után sikerült levétközniök.

— S végül tökéletesen a régiük lettek?

— Igen... Csak éppen annyi maradt bennük

egy normális disznóból, amennyi ugymondják minden férfiban megvan. S talán egy kissé jobban tudnak értékelni minden disznóságot, mint annakelőtte. Ennyi kárpótlással végre is adósuk volt a sors, ugy-e bár?

Szerecsen bánat

— Langson Hughues néger költő verse —

Vasúti hid, szomoru dal
A levegőben,
Fönn a kemény sinek felett!
Vasúti hid, a levegőben
A vas, a vas mond éneket!
A vasutak tovább robognak,
Utaznék és nem mehetek

Csak szenvedek,
Mint még nem szenvedt szerecsen.
Az állomáshoz osonok,
Utam remegve keresem.

Hát engem nem visz el kocsí
A messze délre sohasem?

A honvágy, uraim,
Mint egy komisz kutya harap.
A honvágy, hölgyeim,
Véresre mar, arcomba csap.
Az átkom az üvöltene,
Ugy fojtogatja nyakamat.
De nevetek
Vigyorgó szájjal, hallgatag.

Kosztolányi Dezső

Történelem apró történetekben

Giuseppi Verdi

(1813—1901)

az olaszok nagy operaszerzője s az egész világ egyik legnépszerűbb muzsikusa sok diadalt aratott dicsőséggel teli életében. Elég Nabukodonozort, Trubadurt, Traviatát, Otellót és Fallstaffot említeni. De egyre se volt olyan büszke, mint arra a pillanatnyi sikerre, amelyet egy zenesüket embernek, Cavour-nak, a nagy államférfiúnak (1810—1861) köszönhetett.

Az olasz egység e nagy harcósának, ahogy mondták, halavány dunsztja se volt a muzsikáról s neki körülbelül mindegy volt, hogy tánczenét huznak-e a fülébe vagy gyászindulót. Mégis volt életében egy *momento musicale*-ja, egy zenei pillanata. A mikor az 1859-iki fölkelés sikerült, annyira boldog és meghatott lett, hogy örömhében szót se tudott szólni, ellenben kinyitotta az ablakját, amely sűrű embertömegtől hullámzó térre nyílt s rekedten, hamisan, de szóoklatpótlóan a Trovatore Strettáját énekelte ki az éljenző és ujjongó tömeg közé.

Még az *Otello* nagy sikere után is (1888), az *Unita Italia* egyik megteremtője már több mint negyedszázada nyugodott sirjában, még akkor is azt mondta Verdi azoknak, akik őt a Scala-ban ünnepele-

— Eh, mi ez ahhoz képest, amikor Camillo Cavour olyan hamisan, de oly lelkesen énekelte a Manrico áriáját!

Felix Mendelssohn-Bartholdy

(1809—1847)

a híres zeneszerző a Buckingham-Palace-ban vendége volt Viktória angol királynőnek (1819—1901) és férjének Albert szász-köburg-góthai hercegnek s mikor a vendéglátásról levelet írt haza, így nyilatkozott:

— Ez a legkedélyesebb ház egész Angliában.

És igaza volt. A nagyon fiatal s az urába szerelmes királynő s a szintén fiatal s a feleségét imádó Prince-Consort vidámak, kedvesek és pajtáskodók voltak, s úgy bántak a vendégükkel, mintha az is legalább is herceg lett volna vagy ők is muzsikuskok lennének.

Mikor egyszer a királynő észrevette, hogy a szél egyes kottalapokat az orgona pedáljára és a zene-terem sarkába sodort, így kiáltott:

— Micsoda rendtelenség ez?

S a legnagyobb háziasszonyi pedantériával hozzáfogott a hangjegyek összeszedéséhez, amiben a herceg lelkesen segített neki. Persze a művész is.

Mendelssohn sokat játszott a királynő előtt, a herceg orgonált, míg Ófelsége, akinek igen kellemes hangja volt, énekelte és pedig mindig M. kompozícióból.

Egy ilyen alkalommal ekképpen mentegődözött Viktória:

— Jobban énekeltem volna, de kissé zavarban voltam a nagynevű szerző előtt.

— Én, Felség, — felelte a Szentivániéjálom szerzője, — sohasé vagyok zavarban, ha játszom.

Mire a királynő mosolygva jegyezte meg:

— Mert olyan kitűnően játszik

Tovább nevetett és így szólt:

— Volna csak maga király, majd jönne zavarba nem egyszer!

S hozzátette sóhajta:

— Nehéz hivatal s nehéz művészet ez!

De ekkor csak 21 éves volt a fiatal királynő s csak pár éve uralkodott. Később beletanult a nehéz hivatalába s nem könnyen jött zavarba.

Riedl Frigyes

(1856—1921)

a nagy tanár és kitűnő irodalomtörténész kora legszellemesebb férfiai közé is tartozott. Az elméssége

inkább volt mulattató mint bántó s maliciózus csak akkor tudott lenni, ha hivatlanok stréberkedését vagy tehetségtelen írók szerénytelenségét látta.

Szó volt egyszer egy fiatal íróról, aki nagy hübéval rontott be az irodalomba. Riedlnek a véleményét kérték róla s ő mosolygva felelte:

— A legjobb uton van, hogy jeles író váljon belőle. Azt már látjuk, hogy hiu és elbizakodott s így kétharmadrészben már beérkezettnek tekinthető. Ha tehetséget is fog fölmutatni, akkor: *gemachter Mann*.

Deák Ferenc

(1803—1876)

Erről a nagy államférfiúról, akit évtizedekig a magyar nemzet bölcsének hívtak, sok följegyezni való okos mondás maradt az utókorra.

A kevésbbé ismertek egyike a következő:

Mikor Széchenyi István gróf (1791—1860) elméje 1848 őszén elborult s ő orvosai tanácsára a döblingti elmeógyógyintézetbe vonult vissza, akadtak sokan, köztük Somsich Pál is (1811—1888), akik a betegségében nem hittek s azt állították, hogy a nagy reformok grófja kényelemből meg hogy esetleges üldözötéstől mentes legyen, helyezkedett el szomoru magányába. Ezeknek mondotta egyszer Deák Ferenc, mikor megint akadt olyan hang, amely kétségbevonta a »legnagyobb magyar« betegségét:

— Nem értem az urakat. Most, hogy e kitűnő szellem idegbeteg lett s ragyogó elméje fölmondta a szolgálatot, most ráfognak, hogy kutya baja s hogy egészen okos ember. Mikor pedig böles közgazdasági és okos politikai tanokat hirdetett, korszerű reformokat kezdeményezett s mindnyájunk közt a leggyakorlatibb államférfiúnak bizonyult, akkor ráfogták, hogy bolond.

Valóban így volt s a Deák Ferenc tekintélyes szavának, az ő döntősúlyu »Quos ego«-jának kellett elhangzani, hogy a tragikus sorsu nagy magyarnak a békéjét legalább szomoru számkivetésében tiszteletben tartásák.

Heinrich Heine

(1797—1856)

az u. n. vitatott zsenik közé tartozik. Még ma is sok ellensége van, aki azt állítja, hogy a költészete nem eléggé nemzeti, s hogy az cinizmussal és erkölcselenséggel van tele. De még az elvakultak se tagadhadják, hogy a világirodalom egyik legnagyobb lírikusa s hogy benne a legszellemebb férfiak egyike hunyt el.

A nagy költő 1835-ben Boulogne-sur-Mer-ben nyaralt s egy délután a kaszinó olvasótermében szerette volna olvasni az újságokat, de nem lehetett, mert az ott tartózkodó angolok szokásukhoz képest nem törődve másokkal igen élénken és hangosan társalogtak. Heine egy ideig nyugodtan tűrte a neveltelenséget, de végre így szólt:

— Hölgyeim és uraim, amennyiben zavarná önöket, hogy itt olvasok, hát én, ha kívánják, máshová is mehetek.

Erre persze siri csönd támadt s Heine — egy ideig legalább — nyugodtan olvashatta az Augsburger Allgemeine-t.

Jugoszlávia legolcsóbb divatszalonja

WEINERT HERMANN Subotica,

L. Strossmajerova ulica 16.

Arakt köpenyek, kosztümök 200 dinártól

ruhák . . . . . 100 "

aljak, bluzok, pongyolák 50 "

Elsőrendű, izléses és szép munkák garantálva

A bohém-legendákból

Csodálatosképpen sose hántott a vágy, hogy gazdag ember legyek, még csak jelentősebb summákról sem ábrándoztam. Legyen mindig annyim, amennyire szükségem van, különben hiábavalóságokra megy el. Az aztán már egyéni dolog, meg talán okosság kérdése, hogy mennyi a szükséges? Annyi boldogtalan embert ismertem, aki nem tudott a pénzével mit csinálni, fukarkodott, kinlódott, egy garast csak nehéz tűnődés után adott ki a kezéből!

Meg lehet ezt érteni?

Apai jóbarátom, dr. B. L., számtalanszor hangoztatta:

— Ugy kell élni, hogy az ember a jövedelmét ne költse el egészen, hanem minden hónapban félre tegyen belőle valamit.

— Kikeriki! — feleltem rá.

— Mi az a Kikeriki?

— E Hongelächter! — mondtam zsargonban. Mit tegyek félre részt amikor az egész éppen elfogy a hónap közepére.

— Hát a hónap másik felében mi van?

— Semmi. Várja az ember az elsejét.

Hihetetlennek tetszik, pedig úgy van, hogy ilyenkor a hónap másik fele nagyobb nyugalomban telt el. Nincs, hát nincs.

Végül szükségletben mindig el lehetett helyezni egy váltót. Abból a kor uriemberé állandóan hordott magánál egy szerényebb blankettát. — kivéve Semsey Gyulát, aki egész köteggel rendelkezett — s írták alá egymásnak az emberek keresztül-kasul.

Bank sose fizetett rá ezekre, legföljebb a zsirán. A bankok jól jártak, mert hosszasan kamatozott a pénzük, ezért nem volt fontos a megújításnál a törlesztés sem.

— Ki az a három aranyifju, aki a korzón sétál? — kérdezte az idegen.

— Az elfogadó, a kibocsátó és a forgató, — felelte rá blindre Végh Lajos.

A szerepeket se kellett külön felosztani, volt a hármuk mindegyik.

A Pesten tanuló egyetemi hallgatók dolga már nehezebb volt, ott a hazuról kapott jövedelemből kellett megélni. Legföljebb a hónap végén sürűben jártak a fiúk zsurokra, ahol annyi szendvicset lehet enni, hogy fölöslegessé válik a vacsora. Azért a korzón elegáns lehet magas cilinderében az ember, mikor megjelenik Iszákovics Milán torontáli képviselő ur feltűnő alakja. Mindig megjelent, uralta a terpet és szemmel kísérte a hazai fiukat, akik nem késték őt tisztelettel köszönteni.

— Szerbusz, szerbusz, hogy vagy? — kiáltott át a másik oldalra a Kecskeméti-uccában.

A másik kérdése, főleg ha sokan jártak arra, az volt.

— Hé, gyerek, kell-e pénz?

Szédülj Pest, itt a torontáli nábob, aki szórja a bankót!

Hát lehet erre felelni? Persze hogy nem lehet. Hol marad az uri önérték, meg a látszat, amely azt akarta magáról elhitetni, hogy ő reá is vár otthon néhány ezer hold. Jóságú asszonyokkal, halálra miderezett lányokkal volt tele az ucca, Iszákovics képviselő ur következőleg hátran eresztette meg szédítő kérdését.

Hadfy Muci azonban, akit akkoriban az orvosi tudományok elsajátításán kívül a cigányzenekarok között esetleg, (hivatalos nyelven: netán) fennálló értékbeli hívő is érdekelt, — mondom, Muci nem volt ilyen szemérmes és visszakiáltotta.

— Hogy ne kellene, Milán bácsi! Nagyon is kell!

Az izgalom elérte a tetőfokát, a diákok kábult fejjel, nyitott szájjal megállottak, az asszonyok a kirakatok tükréből leste a folytatást. Milán képviselő urat azonban nem lehetett zavarba hozni, visszakiáltotta a medikusnak.

— Akkor jól van. Majd írok az apádnak, hogy küldjön.

Az öreg Radics Béla még fiatal volt s az ő muzsikája mellett usztak el a legjobb holdak, — a torontáli egyetemista gyerek is az ő muzsikáját szerette a legjobban.

— Le kell, hogy jöjjenek egyszer Beeskerekre, mondtá ellágyulva. Majd megmutatom a kastélyomban, hogy mi az uri multság.

A kastély egy kis udvari szoba volt az édesapa lakásában. Azonban muszáj az embernek épp sárosinak lennie és kell ezt Radicsnak tudnia?

— Mikor megyünk már? — sürgetőzött.

— Várjatok csak, most kezdődik a vakációnk, holnap utazom, előkészíték mindent, kibocsátom a meghívókat, szombaton tartom meg a bálát.

Beszéd volt, hát persze hogy beszéd, felelősség nélküli. Ki veszi az ilyesmit komolyan? A diák hazament, pénteken aztán ott volt a sürgöny.

— Holnap este érkezem egész bandával. Radics.

A cigány komolyan vette, a diák pedig holtra rémült. A budapesti rendőrségnek kellett telefonálni, hogy tárták vissza Radicsékat, ne engedjék vonatra szállni, mert Beeskereken kolerajárvány van, még behurcolják a fővárosba a veszedelmet.

Nem ment volna már akkor Radics olvasztott aranyért sem. Semmit nem szeret úgy a cigány, mint

a malacot és semmitől nem irtózik jobban, mint a kolérától.

Mondom, ha minden kötél szakadt, jelentősebb summát lehetett szerezni, de azok voltak a legégetőbb gondok, amikor egy, vagy két forintra volt szükség. Teszem azt, a mindennapi feketekávára való. Vagy a pohár sör árára. Egy pengőt bajos kölcsön kéri, ám-bátor ha nincs más hátra, megteszi az ember azt is.

A főpincérek tárcája duzzadt volt a számológédu-láktól.

— Irja a többihez! — volt a leggyakrabban hangoztatott ige és talán soha annyi főpincér nem ment tönkre, mint akkor.

— Egy husz, — mondta például, összeadván S. Gy. számláját.

— Adjon vissza öt forintból.

S. Gy. zsebre tette a három nyolcvanát, azaz oda-tolt borra valónak horribílián-sok két hatost s könnyedén jegyezte meg.

— Jövök öt forinttal.

— Pardon, hat huszszal.

Gyulá sose értett a számvetéshez, gondolkodott egy pillanatig, aztán ráhagyta.

— Na igen.

A színházi mecénások egy időben annyira elrontották a helyzetet, hogy már nem lehetett őket túlléptetni. Ki tud tízforintos virágkosarakat rendelni, amik-be Prassák Sári minden izlését és művészetét bele-önti? Nagyvínszky Szvetozárnál sem lehet mindig borotválkozni, ő Ferenc Ferdinándhoz jár ki Écskára, (hogy nem vágta el már akkor a nyakát!), szóval nem tartózkodik az üzletében, a személyzet pedig nincs felhatalmazva hitelnyújtásra, — hát a szerényebb gavalőr megmaradt a bókánál, vagy Iszákovics Milánosan intézte el a dolgokat.

— Majd beszélék, művésznő, a kritikussal. Legyen csak nyugodt, hogy a legszebbet fogja magáról írni.

A kritikus akkor se irhatott volna rosszat, ha véletlenül ilyen elvetemült szándék fordul meg az agyában. A kritikus föltétlenül hozzátartozott valamelyik színházi hadserephoz, ahol a másikat szapulták, mégis leginkább hozzátartozott mind a kettőhöz. Írásaiból nem hiányzott az »iskolázott csengő hang«, a »magas zenekultúra«, a »mély átérés«, a »kitűnő domborítás«, főleg a »kabinet-alak« kifejezése, — jól-lehet az önk szerény krónikása, aki szintén átment ezen az iskolán, ma sem tudja még, hogy milyen az a kabinetalakítás.

Ami a művész azt kérdezte tőle:

— Igaz-e, hogy tegnap kabinetalak voltam?

Mit lehet erre válaszolni? Persze, hogy az volt.

Az alakító művész reménytelenül udvarolt a szub-réttnek, vagy a naivanak és a reménytelenségben senki sem kételkedhetett, mert maga a szubrett, vagy a naiva hirdette, olykor panaszkodva is.

— Vigyázzon, kérem, ma ne kísérjen haza, mert ez a vadállat féltékeny magára. Szavamra mondom, hogy semmi joga nincs rá, én valósággal utálok, ami-ért annyit üldöz, de vigyáznom kell a hirnevemre és képes a társulatnál intrikálni ellenem.

Naiv ifju, a női erények hódolója, erre kellő tá-volságba vonult, már csak azért is, mert soha plety-kásabb várost Beeskereknél.

— Rémes emberek laknak itt, panaszkodott Brájer Lajos. Egy fiatalember reggel ötkor kiugrik Tisz-tességes Asszony ablakán s nyomban elterjed a plety-ka, hogy kezd neki udvarolni.

A naiv kritikus hódolatát is úgy tudta többnyire kifejezni, hogy megkínálta a művésznőt ama világos színű ibolyacsokorral, amelyeket a szabályosan érkező napokon mezítlábás kis szerb lányok gyűjtöttek az er-dőn és színes tányérokra hoztak forgalomba. Elein-tén két krajcárba került csokra, de amint előrehaladt a szezon, adtak három krajcárért kettőt is.

— Lássá, ez jobban esik, mint a virágkosár, je-gyezve meg néha szerénységi rohamában a művésznő, egyébként is valamely nagyobb alakítása (vagy domborítása) küszöbén.

A csodálatos hangú Csalogány azonban igazán szerény lány volt, egy kisse gyermeteg és régi tra-díciók rabja, melyek megkülönböztették őt másfajta, — hogy úgy mondjam: bohémebb szellemű — művésznőktől.

— Játsszon nekem a kucsébernél, izgatta például Semsey Gyulát, aki éppen azt leste, mikor jön be jó-ismerős, aki feketekávés költsékezéséből kiváltsa.

Nekem azt mondja egy délelőtt.

— Elfáradtam a járkálásban, beülhetnék a cuk-rászdába.

Huber Gusztó, a ragyogó bécsi típus, szívek szo-moritója, volt a gazda, Mácsi kisasszony az üzem-gondviselője, Zseni, a csábító szírián, aki körül azon-ban hiába legyeskedett bárki, mert a szíve egy ko-paszodó bakakapitány volt. Ezt senki se értette, én se, hogy mit lehet szeretni azon a szürke öreg em-beren! De az a hír volt róla, hogy ellenállhatatlan és ha mi kételkedünk is benne, a fejedelmi megjelenésű Zseni, a szép német lány, így tudta és így akarta.

Hát ide ültünk be.

— Ígyunk vanília-líkről! — indítványozza a gyer-meki egyéniségű Csalogány.

Iszákovicsék laknak.

Némely sütemények is felvonulnak, amire azt mondom, oh, föltétlenül tréfásan, tessék elhinni, in-kább csak a kedélyesség kedvéért:

— Csalogányom, maga engem tönkre tesz! Mit gondol, Billitz Béla vagyok én? Hátha nincs annyi pénzem, hogy kifizessen a ceheet!

Ugy nézett rám, mint egy hat éves gyerek. (Is-ten látja a lelket, annál is naivabb volt)

— Mondja, maga szegény? — nyult a kezem után.

— Hát ami azt illeti...

— Mondja, nagyon szegény?

Elnevettem magam.

— Ugyan, ne bolondozzunk. Csak tréfáltam. Any-nyim mindig van, hogy megigyunk néhány pohár li-kört.

Délután a szerkesztőségben keresek valamit a zsebemben, hát beleakadok és zöldhasu ötforintosba.

— Mi a csoda ez? Hogy jut hozzám?

Olyan ritka madár volt, hogy fel kellett tűnnie. Nem találkoztam vele már hetek óta.

Határozottan fejfájást szerzett, amíg elárasztott valami gyanu. Szaladtam a Csalogányhoz.

— Mondja, micsoda vicc ez? Maga csempészte a zsebembe?

Elébeem jött, mindkét kezébe fogta a kezemet.

— Nézze, ne legyen gyerek. Én megértettem, hogy maga szegény s nagyon tudom, mi az a sze-génység. Magának nincs, nekem épp most van, hát adok én. Majd ha megfordul a sorsunk akkor maga segít ki...

— Édes fiam, ennyire mégse vagyok...

Küzdelmembe került, amíg meggyőztem, hogy milyen groteszk a helyzet. De meg kellett ígennem, hogy ha zavarba jövök, csak tőle kérek, másképp nem vette vissza.

... Ha egyszer eljutok Szuboticára, neki szó! Majd első látogatásom — a temetőben.

Torontáli.

Czakó Tibor:

Én is... Te is... O is...

Kicsi gyermek építőkövedval

Tervez katedrálst — égigérő dómot;

Majd — mire felépül — látja meg ijedten:

Szorgos munkája meddő maradt!

Hirtelen haragra futott az akarat,

Kedvetlenül dönti le kezével.

Én is építettem — már én is megláttam

Ez nem tornyosul templomos örömmé.

Hétköznapi álmatlanságot váltottam valóra

Ünnepi zsoltosma nem lehet a hálám.

Én — a csodaváró pallér — leteszem a munkát

Bábel büne kísér — nem megyek tovább

Miért is lettem kedvet örült rohandsban

Korán ideértem — késő zaboldálni...

Ha lehetne mindent újracsinálni?...

A gyermeket ne szidjátok össze

Építőköveit, ha bosszusan ledönti.

Nekem sem kell tovább a játékszer, az éni

Én nem tudok játszani vele...

Vértess V. Károly:

Október

Megtakult a naplány. Lekopott a fénye

s lepatlogzott róla aranyos zománca...

Sápadt világában két halotti táncra

az ökörnyal első síró őszi szélben.

Megtakult a naplány. Némán haldokolva

néz végig a tarlott, bus őszi világon.

Széthullott aranya minden kis virágon

mintha halvány, fájó, bus szemfedél volna.

Szétlolyk a Napnak sápadó aranya

s megfesti a fákat pirosra, aranyra

Idő círasággal rejtve téli gondot...

Délutáni sétán őszi hervadtsról

tűnődöm. A tarka, sápadt néma lákról

hűs alkonyi szellő rámszörja a lombot.

Landwirt chaftlicher

Maschinen-Fachmann

jahrela g als Ab'eilu gsteiter tätig, vollkommen
verrichtet in Kauf, Ver auf und O'ganisation

sucht stelle

als Leiter einer Filiale oder andere Stelle. Geht
auch in die Provinz

Zu-schriften unter „Maschinen-Fachmann 293“ an
Rudolf Mosse A. D., Beograd 1928

Dicsőség-történetek

Írta: Móra Ferenc

I.

Az elsőt, amelyiknek az lehetne a címe, hogy Magyar író dicsősége, nem én írom, hanem Mikszáth Kálmán mesélte el dicsősége teljességében. Akkor, mikor a híre már átsütött az oceánon s Roosevelt azzal fogadta a nála tisztelgő Apponyi Albertet:

— Ejnye, milyen érdekes, hogy ön éppen akkor jön Amerikába, mikor én az ön hazájában járok.

— Hogy-hogy elnök ur? — csodálkozott el Apponyi.

— Ugy, hogy most olvasom ezt a könyvem, amit az ön honfitársa írt, akit én ma a világ legnagyobb írójának tartok — mutatott az elnök az asztalán egy piros vászontáblás könyvre.

Az pedig volt a — Szent Péter esernyőjé-nek angol fordítása.

Hát akkoriban történt, hogy a Mikszáth lapja kiadta Az én kortársaim-at, mint pompás diszalbumot. Amint meghányták-vetették a dolog tervét, valakinek az jutott eszébe, hogy a Ferenc Józsefről szóló fejezetet azzal lehetne legalkalmasabban díszíteni, ha facsimilében bemutatnák benne a király ifjúkori magyar dolgozatát. Hadd örüljenek neki a magyar gyerekek, hogy attól viheti még valamire az ember, ha egy kicsit botladozik is a helyesírásban.

Tetszett az ötlet Mikszáthnak is, csak afelől volt kétsége, hogy ekkora kincset rá mer bizni az udvar Magyarországra? Persze nevettek rajta és elozlatták az aggodalmát, hiszen eléggé megfizette már Magyarország azt a kis magyar irkát. Hanem azért mégis jobb lesz, ha Mikszáth Kálmán maga jegyzi a kérvényt, amit a felség személye körüli minisztériumhoz beadnak a királyi irka irányában való közbenjárásért. Legálább látják a Burgban, hogy nem kell félni, nem a Polónyi Gézáék keze van a dologban. Aztán meg az is annak a rendje, ha egyik király kér valamit a másiktól, kérje személyesen.

Hát Mikszáth alaknyaritotta a nevét a legalázatosabb hódolattal az instácának, az el is ment Bécsbe s mivel az eredményben nem lehetett semmi kétség, hozzáfogtak az album szedéséhez, a képek megrajzoltatásához és klisiroztatásához s pár hónap alatt jól előre is haladtak a munkával, csak éppen a felség irkalevele hiányzott. A nyomda nyaggatta a szerkesztőket, a szerkesztőség sürgette Mikszáthot — Mikszáth csak befelé évődött mert a királyt mégse lehet megsürgetni és azzal ijesztgetni, hogy ha elhanyagolja a választ, kimarad az albumból.

— Nini — jutott eszébe végre, mikor már nem volt nyugta a zaklatástól — hátha a kormány tudna segíteni rajtam? Utóvégre vagyok én olyan jó kormánytámogató mameluk, hogy egyszer a kormány is támogathat engem.

Ez bizony előbb is eszébe juthatott volna neki, mert alig kezdte el a belügyminisztériumban, hogy mi jártaiban van, ott azonnal megnyugtatták. Hogyne, csak egy-két napi türelmet, az irkát már azóta bizonyosan elindították Bécsből, mert innen az akta már hetekkel ezeltől visszament.

— Hogy-hogy visszament? — értetlenkedett Mikszáth. — Hiszen a kérvényt a szerkesztőség küldte el már két hónappal ezelőtt.

— No igen, csak hogy az udvartól a kérvényt elküldték a belügyminisztériumnak, hogy adjon információt.

— Mi az ördögről?

— Azt kérdezte az udvar, hogy csakugyan létezik-e egy Mikszáth Kálmán nevű író Magyarországon és megbízható ember-e az?

— Pár nap múlva csakugyan beérkezett a királyi gyerekkori irkája. Amiből az látszik, hogy a belügyminisztériumban mégis csak tudták, kicsoda-micsoda az a Mikszáth Kálmán. Ezért jó az, ha a magyar író képviselő is.

II.

A második történetnek az lehetne a címe: A dicsőség általában. Persze a magam dicsőségéről van szó, csak hogy azért a történet hőse mégse én vagyok, hanem a kislányom.

Akkoriban csakugyan kislány volt még, a második elemis irkában szerkesztette a helyesírási hibákat és sokkal tekintélytiszteletesebb tagja volt az emberi társadalomnak, mint most a kislány.

Téli időben történt, disznóöléses világban, annak is abban a stádiumában, mikor a néhai sertés már füstölthüssá szellemül és mint szimpatikus kísérlet jelenik meg az asztalon.

A szóbanforgó állkapcsan hatalmas görbe szemfog tartózkodott, amely husburkaiból kibontatván, nagy csörrenéssel esett a tányéromra. Panka csodálkozva szegezte rá buzavirág szemét az asztal végéről, először találkozáskor ilyen különös természeti tünemény-nyel.

— Jé, apukám, micsoda az?

A fiatal apák családi humorával feleltem:

— A fogam, fiam. Most esett ki.

— Érdekes. Pedig a szádban nem is látszott, hogy ekkor fogad van.

— Hja, tudod, ez bölcsességfog.
— Hát az ilyen borzasztó nagy?
— No, nem mindenkié. Mentül okosabb az ember, annál nagyobb a bölcsességfoga.

— Szabad megnézni, apukám?
— Hogyne, kislányom — mondtam kegyesen, mert nem voltam én köszívű apa már ifju apának sem.

Szokás szerint aztán mindjárt el is ajánlottam magam és mentem dolgomra, haza se kerültem estig, amikor a gyerek már a paplankája alá bujt. Ahogy bemelegyék jóéjszakát csókolni a két szemére és fölgujtom az éjjeli szekrénykéjén a villanyt látom, hogy a nagy görbe disznógyar ott fekszik szép kék-bársony tokban, át is van kötve sárga szalagocskával.

— Hát ez? — csodálkozok rá a gyerekre, akinek kipattan a szeme lámpafényre.

— A te bölcsességfogad, apukám — gyullad ki a fehér arcoeszkán a büszkeség kis piros százsorszépe.

— Ó, te csacsikám — mondom meghatva és megcirógattam az aranyhaját.

— Igen — mondja büszkén — még rá is jegyeztem, micsoda ez, látod?

Az ám, csakugyan, a sárga pántlika egy papircsokocskát szorit az agyarthoz és arra rá van írva szép pókhasu betűkkel, hogy apukám bölcsességfoka ki-

eset 1910 február 1-sején

— Ó, kis majmom, hát hogy jutott az eszedbe? — nevettem el magam könnylábadt szemmel.

— Láttam az íróasztalodban a multkor, hogy te s eltetted az én fogam, mikor kiesett, hát én is csak megörzöm a tiedet.

Híszén ha csak megörizte volna, akkor ez a történet nem jegyződne fel a jelenkor és a jövőendő okulására. De Panka nem lett volna nő, ha másnap apa bölcsességfogát el nem vitte volna az iskolába, pályatársnői szívek repszésére:

— Ebből láthassátok, milyen nagyon okos ember az én apukám!

És aznap délben negyven kislány leste otthon az apukájának szápanyilását és soha többet az én Pankának annyi irigye nem volt, mint azon a napon. És soha többet énrám olyan hódolattal nem néztek, mint amilyennel negyven tiszta szempár másnap rámszegeződött, amikor Pankát megvártam az iskola kapujában.

— Ó, milyen jó ennek a Pankának, hogy ilyen borzasztó okos apukája van! — sóhajtották utánunk, ahogy a dicsőség aranyos palástjában elvonultunk előttük.

Hogy Panka őrizgeti-e még a bölcsességfogamat, nem tudom s restellem tőle megkérdezni. De én fogytig őrzöm mint szimbólumot. Valahányszor találkozásom van az ugynevezett dicsőséggel, mindig megjelenik előttem a nagy görbe agyar, mint intó ujl, hegyével fölfelé:

— Egy szót se higyj el belőle, félreértés az egész!

Ég a méceses...

Írta: Kristály István

A falu lassan elcsendesedik... az apró ablakok mögött fáradt emberek készülődnek az éjszakára. Lámpát nem gyujtanak. A petróleum drága. Aztán meg mire való lenne itt a világosság? Látnak ők lámpa sékűl is. A kis szobát ezerszer felmértek lépteikkel — két-három lépés balra, ugyanannyi jobbra. Kicsi az ő világuk. Csak a mező nagy, végtelen. Ott meg az ember akarata úgy sem számottevő... csak megy a világosság után.

Ahol ég a méceses, ott valami nincs rendben... ott valami feltépte a csendet — vihar kavargó, vagy elnyugszik: valamit mesélt az élet.

Aztán kialszik ez a fény is — kialszik a méceses; álmorra csukódnak a szemek... csak a mese lelke él tovább — a pihenők fölött virraszt: az álom.

Az éj meleg titka sorra járja a házakat... bekoctogtat szegényhez, gazdaghoz. Tündérmosolyával kihallgatja a szívek dobbanását... Ha a reggel csalóka fénye meg nem keményítene a szíveket — akkor látzana csak: mit művelt Álomtündér.

Akkor reggel is könnyes lenne a gazdag szeme, mint éjjel — a magára maradás társztalan csendjében — amikor csak Álomtündér simogatta lázas, fájó szívét, hogy meglássa az álom csodaszép, mosolygó arcát: a jószágot. Mert Álomtündér addig nem nyugszik amíg forró, égő könnyek nem csillognak fel a tegnapi üres utjain, ahol szegények, fáradt emberek nyögnek isszonyu terhük alatt, tele zsákokat cipelve a gazdag hámbárába... és amikor már minden teher az ő szívét nyomja, akkor rámosolyog Álomtündér: látod őket?

Szegény testvéreim — kopogják a gazdag könnyeit. Segíts rajtuk! — sugta a Tündér.

És a gazdag megnyitja a hambárt... sir, sir és mindenkit behív... és minél többen jönnek — annál boldogabb: gazdagabb...

Látod: ez az élet: — mosolyog a Tündér...

De a gazdagokat hamar végigjárja, hogy minél több ideje legyen a szegényeknek. Sokáig nézi, szemével végigöleli a kis sövénykerítést, ami nem tudja megvédeni a kicsinyke udvart, a fehérre meszelt, mindig tiszta alacsony kis falakat, hogy a vihar végig ne száguldjon rajtuk... hogy a szükség ne tudjon olyan könnyen belopakodni a kis kamrákba... Bekukucska a csöppnyi ablakon: alszanak-e már? — és amint meglátja őket, arra gondol: mennyi életálomra van itt szükség, milyen szívre — hogy e kis ház lakói élni tudjanak?

Megvillan a hófehér függöny, csak egy tenyérrnyi — és belép a házba...

A két ablakocská között az almáriom szendereg, rajta szép sorjában a család emlékei, életük egyszerű kis örömei... apró kis porcellán csecebecsék, mint azok az átlátszó szívek, amik a bucsun, vagy vásárban ezzel fejezték ki, hogy: vedd emlékül és gondolj rám!

E drága kis emlékek között, egy-egy igen kedveshez támaszkodva — fényképek, kék szalaggal átkötve... gyorsfényképek, hiszen a szív itt nem tud sokáig várni a kedves arcra. Alg felismerhető vonások már... Az arc megkopott, csak a szív marad mindig a régi...

Álomtündér meghatottan néz körül... Öreg Kis András bütykös, merevsontu kezei még a takarón is kapálják azt a negyedholdat... arca derült, mindjárt a végére ér...

Hatvankilenc év... suttogja Álomtündér. Nagyszüle már csak mosolyogni tud és imádkozni... az életben innen bölcsőt ringat — az unokákat...

mosolyog... az életben — a bölcsön túl — az örök álmot ringatja: imádkozik.

A Tündér sokáig nézi őket... öreg Kis András mit álmodsz?...

Lesz itt krumplics elég — mosolyog anyóka felé András bácsi, amint reszkető kézzel leemeli a kapát a földre.

Ha elgyűnnek az unokák télen, sütők legalább nekik jó, ropogós, omlós, pirosat — örvend anyóka is...

A mező lilomai — mondja könnyes szemmel Álomtündér... az ő szívükből virágozik ki a kenyér. A világ bölcsői ők... a szegények...

Igy suhan házról-házra... a legénynek menyasszonyt visz, a lánynak vőlegényt... és az éj csodálatos csendjében mosolyok és megrendült sirások lelke száll... száll... ez is méceses — ami a szívünkben ég!... ami az ember arcában világít...

Álomtündér végre elér az utolsó házhoz... éjjel már régen elmúlt és még mindig világosság szűrődik ki a kis ablakokon. Öreg Medve Gábor háza ez. Ebben virrasztanak: beteg a kis unoka!

Beteg a kis Gáborka, rettenetes betegség támadta meg a hátát, az orvos azt mondja: a legjobb esetben nyomorék lesz a család szemefénye. Voltak már vele minden híres orvosnál. Ma jöttek meg a leg híresebbtől. Ez gipszöntésbe tette a kis fiu felső testét.

Gáborka ott fekszik az ágyon, nagyapó ágyán, az első szobában. Arca csupa tűz, alig lélegzik... az éjszaka csendjében szinte hallani lázas kis teste vergődését, küzdelmét az életért.

Az anya némán sir az ágy szélén ülve, az apa komoran hallgat, kétségbeesetten nézi a kis fiu vergődését.

Nagyapó az anyát és az apát nézi, nem érti őket... ő valami mást szeretne látni lölők... csak ne lennének ilyen kétségbeesettek!

Álomtündér szemei egyre fénylőbben simogatják nagyapó arcát... aki most Gáborkát nézi, nézi... aranyos kis fiam — suttogja... miért kellene neked elmenned?... felfelé néz, mélyen megremeg: miért nem inkább én?... én — az előregedett!... hiszen ha te is elmész, akkor mit keressen itt nagyapó?... ne menj el!... ki lesz akkor én velem, ha nem te?... öreg vagyok, aztán az öreget csak a gyerek érti, szereti... mint te is engem...

— Nem, nem adlak oda! — vagy pedig menjek el én is! — kiáltott az öreg...

Gáborkám! — sirt fel az anya.

Nagyapó ránéz az anyára: milyen összetört, milyen tehetetlen?... nagy ütést érez a szívében: mi lenne, ha ő most megcsókolná a gyereket?... hiszen mindenki csak nézi tehetetlenül!... hátha a csók elűzné azt a nagy-nagy árnyat?... a szíve majd kiszakított a mellét: hátha?...

Álomtündér bemosolygott az ablakon...

Öreg Medve Gábor felállott a padkáról, a lábait reszkettek az indulattól, szinte összerogyott az érzés sulya alatt, valami igen mély örömet érzett: nem adom oda! — mondta megegyeszer erős hangon.

Az anya hangosan zokogott...

Nagyapó szeme most már lobogott: rossz annak, aki csak sirni tud!

Mit tegyek? — zokogott az anya.

Ne sirj — szól az öreg. Hanem én azt mondom, hogy van még valami, ami segíthet a gyereken.

Mondja apám! — könyörög a fia.

Azt érezned kellene, mordul fiára az öreg... azt

„Csak érezni lehet!... Én nem engedem Gáborkát. Le kell róla venni azt a gipszpáncélt, hiszen az megfojtja a gyereket. Nem látjátok, alig lélegzik!

Jaj, apám — sikolt az anya, azt nem lehet! Az orvos jobban tudja, hogy mit kell tenni!

Az orvos tudja az övét én meg érzem a magamét, mondta elhatározottan az öreg és az ágyhoz lépett. Apám! — ijedt fel a fia is — mit akar tenni?

A kis fiu ebben a pillanatban felnyitotta a szemét és vékony, reszkető kis karjait nagyapó felé tárta.

Nagyapó szemét is elfutotta a könny: fáj kis fiam?... ez a csunya itt és a gipszet már meg is ragadta...

Fáj, nyöszörgött a gyerek... fáj!

Öreg Medve Gábor ujjai alatt szétroppant a gipszontés... gyors, merész mozdulatokkal egy pillanat alatt kivette a gyereket a gipszpályából és aztán felkapta, melléhez szoritotta és csókolta, ahol érte.

A kisgyerek eleinte fájón sikoltott egyet-kettőt, de aztán a meleg csókok nyomán egyszercsak felkacagott... és kacagott hosszan, édesen, gügyögően... nagyapó, nagyapó, mondta Gáborka és átfogta karjaival nagyapó nyakát.

Öreg Medve Gábor meg futott vele le-fel a szobában és miközben nagyszemű, nehéz könnyei a gyermek fejére estek, boldog, felbugy szókkal suttozta: nem, nem adlak odal!

*

És a kis Gáborka meggyógyult... alig észrevehető kis hajlás a hátán mutatja — hogy milyen közel volt a végtelenséghez...

Az orvos hírére növelte Gáborka meggyógyítását.

Mikor azonban nagyapó az orvos dicséretét hallja — mindig emlékszik annak az éjszakának lázas, forró megdöbbenéseire... és miközben elmerengő mosollyal nézi unokáját, szelíden így szól: gyere kicsi fiam, hadd csókoljalak meg!...

Ahol ég a mécses az éjszakában — ott valami felébredt a csendet... Vihar készül, vagy elnyugszik; megszűnt az élet!

Padej, 928 szeptember 11.

Örök szerelem

1.

És szólt a fiu:

— Kisasszony! Mióta először megláttam, azóta érzem, maga nélkül nem tudok élni. Jobban szeretem, mint az életemet. Imádom!

És szólt a lány:

— Nézzé kedves Kovács ur, én nem tudok hinni a férfiaknak.

— Ó hogyan bizonyítsam be... Kívánja az életemet...

— Nem, de azt a szép piros virágot ott, a hegyorvonn ha elhozná nekem.

— De hiszen a nyakamat töröm.

— No látja — szólt a lány és kacagott.

2.

— Margitka, higgye el, örültem szeretem. Csak egy biztató szót, csak egyetlen édes mosolyt és aztán akár meg is halhatok.

— De ne haljon meg Laci az istenért, akkor nem lesz, aki engem szeressen.

— Így még jobb, akkor hát nem halok meg — szólt a fiu és megcsókolta a leány csöpp fehér kezét.

3.

— Szeretsz? — kérdezte a fiu.

— Szeretsz? — kérdezte a lány.

— Szeretlek.

— Szeretlek.

— Örökre?

— Örökre.

— Te édes!...

— Te drága!...

4.

Erre megtartották az esküvőt. Nászut.

— Ah! Oh! Szeretsz? Ugy-e szeretsz? Te édes, te drága, te... tee... Te férfi!...

— Mindig így fogsz szeretni?

— Hogyne kicsikém. Örökre.

5.

— Szeretsz még? — kérdezte az asszony.

— Ha mondom.

— Örökre fogsz szeretni?

— Hányszor mondjam

6.

— Mondd, uracskám, ugy-e szeretsz?

— Unalmas vagy fiacskám. Persze, hogy szeretsz.

— Mindig?

— Ugyan, hagyj békén ezzel a folytonos szerelemmel.

7.

— Te már nem szeretsz engem Laci.

— Ejnye, de elviselhetetlen vagy örökös nyafogással.

— Hát nem szeretsz?

— Unlak, drágám unlak.

8.

— Hatálosan szeretlek, kisuram.

— El kell menem a kaszinóba.

— Ne, ne menj, ne hagyd itthon magára kis feleségedet.

— De muszáj, fiacskám, ne erőszakoskodj.

— Ne menj el, megbánod.

— De. (Veszi botját, kalapját).

— Nem engedlek. (Utjába áll)

— Menj az utamból. (Ellöki). Utálatos.

9.

Férj (Magas barna nőhöz): Szeretlek. Imádlak örökre a tied vagyok.

A nő: Igazán szeret, Laci.

Férj: Nem tudok nélkülüled élni.

A nő: Hiszek neked. (Keblére dől. Hosszu csók.)

10.

Feleség (a telefonba): Maga az Pista? Jöjjön. Jöjjön azonnal. Az a gazember férjem előlkött... A bosszu édes lesz... jöjjön.

Pista (a telefonba): Hát mégis szeret.

Feleség: Örökre Örökre!

Hess.

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsei Jenő

Az inzultált arcbőr

II.

Ha gondoljuk, hogy a nők legnagyobb része már kora reggel, felkeléskor, milyen inzultusnak teszi ki az arcbőrét, szinte csodálkozunk, hogy még több bajt nem szenvednek. Kenőccsel és puderral kezdődik az u. n. széppétevézés; és ha a nap folyamán az orrocska megint fényleni kezd, újra egy adag puderral fedik be, amíg végre az izzadságból, puderből és a levegő porából alkotott valóságos csiriz kerül reá, amely a bőr nyílásait betapasztja, megakadályozza a hörlégzést és azonfelül különféle betegségek csiráinak bőséges talaját is szolgál.

De már ennyi inzultust semmiféle bőr nem bír el, idővel fonnyadt, redős és ráncos lesz. És ilyenkor rendszeren kétségbeesetten fordulnak a mindenféle nagyvonalon hirdetett kenőcsökhöz, krémekhez és más kozmetikus szerekhez, amelyeket gyakran még éjjel sem távolítanak el az arcukról, hogy a hatásuk még fokozottabb legyen és ekként az agyonkínzott bőr még éjjelen át sem tudja kipihenni magát.

E műveletek után csakhamar beáll a mesterségesen előidézett megöregedés, be sem várva annak a fiziológikus idejét, éppen az ellenkezőjét érve el annak, amit elérni óhajtanának.

Az arcbőrnek ilye nmesterséges elrontása elfonynyasztása és megöregítése akadályozza azoknak az ingerkiváltó mirigyeknek a működésére is, amelyek az u. n. hormonokat termelik. Ezek a hormonok azok, amelyek a bőr életére, fiatalosságára, üdőségére és élet-tartamára behatással vannak és irányítják a bőr egész életfolyamatát.

Hormonokat, a bennünket e helyütt érdeklő bőrmirigyeken kívül még más mirigyek is választanak ki, amiknek mind megvan az ő speciális hatásuk, rendeltetésük és működési körük. A bőrhormonok hatása főleg abban áll, hogy a kimerült, idő előtt elfonnyadt bőrnek az életképességét megújítják és életfontos működésüket újra fölfrissítik.

Már most ha valami okból, akár mesterségesen, akár természetes uton előállott beteges állapothól kifolyólag a hormont képező mirigyek működése csökken, úgy szükséges, hogy ezt a megzavart élettani folyamatot hormonok mesterséges átvitelével és alkalmazásával helyreállítsuk és az ellankadt, kifáradt mirigyek működését újból feltokozzuk.

Ezt eleinte akként érték el, hogy megfelelő hormonokat a bőr alá, vagy egyenesen a vérkeringésbe fecskendeztek be, avagy tabletták formájában juttattak a szervezetbe, míg legújabbban ugyanezt az eredményt sokkal könnyebben és egyszerűbben a bőre való bedörzsöléssel — kenőcs formájában — érik el.

A legtöbb, az orvostudományban gyógycélokra alkalmazott hormon állati eredetű és az arcbőr fel-frissítésére szolgáló hormon is az, amelynek használata az arcbőr megfiatalítását, szépitését célozza és idézi elő.

Az ilyen hormonokat tartalmazó krémek jelentősége annál nagyobb, mert hiszen igen sok nő társadalmi, vagy élethivatását csak akkor tudja hosszabb időn át fenntartani, ha fiatalos külsővel jelenhet meg az élet küzdő porondján.

De ettől eltekintve ne feledjük, hogy sokkal könnyebb megelőzni észszerű eljárásokkal bizonyos bajokat, mint gyógyítani a már meglévő betegségeket.

Ha már a nőknek krémre és puderra szükségük van, aminthogy szépségük konzerválására szükségük is van, így alkalmazzák legalább észszerűen azokat és az olyanokat, amelyekkel célt is érnek.

Ha az arcbőrön még nincsenek ráncok, úgy eleendő az arcot az arcbőrment tartalmazó krémmel hetenként egyszer bedörzsölni, hogy megakadályoztassák a ráncok képződése; ha pedig egyes helyeken már mutatkoznak ráncok, úgy az arcot minden este kell gyenge masszázssal ezzel a hormonnal bekenni.

Mást, pl. egyéb krémet, éjjelre nem szükséges az arcra tenni, márcsak azért sem, hogy a bőrnek szükséges szabadlégzését éjjelen át ne akadályozzuk meg. A reggeli mosdóvízbe célszerű egy kevés boraxot,

vagy glicerint tenni és az arcot, kezeket azután jól leszárítani.

Nappal lehet a bőrt valami ártatlan krémmel — zsíros vagy száraz krémmel — aszerint, hogy milyen karakterű a bőr, lehellet vékonyan bekenni. Erre lehet azután elővigyázatosan egy kis ruzst és később pudert is tenni, de sohasem puderbojttal, hanem mindig egy kis tiszta vattával.

Ha a nap folyamán tényleg szükségessé válik, hogy az arcot újból bepuderozzuk, úgy tanácsos a rajta levő por és izzadsággal keveredett pudert előbb letörölni, nehogy túlvastag legyen a rajta levő réteg, amely a bőrlégzésnek már különben is akadályt szolgál.

*

Szöke és piros Szubotica. Bár egészségi állapotát pontosan leírta, nem tartom kizártnak, hogy a bajt vérszegénység idézi elő, mert az arc pirossága és a kövérségre való hajlam azt még nem zárja ki. És egy más fontos körülményről is elmulasztott értesíteni, arról t. i., hogy leány-e vagy asszony? Mert ez utóbbi esetben lehetnek olyan körülmények, amik a bajt előidéznek, de amelyekre itt természetesen ki nem terjeszkedhetek. Elsősorban tehát általános tanácsokat adhatok csupán, amelyek leginkább a diéta vonatkoznak, azt kell szabályoznia. Szeszés, izgó, fűszeres, forró italok ivásától, paprikás, füstölt vagy erjedésben levő ételek evésétől tartózkodjék. Gondoskodjék kellő testmozgásról. A hideg beállítával fokozatosan lassanként menjen a hideg szabad levegőről előbb az előszobába, esetleg fűtetlen helyiségbe és csak később a melegbe. Mosdás alkalmával az orrot kíméletesen, dörzsölés nélkül ápolja, mosdásra jó meleg vizet használjon és mosdás után a szobába maradjon. Hideg időben célszerű és nagyon jó hatású lenne az orrot nem érintő fátyol viselése, de persze ez most nem divat. Belső szereket is ajánlhatnék, amik a baj gyógyítását nagyban elősegítik. Tessék közelebbi címét megadni és én annak a receptjét készséggel rendelkezésére bocsátom.

H. Juliska, Senta. Amennyiben undorodik az önnek ajánlott élesztőkúra használatától, úgy tessék ennek megfelelő gyógyszerrel venni igénybe, amiket por vagy tablettá alakjában kaphat. Ilyen pl. a furunkulin, mykodermin, afermentin, vagy a cegrolin.

Kiváncsi, Temerin. A benzoétej nem egyéb, mint benzoe tinktura, amelyet vízbe öntenek és a vizet tejszínűvé teszi. A tinktura mint vízben oldhatatlan anyag csapadék alakjában kiválk.

H. B. 30., Vel. Beckerek. A smink használatánál tudni kell, hogy nappal az uccára sötétebb árnyalatot használjon, mint este, vagy a lakásban. Mindenkinek ügyelni kell, hogy a korának megfelelő sminket használjon, mert nagyon kellemetlen benyomást tesz az olyan nő, aki bár az öregedés kétségtelen nyomai láthatók rajta, úgy kendőzi magát, mint egy fiatal leány.

Violetta, Pančevo. Tessék az alábbi vényt elkészíttetni:

Rp.

Zinci oxydati

Grammata triginta

Talci praep.

Grammata sexaginta

Magnes. carb.

Grammata decem.

Anolini anhydrici

Grammata duo

Olei milliflures

Guttas quinque.

M. D. S.

Barna 17., Jaša-Tomič. A gőzölést minden másodnap végezze, de ne közvetlenül étkezés után és legfeljebb négy hétig. Azután tartson kétheti szünetet. Az arc lehűtése mindig állott vízzel történjék.

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ.”

DÉLIBÁB

Irta: Blazsek Ferenc

Skorka János, segédfogalmazó, a nyakába huzott fejjel és feltűrt gallérral kapaszkodott fölé a görbe budai uccán, fáradtan és életuntan, amilyen fáradt és életunt csak egy segédfogalmazó tud lenni. Nem nézett se jobbra, se balra, csak ment a megszokott uton, szinte gépiesen, gondolatok és tevék nélkül, szemét a járdára szegezve. A szegény emberek mind így járnak az uccán, mindig az aszfaltot nézik, hátha találják valamit. Skorka János azonban már ebben sem bízott, ő már a véletlenben, a koldusok gondviselésében sem tudott hinni...

Egy uccakereszteznél a lába elé hullt egy árnyék. Erre kissé meggyorsította a lépteit s amikor utolérte, azzal kezdett szórakozni, hogy minden léppéssel rátaposott az árnyék fejére. Pontosan nem tudta volna megmondani, hogy mit érez, de határozottan élvezte ezt a helyzetet. »Rálépek a fejére — gondolta — és ő meg sem tilthatja«. Néha olyan furcsa dolgoknak tudunk örülni...

Az árnyék most hirtelen megállt és Skorka János nekiütődött valakinek. Erre már felnézett és szinte meghökken: egy nő állt előtte, fiatalon és szépen, illosan és üdén, chinchilla-bundákban, gyémántokkal és olyan szemekkel, amelyek a gyémántnál is tüzebben ragyogtak.

Skorka János harmincöt éves volt, de ilyen nővel még nem találkozott az életben. Hirtelen zavarában lekapta gyűrött kalapját a fejről, hogy bocsánatot kérjen tőle, amiért nekivágódott. De a nő már eltűnt egy autóban, amely — úgy látszik — őrá várt ott a sarkon. De egy pillanatra visszanézett és mintha mosolygott volna. Skorka János megremegett ettől a mosolytól, ahogy megremegünk, ha a sötét éjszakában felcikkáz a villám, amelyről nem tudjuk, hogy kit fog megölni...

*

A hónaposszoba, amelyben évek óta lakott, alacsony és szűk oda volt, alig fért el benne az ágy és a mosdó. Ezért lefekvés előtt rendszerint a konyhában töltötte az estéit, Loncsekné társaságában, aki nemcsak a szobaasszonya volt, hanem — hogy úgy mondjuk — a törvénytelen neje is. Ez a Loncsekné fogatlan és kövér özvegyasszony volt, jóval túl a negyvenen és Skorka János kezdetben, amikor még volt pénze a lakást fizetni, határozottan undorodott tőle. De jöttek a rossz idők, amikor állás nélkül volt és mindennap egy évvel lett öregebb és mindennap egy évvel okosabb. Lassankint felhagyott a finnyaságával és egy estén, amikor Loncsekné gyengéd célzást tett arra, hogy már hat hónappal tartozik, legyőzte magában az undort és kifizette a lakbért, szomorú csókokkal. Csak most tudta meg, hogy néha a csókok is tudnak fájni... Idővel azonban megszokta ezt az állapotot és megbecsülte Loncseknéban azt, hogy gondoskodott róla, főzött neki, mosott rá és stoppolta a rongyos harisnyáit; idővel Skorka János megtanulta, hogy a kényelem is egyik fajtája a boldogságnak, főleg akkor, ha az ember már nem egészen fiatal...

Ezen az estén azonban megint elfogta az utálat. Utálta saját magát, Loncseknét, a piszkos környezetét és utálta az egész életét. Szó nélkül bement a szobájába, ruhástól ledől az ágyára és gondolkozni kezdett, amiről pedig már régen leszokott.

— Az élet értéme és jótéteménye — mondotta magában — mégis csak a szépség. A férfi célja a nő, mert a nő a legnagyobb, az egyetlen szépség a világon. A nő, egy olyan nő, amilyen ez volt... Megfogni a tiszta, ápolt kezét és belenézni a szemébe és a bundája alá nyulni és érezni a hideg estében az ő meleg husát... Milyen illatos tud lenni egy ilyen nő!... És milyen büdös az én szobám és milyen szappanszagú a Loncsekné keze és milyen kávézú a szája!... Istenem, hová jutottam?! Skorka János, hová jutottál?!...

Loncsekné szappanszagú kezével kapogtatott az ajtón. Nem válaszolt rá, talán nem hallotta, mire Loncsekné bejött a szobába és leült az ágya szélére.

— Tessék jönni vacsorázni — mondta.

— Köszönöm, nem kell, nem vagyok éhes. Hagyjon engem békében, legyen szives...

Ezt annyira finoman mondta, hogy Loncsekné kiérezte belőle a durva sértést. De nem haragudott érte, hiszen nem tudott haragudni erre a fiúra. Kedvesen, amilyen kedvesen csak tudott, így szólt hozzá:

— Meg fogja bánni, Jani. A kedvenc ételét csináltam vacsorára: tojásrántottát kalbásszal.

Igy mondta: kalbász. És ettől a szótól élmeyegni kezdett Skorka János gyomra, mintha benne kavargna minden tojásrántotta, amit a világ teremtése óta elfogyasztottak. Felugrott az ágyából.

— Nézze, kedves Loncsekné, először is ne szólítson engem Janinak. Én, ha nem tudná, Skorka János vagyok, én mindenkinek Skorka ur vagyok, igen: ur, még magának is. Másodszer pedig vegye tudomásul, hogy ezennel felmondom a lakást és ezt a lehetetlen viszonyunkat. Nem bírom tovább, érti?... Uristen! valahol egy frakkos fiatalember egy chinchilla-bundás nővel kaviárt eszik és pezsgőt iszik és maga, maga

tojásrántottával kínál. Ezt nem lehet, Loncsekné, ezt nem lehet... Én elmegyek innen, most rögtön. Reggel kitehet egy cédulát a kapuba, hogy kiadó egy szoba, teljes kiszolgálással... Isten áldja meg...

Loncsekné ezt nem értette; csak leborult az ágyára és kávézú száját rátapasztotta a vánkosra, arra a helyre, amely behorpadt volt Sorka ur fejétől...

*

Ki tudja leírni mi az: mindenre vágyni és semmit el nem érni? Ki tudja leírni, mi az: elsíratni a multat, amely többé vissza nem jön és bünnödni bünökért, amiket többé jóvá nem tehetünk? Ki tudja leírni azt az érzést, amikor kábultan a füsttől és az italtól az asztalra könyökölünk és a cigány a fülünkbe huzza: »Valakit keresek, valakit várok?« A szavak gyöngék ere, mert végesek, ez az érzés pedig végtelen, mint a szélvihar, amelyről nem tudjuk, honnan jön és hová megy...

Skorka János hosszú idők óta most először mulatott s így hamar leszűdült a lábáról. Amilyen mértékben elhagyta a józansága, olyan mértékben nőtt benne a remény. Az első üveg bornál még csak valószínűnek tartotta, de a második üvegnél már egészen biztosra vette, hogy találkozni fog azzal a nővel és ettől a találkozástól új fordulatot vesz majd elhibázott élete. Mi lesz és hogyan lesz, ezt egyelőre még elképzelni nem tudta. Ami azonban csöppet sem aggasztotta; hiszen az álmoknak éppen az a sajátja, hogy, minél vakmerőbbek, annál inkább hiszünk bennük... A harmadik palack bornál Skorka János már ég és föld között lebegett, mint Mohamed koporsója.

De jött a hajnal, a kávéház kiürült, neki is el kellett mennie. Előbb persze ki kellett fizetni a számlát, ami kissé kijáratilag hatott rá, utána pedig a reggeli csipős levegő megint visszarántotta a földre, a valóságba. Hová menjen most? Vasárnap lévén, a hivatalába nem mehetett, ismerősei nem voltak, pénze szintén nem volt már. Hová menjen?...

Eszébe jutott a Loncsekné. Vissza kell menni hozzá, ha csak nem akar megfagni az uccán. Különben is ott van még a ruhája, azt el kell hozni. De mit fog szólni a Loncsekné?...

Loncsekné jó asszony volt, nem szólt egy árva szót sem. Még csak fel sem nézett rá, amikor reszkető kezével benyitott a konyhába. Mintha misem történt volna, ilve maradt a tüzhelynél és tovább darálta a babkávét és tovább olvasta a »Friss újság« apróhirdetéseit. Skorka Jánost meghatotta ez a nagy jószág és szégyelni kezdte magát a tegnapi viselkedéséért. Ezt valahogy ki kell magyarázni. Legjobb lesz tréfára venni a dolgot.

— Mondja, Loncsekné, férjet keres az apróhirdetések között?

Loncsekné kicsit epésen válaszolt rá:

— Nem férjet, Skorka ur, csak lakót. Olyan lakót, aki előbb fizet és csak azután mondja fel a szobát.

Skorka János elpirult.

— Nézze, én tudom, mit akar mondani és belátom, hogy igaza van. De kérem, legyen még türelmem néhány hétig, mindent el fogok intézni.

— Talán örökölni fog, Skorka ur, az amerikai nagybácsijától?

— Nem. Hanem megnösiülök. Magának is el kell ismernie, hogy ez nem élet számomra. Ezután minden másképp lesz. Szerült jó partit csinálnom; lesz saját házam, autóm, libériás inasom, páholy az Operába. És az előadás után, a nagy tükör előtt, felsegítem a feleségemre a chinchilla-bundát...

Loncsekné gyanakodni kezdett, kissé álomszerűnek tűnt fel neki ez az egész dolog.

— Talán valami grófnő a menyasszonya?

— Ne gúnyolódjék, kérem. Nem grófnő, de előkelő és gazdag urilány.

— A neve?

Skorka János megjéjt. A neve?... ha tudná a nevet! De itt most kell valamit mondani, különben a Loncsekné nem hisz neki.

— A neve? Ha mindenen tudni akarja, a neve: Hódy Karola, ipszilonnal... Látta, ezért viselkedtem az este olyan furcsán. Be kell tudnia, hogy én és maga... mi ketten... ez — ugyebár? — lehetetlen állapot, ha az embernek egy ilyen urilány, egy Hódy Karola a menyasszonya...

*

Ezzel, hogy kimondta ezt a nevet, Hódy Karola valósággá született. Most már tudta, hogy az a nő, akivel a budai uccában összeütközött, nem lehet más, mint Hódy Karola; ha más volna, akkor nem ez a név jutott volna éppen az eszébe. Ez nem lehet véletlen, mert véletlen nincs; mi csak ráfogjuk kényelmességünkben ezt a szót mindarra, amit nem tudunk megmagyarázni.

Skorka János érezte, hogy az utja végzettszerűen elkanyarodott eddigi irányától. Amit eddig tett, az minden hiábavaló volt, mert neki csak egy feladata van: megkeresni Hódy Karolát és boldog lenni vele. Ettől az órától kezdve ebben merült ki az egész élete: várta és kereste ezt a nőt, aki más és szebb és kü-

lönb az összes többi nőknél; várta és kereste a csodát, mert még nem tudta, hogy a nő is csak addig csoda, amíg ismeretlen...

A kis segédfogalmazóból merész ugrással világfi lett. Már maga sem tudta, hogyan történt, de minden sikerült neki. Kezdetben kártya, szerény alapon, az eladott télikabát árából, később lóverseny, már nagyobb tételekbe és végül a tőzsde, nagy összegekben, még nagyobb szerencséivel. Egy percig sem kételkedett benne, hogy ez a végzet ujja, hogy helyes nyomon van és meg fogja találni Hódy Karolát, akit után éjszakákon át kutatott a vendéglőkben, kávéházakban, mulatságokon és színházakban, de mindig csak a legelőkelőbb helyeken.

Igy multak a napok, hetek és hónapok, talán évek is. Az időről már nem tudott fogalmat alkotni. Néha, amikor a multa gondolt, úgy érezte, hogy már egy egész örökkévalóság telt el a meddő várakozásban; máskor meg, amikor a jövőre gondolt, úgy érezte, hogy csak most született, mert az élete csak ezután fog majd kezdődni, amikor övé lesz Hódy Karola...

*

Egy őszi estén céltalanul bolyongott valamilyen külvárosban. Ujabbán már nem tudott aludni s ezért, ha nem ivott, ilyen sétákkal fárasztotta magát.

Egy uccakereszteznél a lába elé hullt egy árnyék. Erről eszébe jutott az az este, amikor Hódy Karolával találkozott és rá-rátaposott az árnyékára. Most ehhez nem érzett kedvet, mert úgy érezte, ez a nő nem méltó rá, hogy foglalkozzék vele.

Pedig szép nő volt, fiatal, üde és illatos. Amikor látta, hogy egy férfi követi, meglátsította a járását s így Skorka János utolérte őt. Erre a nő szemébe nézett és mosolygott. Skorka János kissé humorosnak találta az esetet, hogy egy ilyen kis uccai nő kacérkodik vele s ezért ő is mosolygott, gúnyosan és fölényesen. A nő azonban nyilván félreértette ezt és belékarolt.

— Gyere velem. Itt lakom a közelben.

Skorka János, a térfá kedvéért, rászánta magát, hogy fölmejj vele. De fönt, a szobában, már megbánta tettét. »Ha az ember Hódy Karolába szerelmes, nem is szabadna szóbaállni ilyen izékkkel.«

A nő észrevette rajta ezt a lehangoltságot. Ragyogott egy cigarettára és úgy állt eléje:

— Nézz rám; nem tetszem?... Mit busulsz itt, mint az ökor, amikor a vágóhidra viszik?... Ha megbántad, hogy fejlődöttél, még mindig elmehetsz. Na, mi lesz, tisztelt báró ur?

Skorka János vállat vont.

— Egyelőre hagyjon békében, tisztelt bárónő.

A kis nő belekapaszkodott ebbe a szóba, hogy végre meginduljon a beszélgetés ezzel a titokzatos emberre.

— Ne sértesse a felső tizezret. Ha bárónő volnék, valószínűleg nem az uccasarkon mosolyognék. Látta, a mi foglalkozásunkban talán ez a legszomorubb; az uccán lenni és állandóan rémegni attól, hogy találkozunk egy régi ismerősünkkel, aki elfordítja a fejét, vagy összecsapja a kezét, hogy: »Szent Isten Karola, ennyire jutottál?!«

Skorka János fölfigyelt.

— Mit mondtál? Karola?

— Igen. Ez a nevem. Még a régi, hogy úgy mondjam: bünbeesés előtti koromból.

— És a másik neved?

— A mostani? Csipetke.

— Nem ezt kérdezem, hanem a másikat, a családi nevet.

— Hódy Karola.

Skorka János arcát elöntötte a vér. Kirántotta a revolvert és nekiszegezte a nőnek.

— Te, az első hazug szónál meghalsz. Azt mondtad, Hódy Karola a neved, ugy-e?

— Igen. Mi van ezen különös?

— Ne beszélj... Felelj tovább: ipszilonnal frod?

— Persze, hogy ipszilonnal. Nem zsidó volt az apám, ez nem magyarosított név.

— Van neked chinchilla-bundád?

— Van.

— Nem igaz. Mutasd, ha van.

— Nincs itt. A zálogházba vittem. De mit vallatsz te itt?

— Ne fecsegy... Szoktál te sétálni esténként budai uccákban?

— Nem. Régen nem jártam arra.

— Szóval mégis jártál... És talán te voltál az akivel azon az estén összeütköztem és akit én egy életen át hajszoltam... Hát lehetséges? Ez volna minden?...

Skorka János jól tudta, hogy ez az összefüggés nem valószínű. De hátha mégis? Ki tudna bizonyosat?... Az az egy bizonyos, hogy Hódy Karola, amilyennek ő képzelte eddig, nem létezik többé. Ha nem is azonos ez a két nő, Hódy Karola ezután mégis csak ezt a Csipetkét fogja jelenteni számára. Ez ellen hiába küzdene, mert megszoktuk, hogy a név képviseli a személyek és dolgok értékét... A légvár összeomlott, Skorka János úgy érezte magát, mint a kisgyerek, aki álmában aranyláncot talál és amikor fölébred, a párna csücskét szorongatja...

A revolver eldőrdült, Skorka János vérző fejjel rogyott a nő lába lé, akit most fátyolos szemével megint szépnek talált, megint olyannak, mint azon a régi estén.

Szegre akasztott elvek

Írta: Govorkovich János

Károly nagyon elhagyott volt. A vasárnapi verőfény nem hozta meg számára a szokott derűt. A pihenés a szórakozás helyett bosszúság — unalom. Megállapította, hogy az eltávozott barátja több volt neki mint eddig hitte: a hideg józansággal kötött szerződés életfeltétellé vált. Nem... nem a neki érintkezés hiányzott, ennél több, a keletkezett üresség helyéről valamilyen más érzélem szakadhatott ki... vajjon mi lehet az?

Barátságosan bucsuztak el a pózolás elkerülésével, elvihar egyszerűséggel, színészkedés nélkül. Vagy talán a színészkedés épen ebben az egyszerűségben rejlett? Talán ez a férfi és nő közötti barátság, amelynek a létezését annyiszor állapították meg diadalmasan az általános felfogással szemben, mégsem volt egyéb tévedésnél?... Bosszusan üzte el magától ezeket a gondolatokat.

— Az unalom érzélgőssé fejlődik, gondolta... Ellenmérget kell keresni. Az első szabad nap a megszokott mulatság hiányával persze lehangelőlag hat... Nem Olga hiányzik, hanem a társaság.

A távoli szőlőhegyek égheverő csúcsai hívólag néztek rá, a tavak vize csónakázásra ingerelt... de egyedül!... Egyébb baj nincs, csak az egyedüliség — és ez meglepődéssel töltötte el... De ez nem tarthat így hónapokig, Olga távolléte bizonytalan, egy évig is elmaradhat... És ez most mindig így lesz? A könyveire gondolt... eh! nem született tudós... De ott az az izzó piros folt a messzeségben... mi lehet? Pórázon vezetett léggömb? nem, ez nagyobb. Lassan közeledik a napsütéses délutánban, élesen válik ki a sötét lombok közül. Amint közelebb jön elvágja a vakító égbolt káprázatát és körvonalai kiélesednek: napernyő. Alatta fehér ruha: — — ibolyaszínű háttér, szép színvegyülék. Kedves kis arccsoka a fiatalág himporával... mosolygó szemek. De a homlokon pici felhőske, talán szintén az elhagyottság, az egyedüliség árnyéka?

A Girardi kalap lekerül a fejről, a borongásba sejtelmes fény cikázik: talán ez a találkozás menekvést jelent?... Micinek hívják — erre felé minden második leány Mici... Varróleány, nincs senki, egyedül indult sétálni.

Renner Károly, törvénytörő aljegyző.

Nagyon örül, szívesen fogadja a csatlakozást... És a borus színekbe napfény szűrődik, a bénító csendbe csicsérgés. Az ütemet a férfi vigasztaló társalgása adja, a szívetet mindkettőjük megváltozott hangulata. Meghíttén haladnak egymás mellett, az idegen érzéseket elűzte az élnivágás, az egymásba botlott közös sors.

...Egy hegedű, egy fuvola és a harmonika... nem kamarai zene, nem művészetet lehelő. De hangjaik nyomán vígság támad, a munkától elcsigázott testekbe új erőt, mozgást varázsol. És hullámszik a keringő a zöld pázsitot taposó lábak alatt. Szőke jéghegy sör csillapítja a kihevült testeket... fehér asztalok mellett daloló nyárspolgárok, a tekepályán ingujra vetkezett legények. Fiatal leányok fehér ruhákban, a kövér kocsmárosné szegíjével disztive és közöttük a legujabb pár, lelkükben a vigasztaló hála érzésével... két egymást kiegészítő, unatkozó vég.

Később az esti szürkület, a lehült hegyi levegő levezésével, a felhevült érzelmek csillapító simogatásával...

És szétválak az összeesapódott társaság. A párok a magános utakat keresik hazafelé, a topári társak, a város felé vezető gesztenyefák alatt. Már itt a városi park, az allonyat sötétben borul az eget fenyegető fenyők fölé, alattuk pihenőt kínáló pad... a fiatal pár egymáshoz simul.

Mici szótlánul türi a derekára hajló férfiakat, a félelmekezte vágy megreszketteti az ajkát a csók lehetete alatt, de azért jóleső melegség zsibbasztja el testét.

— Messze lakol édesem?

— Igen a Magdolna külvárosban... Szücs utca 129, bizony nagyon messze, kifáradunk mire odaérünk. Neked még nehezebb lesz az út, mert kétszer kell megmened. Biztosan a központban van a lakásod? és ennél a kérdésnél valami összeszorította a leányka szívét... fájt sejtelen, kegyetlen bizonyosság... gyengéd ujjakkal szövött képeknek saskörmök által tépett foszlányait: a rettegett befejezés.

— Igen, én a Schiller utcában lakom, de minék fájadjak vissza? nem maradhatok nálad? — kérdezte, mintha ez volna a kérdés legtermészetesebb megoldása.

— Látnod én ettől félttem. Vártam, tudtam hogy következni... hiszen nem is lehet másképp. Az élet megtanított rá, hogy ennek úgy kell lenni. Te nem vagy kivétel a férfiak között, a műveltség, a társadalmi állásod nem mentesít a lakatoslegény vagy a földműves ösztöneitől. És én? lesüllyedtem az intézetben nevelt urleányból a munkások légkörébe... ebbe bele kell törődni. Hordanom kell első ballépésem átkát, azért mégis nehezen tudom elviselni. A végzetes eset után mostohám azt mondta:

— Letépted fejedről a tisztelet koszoruját, elvesztetted legnagyobb kincsedet.

— Ezt magam is éreztem. Elsősorban otthon. Körülöttem minden megváltozott, otthonom a kinszenvedés tanyája lett. Menekültem a munka világába, ahol a botlás okozta fítés nem okoz fájdalmat, lazábbak a társadalmi törvények, közvetlenebb az érintkezés... ahol a titok nem burkolódik a képmutatás köpenyébe... Ez a világ csak azoknak az otthona, akik benne születtek — én az előítéletet magammal hoztam. Idegen maradtam a környezetemben... lelkem bimbója letört, nem tudott társnőmhez hasonlóan gyümölcsöt hozni. Soha nem tudtam a hízogó szavakat, a szórakozást kínáló fiukat egyedül ezért szerelemmel jutalmazni: és magamra maradtam. De a magány fáj... követte a megbánás. Az erkölcs a gazdag hölgyek ékszára, a varróleányknak le kell róla mondani. ... Nekem ez nagy áldozat, de irtózom a magánytól... etől még ezen az áron is szabadulni akarok... És most ha kivánod, velem töltheted az éjszakát. És apróra szaggatta lélekzetét a zokogás.

...Furcsa szívenkapó szorongás... a fiatal ember sohasem érzett azelőtt ilyent. Mintha éles levelű fűzfavesszővel csapkodták volna a szívét, átszarmaztatva a sajtást az idegeire, bénító rezgéssel — vágyoltó surolással... amellel tévelygő érzések keletkeztek a nyomán... mozaikszzerű szincsillogás: a szájalom, a sajnálás, a megbánás egyvelege. És határtalan gyengédséggel karonfogva kísérte haza a kis barátját.

Mikor a lakása elé értek, a finom nevelésű uriember gesztusával, tiszteletteljesen csókolta neki kezét.

— Aludjál jól Micike és... és ne neheztelj reám. Megengeded, hogy holnap meglátogassalak?

És a kisleány hálásan borult a nyakába.

A fiu magával vitte a csókjának ízét, a tiszta lelkének képét magános álmái közé, üres lakásába, ahol még ott uszáltak Olga illatának a foszlányai.

*

Jöttek a levelek a svájci szanatóriumból, nagyon gyakran, majdnem minden nap, beszámolva a leány egészségi állapotáról, gondolatairól, szórakozásáról... bizonyítékai a művelt hölgy sajátos életfelfogásának, a magába szugerált materializmusnak, amely a dolgok mélyén nem keres egyebet a valóságnál, de azért nem veti meg a szépséget, amit ez a valóság nyújt. Elragadtatással írja le a tájakat, szellemesen bírálja a társaságot amelyben él. A logikai következtetés ellenkezik bennük a közönséges asszonyi gondolkodásmóddal, és hiányzik belőlük az örökös téma, ami a két levelezőt legközelebről érdekelné... Ők nem adtak soha helyet viszonyukban az érzelgősségnek. Barátságuk kölcsönös vonalmon alapuló egység, ahol a benső érintkezés csak azért vált szükségessé, mert a két barát véletlenül más nemhez tartozott és mert nem szándékoztak fellázadni az életani törvények ellen... ők legalább azt hitték, hogy így van.

De Károly levelei lassanként más hangnembe csaptak át.

Egyességükhöz tartozott a feltétlen szabadság mellett a feltétlen őszinteség. Olga levelei bár már hónapok óta volt távol, nyomát sem mutatták az epekedésnek, vagy annak új férfismerős által való lecsillapításának. Hogy ez nem volt csak titkolózás azt a szeretője nagyon jól tudta. Semmi oka sem volt a leány őszinteségében kételkedni. Ellenben a férfi!... A Micivel történt találkozás hí leírásánál már az első levélben átesillogott a szavak értelme mögött lapangó picinyke szikra, amelynek létezéséről Károlynak nem volt tudomása, de az éleslátású nő — az megérezte. Ez a szikrácska mindinkább bevilágította a leveleket míg végre teljes bíborát öntötte rájuk. A férfi még mindig nem vett róla tudomást... Olga tisztán látott.

Az első találkozást mindennapi látogatások követték, a látogatásokat a természetes fejlemények. Ami az első napon áldozat volt a kis leány szemében, később kívánsággá lett és Mici boldogan fogadta ölébe a szerelmesét. De ködvárakat — azt nem épített. Teljesen tudatában volt a szerepének. Akaratlanul jutott a másik két szereplő hárdjátékának központjába... a tétel az ő szíve. És mit törődnek a játékosok a zöld asztalra dobott arannyal még akkor is, ha ez az arany olyan nagy darab mint ez a szív? Pedig ez szinaranyból volt... fényes, tiszta csengésű. De a csengésbe bele reszkettett a halkán siró, fájdalmasan vibráló utóhang, minden érintésnél... minden csók elesattanásánál...

Mi lesz akkor, ha a régi szerető visszajön? Mici ebbe az új érzésbe ölte régi reményeit: ezek elsüllyedtek benne, menthetetlenül, a megsemmisülés biztos tudatában. Az illuziók teljes hiánya néha elkeserítette az együtt töltött boldog perceket, ott tátongott mögöttük a sötét üresség az elkövetkezendő magányosság. Erre rettegette gondolt. Terveket szövött okos megfontolással... nyugodt rezignáció, ez a fő. Az élet megtanította az illuziók aranykőnének az értéktelenségére: az élet reális, a komoly feladatok, a munka, a létfenntartás küzdőtere. Félre az ábrándokkal, a képzelődéssel — ha elkövetkezik a válság csak józanság, csak hideg vér.

Olyan jól el lehet mindezt képzelni a kicsiny

leányfejben, de lesz-e hozzá elég ereje?... és erre a kérdésre megremegett benne valami. Ebben a bizonytalanságban teltek el a hónapok. A két szerelmes viszonyát ezek szorosabbra fűzték. A férfi élvezte a két sarokpont között derengő verőfényt, ő nem töprengött... ő élt. Megszokta a feléje nyújtott gyümölcs zamátját, szépségét alaposan kiélvezni, anélkül hogy a fájával törődött volna.

...Most a pálya megváltozott, a játékosok szerepet cseréltek. Ő helyette a másik kettő viyta a küzdelmet a forró szenvedelem fegyverével az eltökölés hideg pajzsa alatt. ...rejtelmes lapangó erők... félig tudatlanul, de jól ismerve egymás értékét... csak úgy a távolból, láthatatlanul.

És Olga kimérte az utolsó csapást. Jól számított, de rosszul célzott: nem a vágás talált, hanem a ri-post.

— Közeledik az idő, írta, amikor elhagyom a szanatóriumot, amikor újra együtt leszünk. De mielőtt újra folytatnók eddigi életünket, meg kell neked mondanom, hogy ezt többé nem tehetem. A társaság, melyben itt forogtam, meggyőződött róla, hogy eddigi életfelfogásunk — a multunk tévedés volt és bár e tévedés semmiféleképp sem mocskolta be ideálunk tisztaságát, mert forrása époly tiszta volt, mégis belátom, hogy az eddig járt ösvényt el kell hagynunk, mert ez a pusztába vezet... messze a társadalom ápolt utaitól.

— Az általánostól elütő álláspont ha még oly helyes is, meginnog ha nincs meg az erős alapja: a közmegebecsülés. És erre neked ép oly szükség van mint nekem. A vezérigazgató értesített, hogy a bank hazatérésem után prokuristává nevez ki, és a sorok között olvasom, hogy az életmódomat meg kell változtatnom. Amit mindketten feleslegesnek tartottunk, most szükségessé vált és én ragaszkodom a — házassághoz...

Ez a levél nagy gondot zudított a fiatalember nyakába, napokig, hetekig tartó töprengést, hosszú éjszakák gyöttrő kinját. Most kidomborodott előtte a nyugtalan érzések mögött buvó veszedelem, most megértette a néha benne lapangó rettegés okát. Benne meghalt a mult és — félt a feltámadástól, a visszataró kísértettől. De tudatára jutott annak is amit eddig még nem sejtett — a Micivel való viszony nem volt pillangóletű ábránd, hanem életátfogó erős kapcsolat. És mig gondolatai vergődve igyekeztek ki a mult romjai közül, vágyai bizonytalanul keringtek az új fellegvár felett. És ebben a lelki küzdelemben elhagyta az erős akarata: ur lett felette a határozatlanság.

Kereste a magányt, hogy józan megfontolását ne befolyásolja a szelid szemek mosolya. Micit hetek óta nem látogatta meg... és elhagyottságában már a spleen terjengette felette szárnyait. Magános sártaí fonfolgatva kereste a megoldást és beleakadt a bonyodalmak hínárjába. Nyugodt életébe bántó zavar tola-kodott, a munka nem nyújtott neki szórakozást, a pihenésből hiányzott a nyugalom. Gondteljes sártaí közben került az embereket, eltítokolta a benne dúló lelki harcot, de a tanácstalan egyedüllét csak új kínokat hozott számára... Végre belátta, hogy ez a beteges állapot nem vezethet jóra és összeszedve régi energiáját, határozott.

Őszi délután könnyező barna felhők zavarták haza a park gyérülő lombjai alul és ott ülve szerelemkopár szobájában kicsirázott benne a gyötrelembe temetett vágy... nem a régi, hanem az új barátját, Mici után... És íróasztalához ült, hogy feleljen Olga levelére.

...Belátja a komoly lépésre ösztönző okokat... helyzetük csakugyan könnyű, a felajánlott házasság terve megokolt. Féltéssel ezelőtt talán örömmel áldozta volna fel eddig követett elveiket, hogy helyt adjanak a nyugodtabb, rendezettebb viszonyoknak... ma már nincs mit feláldoznia, az érzelmek elűntek... Elolvadtak mint a hó, a szívéből kisugárzó új melegségtől, amely rohamosan hajtja a másik nő felé... feltétlen őszinteség... megfogadták egymásnak. Érzé, hogy fájdalmas lehet Olgának, különösen ebben a válságos pillanatban, de bucsúletes akar maradni... ez az egyetlen mód a boldogtalan jövő elkerülésére.

Mire a levéllel elkészült, elvonultak a felhők az égről, a bucsuzó nap csókot intett feléje a nyitott ablakon át és gyémánttragyogásává tette a lombokról lehulló könnyecskéket. És gyémánttragyogás öntötte el Renner Károly lelkét élesen megvilágítva az unjonan születő reményeket... Minden olyan szép volt: a frisse mosott gye, a színesen pislogó virágok, az ezüst fenyőkön átmosolygó esthajnal...

Mielőtt átment a hidon gondosan elhelyezte a levelet a postaszekrényben és könnyű léptekkel még könnyebb szívvel indult neki a külvárosnak. A munkások ablakából lámpafény hatolt a koránstótló estbe, a házak előtti kis padokon csendesen pipázó emberek ültek, forgó nyelvű asszonyok fecsegett, fiatal párok sóhajtoztak. Behuzta maga után az előkert lécajtóját és megkopogtatta a kis ablakot.

Ez az ablak ma sötét volt, a külső világosság nem hatott át a csipke függönyön... mögötte csend. Nyugtalanodni kezdett, körül került az öreg háziasszony ablakához: itt is sötét némaság fogadta. Ide is bekopogtatott. A néni ke riadtan kérdezte ki az?... igen? a doktor ur!... mindjárt.

...Már nyolc napja mult, hogy Micike elutazott.

Először levelet kapott a volt vőlegényétől... az még akkor volt mikor a doktor ur hozzá járt. Azt írta, hogy még mindig szereti és feleségül akarja venni. Mici tűzbe dobta a levelet, nem akart róla hallani sem — ő csak magát szerette. Azután másik levél jött... és utána a többi. Mindennap egy. Nagyon szépen tud írni, kérni, rimánkodni, én sirtam ha Mici felolvasta és csodáltam, hogy ellen tud állni... Mind a tűzbe vándorolt.

A szegény leány elgondolkozott néha... én tudtam kire gondol. És mondtam neki — ne vegye kérem rossz néven — az ilyen finom ur nem vesz el szegény varróleányt. Ezt ő is tudta, nem is számított rá soha... De ő nem tehetett róla: ilyen a szerelem... Ő olyan jó lélek! és milyen szép! Naponta küldtek neki virágot, kértek tőle légyottot finom uri emberek... de ő csak egyet szeretett. Mióta magát megismerte nem nézett más férfira.

— Igérték neki szép lakást, ruhákat, ékszereket... visszautasította. Pedig nagy szüksége lett volna rá... nappal varrt, éjjel mosott. De amellet boldog volt — nagyon boldog míg a doktor ur el nem hagyta.

— Az első napokban azt hitte, hogy beteg, de mikor egyszer megleste, mikor a hivatalból hazá-

ment... akkor mindent tudott. Egész éjjel sirt: vége volt a boldogságnak. Attól kezdve nem volt kedve a munkához, órákon át tétlenülült és ábrándozott. Egyetlen reménye a vasárnap... de mikor ez is elmúlt és utána még több is, és akit várt elmaradt... megírta a levelet az apjának.

— Bocsásson meg doktor ur, de nem volt szép, hogy így cserben hagyta ezt a szegény leányt.

— És eljött az öreg ur a vőlegényvel... szép tüzes szemű fiatalember. Gyémánt gyűrűt hozott ajándékba. Mint mondták, most jó állása van, amellet sokat keres a festézzettel... És megtartották az eljegyzést. Mikor elutaztak Mici kísírta magát az apja mellén... szomorú nap volt. Nyolc nap kellett, hogy mindent rendbe hozzon... azalatt folyton remélkedett. Aztán elutazott ő is... Tegnap volt az esküvő.

Renner Károly sápatan hallgatta az öreg asszony beszédét... Az elült vihar után, szivárvány helyett hirtelen villámsapás... ködbe veszett álmok — szomorú ébredés. Sokáig bámult a köztük pislogó kis petróleumlángba, az öregasszony még mindig beszélt, ő hallotta de nem értette.

...Azután felkelt, elbucszott és megindult a sőtetségre... a magányba.

lesz mégis, ha nem nézek vissza. Inkább folytatom: Nagyságos asszonyom, kedves kisasszonyom... megkaptam a hírt. — milyen hírt — azt szokás mondani, hogy a kedves... meglepő örömhírt — miért nem jönnek a számra ezek a szavak?

8.

Azám! Mondjuk én elkezdtem, de most úgy számítom, hogy nincs ott senki — mi lesz, — ha véletlenül jelen van egy idegen — akinek a bémész tekintete vőgigesurog rajtam. — talán nevetni fog... — azt nem tudja, miért kell a tekintetem leszegni, hogy miért hebegek szegény szótlansággal. Az nem fogja tudni. És ha lerí rólam, hogy én voltam az, aki most már — hogyha a sors nem így irtózatosan tréfás kedvű, — akkor ma annak a másiknak hülné itt a vére és az hebegne... én meg ülnék ott — a helyén, ahol most ő ül — arculsapó, szemtelenül fölényes mosollyal nézném végig — tán rá is vernék keresztbe rakott combomra — ugyanugy, ahogy ő csinálja...

9.

Öltözz!! Még a végén annyit kése, hogy ebédnél találod őket. Eljegyzési lakoma. — Jókor jönnél — fél-szege, motyogva... azok már be s fejezték a levest — a vőlegény viccett az imént — és a levele utolsó kanálát nagy nevetés között kényszerítette a lány apró, nedves szájába... ez a babáé... És te ott állnál az ajtó mellett, odalapulva, mint az elkent malter — vigyáznál arra, hogy az összegyűrt szőnyeget a lábaddal kisimítsd — ekkorra tán észre is vesz valaki — a felszolgáló lány — és bejelent, hogy megjöttél... itt vagy. Brr...

10.

Most látom csak milyen éles a nadrágom. Mint a kard — borotva él. Ezt nem szabad megtörni, nehogy azt higyjék összeroppantunk... sőt, én is kivásalom magamat — délcegen, nevetve indulok. — Így kellene, nem tudom bírom-e? — és bemegyek — előbb kopogtam — hálistennek — nincs ebéd... jönnek — tessék — anyus, bocsánat a nagyságos asszony, fejet bólint — nyájasan üdvözl. Köszönök és keresek valakit... Valakit, — akinek én már egy hónapja akarok a szemébe nézni... a szemébe... a hütlénbe... a hazugba. Elment — jaj de kellemes — elment... Látod — számár — miért nem öltözzöl gyorsabban... mire odaérsz már visszajöhetsz — és a szemébe kell nézned... siess mamlasz...

Nyakkendőt válogatni — egy olyat, amiből a biztonság érzete sugárzik, az erő... Ezt megdicsérte valamikor — ezt veszem fel. — Hát az a másik mit csinálhat most? Röhög... biztosan rajtam. Hiszem tudja mióta maradtam el...

11.

Utolsó simítás, már megyek is. Három uccán át vezet az utam... közel lakunk, átkozott közel. — Miért is nem hurcolkodom én el... itt lehetne hagyni ezt a várost... lesz e hátszágod hozzá... gyáva alak vagy te barátom... Most kondoleálni fogsz magadnak — te most elindultál tetemre hívásra... mert a történet azt én adtam neki... Ő adta nekem... hiába adta, leragasztom a sebet, elfojtom a vérzést... itt nem lesz tetemre hívás. Tapasszal ragasztom le, ugyanannak a felnyitásával — amivel a majális tüskenyomat fedtem be a lábán... de szép lába volt — hü — de szép is volt. Lehet mondani, hogy az a lány úgy általában nagyon szép volt... Csalfa, ledér... másé lett. — Az most még nem tudja mi vár rá — annak a hülyének a kartraverzei fogják szorongatni — az a véglány győzött... Pont őt győzte le — és most megy aláírni a békeszerződést. Jövőhagyja a megszállást — a hadisarcot és hajlongani fog udvariasan, mint a vesztes ország külügyminisztere. — Kezet is fog, de előbb az ökölszorítást kell kinyitnia — majd az a másik is nyújtja a kezét — és megfogja az övét... a lányét is... ahhoz csak neki van joga — az már a sajátja... az csak az Isten veszi el tőle...

12.

Miért ne lehetnék Isten?! Hogy hullana a porba ez az ásatag állat, csuszna, mászna, mint egy teknősbéka... bele se rugnék... Mégse... nem lehetek Isten — az a lány se istennő, különben nem hazudott — nem ártatott volna Erdemes is... azok már régen csokolóznak, te töprengsz a jóvolnán. Te nem ezt akarod — nekéd gratulálni kell. Kívájni a szemrehányó szemed élével az a két opálkövet, hogy soha többé huncut, galád ne legyen.

Na eredj! Indulj, ha tudsz, ha van erőd, ha Isten vagy. Eredj! Három ucca az egész — itt kiérsz a Múzeum körútra, Calvin téren átmegegy — vigyáznál fogsz — nehogy elgázoljon valami — most — amikor szerencsét kívánsz nekik — indulj háttran — ott a Ráday ut végén — a Bakács templommal szemben... ott most rád várnak, a másodokra, a szükségtelemnéltre... eredj, ha tudsz...

*

Lerugta lakkcipőjét — szétrázta a ruhát magáról — úgy kukoltak az öltönydarabok, mint az összetépett gyászdrapéria — a nyakkendő — az ő kedvenc nyakkendője — foszló ronggyá lett. — Nem bírta tovább az erős. a hatalmas férfi arcára zuhant és zokogott...

Vágyak temetése

Írta: Czákó Tibor

1.

Eredj — indulj — öltözz át — feketébe. Nézd csak — nem furcsa? Miért épen feketébe? Hamar igyekezz tulesni rajna. Itt van a kezében — miért szorított olyan görcsösen, olyan el nem szakadón — egy darab papír. Eljegyzési kártya — fehér, a széle recés, pikkelvezve van... jól kiválasztották. És ezek a domborbetűk — igazán jól veszik ki magukat a fehér mezőn, milyen egyformák... hogy egybefolyának...

2.

Csak épen azt nem értem, miért vagyok olyan összetört — hiszen nem rajtam át futott a nyomda prése, hanem ezen a pergamenen. Ni... milyen gömbölyűre maradt mégis, jól kiszedték a sorokat, mincs egy hiba se benne... azaz, hogy mégis van! Az egész kellené javítani — összezuzni a kliséjét — és másra önteni... Fényes, sima plakettre. De nem ezt — nem így. Azt a nevet — az egyik nevet — tegye az Isten akárhová, csak ide ne... Pedig itt van. A betűk gunyosan, nevetve, telepednek egymás mellé — és mulatnak azon, hogy név lettek... De furcsa vagyok én, miért haragszom ezekre a betűkre — mit bánt engem ez a név? Tudom más is érzi, hogy egy név, egy arc nem tejszetős — egyszerűen nem bírja — miért ne lehetnék én is úgy ezzel? — Nekem nem lehet, nekem el kell viselnem, hogy nemsokára élővé teszi ezt a helyet — és a két név együtt fog járni — a két test együvé simul, — de én helyettük ezeket az örökké izzó fekete betűket látom. — Hogy is csinálták ezt? Forró ólmot öntöttek — nem érdekes? — forró ólmot öntöttek... Nekem öntötték a forró ólmot, hogy én lássam a betűt. — És én látom a betűt... bár ne látnám... Nekem öntötték, nekem nyomatták, nekem címezték... azám a címzést meg se néztem!... Az anyja írta... kinek? Minek? Ki vagyok én most az ő számukra? Senki!... Semmi.

3.

Vajjon ki tette a borítékba — egy alabástrom lánykés — úgy belesimította orgyilkos lágyan — puhán elhelyezte — jól elfeküdt benne, amíg ideért... Azt hittem sohse ér ide... miért is ért ide? Ide kellett érnie. — Biztosan feladták, postaládába dobták — pirosba — ugye piros a szerelem színe is... pirosba... azután jött a postás, megállt a kis kocsiával... az zöldre volt festve — a zöld ugye a remény színe; — leszállt — a lovacska bémésködött — a rugós táská csattogott egyet — és hajszos postás letörölte kezéről a vért — megsebezte magát — véletlenül becsapta a kezét a cekkerje... hiszen nem tudhatta, hogy nekem küldik ezt a sebet... Dühösen vágta be a kocsiába — tovább hajtott — a lovacska vidáman ügetett uj piros ládák felé, uj örömelevekért.

Milyen ostoba vagyok — férfi létemre erre gondolni — szerelmes tacsó vagy májusi gimnazista láz ez. Már öltöznöm kéne — feketébe — komoly alkalomhoz illő legyen a ruhám, az arcom... Az arcom?... vajjon milyen az ő arca?... Megnézem, ezt meg kell nézmem... Látnom a szemét — a szemeit — milyen szeme is volt?... kékesszürke, acélkékes persze — azelőtt égszínkék volt... hamuszürke, egérszürke — azelőtt a simogató selyemhez hasonlított. Nem tudom, milyennek fogom most látni? mert belenézek... miért is ne néznék bele?...

4.

Valaki, aki nagyon kedves halottját temeti, megnezi a kriptát, megsimogatja a falat... enyhe nyugtot adó hely... ide veszi el az Isten — de ha benn lesz, nyirkos lesz, sötét lesz... miért lopják el a halottaktól a napsugarat?... nedves, dohos, penészes lesz, tán még férges is másznak hozzá és eszik a fejét — az

agyát — a testét — a még majdnem élet...

Megnéztem én is... belenézek az én vágyaim kriptájába... tisztességesen eltemetem őket... be is falazom... és én kinn maradok. Ha sikerül... de lehet, hogy rámomlik a vakolat — ne tudják majd, hogy anyira összenöttem vele — hogy nehezen hagyom el... rám csukják a sírások a bolozatot. Te észre sem veszed... mert a sírások keményszívűek. Keményszívűek? — Vajjon az ő szíve milyen lehet — lágy, mint a napon a viasz, puha-e mint a szörme öle, vagy kemény, mint a márvány. — Szép, fehér, csillogó és kemény... erre mondják: kőkemény... De ha rácsapnék egy kalapáccsal — összetörnel... Jaj de jó volna ráütni a haragomat... összetörni. Márványt törni — de finom érzés; rombadönteni műremeket de nagyszerű valami... és az műremek! Már csak az etűi, amiben tartják a szívét — ezt a kristályos márványdarabot — az is embertelenül szép. Szeretném felpattintani ennek az ékszerdoboznak a zárát és hegyes, vékony acélpengével kivájni a márványt — gyöngyszemet a kagylóból... igazgyöngyöt.

Hazug, kis rut, vörhenyes husdarab. Mozog ficánkol. Nem márvány — nem gyöngy. Csodálom is — nekem, aki anatómiát tanultam, hogy lehetnek ilyen bárgyú gondolataim. Közönséges arteria csoport, arteria coronariae, aorta vena cava — ebből jól tudom kettő van, venae pulmonales, meg a többi. Haránt fekvő izomrostok nyalábolják — a billentyű lecsapódik — szivattyuskut lesz belőle — és szerteönti a vért az egész szervezetbe. Isteni gép — pompás gép, husból gép. Az a haj, hogy nem sokáig tart — vagy talán az a jó?... amellet csunya. S a színe téglavörös, erősen kiizzított téglaszínű — később, ha hulla lesz, olyan lilás szívszínű, csunya, mint a máj, meg az epe.

6.

Hulla lesz? Ki lesz hulla — magadra gondoltál! Dehogyan is — arra gondoltam, hogy öltözni megyek. Ünnepi feketébe... fekete ünnepek elébe. — És elindulok hozzájuk... a lépcsőházban állt a házmester kerékpárja. — Most is ott áll — miért ne állhatna ott?... mi változott meg azóta?... és én letörölöm a cipőmet a szörkockába. Azelőtt sohase jutott eszembe az alakja. Tényleg — nógyszegletes. Azután felmegyek a lépcsőn — a karfát nem gyalulom a kezemmel — biztosan, nyugodtan — egyenesen indulok az emeletre. Az erkélyen nem láttam senkit... igaz, hogy fel se néztem... miért nem néztem fel az erkélyre? — furcsa — mindig felnézek, ha jövök — és mindig megláttak, ha itthon voltak... akkor most is megláttak. Talán itt dobog a szívük az ajtó mögött... nem is kell kopogni... várnak. De mégis... előbb végignézek magamon, szokásból megigazítom a nyakkendőt — kezyut le-huzom, kalap mellé szorítom — a torkom amugyis összeszorul... megreszelem... kopogok...

7.

Miért nem öltözzöm már? Itt van az ideje tényleg, ha menni akarok. És én akarok... mennem kell. Hát gyerünk... cipő kész... lakkcipő... Dunaszálló... medikus bál... jön a lány... rendezők előre ugor-nak — a kocsiból kiszáll egy irtó nagy fehérség — bálí belépő jegesmedvéből — egy icipici nevető arcocska kukkan ki a behemót stanciliből... köszönök — üdvözl... kihámozom a takaróból és táncolunk... észveszejtőn táncolunk — hályog a szememen... hajnal — a bucsu hajnala... és ő elmegy. Ez a lakkcipő táncolt az övével, talán a lábára is léptem óvatlanul, de is ügyetlen voltam, ha akkor nem lépek a lábára, úgy ma... ma — na igen ma el kell mennem megmondani az anyjának és neki: Nagyságos asszonyom... kedves kisasszonyom... mit csinálok, ha rámnéznek — és látják zavaromat — mert, hogy rám néznek az biztos, — de én is visszánézek!... Merek-e vajjon? — Legjobb

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmegeyi Napló)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14						15			16			
17				18		19		20		21		
22				23		24			25			
26			27		28			29		30		31
		32		33			34		35		36	
37			38						39			
		40							41			
		42			43					44		
45		46		47					48			49
50					51				52			
				53				54				
55	56		57			58		59		60		61
62		63			64		65			66		67
68					69					70		
71				72						73		
74								75				

Vízszintes sorok:

- Az állatkertek egyik legnépszerűbb lakója
- Görög mondabeli tűzokádó szörnyeteg
- Az 1870/71-iki háborúban a német hadak egyik döntő győzelmének színhelye
- Latin prepozíció
- A telhetetlen nem ismeri
- Nagy kétfülű korszó és a régi rómaiaknál egy ürmérték neve
- Félelmetes hadieszköz
- A napokban ...
- Lengyelországi városka, a háború idejéből ismerős a neve
- Kötszer
- Német előjáró szócska és igekötő is
- Előírás kótákon (»lendülettel«)
- Helység két nagy folyó egybeömlésénél
- Mássalhangzó fonetikusán
- Női becéző név
- Magyarul: csak
- Szólásmód, amit már Vespasianus császár is hangoztatott
- Folyók mentén húzódik el
- Ügyetlen teszi
- Aki váratlanul tesz valamit
- Pallas Athene istenasszony neve a rómaiak nyelvén
- Méhek ezrei
- Magyarul: nyers
- Meleg alpesi szél
- Tompa Mihály költeménye
- Híres külföldi információs iroda
- Az a szó, amellyel a legtöbb mese kezdődik
- Igevégeződés
- Kiderül
- Boldog, aki csak hírből ismeri
- Görög betű
- Párizsi uccagyerek
- Ami a példaszó szerint is »kilátszik«
- Takács teszi
- Hegy
- Fülbemászó, gyönyörű zenéről mondjuk
- Női becéző név
- Boltos teszi portékájával
- Bibliai alak; Jákob nagybátyja és egyben apósa is
- Kell minden üzleti vállalkozáshoz
- Ausztráliai vadnépek hajtófegyvere

Függőleges sorok:

- Korea kikötője
- Török férfinév
- »En« szinonimája
- Híres amerikai filmszínész nő nevének kezdőbetűi
- Petőfi-vers címe (első sorának néhány szava)
- A 17. század nagy történelmi eseménye
- Személyes névmáj

- Férfinév
- Állam — franciául
- Járadék — közkeletű idegen szóval
- Az Északamerikai Unió egyik állama
- Felkiáltás
- A 18. vízszintes három középső betűje
- Folyó, de ige is lehet
- A vicc csattanója
- Orosz hosszsmérték
- Neves magyar író monogramja
- Böszit
- Mocsaras, nedves talaj
- Megye
- Szakadó eső
- A szekér a köves uton...
- Római császár
- Nagynevű svéd Ázsia-kutató
- Amit megeszünk
- Frank uralkodó család
- Szomorú, bánatos
- Francia tagadószó
- Cseh színművész keresztneve
- Az teszi, aki lépteit meggyorsítja
- A fordítottja rag
- A női lény egyik vonzó tulajdonsága
- Mesterség
- Nép
- Szülő
- Végtag
- Szárnyas
- Rövidítés nagyvállalatok címében
- Francia névelő

»DAMA«

FEHERNEMŰ-SZALON
TOLSTOJEVA (ODOR-U.) 21

Ajánl

valódi lyoni selyemből készült hálóingeket, kombinéket, ingbugyikat, **ajándéknak** alkalmas pijamákat, linon zsebkendőket, terítőket

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A. G. Kostajnica. Ha ön már 18 év óta tartózkodik Jugoszláviában, akkor jugoszláv állampolgárnak tekintendő, tehát nem kell optálnia; az optálási határidő különben is lejárt. Önnek kérnie kell az állampolgárságot és azt minden valószínűség szerint meg is fogja kapni.

»Filmszínész« **St. Kanjiza.** Tessék Budapestre fordulni Gál Béla filmszínésziskolájához, vagy pedig a Rozsahegyi Kálmán-féle filmszínésziskolához; közelebbi cím nem szükséges.

»Hü olvasó« **Dragutinovo.** Együttessel utazással lehet külön-külön is utazni. Ha mindketten utaznak, akkor kétszeres vízum szükséges.

T. M. St. Bocei. Az új állampolgársági törvény — amely azonban még nem lépett életbe — a nő nyilatkozhat, hogy megtartja-e régi állampolgárságát. Ma még azonban úgy áll a helyzet, hogy a házasságkötés által a nő elveszíti eddigi állampolgárságát, ha idegen állampolgárhoz mego férjhez.

»Dóra« **Subotica.** 1. Olajfestéshez a vásznat egy deklit festék- és papírkereskedésben már előre elkészítve kapja. 2. A színeket palettára kinyomja és kevés olaj vagy terpentín hozzáadásával fehér festékkel keverve használhatja. 3. Alapszín nincs, tetszés szerint akárhányszor átfestheti bármelyik részletet, az olajfesték ugyanis fedőfesték. 4. Használat után az ecseteket terpentinnel kimossa, utána házi-szappannal erősen kidörzsöli, hogy puhaságukat megőrizze. Kezdetben 12—14 szín: fehér, 2—3 sárga, barna, vörös, kék, zöld, fekete színek (tanulmányi festék) elegendők. Ecset 3—4 vastagabb 12—14 sz. és ugyanannyi vékony 4—6 sz. szükséges.

J. V. Antunovci. Az ágyneműt és házi ingóságait vámmentesen viheti át a határon. Bármelyik vámhivatal előzően megvizsgálja a csomagjait és lepecsételi, úgy, hogy azok után kivitelit vámot nem kell fizetnie. A magyar utlevél elegendő az átköltözésre és Magyarországon sem kell fizetni beviteli vámot.

Elmúlt szép idők. Két szép sor van benne:

Velünk imádkozott szívünk dobogása

Velünk imádkozott estisziel zugása.

Ez is primitív, de költői. A többi csak primitív.

Lány. 1. Magister novellákat is ír, legközelebb megjelenik néhány. 2. A kért autogramokat megkaphatja.

Bohém. Ne küldjön ceruzával írt verset. Ha el lehetne az írását olvasni, esetleg biztathatnánk, hogy tintával írottat küldjön.

Vágy. — Emlékképnél. Visszanyert szabadság. Már többször megüzentük, privát levélben is megirtuk, hogy ezek közölhetetlenek.

Ötödik gimnazista. 1. Ahoz képest, hogy csak most tanul magyarul, a küldött verset, különösen az Egy régi biblia, egészen hangulatosak. Persze még messze vannak a közölhetőség mértékétől. 2. A kért címekek nem szolgálhatunk.

E. L. Senta. Naiv sorok s elcsépelet hangulat.

Lelkes műkedvelő. A magyar nyelvű szindarabok előadási joga és anyaga Magyar Domokosnál szerzhető meg. Címe: Subotica, Zmaj Jovin trg 3.

Állandó olvasó. A Chicágói terménytőzsde jegyzései dollár és centben értendők, 1 dollár 17 cent, stb. egy bushelre vonatkozik, mely megfelel kb. 27,2 kgnak.

K. I. Stara Kanjiza. Adót csak az után az időszak után kell fizetnie, amely alatt tényleg folytatta a foglalkozását. Ha tehát 1925-ben nem üzte az iparát, arra az időre nem köteles adót fizetni.

»Zadvarje«. A Brill cipőkrém cég tényleg hirdette, hogy az összegyűjtött márkákért ajándékot ad. Sziveskedjék a beogradi céghez fordulni.

D. F. Bela Crkva. Sziveskedjék a Vjesnik Sreće-hez fordulni Zagrebba, Preradovićev Trg 5., amely úgy a belöldi, mint külföldi sorsjegyek huzásáról tájékoztató nyújt.

»Beckerekli«. A kért címek a következők: Dioszeghy Tibor, Berlin, Charlottenburg, Witzlebenstrasse 12/a bei Kämpner. Tamás István, Budapest, Central-Panzió, Rákóczi-ut 18. Berényi János, Atokháza, Szeged mellett (Magyarország).

J. S. Senta. Jugoszláviai teigazdasági szaklapot nem ismerünk.

L. K. Susak. Dr. Strelicky és dr. Nagy Ödön nemzetgyűlési képviselőknek írhat Beogradba a Skupstinába, vagy pedig Subotícára, minden közelebbi cím nélkül.

K. D. Senta. Ha a magyar hatóságok adnak letelepedési engedélyt, Ön minden további nélkül lakhat Magyarországon. Eziránt sziveskedjék a beogradi magyar követséghez fordulni, ahol azt is megkérdezheti, hogy elfogadják-e még optálást Magyarországra, mert a mi nézetünk szerint az optálási határidő már lejárt.

N. Fecsej. »Árva«. Huga a beogradi magyar követségnél (Ugao Krunke i Zorine ulice) kaphat utlevelet. Legjobb ha személyesen kéri. 2. Mindennemű ingóságát (butort, zongorát stb.) vámmentesen viheti át. A vámhivatalhoz kérvényt kell intéznie, amelyben kéri, hogy szálljon ki a vámítás s plombálja le a vagont.

F. M. Padej. Tudtunkkal eddig még csak Ljubljában van szabómesteri, illetve szabászati tanfolyam, azonban értesülésünk szerint valószínűleg Subotcán is megnyílik egy ilyen tanfolyam a közeljövőben, még a tél folyamán.

B. I. Szeged. Ha ilyen hagyaték van, akkor az ismeretlen örökösök részére ügygondnokot rendelnek ki s ezt legjobban meg lehet tudni annál a törvényszéknél, amelynek területén van az illető hagyaték.

Ezideig ilyen olcsón

ILYEN GYÖNYÖRŰ ÉS MINŐSÉGÉBEN
ILYEN KIVALÓT NEM VÁSÁROLHATOTT!

Ismerik a földkerekség minden táján!

Gyors
Biztos
Gazdaságos

WHIPPET

Amerika legelső európai típusú könnyű kocsija!

Többet fizethet, jobbat nem vásárolhat

Whippet- és Willys Kipht-autók képviselője a Vajdaság és Szerbia részére

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER

Novisad, Uspenska ul. 5

Vezérképviselő: ALBION, Beograd, Dečanska 7

Whippet 6 hengeres		Whippet 4 hengeres	
Touring	65.000,-	Touring	52.000,-
Roadster	73.000,-	Roadster	63.000,-
Coach	74.000,-	Coach	65.000,-
Sedan	78.000,-	Sedan	68.000,-

A legjutányosabb áron

vásárolhat egy komplett **hálót,**
ebédlőt és mindennemű **butort.**

Megnagyobbított üzemünkben a legmodernebb
butorokat elsődrendűen készítjük. — Forduljon
hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág műbutorgyár
Subotica, Sudarevićeva ul. 54-56. Telefon 383

Üzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rende-
lése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától

Puhán siklik a valódi Gillette-penge az arcon

Amikor a hajszáléles valódi Gillette-penge az arcbőr habfelhőjén puhán és enyhén tovasiklik, nem is érzi, hogy e pillanatban szakállát is leborotválja. Amikor először borotválkozik Gillette-pengével, a felfrissülés kellemes érzete tölti el. Majd nem azt mondhatná, hogy arcát meg-simogatták. Borotválkozás után olyan sima az arcbőre, mint egy csecsemőé.

Minden valódi Gillette-pengén rajta van a védjegy.

De Luxe-csomag (30 penge), teljes csomag (10 penge),
télcsomag (5 penge), minden szakmabeli üzletben kapható.

GILLETTE SAFETY RAZOR CO.

Asszonyom!

Hosszu évek szorgalmas munkájával sikerült egy olyan tökéletes és teljesen ártalmatlan arckrémot összeállítani, amely minőség és hatás tekintetében az összes forgalomban lévő arckenőcsöket felülmúlja.

Az arc minden tisztáltságát, májfoltot, pattanást, szeplőt stb. tökéletesen eltünteti, s az arcbőrt bá nula os széppé váá solja.

A krém forgalomba hozatala előtt, az országban 50,000 próbatévely lett szétküldve és 27630 címzett a legnagyobb elismeréssel és hálával ír a krém csodás hatásáról és állandó fogyasztóvá lett.

Őn azonban ne higgyen senkinek, hanem saját érdekében vegyen próbára egy tégelyel, miáltal alkalmi lesz önmagának is meggyőződni e krém és kenőcs csodás hatásáról és az eredményről, mely minden nőnél megfizethetetlen.

Csak az alant felsorolt

- Braća Marer parfümerija Novisad
- Cservény drogeria B. Palánka
- Egen Poljanaki V. Bečkerek
- Fehér gyógy ár B. Topola
- Fehér drogeria Sombor
- Hercei drogeria Subotica
- Hsi manucure Pallé
- Katica Pavšić St. Kanjiža
- Kapornyal Illés St. Mozaica

helyeken kapható:

- Kozmetikai intézet St. Becej
- Milovan Tatić Nova Kanjiža
- Nenad Gavanski Srbobran
- Paul Thomas Novi V. bas
- Reisz Antal Ho goš
- Stevan Art Kula
- Stevan Radulović Bela Crkva
- Sđ i Károly Malt Idjós
- Schönberger Árpád V. Kikinda
- Zoltán Papp Feket é

Kaucióképes
raktárnokot keres
Lederer Dezső cég Sombor

»**NIKKEL**«
NIKKELEZŐ ÉS GALVANIZÁLÓ
MŰINTÉZET
NOVISAD Jevrejska ulica 4

Vállalja mindennemű orvosi műszerek, háztartási cikkek, autókalkatrészek nikkelezését, fémtárgyakból rozsa eltávolítását, csillárok tisztítását és szinezését. — Pontos kiszolgálás, gyors munka, szakszerű kidolgozás, olcsó árak

Autotopia
Fototopia
Famelezek
Rajzok

A Vajdaságban egyedülálló üzem!

FISCHER ÉS HDANUSZ
Subotica, Šupova ul. 13
Telefon 629

a legjobb kivitelben

ELŐNYOMDÁT

Legmodernebb stíli rajzokkal és kellekekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SAMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és kellekek kaphatók

Iskolatáskák vászorból... 25 din.
valódi bőrből 80 din.

Iskolamappák és aktatáskák valódi tehénbőrből... 90 din.

Utazó-bőröndök és legmodernebb női ridikülből óriási választék olcsó, leszállított árak mellett

Schlager Henrik bőröndő és bőrárú-specialistánál
Subotica, Aleksandrova ul. 1

BUTORT Subotican bizalommal legolcsóbban

ERDÉLYI üzletében vehet

Győződjék meg vételkötelezettség nélkül. IV., Bene Sudarevićeva ulica 4.

Legújabb divatu nyakkendőket csak az „ALEXA” nyakkendőgyárban vehet első kézből és ne fizessen máshol dupla árat. Subotica Korzo. - Novisad Jevrejska ul. 6

10196

Száraz BELET

I. keskeny vékonybél, 3-as,	100 méter	100.—	dinár
II. széles	100 "	80.—	"
I. sózott sertésbél,	100 "	100.—	"
I. sózott szalámi-bél	100 "	200.—	"

ajánl a D. D. za Izradu Creva (Bélipar rt.) Subotica, Petrogradska ulica 46 — Telefon 229

INGYEN

14 napi svájci tartózkodás, utazás és 100 svajci frank zsebpénzt nyerhet, ha

Suchard Milka Velma Bittra

csokoládét
eszik

Az új prémium már forgalomban vannak, de a régi bók és albumok továbbra is érvényesek

5259

A nyerők neveit később közöljük

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok megfejtése: 1. Kapca, 5. Faláb, 10. Sokat, 16. Adós, 18. Péter, 19. Léda, 20. Kakasviadal, 22. Batik, 23. Utópia, 24. Dal, 25. Pajkos, 26. Sok, 28. Korfu, 30. Liberális, 32. Alá, 33. Cop, 35. Tej, 36. Sta, 38. Aloe, 40. Sip, 42. Ácsi, 44. Pillangós papucsok, 45. Enyv, 46. S. B. A., 47. Solo, 48. Óta, 50. Int, 52. Sor, 53. Ulk, 55. Előkészül, 58. Eibis, 60. Nem, 63. Kriván, 65. K. S. V., 67. Regens, 69. Kóter, 70. Mezopotámia, 71. Okos, 72. Bévül, 73. Tett, 74. Raszt, 75. Delta, 76. Volta.

Függőleges sorok megfejtése: 1. Kakuk, 2. Adat, 3. Pókos, 4. Csapol, 6. Apád, 7. Léda Párisba készül, 8. Átal, 9. Lel, 12. Olajfa, 13. Kétkulacos, 14. Adio, 15. Taksa, 17. Éva, 21. Sikit, 22. Bar, 25. Postapénz, 27. Pej, 28. Kis, 29. Eolin, 31. Bernstein, 33. Capet, 34. Polykleitos, 37. Mikor? 39. Elv, 40. Sós, 41. Pia, 42. Ács, 43. Solon, 49. Als, 50. Ist, 51. Tünet, 54. Kivesz, 56. Legató, 57. Akkor, 59. Bár, 61. Memel, 62. Csata, 64. Róka, 65. Keve, 66. Volt, 67. Rom, 68. Nitt, 70. Méd.

*

A mult vasárnapi keresztsoros rejtvényünket helyesen megfejtették 62-en. A kézfestésű hirdartartót sorsolás után Trenka Antal Subotica nyerte meg, akit arra kérünk, hogy a portóköltségre sziveskedjék beküldeni 5 dinárt bélyegben.

SZERVITATÉRI PENSIO

A „Dunaszövetség” tagja

BUDAPEST, IV., Szervita-tér 5. I. em.
Telefon 821-69

Elsőrangú kényelemmel berendezett családi otthon. Minden szobában központi fűtés, vízvezeték és rádióhallgatók

Kiváló házikonyha! Mérsékelt árak!

10399

AKÁCMÉZ

5, 10, 25—30 kilós kannákban, utánvétellel, minden mennyiségben kapható

Nikola J. Čurčić, Novisad
Žitni trg 20

Telefon: 20-08 — Sürgőnycim: Hamor Novisad

10692

Értesítem az igen tisztelt hölgyeket, hogy

eredeti modellkalapjaim megérkeztek

729

Pogány kalapszalón

Trg Fra Ješe 15. I. em. (Ljubibratić-ház)

Legjobb minőségű
ültetésre jól válogatott megbízható kítő bor- és c. emege-
szőlőoltványok
kített amerikai alanyokon oltva, igen erős gyökérzettel, mérsékelt árban kaphatók.
Kérjen árjegyzéket.
Gyogyevics Misa
szőlőoltványtelep-tulajdonos
Novisad, Kiszácsi ulica 10

10091

ARANYÉR ELLEN

ARANYÉR

MERZ ARANYÉRSZÉRUM
A „Recto-Sero” automatikusan jut a betegség csúcsára helyé e gyorsan megszűnő az összes panaszokat (végbélvizelés, égés, fájdalmak) és első vasztja az aranyeres csomókat.
Kapható minden gyógyszerárban. 8231

„TOBLER”
a világhírű csokoládé-cukorka-és kakaógyár az egész világon szabadalmazva
Toblerone: havasi mézzel és mandulával
Nimrod: malátával és biszkvittel
Toblerido: keserű csokoládé inyenceknek
Mindenütt ezeket kérje

10015

Rózsa-fehér és Woltmannrózsa-burgonyát
babot, steralmát, szilvát, dughagymát, hagymát, fejeskáposztát
I-a szénát
préseltet, sásmentest vagonzámra és kisebb tételekben legjobban és legolcsóbban szállít bármely állomásra franko
Léderer Jenő
bank és bizományi üzlete, főzelék és gyümölcsimport-export
Novisad, Vilsonov trg 7
Raktár: Temerinska 38
Telefonszám: 22-14 Sürgőnycim: Lédere,

BUTOR nagy választékban csakis jómínőségben
ÉDER KÁLMÁN
Subotica, Vilsonova 40, Pravni fakultáttal szemben, Sarok ház

Redőnyök
minden nemben u. m. acél Esslingen-féle faszaluablak és vászon, továbbá az összes mű és lakatos-árak, valamint teherfelvonók gyártása
Bernold Szilveszter
NOVISAD
Alapított 1885. Gázgyárral szemben. Telefon 2234.
Fiók: Beograd, Dositijeva ulica 51

10436

Olcsó árak Olcsó árak
Divatos Izléses
Tartós Elegáns
Bressburger
DIVATCIPO KÜLÖNLEGESSEGEI
Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből
Külön mértékosztály
Subotica,
Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

3371
Butort
izléses és jó minőségben, méltányos árban, részlete is
Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kör, Vukotičeva ul. 38 (Cairkeplac)

Kész gyermek-,
leány- és fiuruhák
felöltök, télikabátok, fehérneműk, szép kiviteben és
olcsón kaphatók
Facsar-szalónban
Paja Kujundžićeva ul. 11

Kereskedelmi érettségit óhajt tenni?
Irjon azonnal **Dr. Rudó Bálintnak Szikszó.** Díjtalan felvilágosítás. Előkészítés összevontvizsgára teljes garanciával.

Kárpitosok figyelmébe
ajánlom nagyválasztékú raktáramat
diványáthuzatok (Dagasthan)
szelontakarók, mokettok, ágygarnitúrák és függönyökben a legolcsóbb napi áron
GARDIO, SOMBOR

10297

Ingyen fát nem adunk, ellenben 26 dinárért kaphat 100 kg. kemény hulladék I-a tüzfát, házhoz szállítva. Poroszszen, ostrai kocsz kapható **J. Vujković i Drug-nál, Subotica. — Tel. 6-68**

Akar Ön jó és olcsó könyvet olvasni?

Akkor fizessen elő a subotici legnaggyobb kölesönkönyvtárban, Sirosmajerova 16 (Husplac), hol a legujabb magyar, német, szerb és francia könyveket olvashatja havi 25 dinárért. — Naponta cserélhet. Betét 50 dinár. 10520

Pergett szav. tiszta, világos **m é z e t** szav. tiszta, sárga, MÉHVIASZT ajánl **L. RITZMANN** NOVI-VRBAS

Orvosok, Bábák, Dadák, Apolók

reszére a legkiválóbb kézmösöszer, mely a bőr kacsáiból is eltávolít minden tisztátalanságot az **EXPRESS** szappan és krémszappan.

Bányászok, Szerelők, Sofförök, Lakatosok

ne használjanak soha mást, mint az **EXPRESS** szappant

Szakácsnők

kézmösöshöz és konyhaszítalok, vágódeszkák tisztításához a legjobb az **EXPRESS** szappan

FÜRDŐKÁDAK tisztítására nincs jobb mint az **EXPRESS** krémszappan

EXPRESS

Szállítás utánvéttel **HIGJENSKA KOZMETIKA** BEOGRAD, Dečanska 14 Képviselek kerestetnek

Szabók és szücsök figyelmébe!

Kikészített báránybőrök kaphatók **Engelsmann Imrénél** Csantaviren

Billiárd

dákó, golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők

Ehrlich J. esztergályosnál, SOMBOR Páriska ulica 1 8743

GYERMEK-KOCSI

Az elismerten legjobb minőségű „BRAHA”-kocsi egyedüli árusítója: **JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR** (Gyümölcs piac) Sportkocsi 200 dinártól feljebb Viszontelárusítóknak áru-gedmény! Sátoroskocsi 400 dinártól feljebb

SZÖRME

Legujabb divatu szörmék nagy választékban, valamint átalakítások, javítások legolcsóbban **MORGENSTERN ALADÁR** Zrinjski trg 1 szám alá helyezett üzletében kaphatók Megtekintés vételkényszer nélkül!

TAMBURA

Mindenféle tamburahangszer és húrok legolcsóbban **Kudlik Károlynál** Poštanska ul. 8. T gris-védjegyű húrok nagyban és kicsinyben

KÉZMŰÁRÚ

A Vajdaság legolcsóbb bevásárlási forrása gyári szabott árak mellett esőrangú gyártermékekből, ugymint: férfi- és nőruha és jelölté-szövetek, barchendek, flanellek, vásznak és zsebkendőkől **STRASSER BÉLA** Vilsonova ul. 46. Fakultéttal szemben

TORTA SÜTEMÉNY

Naponta friss, olcsó és izletes **tortát, desszertet és süteményt** kaphat „City” Bódis Lajos cukrászdájában Rudics ucca (Labor-palota)

RÁDIO

KONRATH D. D. rádiókészülékei olcsók, jók, megbízhatók

FUSZER ÉS CSEMEGE

Megnyilt Kovács és Gelányi új fűszer- és csemegeüzlete Rudics kitérő, Labor palota

ÓRÁK — ÉKSZEREK

Késő már a conat [után futni! Ha Ön nem tud jó [órához jutni, sé álljon el **KREKUS** órá-specialistához. Gyümölcs piac 4.

DIVAT

Őszi és téli angol szövetujdonságok megérkeztek óriási választékban. — Elsőrendű munka, olcsó árak **BOZSO OTTÓE** angol-uriszabó, Zenede-épület. Telefon 6-51

Divatos, elegáns öltönyök, télikabátok

eredeti angol szövetből **Osztrogonacz és Kenedics** uri szabóknál Szubotica, Városi bérpalota

MARHA

Sertés Szekér Malom Magtár Bánya Személy **-MÉRLEG-** a legtökéletesebb kivitelben, legolcsóbban szállít **J. Sebestyén mérleggyára** Subotica, Daničićev put 154 Ajánlatok és rajzok díjmentesen

Szeptemberi összevont magánvizsgá'ra és érettségire teljes garanciával előkészít **Galgóczy** 5998 magániskola BUDAPEST, VIII., Mária Terézia tér 3. sz.

BUTORT, épület-, portál- és üzletbe-rendezést jutányos áron készít, mindenféle javítást és butorszállítást vállal **Rizsányi Pál** asztalos **Subotica** V.I., Jugovičeva ul. 6. (Kakas-iskola mellett)

RELIEF 10558 festéshez szükséges összes anyagok és kellékek, mintalapok és könyvek, óriási választékban **Ingyen tanítás!** Viszontelárusítóknak és nagyfogyasztóknak ár- engedmény **Bröder és Kovács** Novisad, Futoški put 43

Automata mérlegek eladására Szubotícára helyi képviselőt keresek Csak kereskedőknél jól bevezetett urak irjanak **Direktor Ludwig Fehrlé, Fiume** Via Pomerio 8, címre 10685

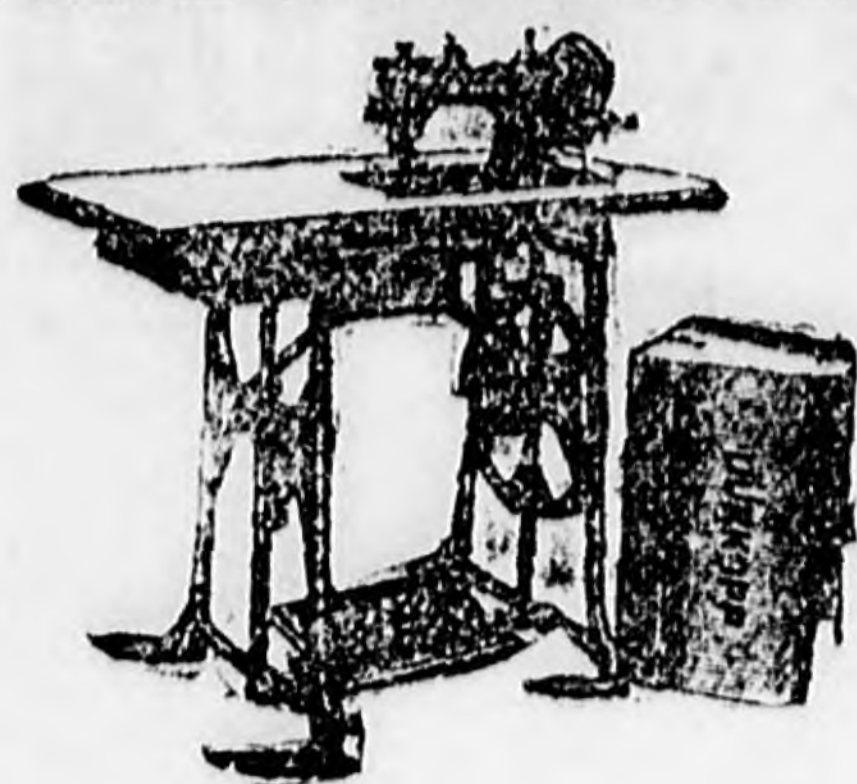
GUMMI-BORTÖMLŐK minden méretben jutányosan kaphatók **Kemény Gyula** műszaki cégnél **Subotica** 10643 Telefon 29

I-a rózsaburgonyát makói vöröshagymát és foghagymát **vaon-tót** Iekb... és minden mennyiségben legolcsóbban szállít **Čeda Mišković** V. Beckerek, Ruski dom, a Torontállal szemben és Miletičeva (Temesvári) ulica 5. 9-58

LEGNAGYOBB **KÁRPITOSÜZLET** Kiubgarnitúrák, patont-fotelek, ottománok, berzserek és szalónok gyártása Allandó nagy raktár **Dj. Stanković** kárpitos Beograd, Kralja Milana 77 Telefon 48-46 4481

Szabadalmazott jégszekrényeket 40% jégmegtakarítással gyárt **Braća Goldner** többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szubotica,** Jugoviča ulica 20 Kérjen árjegyzéket!

Hosszu lejáratu részletre

Dürkopp- és Minerva-varrógépek
Dürkopp-, Orkan-, Puch- és Gloria-kerékpárok
Columbia- és Thalia-gramafonok és gramafonlemezek

Központi gyári lerakat:

S. AD. ENGL, SUBOTICA

Palići ut 10

Fióklerakatok:

Subotica, Rudićeva ul. (Gyümölcs piac)

Zagreb, Gundulićeva ul. 8.

Staribečej, Kralja Petra ul. 2.

Novisad, EXPRESS, J. HORVÁTH,
Pašićeva ul. 19.

V.-Kikinda, STEVAN JOVANOV

V.-Bečkerek, ARMIN GRÜNFELD
I DRUG

Osijek, ALEXANDER EGER I DRUG,
Strossmayerova ul. 3.

Vinkovec, ALEKSANDER EGER
I DRUG, Kumičićeva ul. 21.

Képviseletek az ország minden részében!

9190

Gazdák!

Tudják azt, hogy a

szuperfoszfát

erősíti a kalászt, gyorsítja az érést, legszebb szemet hozza, egészséges növényt termel, biztosan fokozza a terméseredményt, ezért használjon **szuperfoszfátot!**

Szuperfoszfátot, valamint minden más műtrágyát a legkedvezőbb áron ajánl

FOSFAT D.D.

ZA PROMET I TRGOVINU UMJETNIM GNOJIMA

Mazurinićev trg 4 **ZAGREB** Mažurinićev trg 4

Telefon: 29—13

Távira'cim: Fosfat

Ingyen küldünk

mindennemű, a műtrágya használatára vonatkozó használati utasítást

8490

Ezuton van szerencsém értesíteni az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy őszi és téli köpeny- és szőrme-ujdonságaim megérkeztek!

Raktáram sokezer darabból áll, abban nagy számban van képviselve ugy a legegyszerűbb, mint a legfinomabb zsáner, éppen ezért bármely igény kielégítésére képes!

Az árak feltűnően olcsók!

Télikabátok sima vagy angolos divat-szővetből	450—500.— Din.
Finom posztókabátok szőrmézve	800.— „
A létező legfinomabb tükörposztókabátok szőrmézve	1500.— „
Legfinomabb angol divatkabátok szőrmézve	1200.— „
Selyemplüss-kabátok selyem béléssel	1500.— „
Szőrmebundák	2500—3000.— „

Különlegességek gyermekkabátokban

Részletfizetési kedvezmény!

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza, Subotica

Gradjanska Dion. Štedionica

Polgári Takarékpénztár R.-T.

Daruvar

Alapítva 1903-ban

 Eddig befizetve 521.061 részjegy

Alapítva 1903-ban

Szervezési irodák:

Zagreb, Oszijek, Ljubljana, Szarajevó,
SZUBOTICA

A fogyasztás finanszírozása

Tagjainak díjmentes kölcsönt ad áru-
vásárlásra az ország minden nagyobb
városában

Szuboticán a következő cégeknél és a
következő árukra:

Hegyi Fülöp, női konfekció
Rák László, szörme
Maričić és Janković, írógépek
Eisler Izsó, kész ruha, kalap és szörme
F. Kovács iDrug, konfekció és kalap
Krauser Károly, üveg, porcellán
Braća Lehner, divatáru
Veco M. Vidaković i Sinovi,
kézműáru

Bata d. d., cipő
Konrath d. d., rádiókészülékek
Kain Lajos, autók, zongora és hang-
szerek
Korponaić Ádám és Társa,
üveg és porcellán
Brauchler János Fia, butor
Grga Vuković, konfekció
Vujković Pero, kézműáru
Sipos Testvérek, butor

Kölcsönvisszafizetés havi részletekben

Tagok felvételére képviselet
minden nagyobb helységben

Szubotikai megbízott **Pejić József** Cara Dušana ulica 5

Jó áruk!

Olcsó árak!

Szőnyeg- és függönyosztályomban

az alant felsorolt árukat kaphatja eddig még nem létezett olcsó árakon

Futószőnyegek:	63 cm. széles, mindkét oldalon használható, közepén mintás vagy bordűrös spárga szőnyegek	26	dinár
	Ugyanaz 80 cm. szélességben	32	„
Ebédlőszőnyegek:	170×240 cm. nagyságban Tapestri minőség	750	„
	200×300 cm. nagyságban Tapestri minőség	1000	„
Függönyök:	Hm ett etaminből izéses mintákban 1 ablakra 2 szárny-nyal és drapériával	75	„
	Ugyanaz szélesebb és finomabb kivitelben	100	„
	Perzsa-mintás ripsz anyagból 1 ablakra	300	„
Sztórok:	140×150 cm. legújabb mintákban, kezdve	120	„-tól
Átvetők:	150×300 cm. perzsa-mintás plüss divántakarók	580	dinár
	150×300 cm. karakül (préselt) plüss: minden színben	580	„
	150×150 cm. perzsa-mintás püss asztalterítők	300	„
Takarók:	145×190 cm. nagyságu drapp gyapjutakarók: igen alkalmasak utitakaróknak is	190	„
	Gyermektakarók flanellből	110	„
	Bébetakarók flanellből	55	„
Paplanok:	I-a klottból, jó vattával bélelve	185	„
	Ugyanaz, mindkét oldalon I-a klottból	230	„
	Ugyanaz, gyermekek részére	90	„

Ezeken kívül nagy választék kiváló minőségű ebédlő- és futószőnyegekben, falvédőkben, ágyelőkben és öszekötőszőnyegekben, legújabb seym Madras-függönyökben, dusan aplikált etamin- és tus orfüggönyökben és ágyterítőkben, kocsik-, autók-, és uti- ágytakarókban

SZÉKELY divatáruháza Suboticán

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Az író magánélete

Angliának irodalmi botránya van: »*This Side Idolatry*» (A bálvány másik oldala) címen egy Dickens-életrajz jelent meg, amelyikben az álnévű szerző a halhatatlan nagy író szerelmével, boldogtalan családi életével foglalkozik s fel akar fedni sok olyan dolgot, amit Dickens gyermekei hosszú időn keresztül féltékenyen takargattak.

Dickens tíz gyermeke közül már csak egy van életben, az is az ősszel töltötte be nyolcvanadik évét, — teljesen értetlő hát, ha elkeseredetten tiltakozik a »szemnyeskiteregetés» ellen. A közönség azonban, akármilyenre felháborodik is, a könyvet minden esetre megveszi. Már pedig a kiadó nem akar mást.

Megint aktuálisá vált ezzel a régi kérdés, hogy van-e köze a nyájás olvasónak az író magánéletéhez?

Kétségtelen, hogy az író nem éli azt az életet, amit a színész. »Tisztelet (?) a kivételnek«, azt lehet mondani, hogy az írók szemérmesebbek. Egy kicsit a fejéhez kap az ember, mikor a gombamódra elszaporodott színházi lapokat látja, — ha nem is olvassa — azonfelül kemolyabb napilapok hasábjain is beleütközik az intimpisták rovataiba. Ezekből többnyire az derül ki, hogy nincs a világon elméssébb ember, mint a színész. Kell is, hogy az legyen, mert mint a példa mutatja, minden ötletét feljegyzik, sőt akármit is mond, azt világgá küldik. Ezek szerint vigyázni kellene magára, hogy mit beszél, ha már nyomdafestékre érdemesítik. Az említett rovatokban azonban viszontlátjuk a legőcskébb vicceket s az a fene nagy szellem jámbor szójátékok formájában tör ki, amik szintén nem eredetiek.

Nyilvánvaló, hogy a színész ezen a téren is csak szerepet mond és nem a maga szellemi tulajdonát reprodukálja, hanem a másét. Ilyen körülmények között kétszeres fontossága volna az óvatosságnak, — azonban a színész, hogy jót is mondjak róla, annál kevésbé lehet óvatos, mert az aranyköpések javarészt csak ráfogják. Dehogy mondja szegény feje azt a sok hülyeséget! A rovatvezető agyalták ki, kétségbeesett vergődéssel napról-napra, ami már magában véve is teljes elszűrést jelent.

Azt mondják, hogy az egész kontinensen évente csak egy jó vicc születik meg. Hogy a csodában teremhet éppen Magyarországon naponta ötven! Ugy, hogy ezek az elmésségek imméltől kezdve, a rovatvezető vért izzad, belekapaszkodik az ígkötökbe is, viszont még nem termelt a földön színész, aki tiltakozott volna a szájába adott számszám ellen. Neki az a fő, hogy forog a neve, aztán már mindegy, hogy milyen körülmények között.

A színésznek kell a nyilvánosság, viszont az író Mikszáth Kálmán definiálta, mondván, hogy legyen olyan, mint a havasi kürt. Annak messziről hangzik kellemesen a szava.

Mivel pedig ezt nagyjában így érzik az írók is, az ő magánélete nem tartozik a nyilvánosság elé. Egyszer, később, ha elmulnak és megszilárdult az az olymrisi trón, amelyet lelke mélyén mindegyik kiutal magának, lehet szó a dolgról. A hálósobák titka azonban akkor is szent kell, hogy maradjon, mert végtelen távolság az, amelyikben már nem botránkoznak meg az ember az ilyen szellőztetésénél.

Dickens aránylag közel van még hozzánk és főleg él családtagja, akit érthető módon bánt a kegyeletlenség az a formája, amely irodalomtörténetnek szerető helyegetni a szenzációs adatokat. Nekünk még jó hosszú ideig csak ahhoz a Dickenshez van köztünk, aki írásaival megírta, és hallatlan böldeggé tesz: akinek jobban senki sem szerette a szenvedő gyermeket, aki gyilkos erővel irtotta a lelkeket rendszerekkel pusztító ősi pedagógiát, aki amnyi szereplőt állított be az írásaiba, amennyit még Shakespeare se mozgósított; regényeivel megreformálta a nehezes, formulák rabságában selymülő, igazságszolgáltatást, megdermesztette ereinkben a vért, — sajnos, csak átmenetileg — az adósságok következményeivel, az adósok börtönével, azonban végeredményben egyetlen művével is nagyobb szolgálatot tett az emberiségnek, mint száz diplomata és hadvezér egész életében.

Nemcsak az emléket kegyelettel őrző fia háborodhatik hát fel az ilyen botrány-életrajzon, hanem mi is sokezeren, akik Dickent minden arcképen tud csak úgy tudjuk elképzelni, hogy maga a szelidség, a jószág, aki szörnyen haragszik a szerénység szájhöseire, minden farizeust véresre korbácsolna, a mé-

lyen érző gyereket pedig szenvedései, tévelygései során beborítja a maga jószágának aranyos leplevel.

Miért akarják lerángatni arról a piedesztálról, amelynek a legszebb helyén áll? Mi közöm hozzá, hogy ő is ember volt, gyarló és halandó, vérből és húsból összetett, aki szintén szeretett, talán többet, mint más és ifjabb női teremtetések kedvéért ott hagyta huszonhárom évi házasság után a feleségét, aki tíz gyermeket szült neki? Kell ezt tudnom, amíg együtt sirok Dáviddal, avagy a kegyetlenszívű Dombay megtérése, magabaszállásán ejtek örömkönnyet?

Mi köze a világnak ahhoz, hogy mit csinál az író azon az időn túl, amelyben eléje terjesztette a meséit: Nesztek, szórakoztatok, tanuljatok, ha érdemeset találtok benne! Nem mondom, irjanak meg az életrajzírók mindent, ami szellemi nagyságokra vonatkozik, azonban helyezték biztos letébe, hogy csak évszázadok múltán jusson hozzá a késő utókor. De kerüljük el a piacot, a profán tömegeket, hiszen akármilyen nagy legyen is az irodalom szeretete, a kutatás és a megállapítás láza, — végeredményben az íróknak ártanak vele.

Nekünk is vannak témáink, amikhez nem igen mertek eddig hozzányúlni. Kegyelettel őrzött nagyjaink családi életében épp annyi a regény, mint annennyi előfordul a kispolgári családokban, meg az ugynevezett középfajú társadalmi darabokban. Egyik-

másikra mégis óvatosan mer célozni az irodalomtörténet, épp csak annyira, hogy megmagyarázható legyen egyik-másik mű keletkezési motívuma, iránya. Talán emlékeznek még rá sokan, milyen kellemetlen visszahatása volt annak idején az egyébként jóindulatú intencióktól vezetett Fényes László akciójának, mikor Jókai Mór életének utolsó szakaszát festegette röpiratokban. Végeredményben magának a szoborakciónak ártott, mert a közönség elhidegült a nagy mesemondótól, akinek a szaván pedig generációk függtek.

Kell-e tudnom, hogy a költő, akinek verse vérré válik bennem, mikor itta le magát a sárga földig, hány asszonyt ölelt, mennyi kamatra adott ki pénzt, hány évre szedte fel előre a bankok hirdetési pánsálóját? Határozottan nem kell, mert megzavar a gyönyörűségemben, csökkenti az iránta való hódolatot s befolyásol a művei megítélésében. Nem veszem tudomásul, hogy ő is gyöngé ember, — mert szeretem féltessenek tudni. Hát jól van, jól, eltemetem magamban a tudatot, hogy külső formájában, cselekvéseinek megnyilvánulásában hasonló hozzám, aki hol jó vagyok, hol komisz, — azonban maradjunk meg mégis Mikszáth hasonlatánál. A havasi kürtnél okosabbat máig se találtak ki.

Lim.

UJ KÖNYVEK

Jeg elsker dig.

Ez a három szó Solveig nyelvén annyit tesz: *szeretlek*. Egy fiú norvég leány sugja egy nőies francia fiú fülebe Maurice Bedel regényében, amely most jelent meg magyarul. Jerome szerelme északon egészen újszerű regény, finom, hangulatos, páratlanul érdekes és nagyon eredeti. Norvégiában játszódik le és sok mindent tudunk meg belőle. De nemcsak olyanokat, hogy Krisztiániát Oslónak keresztelték át és a norvég part hossza a sok csipkeszerű fjord miatt a föld területének felével egyenlő és a norvégek karácsonykor buzát hínének a házuk elé a verebek megvendégelésére. Bedel mélyen belenéző a norvég társadalom szokásaiba és az északi nők szerelmi életébe is, amely a tiszta hidegben elvesztette fojtottságát, titkosságát, szenvedélyességét, de nem tagadja meg az ősi őstön alapvető tulajdonságait. A norvég nők éppen úgy szeretnek, mint a franciák, csak törvényesítik Amor személyes útjait. A lányoknak utjait. A lányoknak nincs barátjuk csak vőlegényük és az asszony nem csalja meg az urát, hanem elválik tőle és újra férjhez megy, akár ötször is és egymásután, míg megtalálja az igazit. Bedel olyan kedvesen és szellemesen mondja el az álmodozó lelkű, lobbanékony Jerome norvégiai élményeit, hogy könyvének elolvasása is élményé válik. A szívhez szóló regény Komor András közvetlen fordításában, a Szine Java sorozatban jelent meg.

A tolvajok városa.

Térképen vagy vasuti menetrendben ne keressük ezt a különös várost, mert nem találjuk meg. Ha oda akarunk jutni el kell olvasnunk a Szine-Java sorozatban Maurice Level hallatlanul mulatságos regényét, mely elvisz a tolvajok városába, gyorsan és élvezetesen mint egy luxus-vonat.

Egy tönkrement francia arisztokrata és egy fiatal cári udvarhölgy Kanada északi részén, a hósva-tag közepén véletlenül rábukkannak a tolvajok városára, ahol pompásan élnek azok a tolvajok, családok, sikkasztók, akiknek sikerült az igazságszolgáltatás hiúsított kezei elől megmenekülniök. Mert lopni aránylag könnyű, de már nehezebb dolog nyugodtan kiélvezni és elkölteni, a hiúsított »gyümölcsöket«. Ezért alapították meg a gonosztevők a maguk eldugott városát, ahol egészen különös élet folyik, a kalandorok saját alkotmánya és törvényei szerint.

Peggy küldetése.

Kelet titokzatos világában egy maroknyi angol éli a maga zárkózó életét. Idegen, veszedelmes erők zugsanak körös-körül, de az angol szigeten nem vesznek tudomást róluk. A gentleman magával hozza az ősi angolszász idealizmust, a szerelem tiszta romantikáját, katonáskodik, vadászik, vasutat épít, szolgálja a hazát, de mindenekelőtt imádjá az érintetlen, gyengéd, áldo-

zatkés asszonyt, az élet és az irodalom dicsőített angol asszonyát. Peggy Musgrave ennek a régi angol nőideálnak XX. századbeli bájossága. Nem csoda, ha felé omlanak a férfiszívek. Annál is inkább, mert a típusa kiveszőben van és mert ez a típus mégis csak a legdrágább minden vérbeli fiatal angol számára. A kis Peggyt mégis alaposan meggyötri a szerelem. Vetélytársa veszedelmes, félvér asszony, buja érzékisége magában hordja a végzetét és katasztrófa szélére sodorja a férfit, akit szeret. Ethel M. Dell finom művészetével bonyolítja ki az összekészült gomolyagot, mindvégig lekölti és gyönyörködteti az olvasót. (Pantheon kiadás).

*

Megjelent a Letopisz októberi száma. A noviszi Szrpszka Matica nivós folyóiratának legújabb száma rendkívül gazdag és érdekes tartalommal jelent meg. A vaskos könyvnek is beillő izléses kiállítású szemle tartalmából a következő írásokat emeljük ki: *Vrhovac R.*: Menjünk vértanúink sírjához, *Ilics Alekszandar*: Az aranyház bünei (vers), *Konstantinovic Mihajlo*: Irodalmi és művészeti jog és törekvések, *Novkovic L. Bogdan*: Kivándorlóink elamerikaiasodása, *Vrhovac R.*: Az orosz kérdés, *Milankovic M.*: Századokon keresztül, *Kovacevic Bozidar*: Ivanéji látomás (vers), *Gyakics Anica*: Játék, A tenger melléken (versek), *Zsvadinovic Sztevan*: Jakovljevic Mladen esete. A *Szemle* rovatban a következő érdekes tanulmányok jelentek meg: *Lajovic Antun*: Az »Anschluss« mozgalom, *Dr. Hoffmann Ottó*: Bethlen és a Habsburg-trónkövetelők, *Gilgorics Velibor*: Az új színházi szezon Beogradban, *Filmusz*: A beogradi filmidény kezdete. A *Jegzetek* rovatában: Levél Szlavóniából — A vajdasági probléma — Lord Hotesham — Esztétikai problémák az olasz irodalomban — Walden Hervart — A modern jugoszláv zene festivalja — Klajics Vjekoslav a muzsikus. Könyvismertetések teszik teljessé a kétszáznegyven oldalas könyvet, amelynek ára husz dinár. A Szrpszka Matica tagjai és diákok tizenhat dináros kedvezményes áron szerezhetik meg a Letopiszt. A folyóirat minden könyvkereskedésben kapható.

*

Akarja-e az igazságot önmaga felől hallani? Önismeret nehéz dolog, ha az ember meg akarja önmagának mondani az igazságot, anélkül, hogy megsértse önmagát. Az Uhu épmest megjelent októberi számában egy új, könnyen érthető és igen eszesen kidolgozott önanalizáló rendszert mutat be. Ugy férfi- mint női olvasóinak 25—25 kérdést tesz fel s a kapott válaszok összegezéséből és megfelelő elosztásából megállapítja a jellemet. Aki őszinte válaszokat ad, azelőtt feltárul a szintiszta igazság úgy a lelkivilágot, mint a jövőbeni kilátásait illetőleg.

Sikátoron szaladó,
Sok, sok vevő, eladó...
Szittas, óras, köteles,
Mind, mind a vevőre les...
Szabó, cipész, csizmadia,
Mind vevőt vár, uram fia!
Es a vevő kényesen
Alkuszik is fényesen.
Polcon, rudon, szegen, kinn-benn:
Mennyi áru, mennyi minden!
Egy rakáson ennyit mint a,
Sohsem látott még Katinka!
Amoóbb meg szerete-szt,
Amerre az ember lép,
Katarábé, sárga-répa,
Borsó, hagyma, — egész véka!
Még amoóbb, nagy halomba
Káposzta-fej, mint a bomba...
Jilva-gomba, meg csepírke,
Ejó liba, ruca, csirke, —
Finom rántani való...
Es ez mind, mind eladó!
Volt hát miben válogatni bőven. Es a Mari szakácsné vá-
logatott is, meg vett is szépen. Amit megvett, kifizette s a ko-
sárba bele tette.
Kis Katinka mindenütt nyomában volt. Alig győzte nézni
a sok látnivalót.
Mikor a szakácsné végzett a bevásárlással, indultak szé-
pen, kettesben hazafelé.
A szakácsné egyik karján a teli karos kosár lógott. A ma-
sik karján a kis Katinkát vezette.
Már jókorát gyalogoltak hazafelé, amikor a Mari sza-
kácsné azon veszi észre a dolgot, hogy a kis leány nagyon hu-
zátia magát a kezínél fogva.
Elifaradt-e, mi-e? Kereste az okát. Végignézett a kis leá-
nyon.
Hát uramfia mit látott?!

A kis leány egy pár kirántani való csirkét cipelt a jobbke-
zében, amíg a balkezevel a szakácsné jobbkezeit fogta.
Mari szakácsné nagyot kacagott:
— Hát maga mit hurcol itt Csöppikém!
— Ezt ni, — felelte a kis lány s mutatta a két csirkét.
— Hol vette, lelkem?

Sarkantus taraju Kakri kakas kora hajnalban kukorikolmi
kezdet odakint a kakas-tilón:
— Kukorikui! «Ki korán kell, aranyat lel.»
Meghallotta a Kormos kandur. Bekukkantott Katinkához
s így dorombolt a fülebe:
— Kell fel, kell fel kis Katinka, ki korán kel aranyat lel...
Katinka megdörzsölte szemét s azt mondta:
— Anyukám, én fölkelek. Anyukája csittigatta:
— Korán van még kisleányom. Aludjal még Csöppikém.
Kis leányak aludni kell, hogy nagyot nőjön.
— De én korán akarok kelni.
— Miért akarsz te korán kelni Tubuskám?
— A Kakri kakas azt kukorikolta, hogy: «Ki korán kel,
aranyat lel»...
— Oh, óh, babuskám! Aki azt az aranyat elveszti, föl se
kelt még...
De a kis leány nem engedte magát lebeszélni. Fölkelt, fel-
ötözködött, kiment a konyhába.
— Mit csinálsz most ilyen korán kis leányom? — kérdezte
az anyukája — a többi kis leány még mind alszik...
— Segitek a Mari szakácsnének fölülgetni. Lám, a mult-
kor is segitettem neki.
— Jaj, de a Mari szakácsnének más dolga is lesz.
— Annak ki kell mennie a piacra, bevásárolni: különben
nem lesz ebédünk.
— Nem baj. En is kimegyek vele.
— Messze van az, kis leányom...
— Ha messze is, mit bánom én?
— Elfaradsz majd, Tubuskám...
— Az se lesz baj, anyuskám!
Mit volt mit tenni? A szakácsné egyik kezébe fogta a ka-
ros kosarat, anyuka pénzt adott neki; a másik kezével fogta a ka-
kis csöppség Katinka kezét s elindultak szépen, kettesben ki a
piacra.

Koránkelő Katinka

A BACSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi Ingvén melléklete
Subot.ca, 1928. október 14. 41

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése:
TINTALEVES.

Helyesen megfejtették: Morgenstern Magda, Berky Illi,
Balizs Ferike, Fehér Karcsika, Brüchner Gyuszi, Szücs Béla,
Goldstein Simi, Bertron Magda, Binder Aranka, Jákli Kámi
és Gizi, Ádám Piroska, Manheim Rudolf.

A jutalmat Brüchner Gyuszika nyerte meg.
ÜZENETEK.

Mannheim Rudi: Megkaptam kedves kis leveled, de
ugye megigéred, hogy máskor szorgalmasabban irogatsz. —
Ádám Piroska: Örömmel üdvözöllek téged is a Habostorta
táborába. Igéreted tartsd is be. — **Jákli Kámi és Gizi:** Lát-
játok, hogy tudtok ti írni. Igazán örülök neki. Csak azután
el ne hanyagoljátok. — **Binder Aranka:** Beküldött rejtvényed
nem jó, azért csak tovább irogass s ha jót küldesz, azonnal
fogom közölni. Egy kicsit szorgalmasabb is lehetnél. — **Szücs
Béla, Szarajevó:** Igéred meg, hogy ezután nem csak akarsz,
hanem küldesz is levelet és verset is. Örültem kedves kis le-
velednek, szép írásod van, okos értelmes fiúnak látszol. Ir-
jál ezentul bővebben. Milyen iskolába jársz és kitől tanultál
meg ilyen szépen magyarul írni. — **Mocs Ilonka:** Jövő szá-
mban közöljük, addig légy türelemmel.

Fejtörő

$$\frac{R}{e} D \& \frac{1}{e}$$

Beküldte: Berky Ilike.

Tigris bátya, meg Struce uram
Tegnap összeszóltalkoztak,
Sivatarban, pálmák alatt,
Reggel óta párbajoznak.
Egyik karmol, másik meg rug,
Kis szerecsen csak nevelt,
Ha mindkettőt tübe harap,
Bundát, tollat hagynak neki!

Tigris meg a struce párba

— No mi az? — kérdezte álmos hangon a medve. —
Ki zavart?
— En vagyok Légyesz, a leveli béka, a szőlőskertből.
Csak azt akarom kérdezni, hogy mit csinálsz télen, ha már
lecsott az első hó.
— Hogy mit csinállok télen? — dörmögte a macsó cso-
dálkozva. — Hát alszom!
— Alszol? — csodálkozott a béka. — Hát miért alszol,
mikor olyan jó meleg bundád van? Abban csak nem fázol?
— Elnye, kurtá-eszű békájai! Hát éhen haljak? Hisz
télen nincs semmi enni való, minden jóra való növény és ál-
lat alszik télen. Brm-hrr-brm-hrrk — mondta a macsó és
már is mely álomba merült.
A kis béka elgondolkozott:
— Lám a macsó is alszik, a nyul meg féltruhát vesz.
Mégis csak okos volt az Ember, hogy ide küldött. Es milyen
hideg van már, holnap talán már éhen is halnék.
— Hej! — gondolta álmosan — de jó volna már otthon
aludni puha mohahagyamon a hínárdunyhá alatt.
De már olyan álmos és fáradt volt, hogy semmi kedve
sem volt visszateretni a szőlőskertbe. Leheveredett a macsó
melle és aludta az igazak almat. Álomban látta a szőlőin-
dát és a szőlőinida boldogan süttögetta:
— Kis bék, már én is alszom, aludj te is nyugodtan.
Es Légyesz aludt, álomban látta a nyuló virágokat, az
aranyos napsugarat és újra jökevdvően dalolt a kis szőlőin-
dának. Dalai beleolvadtak a macsó koma horkolásába és
együtt zengtek, hogy bizony jó a téli alvás. Laczkó Márta

IRTA: SZEGEDI EMIL

Kis pajtasaink összedugták a fejüket és úgy bámulták a csodálatos képet, amely eléjük tárult. Vily, aki a csapat legbátrabb és legerősebb tagja volt, megszólalt:

— Magatokkal hoztátok a szerszámokat? — kérdezte társaitól, mire feleletképen előkerültek a zsebekből: fogók, éles zsebkések, kötelek, drótok, melyek mint később látni fogjuk, hasznos szolgálatokat tettek a sasfőköknak. Mialatt Vily és társai megtették az előkészületeket a »bevonulásra«, Jackie Tome apóval már régen elérkezett a cirkuszhoz. Jackie ügyesen odafurakodott a pénztárhoz és megváltotta a jegyeket. Még volt idejük és megálltak egy helyen, ahol nem volt olyan nagy tolongás és onnan szemlélték a tarka, hangos, törtető tömeget, amely a cirkusz körül hömpölygött.

Egyszerre lárma ütötte meg a fülüket. Nem messze tőlük hangzott fel a kiáltás. Percek alatt szoros gyűrű képződött körülöttük s csak amikor jobban körülnéztek, látták, hogy két tagbaszakadt ember verekszik. Vérbenforgó szemekkel rohantak egymásra. A tömeg, amely szereti az ilyen izgalmas látványt, hátra húzódott, hogy a verekedőknek elegendő helyük legyen. A két ember, akik ruházatukról ítélve pásztorok lehetnek, ott hemperegtek a földön. A nézők azonnal két táborra szakadtak. Egyesek a fekete hajut biztatták harsány kiáltásokkal, míg mások az alacsonyabb, de tömzsibb termetű cowboy-nak fogták pártját. Tom apó, aki már nem tudott Jackival ki szabadulni az embergyűrűből, görcsösen szoritotta a gyerek kezét. Hirtelen borzalmas lökést éreztek és Jackie keze kicsúszott Tom apó ujjai közül!

Subotica, Parigeva ulica 6

BABAKLINIKA

lányok
és gyerekek,
mert hihetetlen olcsó
áron javítja minden baját
törött és szét hullott
babátoknak

Ne sírjatok

— Ott a piacon.
— Kifizette az árát?
— Nem.
— Jaj, babuskám, akkor ez nincs rendjén. Hogy jött
mégis hozzát?
— Találtam.
— Hol?
— Ot a földön feküdték.
— Ejj! Maga koránkező Katinkát! Ugy látszik, maga
arany helyett egy pár kirántani való csirkét talált ma...
— Igen.
Aközben hazatértek.
A szakácsné nevette mesélte el a dolgot anyukának.
Hanem aztán apuka is beleszólt a dologba:
— Ami másé — nem Tamásé. Azt a csirkét vissza kell
vinni a gazdájának.
Felőra mlva azzal jött vissza a szakácsné a piacról, hogy
nem találja a csirkék gazdáját. Oszlik már a piac. Valószínű,
hogy a csirkék gazdája is eltávozott már.

nem engedte.

— Te itthon maradsz tanulni.

Micuska erre elkezdett nyávogni, — a cicamama már szinte meg is sajnálta, — Macskaházi ur bepofozgatta kislányát a kamrába, a körmei közé nyomta az egerésző ábécét és rázárta az ajtót.

Micuska mit tehetett egyebet, nagy busan hozzáfogott a tanuláshoz. Tanult, tanult — és egyszer csak elnyomta az álmot. Bizony nem kellemes dolog ilyen szép nyári kirándulónapon lecke-könyvet forgatni.

Ica, Rica, Minci és Munci nagyvidáman nyávogták el, hogy milyen nagyszerűen töltötték a délutánt, mikor cicamama egyszerre csak felkiáltott:

— Nézzétek csak gyerekek, mi van a Micuska nyakán?

Csak most vették észre, hogy a kislány nyakán egy szép piros szalag ékeskedik.

— Kitől kaptad? Jaj de szép! Miért kaptad? Mikor kaptad? — így kiabáltak testvérekéi és közrefogták Micuskát, akinek sejtelve sem volt arról, hogyan került a piros szalag a nyakára.

Macskaházi ur is közelebb jött és szemügyre vette kislányát. Ni, a szalagra valami himezve van:

«Hálából a kis egerek!»

Bizony a kis egerek kötötték a piros szalagot Micuska nyakára, mialatt az mélyen aludt. Micuska most gyorsan le akarta oldozni a nyakdiszt, mialatt testvérekéi éktelen kacagásba törtek ki, de apuska nem engedte.

— Nem szabad levenni, csak maradjon ott egész nyáron az egerek ajándéka, legalább kinevet valamennyi cica. Ez lesz számodra a legnagyobb büntetés.

Bizony Micuska nyakán ott volt egész szünidő alatt a piros szalag, úgyhogy alig mert mutatkozni az emberek előtt.

Mikor aztán ősszel letette a javítóvizsgát és cicamama végre levette az egerek ajándékát, Micuska megfogadta, hogy ezentul szorgalmas, jó tanuló lesz.

Az is lett, mertha csak egy kicsit is engedetlen volt, anyuskája csak rámutatott a virgács mellett csüngő piros szalagra. Jobban félt ettől Micuska, mint bármitől a világon. Nagyon jó egerésző cica vált belőle, csak az egereké haragudtak rá:

— Hálátlan ez a Micuska, milyen szép ajándékot kapott tőlünk s most sokkal jobban üldöz bennünket, mint a többi testvérekéi!

Ugyanis a Jözi nem nagyon szerette a boltiuk tüsszergát és mint hogy háromért petroleumot tölcserenzen büdös levegek fenekeire, hagyománylatu kuncsatfoknak, inkább a Jözi-bokor alatt olvasgatott, vagy a patásakkal kombinált. Még Jözi-rencsége volt a mi Jözsinaknak, hogy ott hon nem is nagyon kívánták hogy kiszolgáljon egyért borsot, mert a szülők nagyon tisztelték a könyvet és örültek ha a fiuk könyvet Jözi-zenát. Azok a szép betűk, amik nyüzsgöttek a könyvben mint az árpakasa, ha elővásták, szörnyű mindenféle sült ki belőle.

A Kleinek boltja éppen szemben volt a templom udvarral, ahova a kerekek mindig beszöktek jászant. Sehol a világon nem lehetett olyan jóízű jaccan, mint a templom kertbe. Egy-részt mert itt nem zavarta meg senki fia a játékok, másrészt olyan finom árnyas helyek, süti-bokrok voltak itt, ami magán-nyos olvasásra vagy társas bulóskára egyaránt alkalmas volt. Az orona-bokrokban annyi volt itt, hogy szinte ok parancsoltak köröskörül a fal mentén, mint vártan a katonák. A Jözi-édes szaga meg ugy uszott a levegőben, hogy minden kerekek beleütötte az orrát. A Kleinek fiuk a Jözi különös előszeretettel volt a Jözi-édes árnyalag töböt is Jözi-édes bele az orrát ennek a jó szagába, mint a többi gyerek, te-kintve hogy éppen ezeknek a bokrokban a süti között vert ál-landó tézket magának.

Ira: Gergely Boriska

Az Isten arca

Nem oda Buda! — szölt apuska, — annak a tulajdonosnak kára van. Azt a kárt meg kell tértenünk. Ide vele azokkal a csirkékkel!

Azzal fogta az egy pár csirkét s felballagott velük a rend-örkapitányágra.

— Uram! — szölt apuska a rendörkapitányának, — egy pár csirke került hozzám tévedésből. Az árukat lefizetem. Ha keresi a gazdájuk, kérem neki átadni. A csirkék felett pedig én rendelkezem...

*
A városi szegényház lakói el nem tudták gondolni aznap, hogy az ő rendszeren megszokott egyszerű szerény ebédjük-höz honnan került a kirántott csirke?

Bodonyi Nándor.

Macskaházi Micuska büntetése

Macskaházi Micuska nagyon helyes kis cicaleány volt. Hőfelér bundácskája, piros nyelvecskéje és negyes körmök-kéje volt. Egy szó, mint száz — csinos volt a kis cicaleány, de az iskolai bizonyítványa nem volt csinos. A többi testvéreké, az Ica, Rica, Minci és Munci mind jó tanulók voltak, csak Micuska bukott meg két tantárgyból: az egerészettanból és a szépírásból. Eszéágában sem volt az egerfogást gyakorolni, az írása pedig igazi macskakaparás volt.

Mikor a vizsgán azt kérdezte tőle a tanító néni, hogyan kell ügyesen egeret fogni, Micuska azt felelte:

— Egerfogóval.

Micuska anyóska is ott volt a vizsgán és szégyenében fülig pirult. Hogyne szégyelte volna Macskaháziné asszony, hogy az ő Micuskája ilyen feleletet ad, mikor az egész család kitünő egerésző hírében állt. A tanító néni aztán még néhány kérdést intézett a kis cicaleányhoz, mert nem akarta megbuktatni, de bizony Micuska semmire sem adott okos feleletet. A madárfogáshoz sem értett, mert nem gyakorolta. Évközben, énekelni is hamisan énekelt, a saját farkincája után sem tudott elég gyorsan forogni — szóval az elemi tantárgyakhoz alig konyított valamit. Így aztán érthető, ha megbukott.

Mikor a vizsgáról anyuskájával együtt hazafelé mentek, Macskaházi mama halkán, de szigorúan mondta:

— Gyerünk csak haza leányom, majd megkapod a magadét apuskádtól. Ilyen szégyent hozni a mi tisztas macskacsaládunkra!

Ica, Rica, Minci és Munci boldogan szaladtak előre a tiszta egyes bizonyítvánnyal, míg Micuskát kézenfogta a cicamama, nehogy megszökjék a büntetés elől.

Macskaházi ur nagy felháborodással értesült a történetekről. Nagyon lehordta Micuskát, aki lehorgasztott fejjel állt előtte.

— Jövő évre a kis kutyae'embébe iratlak be. Aki nem való cicának, az járjon a kiskutyák iskolájába, — mondta apuskája.

— Jaj, csak azt ne, — könyörgött most Micuska, — nagyon szorgalmas leszek a szünidőben, őszre leteszem a javítóvizsgát.

Másnap kirándulásra ment a cicacsalád és persze, hogy Micuska is velük akart tartani, ámde szigorú apuskája nem

— Mi ez? — kérdezte rémülten.
— Oh, csak a medve koma horkol — felelte egy utszéli veréb. — Ott ni, abban a barlangban.
A barlang ajtaja nagy kövekkel volt eltorlaszolva, de Légyeszi ügyesen keresztüllépte a nyíláson. Ott bent aludt a medve koma, nagy mancsait feje alá tette és horkolt, ahogy csak kitért a torlán.

— Medve koma! Medve koma! — szólította meg félénken a béka.

— A macskát keresem! Ugy-e, erre lakik?
— Erre, erre! Csak siess, hogy még ébren találjad!

— Hova, hova, Nyuszi koma? — állította meg Légyeszi a siető nyuszikát.

— Hát te hova mégy, kis békam?
— Megyek az erdei manóhoz, ruhát vásárolni! — felelte a nyul. — Maholnap lesik a hó és én megfagyok ebben a nyári öltözetben.

— Kösönöm a tanácsod, Ember, megyek a medvéhez! — mondta a kis béka és ment, ment, fel a magas hegyek közé, ahol már metszőben fútyult a szél, hidegebb volt a levegő. Utközben találkozott egy kis tapsifüleszel.

— Hát miért nem halsz meg te, miért nem hal meg a nyul, a medve, a farkas?
— Igen, de én melege ruhát veszek magamra. Hanem tudod mit, kis békam? Erred el a medvéhez és kérdezd meg, mit csinál ő télen. Hátia te is azt tennéd?

— Oh, én még nagyon, nagyon szeretnék ébrenmaradni ruhában megfagyván!

— Csak menj aludni, kis zöldbékám! — mondta az Embert. — A szállómda is aludni megy nem sokára, tavasszal majd, ha új ruhákat hajt, ismét dalolhat szedni. És látod, ha ébren maradnál, a hideg öszszel vörösré csipné lábadat, a hideg levegő rádtekdne és te ebben a kis könnyű zöldbékában megfagyván!

— Hát akkor mit tegyek? — mondta kétségbeesetten a béka. — Ha nem énekelhetek, nem érdemes ébrenmaradni, ha pedig aludni megyek, a szállómda bántában lefullad a levelem.

— Hát akkor mit tegyek? — mondta kétségbeesetten a béka. — Ha nem énekelhetek, nem érdemes ébrenmaradni, ha pedig aludni megyek, a szállómda bántában lefullad a levelem.

Új barát.

Jackiet a hátráló embertömeg kitépte Tom apó kezéből és a vad rohanásban teljesen elvesztették egymást. Tom apó, aki egyébként is gyenge lábon állott, az áradat sodorta magával. Az öreg ember tehetetlen volt és csak akkor eszmélt fel, hogy Jackiet elvesztette, amikor végre kijutott a tömegeből, amely messze eltávolította attól a helytől, ahol Jackievel álltak. Kétségbeesetten nézett körül Tom apó, de a gondjaira bizott gyereket sehol se látta. Nevét kiáltotta néhányszor, de a fülsiketítő zajban elfulladt gyenge hangja. Ijedten, ahogy beteg lábai engedték, futni kezdett a jó öreg a cirkusz felé, miközben agyában egymást kergették a rosszabbnál rosszabb gondolatok. Utközben több embert megállított, akiktől majdnem siró hangon kérdezte, hogy nem látták-e véletlenül Jackiet. Az öreget kinevették, tovább lökték és egyik helyről a másikra ugratták. Gonosz és rossz lelkű silhederek tréfát üttek őszinte kétségbeeséséből és egyik azt mondta a sarkon látta, a másik látta, hogy bement a nézőtérre. Tom apó ide-oda futkosott, de hasztalanul: Jackie eltűnt, mintha föld nyelte volna el. Tom apó abban reménykedett, hogy Jackiet a cirkuszban meg fogja találni s miután már az előadás elkezdődött ő is bement.

De lássuk mi történt hősünkkel, akit a tömeg elsodort Tom apó mellől.

Jockie egy ideig küzdött az árral. Ide-oda ugrált a lábak és csizmák között, egyszerre csak megbotlott és elesett. Érezte hogy egy láb rátapos, hallott egy durva kiáltást s többre nem emlékezett. Elvesztette eszméletét.

mind... Meg a csillagokat... meg a vágyódásunkat...
 ragot. Mindent. És a zsidókat és a nemzsidókat is mind...
 — O teremte a világot, Embert, állatot, földet, vizet, vi-
 ebben a roppant nagy eligondolásban.
 meghuzódva egyik pad sarkában és szinte élvezte a kis fiu
 — Milven hatalmas is a mi istenünk — gondolta Józsi,
 dicőségéről szóltak.
 tek a sok ezer esztendő héber szókban, amelyek mind Isten
 nyvűtözt a hangja a felek fölött, mint az áldás és mindenki
 szakállas felek. A kántor régi-régi imádságokat mondott. El-
 gyertyák. Sok sok gyertya és vörös fényszálak imboldogtak a
 Milven jó is volt ülni a templomban, ahol étek az ünnepi
 ment az édesapjával.

szerette a hittankönyvet és minden péntek este templomba
 csak úgy tette, mintha nem lennének azok, ellenben Józsi se
 nem tegeződött vele. Pedig az Imvék szintén zsidók voltak,
 Mégis csak ezért a patikusék Gézi, meg a doktorék Imreje
 szegénynek lenni, se zsidónak lenni egyáltalában nem szegény.
 gyerekeknek nem sok öröm jut ki gyerekkorukban, pedig se
 Józsinak volt is oka arra, hogy csendes és szerény le-
 gyen, mert szegény fiu volt és zsidó gyerek. A szegény zsidó
 Józsi pláne szelid és csendes gyerek volt. Még egyetlen
 élt se rugott életében, tehát elképzelhetik milyen szelid volt.
 Józsi pláne szelid és csendes gyerek volt. Még egyetlen
 lobétyáraságon kezdett volna a dicőségét.

híres költő lett. De olyan híres költőnek nincs bizony, aki rab-
 milyen édeskes volna az alföldi betyár története, akiből végül
 vemert nem hajlandók beállni az alföldre betyárnak. Pedig
 ből költők vagy művészek lesznek, mire megnőnek. És a ked-
 most csupa szelid és álmódzó gyerekekkel akadt dolgom, akik-
 Jó lenne ilyen izgalmas történet ugy-e, de hát énnekem
 az uralás jövét.

csönösségre és amikor feljön a göncöliszeker, akkor elhatja
 dar se dalt; ostor patog és a betyár beherikkant az ijedt
 ni nektek! Mondandám így: Harang kondul, szél se rebben, ma-
 landos történetet? Pedig de szeretnék már egy ilyen mesél-
 volt. Már most ha ilyen volt, hogy meséljek én róla vidám ka-
 Józsi az azt meséli a krónika, hogy szelid, álmódzó fiu

*

és még így se ért sokat.
 szóval minden, míg a kásából csak főzeléket lehetett csinálni
 Imádság is lehetett, mese is, vidám történet, okos tudni való,
 és még így se ért sokat.

Ilyeneket gondolt Józsi a templomban ülve és nagyon
 szerette az ünnepnepokat. Minden ünnepnek meg volt a maga
 különös jó ize és már előre örült jövételüknek. A pünkösd,
 amikor a templomot rózsakoszorúba ölelik a lányok, hogy
 olyan szagos lesz az imádság tőle. Ekkor szentelik meg a
 szentírást, a törvényt, amely szerint minden jó zsidónak élnie
 kell.

Aztán a husvét. Ez a titokzatos ünnep, amikor illik víz-
 számlékezni Egyiptomra, ahol Fáraó az őseinket sanyargat-
 ta. És Isten a gonosz Fáraó országát tiz csapással súította
 büntetésből és amikor Mózes kivetette a népét Egyiptomból,
 az üldöző gonosz királyt a vörös tengerbe fullasztotta. Ilyen
 szigorú volt az Isten, aki pedig jószágos, mert nem-e táplálta
 izrael népét negyven napig mannával?

Józsi úgy látta képzeletben Mózes, mint egy óriást, aki
 varázspálcájával szétparancsolja a vizeket. Aztán az arany-
 borju, amit imádtak és a szinai hegy, a kőtáblák a tizparan-
 csolattal, mind mind izgalmas mesék a legcsodálatosabb
 könyvből, a bibliából.

Józsi lelkesedett ezekért a történetekért és nagyon büsz-
 ke volt erre, hogy az ő nemzetének ilyen nagy múltja van és
 hogy ilyen sok ezer éves hit vigyáz az ő ajtójuk küszöbén.

*

Józsiéknál minden péntek este gyertyákat gyújtott az
 édes anyja és fonatos kalácsot helyezett az asztalra. Szép
 fehér pirossávos tiszta abrosz volt az asztalon és amikor Józsi
 belépett édes atyjával a szobába, régi dallamokat énekeltek
 vacsora előtt. Szép volt mind ez és olyan tiszta öröm mint a
 szombat reggel, amikor anyja kiszedte a tiszta ingecskét és
 ünneplő ruhát a szekrényből. Aztán kuglóf is van ezen a reg-
 gelen, cimetes, mazsolás finom. Józsinál igazán senki sem
 szerethette már jobban az otthont és a Hitet.

Mégis úgy történt, hogy épen a hit miatt volt legnagyobb
 a bánata Józsinak. Édes apja elvitte őt a Jesivába, a zsidó tal-
 mud iskolába, ahol a szentírást kell megtanulni könyv nélkül.

Itt csupa olyan fiúk voltak, akik mind csak a Hitet sze-
 rették és éjjel nappal ennek a hitnek a törvényeit tanulták.
 Ezek papnövendékek voltak, tehát Józsi is ez lett, mert édes-
 apja kívánta, hogy pap legyen.

(Folyt. köv.)

zem — felelt szomorúan az Ember.
 — Hiába akarom, kis békam, a nap nem hallgat meg en-
 légy.
 a nap, hogy újra bimbózzon a rózsák és újra zümmögjön a
 nincs se virág, se légy. Ember akard, hogy ősszel is süssön
 tudok énekelni a kis virágokról, a zold dongólégyről, mert
 dalolni a fényes napsugárjáról, mert ősszel is süssön, nem
 irda szerető, ha még dalolnék neki, de én nem tudok már
 feres almatát és az állatokat. Segíts énrátam is. A szelid-
 a földön, te segítettél a szelidindán, te gyógyítottad meg a
 — Hallottam, hogy te vagy a legboldobabb és legokosabb
 az öreg ember?
 — Mit kívánsz tőlem, kis béka? — kérdezte érdeklődve.
 — En vagyok, Légyeszi, a leveleibek a szelidökertből.
 — Ki van ott kint? — kérdezte az Ember.
 — Kip-kopi! Ember, nyisd ki az ajtódat!
 Berhez, illedelmesen kopogott az ajtón:

Es a kis béka, amikor ezt hallotta, futott, sietett az Em-
 tad is.
 vekből tanulta a tudományt, ő biztosan segíteni fog teraf-
 ember nagyon bölcs és okos, mérhetetlen súlyu nagy könyv-
 tam és látod, most súlyos gyümölcsöm egész lehnak. Az
 tam, apró kis gyümölcsöt termeltem, az Ember segített raj-
 segíteni tud rajtad is. Látod, valamikor csak vadszelid vol-
 — Kis béka, menj az Emberhez, ő nagy és bölcs, hátha
 a szelidinda reszketni kezdett és bátorítan sutogta:
 Oly panaszosan mondta ezt a kis béka, oly busan, hogy
 holnap, már nem érdekes dalolni.

sugár, nincs több virág. A kis tavam zold vize is betagy ma-
 ról, a réten nyíló piros meg fehér virágokról, nincs több nap-
 — hisz már itt az ősz. Már hiába dalolok a meleg napsugár-
 — Oh, miért daloljak — mondta szomorúan a kis béka
 leveleimet, ha nem hallhatnám többé a te énekedet.

— Ne is menj még aludni, Légyeszi — sutogta a ma-
 gasbakuszó szelidinda. — Bátorítom rád, mert te a ma-
 aludni!
 nek a zoldhátu dongó-legyek. Még semmi kedvem sincs
 csak most bimbóznak a legszebb ösztörzések, most röpök-
 — Brá-rra, hogy mondhatasz ilyen, anyám. Hisz még
 De Légyeszi csak pislogott gyönyörű, kiálló szemével:
 tam a hinaros iszappal.

nyugvóra tértünk földalatti palotánkba. Elkészítettem már
 puha mohából a fekvőhelyedet és új, meleg dunnyhat varraf-

Most ott feküdt lecsukott szemekkel, sebes arccal, véres
 testtel a cirkusz egyik kocsiában. Egy ember hajolt föléje,
 egy furcsa, ügyetlen figura, akinek fekete kemény kalap volt a
 fején, bő nadrágja ezer ráncban esett ormótlan nagy cipőire s
 míg egyik kezével szeliden simogatta a fiu arcát, másik kezé-
 ben bambusznád pálcát tartott. Az idegen később vizes ruhát
 terített Jackie lázas fejére és levetette a fiu kabátkáját, ame-
 lyet a szeges csizmák sok helyen összeszakgattak. A gondos
 ápolásnak meg is lett az eredménye. Jackie nem sokára föl-
 nyitotta szemét és körülnézett:

— *Katonado'og, kis fiam* — szólt örömteljes hangon a fe-
 kete bajszos emberke és olyan nevetséges arcot vágott, hogy
 Jackie, noha egész teste sajgott a fájdalomtól, kénytelen volt
 mosolyogni.

A férfi, aki Jackiet olyan szeretettel ápolta, Charlie
 Chaplin volt, a vándorcirkusz komikusa.

Jackie nem is tudta, hogy került erre az idegen helyre és
 csodálkozva nézett Chaplinre, aki megértette a kisfiu kérdő
 pillantását és így szólt:

— Légy nyugodt kis barátom, biztos helyen vagy és nem
 kell attól tartanod, hogy még egyszer letaposnak.

(Folyt. köv.)

Légyeszi

Az őszi napsugár végigcsókolta a sárguló faleveleket és
 a falevelek elhaló hangon zizegték:

— Megyünk, megyünk, aranyos napsugár. Nyugvóra té-
 rünk mindannyian!

Az őszirózsák már hervadtan hajtották le fejcskájukat,
 de a kis satnya bimbók még esengve kérték:

— Süss még, aranyos napsugár, csak még egy keveset,
 hogy kibonthassuk szirmainkat.

De a napsugár már csak gyér és erőtlen sugarakat tu-
 dott küldeni a földre. Ősz volt már, levelet hervasztó ősz.
 S Békáné asszony reszketni kezdett a világos zold ruhájá-
 ban, melyet még kora tavasszal vásárolt a kis tündérektől
 a kikeleti vásáron. Odaszólt hát fiához, a széphangu zoldbé-
 kához:

— Édes fiam, Légyeszi, itt van már az ősz, ideje lenne

FILM-HIREK

Cecil B. de Mille ismét a Paramounthoz szerződött. C. B. de Mille, az ismert Jónövű rendező ismét visszatért régi működési helyére, a Paramounthoz, ahonnan két év előtt bizonyos személyi differenciák miatt távozott el. De Mille most a beszélő filmek készítésénél nyert vezető szerepet. A megtért bárányt ünnepélyesen fogadta a Paramount vezérkara és meghatározó formálisok közepette iktatták be hivatalába.

A »Patriot« is elkészült már. Emil Jannings legújabb filmje is készen van. Newyorki jelentések szerint a film első kópiaja már oda is érkezett Hollywoodból, hogy megtegyék a szükséges előkészületeket a bemutatásra. A »Patriot« a Paramount produkciójának egyik gyöngyszeme és a befentesek szerint még az Elsodort ember és a remek Utolsó parancs című Jannings filmeket is felülmúlja.

Riff és Raff a legjobb groteszk színészek. A mozikközönség pénzéért szórakozni akar. A drámának is meg van a maga publikuma, a vígjátéknak azonban

Jelenetek »Ne játszd a tüzzel« című Riff és Raff filmjéből.

sokkal több híve van. Épen ezért szaporodtak el a burleszk filmek és a burleszk sztárok. Harrold Loyd mellett Amerikában mégis csak Riff és Raffnak sikerült az első helyre kerülnie, mert ők nem csak jó színészek, hanem kiváló artisták és és filmjeikben egymást követik a vakmerőnél vakmerőbb produciók. A néző gyakran megfedkeznek arról, hogy vígjátékot lát, annyira magával ragadják ezek a nyak-törő mutatványok. Legújabb filmjükben, a Ne játszd a tüzzel című 6 felvonásos vígjátékban ugyszólván minden jelenetnek meg van a maga látványossága.

Harrold Loyd és a pápaszeme. Harrold Loydnek kitűnő szeme van. Szemüvege csak a filmfelvételeknél szerepel, egyébként civilben soha sincsen szemén. A közönség őt csak ezzel a jellegzetes nagy karimájú, csontkeretes pápaszemmél ismeri és így néhány hét előtt érdekes kalandja volt Harrold Loydnek. Felleségével egyik este megjelent valamelyik hollywoody színházban, ahol a parketten foglaltak helyet. A színház igazgatója felismerte a világhírű komikust és felhívta, hogy emelkedjék fel helyéről és fogadja a közönség üdvözlését. Harrold Loyd szót fogadott, azonban meglepetésére a közönség hűvösen fogadta,

sőt hangos ellenmondások hangzottak el és családnak minősítették ezt a bejelentést. Senki sem ismerte őt fel és nem hitték el, hogy ő az. Azt hitte a közönség, hogy reklámtrükkéről van szó és már-már kritikussá vált a helyzet a nézőtérben, amikor Harrold Loydnek mentő ötlete támadt. Egy hozzá közel ülő úr szeméről lekapta annak szemüvegét és azzal mutatkozott a tüntető tömeg előtt. Az ötletnek frenetikus hatása volt. Se vége, se hossza nem volt a tapsnak, mert most már az igazi Harrold Loyd állt a közönség előtt. Egyébként Harrold Loyd legújabb filmjének, a Gyáva hősnek most volt a bemutatója. A filmet a kritika mint a jelen legjobb sikerült burleszk-filmjét jelölte meg és hosszú életet jósol számára, mert a közönség is el volt ragadtatva a mindig komoly tréfacsináló szellemes rendkívül kacagtató újdonságától.

Az új idény eddig megjelent legnagyobb sikerű filmjei. Szép Heléna szerelmei. A garnizon botránya. Asszony a lejtőn. A nőorvos. Az elsodort ember. A

vérvő cirksusz. A sárga lilium. Az iwangorodi börtön. A diktátor. A puszták leánya. Ófelsége szeretője. Marietta királysága. A legvözhetetlen. Ezek mind egytől egyig Mosinger-filmjei.

Rakétahajón a világűrbe. A kulturfilmeknek is van talaja és van közönsége. Ezt bizonyítja a Mosinger-filmvállalat által forgalomba hozott kulturfilm, a Rakétahajón a világűrbe című műsor kivételes sikere. A szubotocai bemutató után tömegesen jelentkeztek a mozgósínház tulajdonosok, hogy a filmet lekössék és közönségüknek bemutassák.

Harry Liedtke a Cirkuszhercegnőben. A Botrány a garnizonban című új Harry Liedtke film után a népszerű filmszínész a Cirkuszhercegnő című operett főszerepére készül. A film kiállítás a legpazarabb lesz és vetekedni fog bármely párisi revü fényes rendezésével. A Cirkuszhercegnő legkésőbb novemberre már bemutatásra is fog kerülni.

Az akusztikus film

Az ősz új szenzációval szolgált a világnak. Mindehnyütt a föld kerekéségén, mind a száznolcvan széleségi fok alatt, a mozgófényképszínházaknak megjelenik egy újfajta film, — minden eddiginél gazdagabb, minden eddiginél tökéletesebb. Legalább is ezt ígérk és mondják a film amerikai mágusai azokban az interjúkban és kommunikókban, amelyek most vártafa-nul egy végtelen zenekar sokszólamuságával zugják át az európai és amerikai sajtót. Az ősszel, mondja William Fox, Carl Laemmle és Erich Pommer a három, akiknek kezében van a világ mai filmtermelésének majoritása: az ősszel új korszaka kezdődik a filmnek s Charlie Chaplin, akinek neve mellé fölösleges a jelző, a film e tözséreivel együtt kipirultan üti a dobort színté extatikus örömmel az arcán...

De hiszen ez nem is olyan új, — mondja az olvasó. Hisz évek óta mind sűrűbben bukkant föl a hír egyszer Németországból, máskor Ausztriából, meg persze Amerikából, hogy feltalálták a beszélő filmet, illetve bemutatottak egy ilyet szakemberek és közönség előtt.

Ó, korántsem valami vétek, vagy visszaélés. A beszélő film feltalálóját például nem tették el láb alól, sőt még vissza sem éltek helyzetével. A találmányt megvették tőle s ezzel el volt intézve. Hosszabb ideje óta már úgy látszott, hogy a beszélő film-ügy egyszerűs-mindenkorra betemetődött.

S be is temetődött volna, ha a film nem kerül hamarabb, mint a jóvendőmondói várták — válságba, illetve ki nem fárad örökös bűnügyeivel, szerelmeivel, cowboyaival és amorózóival, fantasztikumával és happy hendjével. A film hamarabb, mint bárki is sejtette volna, elakadt a mondanivalóival. Megállt.

Az új szenzációjú filmre azonban szükség van, különösen a tőkének s különösen Amerikában, ahol megunták az eddigi örökös agyonismételt filmet s mert más megoldás nem kínálkozott, így került elő, ha nem is a feledésből, de a mellőzöttségéből a beszélő

film. Természetesen nem abban a százszázalékos formában, ahogy feltalálói megoldották, hanem némi módosítással, vagyis úgy, hogy ha beszél is az új film, olyan nyelven beszéljen, melyet Aranyelovácson ugyanúgy megértenek, mint a bécsi Práterben. Tehát a látvány mellett az új film, ha hallomás is, őrizze meg a nemzetköziségét, nehogy elveszítse eddigi nyolvi megkötések és korlátozottságok nélküli piacát. Vagyis az amerikai gyárosok és dramaturgjai rájöttek egy olyan megoldásra, mely mellett a szenzáció is megmarad és veszedelmek sem származnak az újításból. A film beszélni fog az őstől kezdve, de olyan nyelven, amelyiket minden nációbeli egyformán fog érteni, mert ez a beszéd egyelőre csak a tárgyak és dolgok beszédét fogja visszaadni: a zajokat, neszeket, a zugásokat, ordításokat, a sikolyokat és mindazokat a lármákat, amelyeknek szimbolikája azonos az egész világon. Az új film, mint ahogy Chaplin mondja: *nem beszélő lesz, hanem csak akusztikus*. Ezentúl például, ha a kép azt mutatja, amint a pincér a tányérokat ki-ejt a kezéből, akkor ennek az ügyetlenségnek vagy ijedelemnek nemcsak a képét fogjuk látni, hanem a tányérok csörömpölését is hallani fogjuk. Ugyanígy egy ünneplő, vagy felháborodott tömegnek ezentúl nemcsak mozgásával fog szolgálni a film, hanem az ujjongó lármával és a viharos zugással is. És így tovább. Excentrikus kórusok, exotikus zajok, a természet szavai, viharok és madárenekek, hangulatos és élményerejű visszaadása ezentúl új szereplőként fog a filmben asszisztálni, aláhuzva és kiemelve a mozgó kép sorát...

Kétségtelenül új. De annak a bizonyos új korszaknak ez a kecske is jóllakjon, s a káposzta is megmaradjon — megoldás csak bejelentése. Mert az igazán új korszakot mégis a maga százszázalékos teljességében beszélő film fogja jelenteni. Az akusztikus film azonban félmegoldásával is kétségtelenül hatalmas lépés a beszélő film megvalósulása felé. (G. G.)

JACK LONDON ÖZVEGYÉNEK VALLOMÁSA

Kaliforniából, keresztül az óceánon egy kisebb-fajta svéd hajón, amely gyümölcsöt szállított, — Európába érkezett két érdekes asszony. Az egyik Jack London felesége volt, a másik a nagy regényíró barátja, Anna Strunsky Walling. A két asszony negyven napig utazott az óceánon, azokban a kikötőkben, ahol a hajó árut vett fel vagy árut rakott le, kiszálltak, körülnéztek, aztán mentek a hajóval tovább. Tizenöt napot angol földön töltöttek, majd beharagolták Svédországot, Norvégiát, Dániát s mielőtt visszahajóztak volna Kaliforniába, megpihentek Párizsban. Itt aztán boldogan mesélték el az ünnepeles fogadtatások, felejthetetlen vendéglátások részleteit, amelyekben az északi államok irodalmi és művészi körei részesítették őket.

— Tudom, — mondotta Jack London özvegye — hogy mindez a sok szép ünnepeltetés az én férjemnek szólt, az ő munkáinak, amelyek Ibsen, Björnson Strindberg, csak három svéd írás művei mellett, ma a legolvasottabb észak népeinél. És hogy a svéd irodalmi köröket mennyire érdekli Jack London munkássága és élete, bizonyítja, hogy amikor megemlítettem, hogy férjem életéről könyvet írtam, egyszerre tíz kiadótól kaptam rá ajánlatot.

Házasságukról, életükről ezeket mesélte el az özvegy:

— Amikor férjhez mentem, 1905-ben, Jack London már ünneplött regényíró volt. Az első igazi, nagy sikert 1903-ban aratta. A vadon szava című regényével. Ez a könyve Amerikában a klasszikusok között foglal helyett és az egyetemen kötelező tankönyv. 1905-ben már hét regénye forgott a könyvpiacra.

— Jack egyszer elmesélt nekem egy történetet Slocum amerikai kapitányról, aki teljesen egyedül készített egy harminc láb hosszú csónakot és ezzel a csónakkal körülutazta a világot. Az amerikai kapitány története, amely olyan szép volt, mint valami

legenda, sokáig foglalkoztatta Jack Londont. Végre is azt mondta nekem: »Mi is építünk magunknak egy kis hajót, aztán körülutazzuk a világot, mint az öreg kapitány.« Én erre ezt válaszoltam: »Nem leszünk örökké fiatalok és a kalandos utazások iránt érzett lelkesedésünk egyszer csak elmúlik. Azt tanácsolom tehát: ne építsünk most házat, hanem hajót. Utazzuk körül először a világot s ha majd hazatérünk megpihenni, akkor fölépíthetjük a hajlékot is...« Így is történt. Összefabrikáltuk mi magunk a kis hajót, amely ötvenöt láb hosszú volt. Amikor elkészültünk vele, Jack azon töprengött, hogy milyen névre keresztelje el. Barátai azt a tanácsot adták neki hogy a nagy sikert elért könyvei címei közül válasszon. Jack nem fogadta meg a baráti tanácsokat és elkeresztelte a hajót The Snark-nak. Senkisé tudta, ki ez vagy mi ez. Egy alig ismert angol író, Lewes Cowal, állatmesének volt ez a közös címe.

— És utrakeltünk a Snark-on, San Franciskóból a Hawai szigetekig. Az utazás hatvan napig tartott. Utána született meg a Snark című könyv, amelyről a kritika úgy emlékezett meg, mint Jack London nászutazásának gyönyörű megörökítéséről.

— Az én életem Jack Londonnal — jegyezte meg az író özvegye — különben is a nászutazások felejthetetlen sorozata volt.

De rajongva, szinte szerelmesen beszélt a világhírű regényíróról Anna Strunsky Walling is, aki gyermekkori barátja volt és később munkatársnője

— Amikor fiatal korában Londonba érkezett, nem volt egy fillérje sem. Nappal a rakodóparton dolgozott, mint munkás, éjjel pedig írt. Hat hétig nyomorgott Londonban, aztán átjött Párizsba — nyomorgni.

Ötéves korában már kenyeret keresett és negyven évvel később, amikor meghalt, ötvenhárom gyönyörű könyvet hagyott maga után.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

RADIOWELT

képes h. t. folyóirat, a legjobb rádiószaklap
Közlí az európai és amerikai leadóállomások műsorait — rádióriportok.
Kimerítő műszaki rész

Egyes szám 6 dinár Évi előfizetés 250 dinár

FUNKMAGAZIN

a rádióamatőrök havi szaklapja Főszerkesztő: Dr. Eugen Nesper
Nélkülözhetetlen amatőröknek és szakembereknek
Rövid hullámhossz és Phonorádió melléklettel
„Ennek a szaklapnak nincs párja”

Egyes szám 16 dinár Évi előfizetés 150 dinár

Wiener Radioverlag G. m. b. H.
Wien, I., Pestalozzi gasse 6

VASÁRNAP, október 14.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 17: Tánczene. 20: Egy operettelőadás közvetítése a zagrebi nemzeti színházból.

LJUBLJANA 11: Sétahangverseny. 15.30: Irodalmi előadás: Tolstoj emlékünnepe. 20: Énekhangverseny. Utána: Hírek.

BÉCS 10.30: Orgonahangverseny. 11: Szimfónikus hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. Karl Pauspert. 16: Délutáni hangverseny. 19: Beethoven: zongoraszonáta.

BRÜNN 12: Déli hangverseny. 19: Orosz főiskolai hallgatók hangversenye. 22.20: Tánczene.

PRÁGA 7.30: Reggeli hangverseny közvetítése Karlsbadból. 11: Délelőtti hangverseny. 18: Dalok és áriák Schubert műveiből. 22.20: Kávéházi zene közvetítése.

VARSÓ 12.10: Szimfónikus hangverseny. 15.15: Beethoven-hangverseny. 18: Népszerű zenekari hangverseny. 20.30: Férfikarének.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 12: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. 12.15: A Városi Színház zenekarának hangversenye Zoltán Irén, a Városi Színház koloratúrekeszniejének közreműködésével. 16.15: Thury Mária gyermekmeséi. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. 17: Bodán Margit régies magyar délutáni. »Vándorbot, hegedü meg egy tarisznya nóta«. 18.30: A magyar királyi Operaház »Tristán és Isolda« előadása. Az első felvonás után 20.25: Pontos időjelzés, sporteredmények. Az előadás után cca. 22.30: A Britannia-nagyszállóból Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, október 15.

LJUBLJANA 12: Gramofón, tózsde, hírek. 20: Énekhangverseny, katonazene.

BRÜNN 12.15: Gramofónzene. 19: Szlovák-est. KATTOWITZ 16: Gramofónhangverseny. 18: Délutáni hangverseny.

PRÁGA 11.15: Gramofónzene. 12.15: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19: Szlovák-est. 22.15: Színházi hírek. Utána gramofónzene.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben 12 órakor déli harangszó. Utána: Kamarazene. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.30: Dr. Szilágyi Imre magyaros hegedüestje cigányzenekari kísérettel. 18.35: Rádióamatőrposta. 19.30: A filharmóniai társaság hangversenye. Vezényel dr. Dohnányi Ernő elnökkarnagy. Közreműködik Stefániai Imre zongoraművész. 20.35: Pontos időjelzés, hírek. 22: A Dunapalota nagyszállóból Bachmann jazz-band. 22.20: Időjárásjelentés.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.30: Ifjúsági zeneóra.

KEDD, október 16.

LJUBLJANA 12: Gramofón. 20: Beethoven-szonátaest. Utána: Hírek.

BRÜNN 12.15: Déli hangverseny. 19: Isa Járová hangversenyének nő dalestje. 20: Zenekari hangverseny karénekekkel.

PRÁGA 11.15: Gramofónzene. 12.15: Déli hangverseny. 20.10: Vidám zeneszámok. 21: Zenekari hangverseny.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben: 12 órakor déli harangszó. Utána: Gramofónhangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.30: »Tündérvásár« meseórája. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.20: Szimfónikus zenekari hangverseny. Közreműködnek: Szabóné Zsögn Lenke operaénekesnő. Vezényel: Unger Ernő karnagy, a Zeneművészeti Főiskola tanára. 18.30: »Mit üzen a rádió?« 19.45: Német nyelvoktatás. 20.25: Előadás a Studióból. 1. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. Előadja: Szabó Margit, a Nemzeti Színház művésznője. 2. Ifj. Hegedüs Sándor »A Bakony« című egyfelvonásos színműve. Előadja a Nemzeti Színház együttes. 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés.

SZERDA, október 17.

ZAGREB 17.30: Teazene közvetítése. 20.35: Hangverseny Anatol Majmosenski (tenor) közreműködésével.

LJUBLJANA 12: Gramofón. 19: Szerb-horvát nyelvóra. 20: Népdal-est. Jazz.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18.55: A munkás és alkalmazotti kamara hangversenye. 19.30: Dal- és áriaest az amerikai R. Crröks tenorista közreműködésével.

BRÜNN 12.15: Déli hangverseny. 19: Esti hangverseny. 20: Zongora-trió. 21.20: Könnyű esti zene.

PRÁGA 11.15: Gramofónzene. 19.30: Esti hangverseny. 21.30: Egy vígjáték közvetítése.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben: 12 órakor déli harangszó. Utána: Horváth Gyula és

cigányzenekarának hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.35: Schrammelzene. 19.20: Gramofónhangverseny. 20.30: Hangverseny. Közreműködnek: Kentre Lajos zongoraművész, Gerő Margit, a Városi Színház operaénekesnője és Laurisin Lajos, a magy. kir. Operaház művésze. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 22.40: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, október 18.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17.50: Szórakoztató zene. 19.30: Szimfónikus hangverseny.

LJUBLJANA 12: Gramofón. 20: Esti koncert. Utána: Hírek.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.30: R. Strauss »Ariadne auf Naxos« c. operájának közvetítése, utána népszerű zenekari hangverseny des Wiener Konzertorchesters J. W. Ganglberger, Wilhelm Wacek.

BRÜNN 12.15: Gramofónzene. 19.30: A cseh filharmónikusok zenekari diszhangversenye.

PRÁGA 12.15: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19: Tánczene. 19.30: Szimfónikus hangverseny.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben: 12 órakor déli harangszó. Utána: Zongorahangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.

17: Rózsahegy Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagjának előadása: »Amerika és én«. IV. befejező rész. 18: Onkel Hans németnyelvű előadása: »Was ist die gute deutsche Aussprache?« 18.50: Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye. Horváth Gyula, a zenekar vezetője énekel. 20: Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson.) 20.40: Kovács Andor konferánszal. (Aktualitások.) 21.15: Hangverseny. Közreműködnek: Róbert Emmy, a bécsi állami operaház v. koloratur énekesnője, Halmos János, a m. kir. Operaház művésze és Hochstrasser Ferenc fuvolaművész. a m. kir. Operaház tagja. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 22.35: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult fuvóskvintett hangversenye. (Fuvola, oboa, klarinét, kürt és fagott.) 23.20: Gramofónhangverseny.

PÉNTEK, október 19.

ZAGREB 17.30: Szórakoztató zene. 20.55: Schubert-est, kamarazene. 22: Könnyű esti zene.

LJUBLJANA 12: Gramofón. 20: Ének hangverseny. Utána: Hírek.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangver-

seny. 17: Akadémia. 19.30: Kamarazene. Utána: Esti tánczene.

BRÜNN 12.15: Déli hangverseny. Vlasta Kubiková hangversenyének nő közreműködésével. 19: Esti hangverseny.

PRÁGA 11.15: Gramofónzene. 16.30: Kamarazene. 19: Vidám-műsor: ének és zene. 20: Amst Dvorak »Der Fürst« c. daljátékának közvetítése.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben: 12 órakor déli harangszó. Utána: Kamarazene. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.30: The Devils-boys jazz a Britannia-nagyszállóból. 19.35: Dr. Várady Aladár dalai. Előadják: Komlóssy Emma, a volt Népszínház művésznője, dr. Szerő Miklós, a Városi Színház operaénekes és Bura Sándor cigányzenekara. Zongorán kísér a szerző. 20.50: Balassa Imre előadása: »A Teleki-házban utolsó lobban a gertya...« 21.15: Molnár Alice hegedűművésznő hangversenye Polgár Tibor zongorakíséretével. 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Utána: Az Ostendekávéház szalózenekarának hangversenye.

SZOMBAT, október 20.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 21.25: Könnyű esti zene.

LJUBLJANA 12: Gramofón. 20: Akadémia. Utána: Jazz-band, hírek.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 19.15: Kamarazene. 20.05: G. Hauptmann: »Hannenes Himmelfahrt« című mesejátékának közvetítése. Utána esti hangverseny.

BRÜNN 12.15: Déli hangverseny. 17.55: Otta Freund német hangversenyének nő Schubert-dalokat énekel. 19.15: Offenbach »Hoffmanns Erzählungen« című fantasztikus operájának közvetítése. 22.25: Cigányzene.

PRÁGA 11.15: Gramofónzene. 12.15: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.25: Cigányzene.

BUDAPEST 11.45: Hírek, közgazdaság. Közben: 12 órakor déli harangszó. Utána: Gramofónhangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.35: A Kohut Tibor-szalózenekar hangversenye. 1. Erkel: Hunyadi László, megnyitó. 2. Strausz: Geschichte aus den Wienerwald, walcer. 3. Gounod: Faust-egyveleg. 4. Schubert: Három a kislány. 19.20: »A Király Színház huszonöt éve«. Lázár Ödön, a Király Színház igazgatójának előadása. Közreműködnek: Medgyaszay Vilma, Sárosy Andor, Somogyi Nusi, D'Arrigo Kornél és a Temesváry-Kerpely-Polgár-trió. Rendező: Várnay László. 21: A m. kir. 1. honvédszolgálat zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricsay Richárd zeneügyi igazgató. 22.10: Pontos időjelzés, hírek, ügétőversenyeredmények, időjárásjelentés. Utána: A Hungária nagyszállóból Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

Miért használ a haladó rádióamatőr
Tungsrám Bárium-csőveket?

Mert ezek a csövek a technika és tudomány mai állása mellett minden készülékben és minden kapcsolatban a legalkalmasabbat nyújtják.

Ha azt akarja, hogy készülékében igazán öröme telték

Ha azt akarja, hogy igazi zenét és tiszta érthető előadást halljon

Ha azt akarja, hogy készülékének fenntartási költségei a MINIMUMRA redukálódjanak

Ha azt akarja, hogy készüléke teljesítőképességének MAXIMUMÁT adja, úgy

használjon Tungsrám Bárium-csőveket

mert meglepő az eredmény és hosszú az élettartam

Hogy győződhetik meg erről?

Az alanti cégek mindegyike szívesen rendelkezésére bocsátja a kívánt csöveket, ha készülékét odaviszi vagy értesíti, hogy milyen készülékben milyen célra óhajtja alkalmazni és milyen csöveket használt eddig

KONRATH D. D. Subotica és összes fiókjai

„Svetlo“ Sombor

Zwirschitz Károly Sombor

„Alterno“ Novisad

Krauss Nikola Novisad

Miodragović Sava Novisad

Servo Johann Velika-Kikinda

Gráf Johann Vršac

Kucht Hugó Bela-Crkva

Kuntz Péter Novivrbas

Rápp Frigyes B.-Palanka

Rosenfeld Ottó Senta